

ποτε ἐν μέσῃ χειρὶ ὑθέσθω ἢ παρὶς, ἵνα ἐκ τῆς Α
 παρὲς πῶτος αὐτῆς πλὴν παρὲς πῶτος ὁρῶν περὶ-
 πειαι καὶ μαγνητικῇ ἢ γυνὴ καὶ ἢ φαρμακία αὐτῆς
 φυλακισθῶν ἀπὸ τοῦ συμφορῶν τῆς παρὲς τῆς
 παρὶς ἐν ἑρῇ τῆς γάμου γενησθῶν, καὶ πε-
 ριμένοντων ἢ τὸν θάνατον θάτερον παρὲς πῶτος, ἢ
 πλὴν ὑγίαν αὐτῆς.

Οὐτε κουράτωρ, ὡς ἔτ. β'. τοῦτου τ' βιβ. διτ.
 δ'. ἢ τῆς δὲ φησὶν αἰτίας ὑπὸν ῥέπουδου ῥν'. νεα-
 ρὰ πρὸς αὐτῆς πῶτος τείλη ῥέπουδου, ὑποπῆλξ πῶτος
 ἐν αὐτῇ ὁπτιμίοις. ὁ δὲ πατὴρ τῆς μαγνητικῆς ἢ
 δυνάτω παρὲς τείλην ῥέπουδου, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ
 περὶ τῶν διγέτω τῶν δόλτερον ἔτ.

Τοῦ Ἀνωύμου. Ο γὰρ αὐτῇ ὑπὲρ τὰ βάρ-
 ρη τοῦ γάμου, καὶ τῆς γαμετῆς, καὶ τῆς παίδων, ὡς
 βιβ. ι'. ἔτ. β'. διτ. κ'. θεμ. γ'. καὶ διγ. μτ'. καὶ
 βιβ. κγ'. διγ. ντ'. θεμ. β'.

Ταῦτα μὲν παρὲς αὐτῶν καὶ γυναικὸς μέμν-
 ος εἴρηται, εἰ δὲ τῆς γάμου λυθέντος, ὁ πατὴρ τῆς
 γυναικὸς μῆνεται, τότε ὁ κουράτωρ αὐτῆς καὶ γυν-
 μίω τῆς γυναικὸς αὐτῆς ἀπαίτεται πλὴν παρὲς
 κα. εἰ δὲ μὴ ἔχῃ κουράτωρα ὁ μεμνηνὸς πατὴρ,
 μὴ κινεῖται ἢ θυγάτηρ διδοῦν τὰ πλὴν ῥάταμ ῥέμ.
 ὁ αὐτὸς δὲ χειρὶ γίνεσθαι, καὶ εἰ ἀχμαλώτος γήνηται
 ὁ πατὴρ, καὶ τότε γὰρ πλὴν θυγάτηρα δεῖ κινῆν περὶ
 τῆς παρὲς αὐτῆς.

Τοῦ Ἀνωύμου. Καλὰς δὲ κουράτωρ καὶ α-
 βάλλεται σωμαίνουσης αὐτῆς, καὶ αὐτῇ σωμαίνου-
 ος τῆς κουράτωρος, ὡς βιβ. μτ'. ἔτ. γ'. διγ. ξτ'.

Εντεῦθεν ἰδωμὸν καὶ τίνα ἀρμόζει ἢ τῆς παρὲς
 ἀπαίτησις. καὶ κατὰ μὲν τῆς αὐτῆς ἀρμόζει αὐτῇ
 παρὲς δὴ δὲν, εἴτε αὐτῇ ἐδόθη, εἴτε ἄλλω ἢ ἢ
 παρὲς κατὰ γυνίω αὐτῆς, ἢ ὑπεξοισίω αὐτῇ
 τῶν χρομῶν, ἢ μὴ ὑπεξοισίω. εἰ δὲ ὑπεξοι-
 σίος ἐστὶν ὁ αὐτῇ, καὶ ἢ παρὲς τῶν πατρὸς αὐτῆς δέδο-
 ται, καὶ τῆς πεντεροῦ δὴ δὲν ἀρμόζει τῇ γυναικὶ ἢ
 τῆς παρὲς ἀπαίτησις. εἰ δὲ τῶν ὑπὲρ ὑπεξοι-
 σίω ἢ παρὲς ἐπέδοθη, εἰ μὲν κατὰ κέλδισιν ἢ
 πατρὸς, ἀδελφικῶς ὁ πατὴρ κατέχευται. εἰ δὲ
 χρομῶν κελδισίως τῆς πατρὸς ὁπτιμίοις τῆς παρὲς
 ὁ ὑπεξοισίος, δίδω) μὲν κατὰ τῆς πατρὸς αὐτῆς ἢ
 ἀγωγῇ, ὡς αὐτῇ δοκῶντος ἔχῃ τῆς πατρὸς δι' ὧν
 ἔχῃ τὸ πεκούλιον, κατὰ δὲ κατὰ τῆς πατρὸς τὸ πα-
 σὸν τῆς πεκούλιου. καὶ εἰ ἢ ἐκ παρὲς ἐγγε-
 το βέρσων εἰς τὰ παρὲς κατὰ τῆς πατρὸς. εἰ δὲ τῶν
 πεντεροῦ αὐτῆς ὁπτιμίοις πλὴν παρὲς ἢ γυνή,

Basil. Tom. IV.

tunc dos apud sequestrem deponitur,
 ut ex ea competens habeat solatium
 & vxor furiosa, & eius familia. pactis
 videlicet dotalibus, quæ inter eos
 ab initio nuptiarum inita fuerint,
 obseruandis, & expectantibus alte-
 rius personæ vel mortem vel sani-
 tatem.

² *Ipse quidem repudium.*] Neque cu-
 rator, ut tit. 2. huius lib. dig. 4. Cer-
 tas autem repudij causas dicit No-
 uella 150. præter quas si quis repu-
 dium miserit, incidit in pœnas quæ
 in ea continentur. Pater autem fu-
 riosæ poterat antea repudium mit-
 tere, ut in eodem 4. dig. tit. 2.

^a *Maritum compellere ut alimenta.*] I N-
 N O M. Maritus enim onera matrimo-
 nij sustinet, & vxoris, & liberorum,
 ut lib. 10. tit. 2. dig. 20. them. 3. &
 dig. 46. & lib. 23. dig. 56. them. 2.

^b *Si pater mulieris.*] Hæc quidem di-
 cta sunt de viro & muliere furiosis.
 Sin autem soluto matrimonio, pa-
 ter mulieris furiosus sit, tunc curator
 eius voluntate filix dotem petat.
 Quod si pater furiosus curatorem
 non habeat, sola filia agat, caueatque
 patrem ratam rem habiturum. Idem
 autem seruati oportet, & si pater ca-
 ptus sit ab hostibus. Nam tunc quo-
 que oportet filiam agere de dote
 sua.

^c *Ea consentiente.*] I N N O M I N A T I.
 Rectè soluitur curatori ea consen-
 tiente, & ipsi curatore consentiente,
 ut lib. 46. tit. 3. dig. 66.

^d *Aduersus patrem de dote.*] Nunc vi-
 deamus aduersus quem competat do-
 tis actio. Et aduersus ipsum maritum
 competere palam est, siue ipsi dos
 data sit, siue cui alij voluntate eius,
 vel eius potestati subiecto, vel non
 subiecto. Si autem maritus in pote-
 state patris sit, & dos patri eius data
 sit, aduersus socerum mulieri repe-
 titio dotis competit. Si autem filio-
 familias dos data sit, si quidem ius-
 su patris, indistinctè pater tenetur.
 Quod si non iussu patris filiofamilias
 dos credita sit, datur quidem aduer-
 sus patrem eius actio, quod ipse do-
 tem habere videatur, cum peculium
 habeat. Condemnatur autem pro-
 modo peculij, & si quid ex dote in
 rem patris versum fuit. Sin autem
 socero suo dotem mulier dederit,

Κκ ij

aduersus maritum agere non poterit, nisi patri heres exstiterit.

c. Sine eius voluntate alius.] INNOM. Tenetur enim maritus, etiam si alij iussu eius dos data sit.

l. Si mulier cum putaret.] EIVSDEM. Lege lib. 15. tit. 1. dig. 52. & lib. 16. tit. 3. dig. 27.

g. Non etiam domino in his.] EIVSDE: Non præponitur enim priuilegio domini, ut lib. 15. tit. 1. dig. 52.

h. Si quid autem in dotem.] Sed & si quid impensum sit in dotem mulieris, & impensam mulier non reddat, per doli exceptionem dominus mariti eius impensam seruare poterit.

i. Etiam constante matrimonio.] Si constante matrimonio, & viro reducto ad inopiam, velit mulier dotem suam repetere, quodnam initium damus mulieri repetitionis dotis? & constat tunc competere ipsi dotis exactio-nem, quando euidentissimè apparue-rit, mariti facultates ad conseruan-dam dotem non sufficere.

ENANTIOPH. Lege lib. 13. tit. 6. dig. 5. them. 3. & lib. 5. Cod. tit. 12. const. 29. quæ dat ei exactio-nem non solum dotis, sed etiam donatio-nis ante nuptias, ut alienari non pos-sint nec subici casibus. Lege etiam Nouellam 97. cap. 6. de collatione dotis, qua filiafamilias cogitur ad-monere patrem ut agat si maritus in-ops sit. interdum dos quoque seque-stratur, ut dig. 22. them. 10. Ab eo ergo tempore tempus ei currit, ut lib. 5. Cod. tit. 12. constit. 1. & 30. Lege huius tit. dig. 22. duobus them. ante finem.

k. Si maritus à patre.] Si exheredato marito, & ideo ad inopiam deducto velit mulier agere, palam est statim atque heredes patris adierint, ei do-tis exactio-nem competere.

l. Mulieri dotis exactio.] INNOMIN. Lege cap. 60. & lib. 10. tit. 2. dig. 20. them. 2. & dig. 46. & lib. 33. tit. 4. dig. 1. them. 4. & dig. 7.

m. Si mulieri dari oporteat.] Si mulieri fideiussores dari oporteat, de dote ei reddenda intra tempus constitutio-ne definitum, nempe rebus dotali-bus mobilibus intra annum, nec ma-ritus fideiussores dare possit, runc ei deducimus commodum temporis, & in residuum statim condemnatur.

Α οὐ δυνάσκει ἐν ἀγῶνι κατὰ τὸ ἀνδρὸς αὐτῆς, εἰ μὴ ἄρα κληρονόμος ἐγγύετο τῷ ἰδίῳ πατρὶ.

Τοῦ Ἀωνύμου. Ο γὰρ ἀνὴρ εἰ ἐχέτω, καὶ ἐπὶ τῷ κατὰ κέλευσιν αὐτοῦ ἢ πατρὶς ἐδόθη.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἀνάγνωθι βιβ. ιε'. πτ. α'. διγ. ιβ'. καὶ ιε'. ιτ. γ'. διγ. κζ'.

Τοῦ αὐτοῦ. Οὐδὲ γὰρ παρνομίον τῷ δεσποτῷ παρίσμεται, ὡς βιβ. ιε'. ιτ. α'. διγ. ιβ'.

Εἰ δὲ καὶ ἀνελώθῃ τίποτε παρὶ τῷ πατρὶ τῆς γυναικὸς, καὶ μὴ ἀποδίδοσι τὸ ἀνάλωμα ἢ γυνή, ἀλλὰ δόλου παρὰ γυναικὸς δυνάσκει ἀποσώ-
B ζῆν τὸ ἀνάλωμα ὁ δεσπότης τὸν ἀνδρὸς αὐτῆς.

Εὰν συνησκήτων τῶν γάμου, καὶ πενομήνῃ τοῦ ἀνδρὸς βούληται ἢ γυνή ἀπατήσασιν τῷ πατρὶ αὐτῆς, ποῖον ἔρχεται δίδωμεν τῇ γυναικὶ τῆς ἀπατήσεως τῆς παροικίας; καὶ ὡς λέγεται ὅτε αὐτῇ ἀρμόζει τῷ ἀπατήσῃ τῆς παροικίας, ὅτε παροφαιέσασιν ἀποδείκνυσθαι μὴ ἔχειν, παρὸς τὸ παρ-
C σωθῆναι τῷ πατρὶ τῷ παροικίᾳ τοῦ ἀνδρὸς.

Τοῦ Ἐναρτοφαγοῦ. Ἀνάγνωθι βιβ. ιγ'. ιτλ. ε'. διγ. ε'. θεμ. γ'. καὶ βιβ. ε'. τοῦ κώδικος ιτλ. ιβ'. ἀφ. κθ'. διδοῦσιν αὐτῇ τῷ ἀπατήσῃ οὐ μόνον τῆς παροικίας, ἀλλὰ καὶ τῆς παρὸ γάμου δωρεᾶς
C ἐφ' ᾧ αἰεκοίηται (εἶ), καὶ ὑποκείσθαι τοῖς κα-
σοῖς. ἀνάγνωθι καὶ τῷ ιζ'. νεαραὶ κεφ. ε'. παρὶ συνησφορᾶς παροικίας, καὶ αἰσκάουσιν τὸ ὑπο-
εξοισίαν ὑπομνήσασιν τὸν πατέρα κινῆν ἀπορριψ-
τος τῷ ἀνδρὶ. ἔστιν ἔτε καὶ μεσεγγυᾶται ἢ πατρὶς, ὡς διγ. κβ'. θεμ. ι'. ἔκ ποτε οὖν αὐτῇ ὁ χρόνος πρέ-
χῃ, ὡς βιβ. ε'. τῷ κώδικος ιτλ. ιβ'. ἀφ. α'. καὶ λ'. ἀνάγνωθι τοῦτου τῷ ιτλ. διγ. κβ'. παρὸ δύο θε-
μάτων τῷ τέλει.

Εὰν ἐξνερעדαι τε γέντος τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἄλλ' τὸ πονομήνῃ, βέβληται κινῆσαι, ἢ γυνή, παρὸ δὲ λὸν ὅτι
D ἅμα τὰ ἀδιτεδῶσαι τοῖς τῷ πατρὶ κληρονόμοις, ἀρμόζει αὐτῇ τῆς παροικίας ἢ ἀπατήσεως.

Τοῦ Ἀωνύμου. Ἀνάγνωθι διγ. ζ'. καὶ βιβ. ι'. ιτ. β'. διγ. κ'. θεμ. β'. καὶ διγ. μζ'. καὶ βιβ. λγ'. ιτ. δ'. διγ. α'. θεμ. δ'. καὶ διγ. ζ'.

Εὰν ἐγγύας γυνή δοθῇ τῇ γυναικὶ παρὶ τῷ εἶσω τῷ δεσπομένῳ τῇ ἀφ' αὐτῆς χρόνου ἀπα-
τηθῆναι αὐτῇ τῷ πατρὶ, πούτεσι τὰ κιν-
τὰ τῆς παροικίας ἔχουσιν, καὶ μὴ δυνάσκει ὁ ἀ-
νὴρ αὐτῇ παρὰ γυνή τῷ ἐγγύῳ, πότε ὑπο-
εξαγορῶν αὐτῇ τὸ ἐκ τοῦ χρόνου κέρδος, καὶ
εἰς τὰ λοιπὰ παρὰ γυνήμα κατὰ δικαίωμα.

μηδεμίας ὑπεξαίρεσεως γινόμενης τῆ κέρδει
τῆ ἀπὸ τῶν χρόνων συμβαίνοντος. ἔργον οὖν ἐστὶ τῆ
δικάζοντος, ἢ ἐγγύας παρέχοντα τὸν ἀνδρα ἀπο-
λύειν, ἢ ἀπολογίζεσθαι αὐτῷ τῶν χρόνων διαφέ-
ρον, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ καταδικάζειν αὐτόν. τῶν γὰρ
μᾶλλον καὶ σήμερον ἐστὶν ἐν στυγερῇ. ὅθεν γὰρ φο-
ρητὴ ἐστὶν ἡ γυνὴ ἢ λέγουσα, μᾶλλον θέλω πα-
μεῖναι τὸν ἐν αὐτὸν τὸν σήμερον ὡς οἰσμένον ἐπὶ
καταβολῇ κινητῶν πραγμάτων τῆς περιχρῆς,
ἢ παρ' ἀπολογισθῆναι τῷ ἀνδρὶ μου τῶν χρόνων
διαφέρειν. πᾶσα δὲ περιχρῆς, εἴτε κινδυνῶν ἐστὶ
τῶν ἀνδρός, εἴτε κινδυνῶν τῆς γυναικὸς, ἐν ταύτῃ νο-
μίζω χρόνον καταβάλλεται. οὗτοι, ὅτι μὲν ἀκί-
νητα πᾶσα χρεῖμα, τὰ δὲ κινητὰ, μὲν ἐν αὐτὸν
τῶν ἀπολογισθῆναι τὸν γάμον.

Τοῦ Ἀνωμένου. Οἷδας ἐκ τῶν εἰρημνίων βιβλ.
ε'. β'. α'. βιβλ. μ'. καὶ β'. γ'. βιβλ. ιγ'. ὅτι ἐπὶ τῶν
bona fide ἐστὶν, ὁ χρεωστὴς in diem, ἢ ἀπὸ αἰ-
ρεσιν παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ καταβολῇ οὐ καταδικά-
ζεται, ἀλλ' εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ ἀσφάλειαν ἐξ ἀ-
λόγου αἰτίας.

Τοῦ αὐτοῦ. Μετὰ λύσιν τῶν γάμων, ὅτι μὲν ἀκί-
νητα πᾶσα χρεῖμα ἀπαραίτηται. ὅτι δὲ κινητὰ, καὶ
ἀσώματα, ἐν τῇ ἐν αὐτῷ, ὡς βιβλ. ε'. τῆ κώδικος,
βιβλ. ιγ'. ὁ δὲ ἐπὶ κινητῶν πραγμάτων ἐναγόμε-
νος, ἐὰν ὑποπίστος ἐστὶ, δίδωσι ἐγγύας, ὡς βιβλ. β'. βιβλ.
ε'. βιβλ. ζ'. θεμ. γ'.

Τοῦ Ἐνδικοφάμοις. Μετὰ λύσιν τῶν γάμων, ὅτι
τὰ εἰρημνία, βιβλ. ε'. τῆ κώδικος βιβλ. κ'. ἀνάγκη καὶ
βιβλ. κγ'. βιβλ. γ'. βιβλ. ιγ'. καὶ βιβλ. μδ'. βιβλ. α'. βιβλ. ζ'.
καὶ χρεῖς στυγερῆς αὐτῆς διώκται τοῖς περιχι-
μιαίοις δούλοις ἐλθόντες, ὡς βιβλ. ε'. τῆ κώδικος
βιβλ. ιβ'. διατ. γ'. ὁ δὲ ἀπορεῖ, καὶ μὴ ἔχῃ ἀναγ-
γας, κεκώλυται, ὡς βιβλ. μ'. βιβλ. α'. βιβλ. κα'.

Τοῦ Ἀνωμένου. Περὶ τῆ δὲ ἀπειρίας, ἢ χεν-
τουμάχια μὴ ἀσφαλισθῆναι ἐπὶ τῇ στυγερῇ
ἐξ ἀνάγκης βιβλ. λζ'. βιβλ. α'. βιβλ. α'. θεμ.
θ'. καὶ ια'.

Τοῦ αὐτοῦ. Οὗτοι, ὅτι μὲν ἀκίνητα, πᾶσα
χρεῖμα, τὰ δὲ κινητὰ καὶ ἀσώματα, μὲν ἐν αὐτὸν,
ὡς βιβλ. ε'. τῆ κώδικος βιβλ. ιγ'.

Εὰν ὁ ἀνὴρ καὶ γυνὴν τῇ γυναικὸς ἐλθόντες
τοῖς περιχιμιαίοις δούλοις, εἰ μὲν δωρεὰν αὐτῶν
ἀνδρὶ ἐπέβηεν αὐτῶν ἐλθόντες, ὅθεν παρ' αὐτῶν
τῶν οἰκετῶν, οὐτε γὰρ παρ' αὐτῶν τῶν ἀπολογισθῆναι
αὐτῶν, ἐκ τῶν ἀπελθόντων κατέχεται τῇ γυναικί.

Basil. Tom. IV.

A Sed si cum fideiussores dare posset,
nolit: in solidum condemnatur, nul-
la deductione facta: commodi quod
prouenit ex tempore: officio igitur
iudicis conrinetur, ut vel maritum
fideiussores dantem absoluat, aut re-
putet commodum temporis, & eum
in residuum condemnent. Neque e-
nim mulier ferenda est si dicat se mal-
le expectare annum hodie præstitu-
tum solutioni rerum dotalium mo-
bilium, quam marito reputare com-
modum temporis. Omnis aurem dos,
siue periculo mariti sit, siue vxoris,
legitimo tempore soluitur: id est,
immobilia quidem illico, mobilia au-
tem post annum quam solutum erit
matrimonium.

INNOMINATI. Didicisti ex his quæ
dicta sunt lib. 5. tit. 1. dig. 41. & tit. 3.
dig. 16. in iudiciis bonæ fidei eum qui
in diem debet, vel sub conditione,
non condemnari ante tempus ad so-
lutionem, sed ad præstandam cau-
tionem ex iusta causa.

EIVSDEM. Solutio matrimonio,
immobilia quidem statim restituuntur:
mobilia autem & incorporalia
post annum, ut lib. 5. Cod. tit. 13. Is
autem aduersus quem agitur de re
mobili, si si spectus sit, fideiussores
dat, ut lib. 2. tit. 8. dig. 7. th. 3.

De solutione dotis.] ENANTIOPH.
Post solum matrimonium, propter
ea quæ dicuntur lib. 5. Cod. tit. 20.
lege etiam lib. 23. tit. 3. dig. 56. & lib.
44. tit. 1. dig. 7. Et sine consensu
eius seruos dotalis manumittere po-
test, ut lib. 5. Cod. tit. 12. constit. 3.
Qui autem soluendo non est, licet
creditores non habeat, prohibetur,
ut lib. 40. tit. 1. dig. 21.

Nec maritus fideiussores.] INNOMIN.
De eo qui propter inopiam aut con-
tumaciam non cauet se collaturum,
lege lib. 37. tit. 1. dig. 1. them. 9.
& 11.

Illico fit condemnatio.] EIVSDEM.
Hoc est, immobilia quidem statim,
mobilia autem & incorporalia post
annum, ut lib. 5. Cod. tit. 13.

Si vir voluntate mulieris.] Si maritus
voluntate vxoris seruos dotalis ma-
nuserit, si quidem marito donans
ei permiserit manumittere, nec de
ipsis seruis, nec de operis quas ei
liberti præstiterunt, tenetur vxori.

Kk iij

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cauere, se eos viri boni arbitratu perquisiturum, & ei restitutum.

Si vir in quinquennium.] INNOMIN.

De fructuario qui in quinquennium locauit, & interim decessit, lege lib. 19. tit. 2. dig. 9. them. 2.

Nisi mulier cauerit.] Ne forte mulier colonum eiciat, & maritus exinde damno adficiatur.

Propter quatuor annos posteriores.]

INNOMINATI. Dicitur in fine primi dig. 4. tit. lib. 33. si maritus fundum dotalem locauerit, & dotem uxori relegauerit, eam heredi cauere se passuram colonum fructus percipere, dummodo pensionem percipiat.

Si cum marito moram fecisset.] Si maritus de reddenda dote interpellatus, in reddendo seruo moram fecerit, postea autem eum offerente marito mulier accipere noluerit, & ita seruus decesserit, maritum aut heredes eius pro eo condemnari non oportet. Nam cum postea obtulerit, moram emendat, nec de cetero damnum sentire debet.

INNOMINATI. De mora quæ fit à duobus, lege in venditione lib. 18. tit. 6. dig. 17.

Quæ muliere de dote agente.] Si post repudium mortua muliere, heredes eius cum viro parente eius de dote agent, eadem iura dicimus interuenire in restitutione dotis quæ obseruantur ipsa agente de dote.

INNOMINATI. Hoc secundum rationem generalem, vt lib. 50. tit. 17. dig. 44.

Eadem obseruantur in herede eius.]

ENANTIOPH. Nisi quod heredes priuilegia dotis non habent, vt lib. 7. Cod. tit. 74. Nouella autem 91. cadat solis filiis. Et in alienatione prædij dotalis dicit lib. 23. tit. 5. dig. 13. quod heres mulieris idem habet auxilium quod mulier. Atqui dicit dig. 3. eiusdem tit. quod tunc fundus non alienatur cum mulieri actio de dote competit, aut competitura est. Merito autem dicit eadem hic obseruari in muliere & eius herede. Videtur enim eadem esse persona testatoris & heredis: sicut etiam dicit Nouella 48. quæ de dato iureiurando à testatore de modo patrimonij sui agit.

ὁ ἀνὴρ ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ δοκιμασία αἰσθητὴ πρυτανόθεν αὐτὰ, καὶ ἀποκαθίστησιν αὐτῇ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ οὐστρακίου αἰσθητῆς πενταετίας μισθώσεως, καὶ ἐν τῷ μετὰ τὸ τέλος τῆς μισθώσεως, αἰσθητῆς βιβλ. ιθ'. ὑτ. β'. διγ. θ'. θεμ. β'.

Ἰνα μὴ ποτὲ ἐκβάλλῃ τὸν κωλόνον ἡ γυνὴ, καὶ ἐν τῷ ὁ ἀνὴρ ζημιωθῇ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Εἴρηται πρὸς τὴν τέλει τῆς διγ. α'. τῆς διγ. ὑτλ. τῆς λγ'. βιβλ. ὅτι ἐὰν ἀρξῇ περιουσία ὁ αἰὲρ μισθώσῃται, καὶ λησταυέσῃ τῇ γαμετῇ τὴν περιουσίαν, ἀσφαλίξεται τὸν κληρονόμον, ὅτι συγχωρεῖ τῇ κληρονόμῳ καρπὸν ἐξ αὐτῆς κομιζομένην τὸ μίσθωμα.

Εἰ καὶ ὁ κληθεὶς ὁ αἰὲρ πρὸς τῆς ἀποδοῦναι τὸν περιουσίαν οἰκέτῃ μίσθω ἐποίησεν, μὴ ταῦτα δὲ πρὸς αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν, ὅς κ' ἡ βουλήσῃ δεῖσθαι αὐτὸν ἡ γυνή, καὶ τότε ἐτελεύτησεν ὁ οἰκέτης. οὐ γὰρ τὸν ἀνδρα, ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ὑπὲρ τοῦτου καταδικάζονται. ὅτι μὴ ταῦτα πρὸς αὐτὸν γινώσκοντες, καὶ ὅς κ' ὁφείλῃ λοιπὸν ζημιωθῆναι.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ μίσθας γινώσκοντες πρὸς τῶν δύο, αἰσθητῆς ὅτι πρὸς αὐτοῦ βιβλ. ιθ'. ὑτλ. ε'. διγ. ιζ'.

Εὰν μὴ ὁ ῥεπούδιον, ἀποθανούσης τῆς γυναικὸς, οἱ κληρονόμοι αὐτῆς κινῶσι καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἢ τῶν πατρῶν αὐτῆς πρὸς τῆς περιουσίας, καὶ αὐτὰ λέγουσιν πρὸς τῆς αὐτῆς νόμιμα ὅτι τῇ ἀποκαταστάσει τῆς περιουσίας, ὅσα καὶ αὐτῆς τῆς γυναικὸς κινούσης πρὸς αὐτῆς φερεται.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Τοῦτο καὶ τὸν γινώσκον λόγον, ὡς βιβλ. ι'. ὑτλ. ιζ'. διγ. μδ'.

Τοῦ Εναντιοφαιεύ. Πλὴν τῶν μὴ ἔχοντες κληρονόμους τὰ περιουσία τῆς περιουσίας, ὡς βιβλ. ζ'. τῆς κωδικῶς ὑτ. οδ'. ἢ δὲ ζα'. νεαρχ. μόνους αὐτῶν παρὸς δίδωσι. καὶ ὅτι τῆς ἐκποιήσεως τῆς ἐδοταλίου ἀρξῇ, φησὶ βιβλ. κγ'. ὑτ. ε'. διγ. ιγ'. ὅτι καὶ ὁ κληρονόμος τῆς γυναικὸς, πλὴν αὐτῆς βοηθῆσαι ἔχῃ, καὶ τοὺς ἐν τῇ γ'. διγ. τ' αὐτῶν ὑτ. φησὶν, ὅτι τότε ὁ ἀρξῇς ἐκ ἐκποιήσεως, ὅτε ἡ τῆς περιουσίας ἀγωγὴ ἀρμόζει, ἢ μέλλῃ ἀρμόζειν τῇ γαμετῇ. εἰκότως δὲ φησὶν ἐν τῇ πρὸς αὐτὰ πρὸς αὐτῆς φερεται ὅτι τῆς γυναικὸς καὶ κληρονόμου αὐτῆς. δοκεῖ γὰρ ὅτι αὐτὸ πρὸς αὐτὸν εἶ) τῆς διαθεμῶν καὶ τῆς κληρονόμου, κατὰ φησὶν, καὶ πρὸς τῆς δόθεντος ὅρκου πρὸς τῆς διαθεμῶν ἐπὶ τῇ μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτῆς διαθεμῶν καὶ νεαρχ.

Τῆς οὐσίας τῆς ἀνδρὸς φισχυμῶν, οὐ μόνον ἂν
ἐφ' οἷς κέκτῃται ὁ αἰὲρ δοκεῖ ὑπερβῆναι, ἀλλὰ καὶ ἐφ'
οἷς ἐνοχλῶς ἔστιν αὐτῇ ἡ γυνή· πολλάκις γὰρ ἀνά-
λωσε αὐτῇ, καὶ μὴ μόνον αὐτῇ δέδωκεν.
ἐὰν δὲ μήπω μὴδὲν ἀπεκτήσαστο ὑπὲρ τῆς γυ-
νακὸς· τυχὸν γὰρ ὑπὸ ἀίρεσιν ἐπὶ πρῶτῃ ὑπὲρ
αὐτῆς, οὐ δοκεῖ ὑπερβῆναι (ἢ) ὅτι τοῖς, ὅσα μὴ-
πω ἀπεκτήσαστο ἀπὸ τῆς γυναικός.

Κυελλου. Εὐπερὶν δοκεῖ ὁ αἰὲρ καὶ ἐφ' οἷς
χρεωθεῖται ἐκ τῆς γαμετῆς πούρως, οὐ μὲν
ὑπὸ ἀίρεσιν.

Ὅτε ὁ πατὴρ ἐπιδοῖς παροῖκα ἐπερωτᾷ
ἐαυτῇ τὴν ἀπολῆψιν, τότε κτᾶται κυρίως τὴν
ἐπὶ αὐτῇ ἀγωγὴν, ὅτε παρὰ χρεῖμα ἐπερωτήσῃ
ἅμα τῇ ἐπιδόσει. καὶ χρόνον γὰρ καλῶς διώεται
ἐπερωτᾷ τὴν ἐπιδολῆψιν τῆς παροῖκας, εἰ μὴ
συναινούσης αὐτῇ τῆς θυγατρὸς, καὶ τὰ μάλιστα
ἔστιν αὐτῇ ἡ παροῖκα. οὐ διώεται γὰρ χρεῖμα
ποῖον τὴν ἀίρεσιν τῆς θυγατρὸς αὐτῇ τὴν παροῖκα
αὐτῆς, εἰ μὴ συναινέσῃ αὐτῇ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅ-
τι μὴ τὸν γάμον ἐπιδοῖς τὴν παροῖκα. ἐὰν δὲ
* μὴ τὸν γάμον ἐπιδοῖς αὐτῇ, διώεται καὶ ἅμα τῇ
ἐπιδόσει, καὶ μὴ χρόνον τῆς ἐπιδόσεως, μὴ * χρό-
νον μὲν τοι, καὶ παρὰ γυναικὶ τῆς θυγατρὸς ἐπε-
ρωτᾷ τὴν ἐπιδολῆψιν τῆς παροῖκας.

Κυελλου. Πατὴρ ἐπιδοῖς παροῖκα ἐξ ἰντερ-
βάλλου ταῦτα ἐαυτῇ ἐπερωτᾷ μὴ συναινούσης
τῆς θυγατρὸς, οὐ διώεται. εἰ μὴ ἄρα οὕτω παροῖ-
κα ὁ γάμος. ἐξ χρονιέντι ἔστι τὰ ἐν ἀρχῇ γυναικὶ
τῆς συναλλαγματος. ἐξ intervallo δὲ, τὰ μὴ
ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ μὴ ταῦτα.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Τὸ ἐξ χρονιέντι, τοῦτέστι ὅ
παρὰ χρόνον, ἐπὶ τριῶν ἡμερῶν συναπλῶν δη-
λοῖ. ὡς βιβ. β'. τ. κώδικος βιβ. θ'. ἀγ. γ'. καὶ
βιβ. γ'. βιβ. α'. ἀγ. τελευτ.

Εὰν τις ὑπὲρ γυναικὸς ἐπιδοῖ παροῖκα, καὶ
συμφωνήσῃ ἵνα μὴ οἰονδῇ τε ἔσπον ἀγαθο-
μῶν τῆς γυναικὸς αὐτῇ κατὰ βολῆν τῇ παροῖκα, μὴ δὲ
ταῦτα ὁ αἰὲρ ἀποδοῖ τῇ γυναικὶ τὴν παροῖκα.
ὁ δὲ ἢ ἢ ἢ τὴν ἀπαίτησιν καὶ τῆς ἀνδρὸς ὁ
ἐπιδοῖ τὴν παροῖκα.

Κυελλου. Εἰ ἐξωπικὸς διδοῖ παροῖκα, ἐαυτῇ
φυλάξῃ τὴν ἀπολῆψιν ἐκ πρῶτος ἔσπον, οὐ κα-
λῶς ὁ αἰὲρ ταῦτα τῇ γυναικὶ καταβάλλει.

Εὰν γυνὴ ἀγαθὸν τὸν παρὸν γάμον,
γαμηθῇ δευτέρῳ ἀνδρὶ, μὴπω ἀπελαβοῦσα

^k *Facere posse videtur maritus.*] Si ma-
riti bona fisco vindicentur, non so-
lum videtur maritus facere posse in
his quæ possidet, sed etiam in his
quibus mulier est obligata. fortè e-
nim pro ea expendit, vel mandato
eius præstitit. Sed si nihil adhuc ex-
pendit pro muliere: ut puta pro ipsa
promisit sub conditione, non vide-
tur posse facere in his quæ nondum
expendit pro muliere.

CYRILLI. Facere posse videtur
maritus in his quæ mulier purè ei de-
bet, non in his quæ sub conditione.

^l *Si pater ante nuptias dotem.*] Cum
pater dotem dans eam sibi reddi sti-
pulatur, tunc propriè dotis actionem
adquirat, cum in ipsa danda stipula-
tus fuerit. Nam interposito tempore
non aliter eam sibi solui stipulari po-
test, quàm filia consentiente, quan-
vis in eius potestate sit. Non enim
deteriorem conditionem in dote fi-
liæ facere potest, nisi consentiat. Sed
hæc quidem cum ante nuptias do-
tem dedit. Sed si ante nuptias dede-
rit, potest & in danda dote & post
datam dotem, ante nuptias tamen,
& citra voluntatem filia, stipulari do-
tem sibi solui.

CYRILLI. Pater dotem dans,
ex intervallo eam sibi stipulari filia
non consentiente non potest, nisi si
nuptiæ nondum processerint. Ex
continenti fiunt quæ initio contra-
ctus fiunt. Ex intervallo autem, quæ
non fiunt initio contractus, sed post-
ea.

^m *Statim stipulatur.*] INNOMIN. Ex
continenti, hoc est statim, intra tres
dies continuos significat, ut lib. 2.
Cod. tit. 9. constit. 3. & lib. 3. tit. 1.
constit. ult.

ⁿ *Si in dote danda pro muliere.*] Si quis
pro muliere dotem dederit, conue-
neritque ut quoquo modo soluto ma-
trimonio ipsi dos solueretur, postea
autem maritus uxori dotem solue-
rit, nihilo minus contra maritum
exactionem habet is qui dotem de-
dit.

CYRILLI. Si extraneus dotem
dans quoquo modo receptionem sibi
reservauerit, maritus non rectè eam
uxori soluit.

Si mulier soluto priore matrimo-
nio, secundo viro nupserit, à priore

viro dote nondum recepta, non im-
peditur quo minus nupta alteri, à
priori marito dotem exigat.

9 *Si maritus per negligentiam.*] Si pa-
ter dotem pro filia promiserit, aut for-
tè pro qualibet muliere, & culpa vi-
ri exacta non fuerit, id periculo viri
est, qui in eo negligens fuit. Sed si
vel in matrimonio mortua filia, vel
sui iuris facta eum qui dotem pro ea
promiserat heredem scripserit, nihil
amplius maritus prestare debet, quàm
ut dotis obligationem soluat, & libe-
ret omni obligatione eum qui dotem
promiserit.

INNOMINATI. Lege lib. 23. tit. 3.
dig. 36. & huius tit. dig. 40. & them.
ultimum 66.

P *Heredem instituerit.*] EIVSDEM.
Et ipsa si heres ei sit qui dotem pro-
misit & non dedit, non habet aduer-
sus maritum actionem, ut lib. 23. tit.
3. dig. 41. in fine, & huius tit. dig. 66.
in fine.

9 *Si pars bonorum mariti.*] Si pars bo-
norum mariti publicata fuerit, fiscus
pro ea parte quæ publicata est credi-
toribus eius respondere cogitur. Me-
ritò ergo mulieri quoque cogitur do-
tem reddere.

Si *ducentos solidos.*] Pater cum filia
sua dotis nomine ducentos aureos
promisisset, pactus est ne amplius
quàm centum à se peterentur, si vivo
eo soluto matrimonio, de dote agat
adversus generum, centum de qui-
bus convenit ne peterentur, dotis esse
non videntur. Quòd si mortuo pa-
tre, maritus heredes in ducenta con-
veniet, ducenta in dote esse credun-
tur: erat enim pactum personale, ut
ab eo solo superstite centum non exi-
gerentur: & idèd id heredi eius non
prodest, sed integra ducenta ab eo
exiguntur.

CYRILLI. Si pater qui ducenta
doti promisit, pactus sit ne amplius
quàm centum peterentur, ab herede
eius ducenta petentur. Sed si vivo
patre matrimonium dissolutum fue-
rit, sola centum.

Si *voluntate filie procurator.*] ENANT.
In 8. dig. 3. tit. lib. 3. dicitur, ad exi-
gendam dotem superfluum esse fi-
liam simul cum patre dare procura-
torem, dat enim ex voluntate filia.

Α *ἐκ τῆς προῆγου ἀνδρὸς πλὴν προῖκα αὐτῆς, ὅτε
ἐμποδίζεται καὶ ἄλλου γαμετὴ γυναικὴ ἀπατη-
σαι πλὴν προῖκα αὐτῆς τὸν προῆγον ἄνδρα.*

Εὰν ὁ πατὴρ ὑπὸ θυγατρὸς ἐπαγγέλλεται
προῖκα, ἢ τυχὸν ὑπὸ τῆς τυχούσης γυναικὸς,
καὶ πρὸ αἰτίας τῆς ἀνδρὸς μὴ ἀπατηθῆ, κινδυνεύει-
ται τὰς ἀδελφὰς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς. εἰ δὲ ἢ ἐν
τῷ γάμῳ τελευτῶσα ἡ θυγάτηρ, ἢ αὐτεξοσία
γυναικὸς, αὐτὸν τὸν ἐπαγγελλόμενον ὑπὸ αὐτῆς
πλὴν προῖκα γράψῃ κληρονόμον, ὅθεν ἄλλο
χρεώσῃ ὁ ἀνὴρ, εἰ μὴ λύσαι πλὴν ὅτι τῆς προικὸς
ἐνοχλῇ, καὶ ἐλάβητερας πάσης ἐνοχλῆς τὸν ἐπε-
ρωτηθέντα πλὴν προῖκα.

Τὸ δ' Ἀνώνυμου. Ἀνάγνωθι βιβ. κγ'. βιβλ. γ'.
διγ. λγ'. καὶ τοῦτου τῆς βιβλ. μί. καὶ θεμ. τε-
λευτ. τῆς ξγ'.

Τὸ δ' αὐτῶν. Καὶ αὐτὴ εἰς κληρονομίαν τῆς ὁ-
μολογησάσης προῖκα, καὶ μὴ δόντος, ὅτε ἐχ' καὶ
τῆς ἀνδρὸς, ὡς βιβ. κγ'. βιβλ. γ'. διγ. μα'. ἐν τε-
λευτῇ, καὶ τοῦτου τῆς βιβλ. διγ. ξγ'. ἐν τελευτῇ.

Εὰν μέρος τῆς οὐσίας τῆς ἀνδρὸς δημευσθῇ,
ἀναγκάζεται ὁ φίλος καὶ τὸ μέρος, τῆς δημεύ-
σεως, ἀποκρίνεσθαι τῆς δαπάνης αὐτῆς. εἰκότως
οὖν καὶ τῇ γυναικὶ ἀναγκάζεται πρὸς τῆς προικὸς
ἀπολογισθαι.

Πατὴρ ὅτι προικὸς τῆς ἰδίας θυγατρὸς ἐπε-
ρωτηθεὶς ἀγκόσια νομίματα, συνεφώνησε,
μὴ πλείον ἢ ῥ'. νομίματα ἀπατηθῆναι, εἰ
μὴ ἀφελῆντος ἐν ζωῇ αὐτοῦ τῷ γάμῳ, ἐν ᾧ
καὶ τὸ γαμβρὸν πρὸς τῆς προικὸς τὰ ῥ'. νομί-
ματα, ἃ ἵνα συνεφωνήσῃ μὴ ἀπατηθῆναι
αὐτὸν, ὅτε δὲ δοκῶσιν εἶ) ἐν προικί. εἰ δὲ τελευ-
τήσας πατρὸς, ὁ ἀνὴρ καὶ τῷ κληρονόμῳ αὐ-
τοῦ καὶ πρὸς τῷ ἀγκόσιον, τὰ ἀγκόσια πι-
στεύεται εἶ) ἐν προικί. ὡς συνάδιον γὰρ ὁ πάππος
ἔστω, ἵνα αὐτὸς μόνος πεισθῇ, μὴ ἀπατηθῆ τὰ ῥ'.
νομίματα: καὶ ἀφ' αὐτοῦ * ὡς ἐλθὲν τὸν κληρονό-
μον αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατεῖται τέλφα τὰ ἀγκόσια.

Κυρίλλος. Εἰ ὁ πατὴρ ἐπαρωτηθεὶς λόγῳ προι-
κὸς σ'. νομίματα πακτεύσῃ μὴ ἀπατεῖσθαι εἰ
μὴ ῥ'. ὁ κληρονόμος αὐτοῦ τὰ σ'. ἀπατεῖται. εἰ δὲ
ζώντος τοῦ πατρὸς λυθῇ ὁ γάμος, μόνον ῥ'.

Τὸ δ' Ἐνδυποφαιούς. Ἐν τῷ ἡ'. διγ. ς'. βιβλ. γ'.
βιβλ. φησὶν, ὅτι εἰς τὸ ἀπατηθῆναι τὴν προῖκα, πε-
ριτὸν ὅτι τῇ θυγατρὶ ἀμὰ τῷ πατρὶ διδόναι προ-
κεχάτορα. διδῶσι γὰρ ὁ πατὴρ μὴ γνώμης αὐτῆς.

Εἰ μὲν τοι ἄπειν ὁ πατήρ, ἢ ὑπόπτης ζῶνς ὅστις, A
αὐτὴ πλὴν ἀγωγὴν ἔχῃ, καὶ δίδωσιν ἐμπολέα. ἐν δὲ
πρῶτῃ διττῇ καὶ ἡτ. 8. μὴ βιβ. φησὶν, ὅτι ἐὰν μὲν
λύσιν τῶν γάμου τῆς θυγατρὸς, ὁ πατήρ δημεύσῃ
καὶ ἀδικαῖ, εἰ μὲν μὲν ὁ συναινέσκει αὐτῇ πλὴν
θυγατρί, ὅτι τῇ ἀπαμύσει τῆς πατρὸς, ὁ φέ-
σκει αὐτὴν ἀπαμύσει τὸν ἀνδρα. εἰ δὲ πρὶν συν-
αινέσκει αὐτῇ κατεδικαῖ, πλὴν ἀπαμύσει αὐ-
τὴν ἔχῃ.

Πατήρ ὑπεδέξατο πατρὶκα ὑπὸ τῶ ἰδίου
ὑποκατατελῶν, εἰς μέγας ἐργασίας αὐτὸν ὑπο-
ἀρεσιν κληρονομοῦν. ἡρτημένης δὲ τῆς αἰρέσεως οἱ B
συγκληρονομοὶ τῆς πατρὸς καὶ τῶ ἰδίου μέγας ἀπο-
δεδώκεσαν τῇ γυναικὶ αὐτῇ πλὴν πατρὶκα. εἰ ἐν ἀ-
γῇ πατρὶ τῆς πατρὸς μὲν ἔσται ὁ αὐτὸς
ὑποκατατελῶν αὐτῇ, ὡς ποσά αὐτὰ αὐτὴ κα-
ταβάλλει, πρὶν ὅσα δεδώκεσαν αὐτῇ οἱ συγκλη-
ρονομοὶ αὐτῇ. ὅθεν γὰρ ἔχῃ λοιπὸν ἀγωγὴν ἵνα
καὶ τῇ ἰδίῳ συγκληρονομοῖ ὁ υἱὸς ἅπασι ἀποδε-
δώκεται πλὴν πατρὶκα τῇ γυναικὶ.

Ανωνύμου. Ἀνάγνωθι τὸ παρὰ τελευτῶν 96-
μα καὶ β'. διγ. καὶ β'. 96 μα καὶ γ'. διγ. 8. γ'.
ἡτ. 8. καὶ β'. βιβ.

Τοῦ αὐτοῦ. Μετὰ λύσιν τῶν γάμων οὕτω γὰρ C
ὑπέπετο τὸ βιβ. λγ'. ἡτ. 8. διτ. 5. καὶ βιβ. λ.
π. β'. διγ. μτ'.

Εὰν τὸν μὲν πατρικίαν ἀγρὸν ἀπολάβῃ ἢ
γυνή, τοὺς δὲ καρποὺς τῶν τελευτῶν ἐνιαυτοῦ, ὑπὸ
τῶν χροῖων 8. μτ' ὁ ῥεπούδων μὴ ἀποπληρωθῇ,
ὅθεν ἡτὸν διώκει πατρὶ τῆς πατρὸς ἐν ἀγῇ, ὡς
ἀτελὲς αὐτὴν ἀπολαβοῦσα. εἰς αὐξήσει γὰρ τῇ
πατρὸς, καὶ οὕτως οἱ καρποὶ καταλογίζονται, ὡς περ
εἰς τὰς περὶ πατρὸς τῆς πατρὸς ἔλαβεν, καὶ μὴ τοὺς
τελευτῶν αὐτῇ, ἢ τὰ μὲν ἀνδράποδα αὐτῆς ἔλα-
βεν, καὶ δὲ δι' αὐτῇ παρὰ πατρὸς αὐτῇ τὰ ἀν-
δρὶ μτ' ὁ ῥεπούδων κληρονομίας, ἢ ληγάτα
μὴ ἀπέλαβεν. πάλιν γὰρ ἀκαλύπτως κινεῖ πατρὶ τῇ
πατρὸς.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Τὴν αἰαλογίαν ἔγνωσ διτ. 5.
96 μα. β'. ὁ γὰρ ῥεπούδων δούλων οὐ παρὰ
ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῇ γυναικὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὡς βιβ. λγ'.
π. γ'. διτ. 8. 96 μα. τελ.

Τοῦ αὐτοῦ. Οὕτως ἐν τῇ γάμῳ ἀδιτελῶν ὁ
δούλος δούλιος παρὰ πατρὸς αὐτῇ πλὴν
κληρονομία. οὐ γὰρ ἡ κληρονομία ἐξωπι-
χὲς ὅστις. αἱ γὰρ ὁπέραι μόνον ἀφ' ἑαυτοῦ παρὰ

Sed si pater absens sit vel suspecta vi-
ta, ipsa dotis habet actionem, & pro-
curatorem dat. In decimo autem dig.
tit. 20. lib. 48. dicitur, quod si solu-
to filiae matrimonio pater bonorum
publicatione damnatus fuerit, si qui-
dem postea quam filia ei consensit ut
dotem repeteret, fiscus eam repeteret
a marito. Sed si damnatus fuit, prius-
quam ei consentiret, ipsa dotis repe-
titionem habet.

Si pater meus accepta dote.] Pater filij
nomine dotem accepit, & decedens
eum ex parte heredem scripsit sub
B conditione. pendente autem condi-
tione coheredes filij pro sua portione
mulieri dotem reddiderunt. Si pro
hac dote mulieris maritus ab sua vxore
conueniatur, tanto minus ei sol-
uit, quantum mulieri dederunt co-
heredes eius. Neque enim de cetero
filius actionem aduersus coheredes
suos habet, qui semel dotem mulieri
reddiderunt.

IN NOMIN. Lege thema penult.
dig. 22. & them. 2. dig. 57. tit. 3.
libro 23.

Et heredes mei dotem uxori.] Eiusd.
Solutio matrimonio: sic enim ponit
lib. 33. tit. 4. dig. 7. & lib. 10. tit. 2.
dig. 46.

Si non habita ratione fructuum.] Si
fundum dotalem mulier receperit,
fructus autem extremi anni quo di-
temptum est matrimonium, non re-
ceperit, nihilo minus de dote agere
potest, quod eam non perfectè rece-
perit. Nam hi quoque fructus dotem
augent, quemadmodum si dotales
ancillas receperit, non etiam partus
earum, aut seruos suos quidem rece-
perit, per eos autem marito adquisi-
tas post diuortium hereditates, aut
D legata non receperit. Rursus enim
de dote agere non prohibetur.

Partum ancillarum.] IN NOMIN.
Proportionem didicisti dig. 7. th. 2.
partus enim seruorum dotalium ad
maritum non pertinet, sed ad mulie-
rem, ut lib. 23. tit. 3. dig. 69. them.
vltimum.

Aut hereditates vel legata.] Eiusd.
Nec si dotalis seruus, manente ma-
trimonio adierit, marito heredita-
tem acquirit. non enim extranea est
hereditas. operæ enim constante ma-

trimonio ad maritum tantum pertinent: soluto autem, ad vxorem. Oportet autem quærere, cuius causa vxoris an mariti heres scriptus sit, vt lib. 23. tit. 3. dig. 65. Quomodo autem adeat vel repudiet, dicitur dig. 58. huius tituli.

^a *Si prior maritus.*] Si prior maritus mulieris quæ ex dote mulieri debuit, secundo marito dare promisit tanquam debitor mulieris, si de his conueniatur, pro modo facultatum suarum condemnatur.

CYRILLI. Si mulier priorem maritum ratione dotis secundo delegauerit, in tantum quantum facere potest conuenitur.

^b *Mulier quæ dotem, &c.*] IN NOM. Facto autem inuentario, pro modo eius tantum tenetur, vt lib. 6. Cod. tit. 30. constit. 22.

^c *Si dicam eam quæ à viro.*] Mulier diuortio matrimonium dissoluit. Quidam autem dicens se eam in sua potestate habere, dotem eius sibi reddi postulat. ipse se matremfamilias dicit, & de dote agere vult. Quæsitum est ergo quid iudicem facere oporteat. Respondit Africanus, cum qui se patrem dicit, nisi probet filiam in sua potestate esse, & consentire agenti sibi, de dote agere non posse.

ENANTIOPH. Sufficit mihi probare eam esse procreatam ex vxore mea legitima. Nam qui tales sunt, in potestate patris sunt, vt Instit. 1. tit. 9. & lib. 1. tit. 6. dig. 6. Restat ergo vt probetur sui iuris factam esse. Lege etiam tit. 7. eiusdem primi libri dig. 25.

INNOMINATI. De huiusmodi quæstionibus an quis in potestate sit, lege lib. 37. tit. 10. dig. 8. & lib. 43. tit. 30. dig. 4. & lib. 3. Cod. tit. 31. constit. 6. & lib. 8. tit. 8. constit. 1.

^d *Etiamsi dos.*] Ne propter delictum mulieris maritus iniuriam patiatur, si non condemnatur in id quod facere potest.

^e *Publicata fuerit.*] Lege digest. 31. Quando autem muliere damnata capitis dos publicetur, & quando eam maritus lucretur, discite ex lib. 48. tit. 20. dig. 3. 4. 5.

^f *Voluntate filie.*] Si filia non habeat iustā causam contradicendi patri, rectè

A ἀδριστευέσθως τῆ γάμου. μὲν δὲ λύσιν, τῇ γυναικί. δεῖ δὲ πλὴν ἀφ' ἧσιν ζητεῖν, ἢ ἀφ' ἧσιν γυναικί. ἢ τὸν ἀνδρα κληρονόμον τὸν δοῦλον ἐξεδάφει, ὡς βιβ. κγ'. πτλ. γ'. διγες. ξε'. πῶς δὲ ἀδριστεύει, ἢ ῥεπουδρετεύει, εἴρηται διγ. νη'. τοῦτου δ' πτλ.

Εὰν ὁ παῖς αὐτῆς τῇ γυναικὶ, ὅσα ἀπὸ πατρὸς αὐτῆς ἐξεδάφισε πρὸς δούτερον ἀδριστεύει, ὡς ἐξεδάφισε τῆς γυναικὸς, καὶ ὅτι πύτοις ἐναγλῆμος παρὸς τὸ μέτρον τῆς οὐσίας αὐτῆς καταδικάζεται.

Κυρίλλος. Εἰ ἡ γυνὴ τὸν παῖδα ἀδριστεύει, ὡς παῖς αὐτῆς πρὸς δούτερον, εἰς ὅσον ἀπὸ πατρὸς ἐναγλῆται.

Τοῦ Αἰωνίου. Inuentariu δὲ γινόμενον, παρὸς αὐτὸν μόνον ἀπολογεῖται, ὡς βιβ. ε'. τῆς κώδικος πτ. λ'. ἀφ. κβ'.

Γυνὴ ῥεπουδρετεύει τὸν γάμον διέλυσε. καὶ τις λέγων αὐτῇ ἔχῃ ὑπεξούσιον, ἀπαγορεύει λαβεῖν πλὴν πατρὸς αὐτῆς. ἢ δὲ φάσκει αὐτῇ αὐτεξουσίαν εἶναι, καὶ βούλεται παρὸς τῆς πατρὸς ἐναγλῆν. ἐξητήθη πότῃ ἢ χρὴ ποιεῖν τὸν δικάζοντα. καὶ ἀπεκρίνατο. Αφεικνός, ὅτι ὁ λέγων ἑαυτὸν πατέρα, εἰ μὴ ἀποδείξῃ ὅτι καὶ ὑπεξουσία αὐτῆς ἐστὶν ἢ θυγάτηρ, καὶ σωμαίνει αὐτῇ παρὸς πλὴν ἐναγλῆν, οὐ δύναται κινήσαι παρὸς τῆς πατρὸς αὐτῆς.

Τοῦ Εἰσαποφαινοῦ. Ἀρκεῖ μοι διῆξαι περὶ πλὴν ἀπὸ γαμετῆς μου νομίμου. οἱ γὰρ ποιοῦντες, ὑπεξούσιοι εἰσὶ πρὸς πατέρα, ὡς ἰνστιτουτ. α'. πτ. θ'. καὶ βιβ. α'. πτ. ε'. διγες. ε'. λοιπὸν οὗτο ἀποδείκνυται αὐτεξουσία ἡγεῖσθαι. ἀνάγνωθι καὶ πτλ. ζ'. τῆς αὐτῆς α'. βιβλ. διγες. κέ'.

Αἰωνίου. Περὶ δὲ τῶν ποιούτων ζητήσεων τῆς ὑπεξουσιότητος, ἀνάγνωθι βιβ. λζ'. πτλ. δ'. διγ. η'. καὶ βιβλ. μγ'. ζτ. λ'. διγ. δ'. καὶ βιβλ. γ'. τῆς κώδικος πτ. λα'. ἀφ. ε'. καὶ βιβλ. η'. πτ. η'. ἀφ. α'.

Ἰνα μὴ δὲ ὧν ἡ μήτηρ ἢ γυνὴ ἀδικήσῃ ὁ ἀνὴρ μέγας ὑποείας καταδικάζομενος.

Ανάγνωθι διγες. λα'. πότε δὲ τῆς γυναικὸς κεφαλικῶς καταδικάζομενος ἢ παρὸς δημεύεται, καὶ πότε ὁ ἀνὴρ αὐτῇ κερδαίνει, μὴ δὲ βιβλ. μη'. πτ. κ'. διγες. γ'. δ'. ε'.

Εὰν μὴ ἔχῃ αἰτίαν ὄλογον ἢ θυγάτηρ παρὸς τὸ ἀντεῖπεῖν πρὸς πατέρα, καλῶς καὶ

καὶ τῷ γάμῳ αὐτῆς κατεβλήθη αὐτῇ ἢ
 πατρὶ, μάλιστα εἰ μὴ ταῦτα μέγιστα παρ-
 καλῶς αὐτῆς ἐπιδεδωκεν.

Τὸς Ἀνωνύμου. Οὐ γὰρ τῷ γάμῳ αὐτῆς
 ἐπαίτε, ὡς βιβ. κγ'. γιτ. γ'. διγ. κη'.

Τὸς αὐτοῦ. Τὸ μάλιστα κατ' ἐπίτασιν εἴρη-
 κα, ὡς ἐγγὺς διγ. δ'. ἀδ' ἀγνώστῃ καὶ πατρὶ τῆς μη-
 βουλομένης συνηνέται διγ. κβ'.

Ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐκκαλουμένων ἀλλήλοις
 πατρὶ καὶ πατρὶ, καὶ πατρὶ τῷ πατρὶ αἰτίας αὐτῶν
 πεμφθῶσαι τὸ ῥεπούδιον, διελαλήθη ἑκατέρωθεν
 αἰτίας δεδωκέναι τῷ ῥεπούδιον πομπῇ. καὶ λέγει Πα-
 παριός, ὅτι κατεφρόνησαν τῷ νόμῳ, καὶ δεδώ-
 κασιν αἰτίαν τῷ ῥεπούδιον, μὴ ἕτερον αὐτῶν ἀδι-
 κείσθαι. ἴσα γὰρ ὄντα τὰ ἑκατέρωθεν ἀμείντηματα,
 τῇ ἀμοιβῇ καὶ πενσάσιον ἀφαιρέται.

Τὸς Ἀνωνύμου. Ομοίως βιβ. β'. γιτ. ι'. διγ.
 γ'. θεμ. δ'. καὶ βιβ. δ'. γιτ. γ'. διγ. λγ'. καὶ βιβ. κέ.
 γιτ. β'. διγ. ζ'. ἀδ' ἀγνώστῃ δὲ καὶ μζ'. τῷ πατρὶ ὄντος
 γ'. γιτ. τῷ καὶ βιβ. τῷ διγ. γ'.

Τὸς ἀντιθέτοις ἀπὸ τῆς ριζ. νεαράς, φησὶν
 ἐν τῷ βιβ. διγ. εἰ δὲ καὶ ὁ αὐτὸς πατρὶς τῷ γυναικὶ
 ἀφαιρέσαι γάμον αὐτοῦ, καὶ ἀλόγως ἀφαι-
 ρέσθαι τὸν γάμον, καὶ τὰ ἐξῆς.

Πατὴρ μὴ ἐπιδόσιν τῆς πατρὸς, καὶ μετὰ
 σύστασιν τῷ γάμῳ, τῷ γάμῳ τῆς θυγατρὸς
 αὐτῆς, ἐπηρεάσῃ ῥεπούδιον ἡμοιότητος, αὐτῇ δὲ πα-
 τὴρ αὐτῆς τῷ πατρὶ. ἐὰν ἐξέλθῃ τῆς ἐπερωτή-
 σεως ἢ ἀρεσῆς, ποτέστιν, ἐὰν πεμφθῇ τῷ ῥεπούδιον,
 καὶ τελευτήσῃ ἀτεκνὸς ἢ θυγάτηρ αὐτῆς, οὐκ ἐμ-
 ποδίζεται κινῆσαι τὸν γάμον, ὡς γιτ. β'. διγ. ε'. καὶ βιβ.
 γ'. καὶ θυγατρὸς, εἰ μὴ ἐπιχρήσῃ κινῆσαι, ἐκβάλλεται
 τῷ γάμῳ, ἀλλ' εἰ μὴ κακῶς ἐπηρεάσῃ, με-
 τὰ σύστασιν τῷ γάμῳ τῷ γάμῳ τῆς θυγατρὸς.

Τὸς Ἐναντιοφανοῦς. Ὑποδοχὴ ὅτι ὁ γάμος ἐστὶ
 ἀφαιρέσιον ἐστίν. ἐγγὺς γὰρ, ὅτι τῷ πατρὶ τῷ πα-
 τὴρ πεμφθῶσαι ἀφαιρέσιον τῷ γάμῳ τῆς θυγατρὸς
 γυνέων, οὐ λυεῖ τὸν γάμον, ὡς γιτ. β'. διγ. ε'. καὶ βιβ.
 ε'. τῷ γάμῳ γιτ. ιζ'. ἀφ. γ'. καὶ ὑστερα, ὅτι καὶ
 πατρὶ τῷ γάμῳ φησὶ νεαρά.

Τὸς Ἀνωνύμου. Τὸν λογισμὸν δὲ ὅτι εἴπε
 μὴ ἀρμόζει τὸν indebiti, ἐγγὺς βιβ. κγ'. γιτ.
 γ'. διγ. κα'.

Εὰν ὁ πατρὶς τῷ γάμῳ δεπορτῶται
 ἡμῶν, μόνῃ τῇ θυγατρὶ ἀρμόζει τῷ πατρὶ τῆς
 ἀπαίτησις, μετὰ ταῦτα λυομένη τῷ γάμῳ. εἰ δὲ καὶ

Basil. Tom. IV.

A ea etiam inuita dos patri soluta est,
 maximè si postea ampliorem dotem
 pro ea dederit.

INNOMIN. Ea enim inuita non
 exigit, vt lib. 23. tit. 3. dig. 28.

& Maiore summa.] EIVSDEM. Illud
 maximè dictum est intensiue, vt di-
 dicisti dig. 4. Lege etiam de ea, quæ
 consentire non vult, dig. 22.

h Si pronuntiatum sit.] Viro atque
 vxore se mutuo de moribus accusan-
 tibus, & vicissim culpam diuortij si-
 bi obiicientibus, pronuntiatum est,
 vtrumque dedisse causam repudij.

B Dicit Papianus, Quia legem con-
 temperunt, & dederunt causam re-
 pudij, neutrum eorum iniuriam pa-
 ti. Nam cum vtriusque delicta paria
 sint, mutua compensatione dissol-
 uuntur.

INNOM. Similiter lib. 2. tit. 10.
 dig. 3. them. 4. & lib. 4. tit. 3. dig. 36.
 & lib. 25. tit. 2. dig. 7. Lege etiam
 dig. 47. huius tit. 3. lib. 24. Dig.

Hoc fuit abrogatum Nouella 117.
 qua dicitur. Sed si maritus à muliere
 diuertere voluerit, & sine iusta causa
 repudium miserit, & quæ sequun-
 tur.

C i Si pater post dotem datam.] Pater post
 dotem datam & nuptias contractas
 citra voluntatem filix suæ, stipulatus
 est diuortio facto dotem sibi reddi.
 Si conditio stipulationis extiterit,
 hoc est, si remissum fuerit repudium,
 & filia eius sine liberis decesserit: non
 impeditur quo minus ex stipulatu a-
 gat. Viua autem filia si agere velit,
 repellitur exceptione, ac si non post
 contractas nuptias malè stipulatus es
 sine voluntate filix.

k Si pater ignorans filiam.] ENANT.
 Pone generum repudium misisse.
 D Didicisti enim repudium quod à li-
 beris mittitur citra voluntatem pa-
 rentum, matrimonium non dissol-
 uere, vt tit. 2. dig. 5. & lib. 5. Cod.
 tit. 17. constit. 3. & vlt. quod etiam
 dicit Nouella de nuptiis.

l Per indebiti conditionem.] INNOM.
 Rationem propter quam dixit con-
 ditionem indebiti non competere,
 didicisti lib. 23. tit. 3. dig. 21.

m Si pater dotem datam.] Si is qui do-
 tem pro filia dedit deportatus fue-
 rit, soli filix dotis repetitio competit
 postea soluto matrimonio. Sed & si

Ll

post diuortium, & postquam patri A comperierat qui voluntate filiae litem erat contestatus: rursus soli filiae dotis repetitio competit.

ⁿ *Sic ea quae nupsit.*] Mulier quae pro libera agebat, praedia in dotem dedit: & cum maritus ea bona fide accepisset, fructus percepit & consumpsit in onera matrimonij, cum nondum mulieri mota esset controuersia status. Postea autem probarum fuit eam seruam esse. Dicit Papianus à marito non peti fructus quos bona fide perceptos absumpsit in mulierem. Si verò maritus sumptus necessarios, B aut viles in res dotales mulieris fecerit, sibi prius reputat fructus quos ex dote percepit, & superfluum eorum quae absumpsit, ei seruat, si aduersus eum dominus mulieris agat.

CYRILLI. Qui ab ancilla fundum in dotem accepit, fructus quos bona fide percepit, & in eam absumpsit priusquam ei moueretur controuersia status, ab eo non reperiuntur. Retinet autem impensas necessarias & viles.

IN NOM. Lege finem 22. dig. huius tit. & de impensis dig. 7.

o *Gener à quo vsura.*] CYRILLI. Si focer actione ex stipulatu doris vsuras petat, gener vsuras ab eo sibi debitas quod tardius dotem dederit, compensat, si ipse vxorem exhibuit.

DOROTHEI. Pater pro filia dotis nomine, verbi causa mille promissit, quingenta autem numerauit genero, & ab eo stipularus est vsuras eorum soluto matrimonio, si in matrimonio decesserit, aut diuerterit eius filia: quingenta autem & eorum vsuras promissit. Si soluto matrimonio focer vsuras petat quingentorum quae numerata sunt, potest gener compensationem ei opponere vsurarum aliorum quingentorum, quae focer promissit, cum propriis sumptibus vxorem suam exhibuit. Nam si focer filiam suam aluit, vsurae quingentorum peti ab eo non possunt. Neque enim debet, cum filiam aluerit, vsuras dotis praestare. Sed nec ei obicitur compensatio vsurarum, quas inutiliter stipulatus est. Ipse et-

μτ' ῥεπούδον, καὶ μτ' ὁ ἀρμόσαι τὰ πατρὶ κατὰ γνώμην αὐτῆς παρεκπαρξάμενός· πάλιν τῇ θυγατρὶ μόνῃ ἀρμόζει τῆς περιχρῆς ἢ ἀπαίτησις.

Γυνὴ ἐν ἐλθούσῃ ἀφ' ἑνὸς, δέδωκεν ἀρχὴς ἐν περιχρῇ. καὶ ὑποδὲξάμενος τούτοις καλῇ πίστει ὁ ἀνὴρ, ἐκαρπώσατο αὐτοῖς, καὶ εἰς τὰ βάρη τῇ γυναικὶ ἐδαπάνησεν, μήπω τῇ γυναικὶ ἐναρξείσης πρὸς τὴν. μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεδείχθη δούλῳ αὐτῇ εἶ. καὶ λέγει Παπῖανός, μὴ ἀπαπεισθαι τὸν ἀνδρα τοῖς καρποῖς, οὓς πῖνας καλῇ πίστει λαβὼν ἐδαπάνησε πρὸς τὴν γυναικα. εἰ δὲ ἐποίησε δαπάνηματα οὗτ' ὁ ἀνὴρ, νεκείατα, ἢ οὐτίλῃα πρὸς τὰ περιχρῆματα τῇ γυναικὶ τῶν περιχρῆματά, ὑπολογίζεται πρὸς τὴν ἐαυτοῦ οὓς ἔλαβε καρποῖς ἐκ τῆς περιχρῆς, καὶ ὁ περιχρῆς ὧν ἐδαπάνησε φυλάσσεται αὐτῇ ἐναρξάμενός, πρὸς τὴν δὲ αὐτοῦ τῆς γυναικὶς.

Κυρίλλου. Ο πρὸς δούλης λαβὼν εἰς περιχρῆς ἀρχὴν, οὓς ἔλαβε καρποῖς καλῇ πίστει, καὶ ἀλάσσειν εἰς αὐτῇ πρὸς ἢ πρὸς τῆς ἐναρξῆς, οὗκ ἀπαίτεται. πρὸς κεκατεῖ δὲ καὶ τὰ ἀνακῆματα καὶ χρῆσιμα δαπάνηματα.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἀνάγνωθι τὸ τέλος τῆς κβ'. τοῦτου τ' ἔκ. καὶ πρὸς τῆς δαπάνης διγες. ζ'.

Κυρίλλου. Τῷ πεντηκῶ τοῖς ἀπαμυνῶν τῆς περιχρῆς εἰς ἐπερωτήσεως χρημπενσατέως ὁ γαμβρὸς, οὓς κεχρῶσται πρὸς αὐτῶ τοῖς ὡς βραδέως ἐπιδεδώκτος τῶν περιχρῆς, εἰ αὐτὸς ἐπεφετῇ τῶν γυναικα.

Δωροθέου. Πατὴρ ἐπιδοδὸς ὑπὸ θυγατρὸς. περιχρῆς, λόγου χάριν χίλια νομισμάτα, τὰ μὲν φ'. νομισμάτα δέδωκεν αὐτῇ ὡς φάκτω, καὶ τοῖς αὐτῇ ἐπηρώτησε μτ' λύσιν τ' γάμου λαβὼν, ἐὰν ἐν τοῖς γάμοις τελευτήσῃ, ἢ ἀφ' ἑνὸς ἢ θυγατὴρ αὐτῆς εἰ δὲ φ'. συνεφώνησε δοῦναι, καὶ τοῖς αὐτῇ ἐπηρώτησῃ. ἐὰν μτ' λύσιν τ' γάμου ἔλθῃ ὁ πεντηκῶς, ἀπαμυνῶν τὸν τῇ ἐπιδοδέντων φ'. νομισμῶν, τότε δυνάτῃ ὁ γαμβρὸς εἰς χρημπενσατία αὐτῇ ἀντιπεδῶν τὸν τῇ ἄλλων φ'. νομισμῶν, ὧν ἐπερωτήσῃ ὁ πεντηκῶς, ὅτε ἰδίῳις ἀναλώμασιν ἐδρεψῇ τ' γαμπτῶν αὐτοῦ. εἰ γὰρ ὁ πεντηκῶς ἐδρεψῇ τ' ἐαυτῷ θυγατέρα, ὅτε ἀπαμυνῶν δυνάτῃ τὸν τῇ φ'. νομισμῶν ὁ πεντηκῶς, οὗτος χρεώσῃ δρεψῆς τ' θυγατέρα αὐτοῦ διδοῦναι καὶ τοῖς τῆς περιχρῆς. ἀλλ' οὗτος εἰς χρημπενσατία αὐτῇ ἀπαιτεῖται ἢ ἀνέχουρος τῇ τῶν ἐπερωτήσεων. αὐτὸς οὖν

μῆκος καλῶς ἀπαυτεῖ τὸν γαμβρὸν τοῖς τόκοις τῆς Α
Φ. νομισμάτων ὧν ἐπιδίδωκεν.

Τοῦ Ανωμόμου. Εὰν γυναικὸς ἀφ' αὐτῆς
τὸν γάμον, ἐξωπικὸς ἐπιδεδωκὼς τὴν παροῖκα
παροικησέτω καὶ τῷ ἀνδρὶ πρὸ αὐτῆς, ἢ δὲ
γυνὴ μετὰ ταῦτα πρὸς τὸν ἀνδρα ὑπερεστῇ,
οὔτε ἰπσο ἰure ἀναρῆται ὁ πρὸς τῆς παροικῆς
δικασθεῖον, οὔτε ὁφικίῳ τῷ δικαστοὶ ἀπολλύται
ὁ ἀνὴρ.

Κυρίλλου. Εὰν ὑπὸ γυναικὸς δώσω παροί-
κα, φυλάξας ἑαυτὴν τὴν ἀνάδοσιν, καὶ λυθῇ ὁ
γάμος, ἀρμόζει μοι ἀνάδοσις, καὶ οὐ σβέννυται ἀνα-
νομῆς τοῦ γάμου.

Τοῦ Ανωμόμου. Ανάγωγι διγ. ιθ'.

Δωροθέα. Εὰν ἀνὴρ εἰς ὅσον ὅπουρε καὶ παροί-
κα καὶ ὅτι τῇ παροικῇ, ἐχθρὸς δὲ ἀγωγὰς ἐν παροί-
οισί, ὁφείλει ἐκχωρῆναι τὴν ἀγωγὰς τῇ γυναικὶ
πρὸς τὴν ποσότητα μὲν τοῖς τῆς παροικῆς, καὶ οὐ
παρὰ τῇ.

Τοῦ Ανωμόμου. Εἰ δὲ καὶ μὴ ἐκχωρηθῇ, κα-
λῶς κινεῖ πρὸς τὴν λύσιν.

Κυρίλλου. Εὰν ὁ πεντεχὸς κληρονομῇ τὸν
γάμβρὸν, καὶ τελευτήσῃ, τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ
ἀπαυτεῖ τὴν παροίκα ἢ θυγάτηρ. Εἰ δὲ ἐμαλκί-
παυθῇ, καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα.

Τοῦ Ανωμόμου. Τῇ γὰρ ἐμαλκίπαυθῃ ἀρ-
μόζει ἡ ἀπαύτησις, ὡς βιβλ. ε'. τῷ κώδικος
ὑπ. ιγ'. ἀνάγωγι τοῦτου τ' ὑπ. διγ. κβ'. θεμ.
ε'. Εἰ δὲ μὴ καὶ γυνὴν ἢ θυγατέρα ἀπαυτῇ,
οὐ λογίζεται εἰς τὴν οὐσίαν τῷ πατρὶ, ὡς βιβλ.
λε'. ὑπ. β'. διγ. ιδ'.

Εὐφροσύνη. ὡς πρὸς τὴν εἰς παροίκα τῆς
θυγατρὸς ρ'. νομίσματα, καὶ συνεφώνησε πρὸς
τὸν ἴδον γαμβρὸν, ἵνα μηδέποτε ζῶν αὐτὸς ἀπαυ-
τῇ τὴν παροίκα, καὶ συνεβη πρὸς αὐτὴν τ' ἀνδρὸς
λυθῶναι τὸν γάμον. τελευτῇ δὲ οὗτος ὁ πατὴρ ἢ
γυναικὸς, ἄλλοις ἐργασίαις κληρονόμοις, τὴν δὲ
θυγατέρα, πεισῶνς ἐξενεδατάμ. ζητεῖται εἰ
δύναται πρὸς τῆς κληρονόμων τῷ πεντεχῷ ὁ
ἀνὴρ ἀπαυτῆσαι τὴν παροίκα, ὡς μέλλον ἀπαυτεῖ-
σθαι αὐτὴν πρὸς τῇ γυναικὶ αὐτῇ, καὶ ἀποκεί-
νεται ὁ Παῦλος. ὅτι ἢ θυγάτηρ, ἐτέρων γεγενη-
των κληρονόμων ὑπὸ τῷ πατρὶ αὐτῆς, αὐτῇ τ'
ἐπ' ἀναλήψῃ τῆς παροικῆς αὐτῆς ἐχθρὸς ἀγωγῶν, καὶ
ἀνάκλην ἐχθρὸς αὐτῆς ἀπαυτῆσαι τοῖς κληρο-
νόμοις τῷ πεντεχῷ παροίκα, καὶ καταβαλεῖν αὐ-
τῇ.

Basil. Tom. IV.

go solus à genero rectè vsuras petit
quingentorum quæ dedit. *Si extraneus dote dati*] INNOMIN.
Si cum mulier à viro diuertisset, ex-
traneus qui dotem dederat aduersus
maritum de ea litem sit contestatus;
mulier autem postea ad maritum re-
uerfa sit; neque ipso iure tollitur de
dote iudicium, nec officio iudicis vir
absoluitur.

CYRILLI. Si mulieris nomine
dotem dederò, & dotem mihi reddi
stipulatus sim, ac matrimonium dis-
solutum fuerit, mihi restitutio com-
petit, nec exstinguitur renouato ma-
trimonio.

INNOMINATI. Lege dig. 19.

In id quod facere potest.] DOROTH.
Si maritus dotis nomine condemna-
tus fuerit in id quod facere potest,
in bonis autem actiones habeat, mu-
lieri debet actiones mandare, ad do-
tis tamen quantitatem, neque am-
plius.

Mandare actiones.] INNOMIN. Sed
& si non mandarit, rectè agit ad solu-
tionem.

Si pater puella.] CYRILLI. Si socer
genero heres exstiterit & decesserit,
ab eius heredibus filia dotem repetit.
Sin autem emancipata fuerit, etiam
ab ipso patre.

INNOMINATI. Emancipata enim
repetitio competit, vt lib. 5. Cod.
tit. 13. Lege huius tit. dig. 22. th. 6.
Sed si non ex voluntate filia petita
fuerit, non computatur in bonis pa-
tris, vt lib. 35. tit. 2. dig. 14.

Si cum filia mea nomine.] Promisit
quidam in dotem filia dare nummos
centum, & pactum fecit cum gene-
ro suo, ne à se quamdiu viveret exi-
geretur, & accidit, vt culpa mariti
matrimonium dissolueretur. Dece-
dens autem pater mulieris, alios he-
redes scripsit filia exheredata. Qua-
ritur an ab heredibus soceri mari-
tus dotem possit exigere, cum eam
uxor eius ab eo sit exactura. Respon-
det Paulus. Cum filia, aliis à patre
eius heredibus institutis ad recipe-
randam dotem actionem habeat, ne-
cesse habet maritus ab heredibus so-
ceri dotem exigere, & mulieri sol-
ui.

uere, aut ei aduersus eos actiones præstare, nec possunt socii heredes genero ullam exceptionem obicere tanquam dolo, faciat. Dolo enim facere non videtur qui petit; quoniam non socero cum quo pactum fecit, sed filia debet restituere. Nam si hoc ita esset, & si post mortem patris mulier repudium dixisset, cum maritus eius nondum dotem exegisset, excluderetur maritus actione aduersus heredes socii. Quod quidem non admittimus. Sed & si ex parte filia heres patri suo exstiterit, debet maritus pro rata dotem ab heredibus exigere, & eam mulieri reddere, aut ei aduersus ipsos actiones præstare.

INNOMINATI. Huiusmodi enim pactum personale est.

« *Auus maternus.*] Quidam neptem habens ex filia quæ erat in patris potestate, certam quantitatē dotis nomine marito eius dedit. & instrumento dotali pactus est subdita stipulatione, ut si inter virum & mulierem diuortium sine culpa mulieris factum esset, dos omnis ipsi mulieri aut auo eius materno redderetur. Quæro ergo cum is qui neptem suam dotauit, statim vita defunctus sit, postea autem mulier sine culpa sua repudium miserit viuo adhuc patre in cuius potestate est, cuiusnam competat, & an omnino comperat ex pacto seu ex stipulatione actio: & utrum heredi aui materni qui eam dotauerat, an nepti quæ dotata fuerat. Respondet Paulus, In persona quidem neptis inutilem esse stipulationem, quoniam auus maternus ei reddi stipulatus est. Cum autem sit inutilis in neptis personam concepta stipulatio, heredi stipulatoris, quandoque soluto matrimonio actio competere videtur. Sed etsi hæc ita sint, recte dicimus maritum posse mulieri dotem soluere, quamuis actio ei directo non competat; ac si sibi aut illi dari dotem auus stipulatus esset. Permittendum est ergo nepti, ne lucro defraudetur ex aui conventionē, vtilem actionem aduersus maritum suum favore dotis, & propter affectionem personarum.

Α τῇ, ἢ τὰς ἀγωγὰς ἐκχωρήσας αὐτῇ κατ' αὐτῆς, καὶ ὅτε δυνάσται οἱ κληρονόμοι τῆ πεντηεὸς παραγραφῇ ἵναι κεχρησθαι καὶ τῆ γαμβρῶς, ὡς δόλον ποιῶντος. Ὅθεν αὖ γὰρ δόλον ποιεῖ ἀπατήρ, ὅτι οὐ τὰς πεντηεὶς πρὸς ὃν συνεφώνησεν, ἀλλὰ τῇ θυγατρὶ τὴν πατρὶα χρεώσεται ἀποδιδῶναι. Εἰ γὰρ τῆ πεντηεὶς μᾶλλον, εἰ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς ἐπεμψεν ἢ γυνὴ ὁ ῥεπούδην, μήπω δ' ἀνδρὸς αὐτῆς ἀπατήσεως τὴν πατρὶα, καὶ ἀπεκλείετο ὁ αὐτῇ καὶ τῇ κληρονόμῳ τῆ πεντηεὸς ἀναγωγῆς. ὅθεν οὐ θελήσεται. εἰ δὲ καὶ ἐκ μέρεος γῆται ἢ θυγάτηρ αὐτῇ τὰς ἰδίᾳ πατρὶα κληρονόμῳ, καὶ τὸν ἀνδρα εἰς ἀναλογία ἀπατεῖν τοῖς κληρονόμοις τὴν πατρὶα τὴν πατρὶα, καὶ ἀποδιδῶναι αὐτῇ τῇ γυναικὶ, ἢ τὰς κατ' αὐτῶν ἀγωγὰς ἐκχωρῆσαι αὐτῇ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Τὸ γὰρ τοιοῦτον πάκτον ἀσυνάλοισιν ἐστίν.

Εἰς τὴν ἀπὸ θυγατρὸς, εἰς τὴν αὐτῆς οὐδὲν ἔστι πατρὸς, δέδωκεν εἰς πατρὶα αὐτῆς φανεράν πιστότητα ὅτι ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ τοιοῦτον σύμφωνον ἐνετέθη τοῖς πατρὶα, καὶ ἐφ' ὧς, ἐὰν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν γυναικὸς ῥεπούδην μὴ πρὶν αἰτίαν τὴν γυναικὸς γῆται, τὴν πατρὶα πᾶσαν ἀποδιδῶναι αὐτῇ τῇ γυναικὶ, ἢ τὰς πᾶσιν αὐτῆς καὶ μητέρας. Ζητῶ τίς τῶν πατρὶα ὅτι οὐ πατρὶα τῆς αὐτῆς ἐγγένειας αὐτῇ πατρὶα χρεώσεται ἐτελεύτησε, μετὰ δὲ τῶν αὐτῆς οὐ πρὶν αἰτίαν ἰδίαν ῥεπούδην ἐπεμψεν ὅτι τῶν πατρὶα αὐτῆς, ὅτι τῶν οὐκ ἐπεμψεν, ἵνα ἀρεὰ ἀρμόζῃ, καὶ εἰ ὅλως ἀρμόζῃ ἢ ἐκ τῆς πάκτου, ἢ πρὶν ἐφ' ὧς ἀναγωγῆς καὶ πότερον τὰς κληρονόμῳ ἢ πάππῳ τῇ καὶ μητέρας καὶ πατρὶα, ἢ τῇ ἐφ' ὧς τῇ πατρὶα. καὶ ἀποκρίνεται ὁ Παῦλος· εἰς μὴν ὅτι πατρὶα τῇ ἐγγένειας ἀρμόζον ἐστὶ τὴν ἐφ' ὧς, ὅτι καὶ μητέρας πάππῳ ἐπὶ τῇ δόλῳ αὐτῇ. ἀρμόζον δὲ οὐσης εἰς τὴν ἐγγένειας πατρὶα τῇ ἐφ' ὧς τῆς πατρὶα, ὅτι κληρονόμοις τῇ ἐφ' ὧς τῆς πατρὶα, ὅτι δὴ ποτε λυομένης τῆς γαμβρῶς, ἀρμόζον δόκει ἢ ἀναγωγῆς. ἀλλ' εἰ καὶ τῶν οὐτως ἐστίν, καλῶς λέγεται τὸν ἀνδρα, δυνάσται καὶ βαλῆναι τῇ γυναικὶ τὴν πατρὶα, εἰ καὶ ὅτι ὁρθὸν ἔχει ἀρμόζῃ αὐτῇ ἢ ὅτι τῇ πατρὶα ἀναγωγῆς, ὡς περ εἰ ὁ πάππος ἐπὶ τῇ δόλῳ αὐτῇ, ἢ ἐκείνῃ δόλῳ αὐτῇ τὴν πατρὶα. ἐπὶ τῇ δόλῳ τῇ ἐγγένειας, ἵνα μὴ ἐκπίπτει τὴν κέρδους τοῦ ἐκ τῆς πάππου συμφωνίας ἐπὶ τῇ ἀναγωγῇ καὶ τῇ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ φασὶν ὅτι καὶ δόλῳ τῇ δόλῳ τῇ πατρὶα.

ὅτι γὰρ πάππος ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἧς συμφωνή-
σας, εἰς τὸν κατατρέχοντα τὸν νόμον.

Κυρίλλος. Εἰ ὁ πατὴρ μὴ εἴς πάππον ὁπτιδι-
δοὺς παρὶς ἄνθρωπος ἐξ ἧς ἐφωτῆσι πλὴν αὐ-
τῶν, ἢ τῇ ἐξ ἧς ἄνθρωπος ἐφωτῆσι, ἢ αὐτῶν, μετὰ
τελευτῶν αὐτῶν λυομένων τῶν γάμων, ἀρμόσει τῇ
ἐξ ἧς ἢ ἐξ ἐπιούρου του φιλαγάθως.

Τοῦ Ἀντωνίου. Κατὰ τὸν καθ' ὅλον γὰρ λό-
γον, ἐὰν ἐφωτῆσι δοθῶναι μοι ἢ Τίτῳ, καταβο-
λῆς μὴ ἐστὶ δεκτικὸς ὁ Τίτος· οὐ μὲν γὰρ ἐν ἀνάγκῃ
δύναται, ὡς ἐν ἐπιουρίων γ'. ἡτ. 18'. οὐ πρῶτον τε
δὲ καλῶς Τίτῳ καταβάλλεται, ὡς βιβ. 15'.
ἡτ. γ'. διγ. λη'. Αφεικένου ῥητῶν. καὶ διγ. 18'.
Οὐ λυομένων.

Τοῦ αὐτοῦ. Θάλλονται γὰρ αἱ παρὶς, ὡς
βιβ. 15'. τῶν κώδικος ἡτ. κθ'. ἀφ. 15'. τελευτῶν. ὅθεν καὶ
ἐν τοῖς ἀμφιβάλοις ἄνθρωπος τῆς παρὶς ἀποκει-
νόμεθα, ὡς διγ. 15'. ἡτ. 15'. βιβ. 15'.

Δωροθέου. Ἀνὴρ ἐπερωτηθεὶς ἀποδιδόναι τῇ
γυναικὶ πλὴν παρὶς ἐληγάτευσεν αὐτῇ ὅτι τῇ οἰ-
κείᾳ ἀφ. 15'. οὕτω μὴ τοῖς ἵνα μὴ ἀπατήσῃ τῇ
παρὶς παρὶς τῇ κληρονομίᾳ αὐτῆς. ἀλλὰ συνέ-
βη μὴ διωκθῆναι τῇ γυναικὶ λαβὴν τῶν καθ' ὁ-
μάδα αὐτῆς ληγάτα. καὶ ἤρεσεν ἀρμόζειν αὐτῇ τῇ πε-
ρὶ παρὶς ἀγωγῇ καὶ τῇ κληρονομίᾳ τῷ ἀνδρὶ.

Κυρίλλου. Εἰ ὁ πατὴρ τῆς παρὶς ληγάτευσεν τῇ
γαμῆτι μου ἵνα, ὡς ἐκ τῶν δεκτικῶν, πλὴν παρὶς
καὶ ἀπατῇ.

Δωροθέου. Ὁ παρὶς ἀγωγὸς ἡρόδοτος τῷ ἑαυ-
τοῦ γαμῆτι, οὐτε πλὴν παρὶς κερδαίνει, οὐτε δὲ
τῆς μοιχείας ἔγκλημα, κινδ.

Τοῦ Ἀντωνίου. Ὁ μαυλῆσας πλὴν ἑαυτοῦ γα-
μῆτι. ἐν τῷ β'. διγ. 15'. τῶν 15'. ἡτ. 15'. βι-
βλίου φησὶν, ὅτι οὐ καλῶς ὁ μαιχρὸς ἀντιπῆσι τῶν
ἀνδρῶν, ὡς αὐτῶν παρὶς ἀγωγὸς ἡρόδοτος ἐμοίχευ-
σιν. οὐτε μὲν δὲ κατηγορηθῆναι δύναται ὡς παρὶς
ἀγωγὸς ἀντικατηγορῆναι. ὁ δὲ διαστής δύναται ὁ-
εἶναι κατ' αὐτῶν ὡς παρὶς ἀγωγὸς, καὶ ἡρεῖς κατη-
γορῶν. ὁ δὲ παρὶς μοιχείας κατηγορῶν μαιχρὸς, εἰ καὶ
μὴ ἀντιπῆσι τῶν ἀνδρῶν παρὶς παρὶς ἀγωγῆς, ὅμως
ἑαυτὸν ἐκ ἐλαφρώς, ὅτε τὸν ἀνδρα ποινῆς ὑπο-
βάλλει. ἀντιπῆσι δὲ καὶ διγ. 15'. τῶν αὐτῶν ἡτ.
ὁ φησὶν, ὅτι ἐὰν ὁ δικαστὴς ὅρη ἀσέμνως τὸν ἀν-
δρα βιοῦντα, παρὶς ἀσέμνως βίου ἡρεῖται
τῇ γαμῆτι, δύναται καὶ ἀδικεῖν. τῶν δὲ τῆς
κατηγορίας ἐκ ἐλαφρώς πλὴν γυναικῶν.

Basil. Tom. IV.

A Nam quoniam avus est qui nepti sti-
pulatus est, ad hanc legem decur-
rimus.

CYRILLI. Si avus maternus in-
danda dote neptis suæ nomine sti-
pulatus sit diuortio facto eam reddi
vel nepti, vel sibi, post mortem eius
soluta matrimonio benigna ratione
nepti actio ex stipulatu competit.

* Cum quis stipulatur sibi dari.] INNO-
MINATI. Generaliter enim si stipu-
latus fueris dati mihi aut Titio, sol-
ui quidem Titio potest: ille autem
actionem non habet; vt Instit. 3. tit.

B 19. Non semper autem rectè Titio
soluitur, vt lib. 46. tit. 3. dig. 38. A-
fricani, & dig. 59. Vlpiani.

Y Fauore autem nuptiarum.] EIVSDEM.
Fauetur enim dotibus, vt lib. 4. Cod.
tit. 29. constit. vlt. Vnde etiam in du-
biis pro dote respondemus, vt dig.
85. tit. 17. lib. 50.

Z Si vice dotis uxori.] DOROTHEI.
Qui dotem uxori reddere promise-
rat, eam testamento ei legauit: ita
tamen, ne dotem ab heredibus pe-
teret: verum accidit vt vxor in soli-
dum capere ea non posset, quæ ei le-
gata fuerant. Et placuit dotis actio-
nem ei competere aduersus heredes
mariti.

CYRILLI. Si vice dotis legaue-
ro uxori meæ quædam quæ capere
non poterat, dotem reperit.

a Si marito producente.] DOROTHEI.
Qui vxoris suæ leno fuit, neque do-
tem lucratur, nec adulterij accusat.

b Lenonem uxorem accusare.] INNO-
MINATI. Qui vxorem suam prostituit. In 2.
dig. 5. tit. lib. 48. dicitur, adulterum
non rectè opponere marito; lenoci-
nio mariti vxorem se adulterasse. ne-
que postquam accusatus fuit, potest
D tanquam lenonem virum murum ac-
cusare. Iudex autem potest aduersus
eum statuere tanquam aduersus le-
nonem, etiam sine accusatore. Qui
autem adulterij accusatur, etiam si
marito non obiiciat lenocinium, se
tamen non releuat, neque maritum
pœnis subiicit. Lege autem dig. 13.
eiusdem tit. quo dicitur, si maritus
impudicè viuens, vxori occasio-
nem dederit impudicæ vitæ, iudi-
cem posse eum condemnare: hoc
autem mulierem à crimine non li-
berare.

Ll iij

Δωρεθέν. Διατετήρημένων τῶν παλαιῶν ἐν προ- * Sic
κὶ δοθέντων, ἐγένετο σύμφωνον, ὅς οἱ αὐτοὶ αἰ- m.
τίας ἀποδομένης τῆς τοιοῦτος αὐτὰ τὰ παλαιά- Rib.
τα ἀποδοθῆναι, σχεπομένης * τοῖς συναινέσας αὐτοῖς x. π.
ἐπαυξήσεως, καὶ μείωσέως, καὶ δοκιμασίᾳ ἀνδρὸς γούρι. συμμ.

ἀγαθού. εἰ δὲ ὁρεθεῖν καὶ μὴ ὑφεστῆναι τὰ παρὰ
 ἡμᾶς, ἢ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἀποδοθῆναι. καὶ ἐξηγή-
 ῃ, ἐπειδὴ ἵνα παρὰ ἡμᾶς τῶν περιουσιῶν ἐ-
 παρὰ ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ὑφεστῇσι δὲ, εἰ καὶ
 καὶ τὸ συμφωνον τὴν γυναικα λαβόντα, ἢ καὶ τὴν
 ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν. καὶ ἀπεκρίνατο ὁ Σκαεβόλας,
 τὰ ὑφεστῆναι παρὰ ἡμᾶς, εἰ μήτε καὶ βούλησιν
 τῆς γυναικὸς ἐπαρὰ ἡμῶν, μηδὲ ἐπαρὰ ἡμῶν εἴτευσεν,
 οὕτως ἀποδίδεται τῇ γυναικί, ὡς ἀρεῖ ἀφ' ἡ-
 μῶν.

Κυρίλλου. Εἰ συμφωνον γίνηται ὡς τὰ ἀφ' ἡ-
 μῶν αὐτῶν ἀναδεδωμένοι, εἰ δὲ μὴ σώζον-
 ται, τὴν ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ τὰ παρὰ ἡμῶν
 ἐκ τῶν ἀνδρῶν παρὰ γυναικὶ τῆς γυναικὸς ἀνα-
 δίδεται. σώζονται γάρ.

Τοῦ Εὐανποφάνου. Μὴ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ εἶ-
 παρὰ ἡμῶν, νόμος, ἀποδοθῇ, ἀφ' ὃ εἰρημέ-
 νον βίβ. κγ'. ὑπλ. γ'. διγ. μβ'.

Τοῦ Ἀνανύμου. Ἀνάγνωθι βίβ. κγ'. ὑπ. γ'.
 διγ. ξθ'. θεμ. η'. καὶ ὑπλ. δ'. διγ. λβ'. καὶ βίβ. ε'. τῆ
 κώδικος ὑπλ. ιβ'. ἀφ. τ. κα'.

Δωροθέου. Τὰ ἀφ' ἡμῶν παρὰ ἡμῶν
 τῆς περιουσίας, εἰ καὶ ἀφ' ἡμῶν τῆς χρήσεως τῆς γυ-
 ναικὸς χεῖρα γίνηται, τὰ ἀνδρὶ κινδυνεύεται ἢ
 ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ τὰ μὴ ἀριθμηθέντα αὐτῶν ὡς λόγους
 δίδονται ἀπαρτίζονται τῶν παρὰ αὐτῶν ὅσα ἐδύνατο.

Καλοκύρου Σέξτου. Εἰ μὲν ἀπλῶς ὁ δίχε-
 σον θεματιστὴς χρήσιμον ὁ καί. εἰ δὲ μὴ τὴν ἀφ' ἡ-
 μῶν, ὡς ἐν τῇ βασιλικῇ, ἀρχειεῖται ἀπὸ τῆς
 παρὰ γυναικὸς νεαρᾶς.

Εἰ δὲ παρὰ ἡμῶν εἰσὶν, κατεῖται τῇ παρὰ περι-
 κῆς ἀγωγῇ. ὁ δὲ πατὴρ αὐτῶν τῇ δὲ πεκυλίῳ. καὶ οὐ
 ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν, εἴτε ἐξ αὐτῶν πεκυλίῳ τὰ παρὰ ἡ-
 μῶν αὐτῶν, εἴτε καὶ μὴ, ἀλλ' εἰς ὅσον ὁ παρὰ κατεδικά-
 ζεται. πεκυλίῳ δὲ ὁ παρὰ εἰς ὃν παρὰ αὐτῶν πε-
 κυλίον ἐν κατὰ κατεδικῆς. καὶ εἰ μὲν καὶ τῶν πα-
 τρὸς κινεῖται ἢ δὲ πεκυλίῳ, ὡς ἐξαρτεῖται ἐκ τῶν
 πεκυλίου ὁ κατεδικῆς αὐτῶν, καὶ τοῖς ὡς
 ἐξοιστοῖς αὐτῶν παρὰ ὡς τοῖς παρὰ τῶν ὑποδ. εἰ δὲ καὶ
 ὁ ὑποδ ἐν ἀγεται, οὐ γίνεται ἐπεὶ καὶ κατεδικῆς ὡς
 ἐξοιστοῖς ἐν τῇ παρὰ ἡμῶν αὐτῶν ὁ μετὰ τὴν πεκυλίῳ
 αὐτῶν. καὶ ὅλου γὰρ ὅτε αὐτῶν παρὰ ὁ μετὰ τὴν πε-
 κυλίῳ αὐτῶν κατεδικῆς ἐστὶν ὅτι τῇ περιουσίᾳ,
 ὡς ἐν κατεδικῆς αὐτῶν ὡς ἐξαρτεῖται, ὡς καὶ
 ὅτε κινεῖται ἐν ἀγεται τῇ παρὰ ὡς τοῖς, ἢ ὁ πα-

arbitratu. Si verò quædam res non
 exstarent, earum æstimatio reddere-
 tur. Quæsitum est; cum res quædam
 dotales venditæ à marito fuerint quæ
 exstent, secundum pactum & con-
 uentum an mulier eas debeat recipere,
 vel æstimationem. Respondit Scæ-
 uola, res quæ exstarent; si neque
 mulieris voluntate, neque ratum ha-
 bente venissent, perinde reddi mu-
 lieri atque si æstimatæ non essent.

CYRILLI. Si conuenierit ut res
 quæ æstimatæ essent, ipsæ redderen-
 tur, si non exstarent æstimatio ear-
 um: & à marito contra volunta-
 tem mulieris venierint, redduntur.
 exstant enim.

ENANTIOPH. Ne ponas ea esse
 ex his quæ numero, pondere & mē-
 sura constant, propter id quod dictum
 est lib. 23. tit. 3. dig. 42.

INNŌMINATI. Lege lib. 23.
 tit. 3. dig. 69. rh. 8. & tit. 4. dig. 32.
 & lib. 5. Cod. tit. 12. constit. 21.

^f *Etiam si usu mulieris.* DOROTHEI.
 Æstimatæ res in dotem datæ, licet
 usu mulieris deteriores factæ sint,
 æstimatio earum periculo mariti est.

^g *Recipit.* Quia non numeratam red-
 dere promisit. peti autem ab eo non
 poterant.

CALOCYRI SEXTI. Si quidem di-
 gestum simpliciter posueris, utile est.
 sed si post diuortium ut in Basilico,
 inutile redditur per Nouellam de
 nuptiis.

^h *Si filius dotem acceperit.* Si filio fa-
 milias dos data est, dotis actione te-
 netur. pater autem eius de peculio.
 nec interest rem in peculio habeat,
 nec ne, sed quatenus facere potest
 condemnatur. Intelligitur autem fa-
 cere posse peculio renus quod apud
 eum est tempore condemnationis. Et
 si quidem cum patre agatur de pe-
 culio, deducitur ex peculio quod ei
 à filio debetur, & personis quæ in
 eius potestate sunt. At si agatur cum
 filio, alterius debiri non fit deductio,
 dum computatur quantum habeat
 in peculio. In summa enim pro mo-
 do facultatum suarum maritus dotis
 nomine condemnatur, neque vllum
 eius debitum detrahitur, sicut con-
 uenitur actione pro socio, vel pa-

tronus à liberto, vel parentes à liberis. Ar is qui ex donatione, condemnatur quatenus facere potest, deducto, omni ære alieno, in id quod superest condemnatur.

ΕΝΑΝΤΙΟΡΗ. In tertio dig. 5. tit. lib. 14. dicitur, cum qui contraxit cum esset in potestate patris, plerumque condemnari in id quod facere potest: nec deduci quod debetur aliis qui cum eo contraxerunt dum esset in potestate patris. est enim potior qui occupavit, nisi si quis privilegiatus sit: is enim præfertur. Deducit autem quod debetur his, qui cum eo emancipato contraxerunt.

ΕΙΥΣΔΕΜ. Lege dig. 22. them. penult. & principium 25. & 15. quod in tempore condemnationis spectamus quantum facere possit.

Maritus & parens.] **INNOMINATI.** De his lege lib. 44. tit. 1. dig. 19. Socius autem deducit quæ debentur ex eadem causa, ut libro 17. tit. 2. digest. 63.

Donator autem.] **ΕΙΥΣΔΕΜ.** Quæ aliis debet, non his quibus debetur ex donatione, ut lib. 39. tit. 5. dig. 12.

Maritus qui ædium dotalium.] Si constante matrimonio maritus damni infecti ædium dotalium nomine cauerit, & soluto matrimonio mulier dotem repetat, marito cauere debet, si cum eo agatur damni infecti, damno indemnem futurum.

INNOMINATI. Nam si non cauisset, vicinus earum dominus decreto factus fuisset, ut lib. 23. tit. 5. dig. 1. Quod si etiam aliquid dederit, ne damni infecti stipulatio committeretur, impensa est necessaria, ut lib. 25. tit. 1. dig. 1.

Si generaliter.] Si quis sic stipulatus sit à marito, si quo casu Titia vxor tua esse desierit, dabis mihi dotem? hoc generali sermone, etiam si mulier capta sit ab hostibus, vel deportata fuerit, committetur stipulatio. Nam omnes hi casus hac stipulatione continentur. His autem casibus dos à marito repetitur, non velut in casum diuortij, sed velut in casum mortis.

CYRILLI. Qui dotem quouis modo stipulatus est, si dissolutum fuerit matrimonium, etiam si ab hostibus capta aut deportata fuerit mulier,

Α τρων ἐνάγειται τῷ δὲ τῷ ἀπελευθέρῳ, ἢ οἱ γονεῖς ἐνάγονται τῷ δὲ τῷ τέκνῳ. ὁ μὲν τοι περιφάσκει δωρεὰς ἐναγόμενος, καὶ πρὸς τὸ μέτρον τῆς οὐσίας αὐτῶν καταδικάζεται. μὲν τὴν ὑπεξαίρεσιν πόρων τῶν ὑπὸ αὐτῶν χρεώσους ἰσχυρῶν, εἰς τὸ πλεονέκτον καταδικάζεται.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Ἐν τῷ γ' διγ. τῷ ε' ὑπὸ τῷ ιδ'. βιβ. φησὶν, ὅτι ὁ ἐν ὑπεξαίρεσι οὐσίᾳ συναλλάξας, μέγας δὲ πορείας ὡς ἐπὶ πόρῳ ἐνάγειται καὶ οὐκ ὑπεξαίρεσιν τὸ κεχρεωσμένον ἑτέρους ἐν ὑπεξαίρεσι οὐσίᾳ συναλλάξασιν αὐτῶν. κρείττων γὰρ

Β ἔστιν ὁ περιλαμβανόμενος. εἰ μὴ τις ᾖ ἐν privilegio. **ΠΡΟΤΙΜΑΤΑ** γὰρ ὑπεξαίρεσιν δὲ τὸ κεχρεωσμένον τοῖς αὐτῶν συναλλάξασιν * αὐτεξοισίσι.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἀνάγνωθι διγ. κβ'. θεῖμα περιλαμβανόμενος, καὶ τὴν ἐρχομένην τῷ κε'. καὶ διγ. ιε'. ὅτι ἐν τῷ χαρῶν τὸ καταδίκης σκοποῦν τὴν δὲ πορείαν.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ τῶν τοιούτων ἀνάγνωθι βιβ. μδ'. ὑπὸ α'. διγ. ιθ'. ὁ δὲ κοινωνὸς ὑπεξαίρεσιν τοῖς ἐν τῇ αὐτῇ αἰτίας χρεώσους ἰσχυρῶν, ὡς βιβ. ιζ'. ὑπὸ β'. διγ. ζγ'.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἐτέροις, οὐ μὲν τοῖς ἀπὸ δωρεὰς χρεώσους ἰσχυρῶν, ὡς βιβ. λθ'. ὑπὸ ε'. διγ. ιβ'.

Εὰν συνεσηκώτων τῶν γάμων ἐπιρωτήσῃ τὴν δάμνην ἰμφέκτι ὑπὸ τῶν οἰκημάτων τὴν περιχρῆσιν ὁ ἀνὴρ, καὶ μὲν λύσιν τῆς γάμου ἀπαρτεῖ τὴν περιχρῆσιν ἢ γυνή, ἀσφάλειαν χρῆναι πρὸς αὐτὴν τῶν ἀνδρῶν, ὡς ἐναγόμενος αὐτὸν ἀπὸ τῆς δάμνης ἰμφέκτι ἀζημίον καὶ ἀβλαβὴ τῷ ἀφύρῳ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Εἰ γὰρ μὴ ἠσφαλίσατο, ἐδέσποζεν αὐτὸν γέιτων καὶ ψήφον, ὡς βιβ. κγ'. ὑπὸ ε'. διγ. α'. εἰ δὲ καὶ δῶκεν ἀφ' ὅ τὸ μὴ κομμιτενδύσας τὴν δάμνην ἰμφέκτι, νεκρωσάμενος ἔστιν ἢ διαπόρῳ, ὡς βιβ. κε'. ὑπὸ α'. διγ. α'.

Εὰν τις οὕτως ἐπιρωτήσῃ τὴν αἰσίδα, εἰ καὶ οἷον δὴ ποτε χάσον Τίτια παύσεται εἰ γαμετή σῃ, δώσῃς μοι τὴν περιχρῆσιν; ἀφ' ὅ τῶν τῶν γυναικῶν ῥημάτων καὶ ἀνὰ χιμαλώτους γίνονται ἢ γυνή ἢ δεπορτατευθῇ, κομμιτενδύσας τῶν ἐπιρωτήσας ἢ ὅς ἐστιν ἀφύρῳ. πόρῳ γὰρ ταῦτα τὰ θεῖμα ταῦτα ἀφύρῳ τῇ ἐπιρωτήσῃ. ἀπαρτεῖται δὲ ὁ αἰσὶς οὐ πρὸς τὸν ἀπὸ ῥέπουδίου χάσον ὅτι τῶν τῶν γυναικῶν τὴν περιχρῆσιν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀπὸ τελευτῆς.

Κυρίλλου. Ὁ ἐπιρωτήσας τὴν περιχρῆσιν οἶον ἔγωγε ἐὰν ἀφελύθῃ ὁ γάμος, καὶ ἀνὰ χιμαλώτους ἢ δεπορτατευθῇ γίνεσθαι ἢ γυνή α-

παίτει τὸν ἀπὸ τελευτῆς χάσιν.

Τοῦ Ἀνωρύμου. Κατὰ γὰρ ἀκρίβειαν, λέγε-
ται ὁ γάμος, ὡς ἡτ. β'. διγ. α'. αἰάγωνη καὶ
ὁ γ.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Ἐπὶ τῆς ἀγχισινίας
λέγει ἡτ. β'. διγ. γ'. ἐκείτερον ἀμείωνον ἔχον ὁ
ἴδιον δίκαιον, ὡς τῷ γάμῳ καὶ πῶς ἐκείσε ἀφ' ἑ-
ξιν διχαιώτως bona gratia, πούτεσιν ἀγαθῇ χα-
ρίτι ἀφ' αὐτῶν. καὶ τοι φησὶ διγ. ιγ'. τῷ α'. ἡτλ.
τοῦτου τῷ βιβλ. καὶ βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ἡτ. ιζ'. ἀφ' α.
α'. καὶ ἐν τῇ περὶ τῶν γάμων νεαρόν, τῇ δεπορτα-
τίονι μὴ ἀφ' αὐτῶν τὸν γάμον.

Ἐὰν οὐσὺ φρουκτὸν ἐπιδοῶ λόγῳ περιχρὸς ἡ
γυνή, καὶ ἀφ' αὐτῆς ὁ γάμος, καὶ μήτε πῶς τῇ
γυναικὶ μήτε πῶς τῷ ἀνδρὶ ἡ προπριεταρία
τῷ ἀρσενί διρεθείη· ὅθεν ἄλλο χρεώται, εἰ μὴ
ἐφ' ὧν πᾶσαι τῇ γυναικὶ, ὅτι ἕως ἔτε ζῇ ἀνέχε-
σθαι αὐτῶν, καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς καρποῦ-
σθαι, καὶ κεχεῖσθαι τὰ οὐσὺ φρουκτῶν. ἄλλὰ τοῦ-
τα οὕτως εἰπὼν ὁ Μάρκελλος ἐπήγαγεν, ἀμφι-
βάλλειν ἄρα ὀφείλει ὁ αἰὲρ, καὶ περὶ κληρονόμων τῇ
γυναικὶ ἐφ' ὧν πᾶσαι αὐτῇ. καὶ φησὶ ἀφ' αὐτῶν καὶ
ποῖον ἔχον ἐπεδοῖν ὁ οὐσὺ φρουκτὸς ἐν περιχρῷ. εἰ
μὴ γὰρ μόνον ἔχουσα τὸν οὐσὺ φρουκτὸν ἡ γυνή, τὰ
ἀνδρὶ προπριεταρίῳ ὄντι ἐπιδέδωκεν αὐτὸν, οὐ
διώσκει ἡ γυνή τοὺς κληρονόμους αὐτῆς καταλιπὼν
τὴν δίκαιον ἐπὶ τοῦτω τὰ οὐσὺ φρουκτῶν. οὐσὺ φρουκτὸς
γὰρ μόνον ἐκεχρεώθητο, ὃν ἔκ' ἡ διώσκει πῶς πέ-
μψαι τοῖς ἰδίοις κληρονόμοις. εἰ δὲ δέσπονα ἔσται τῷ
ἀρσενί, τὸν οὐσὺ φρουκτὸν αὐτῷ δέδωκε ὡς ἀνδρὶ, τότε
ἀποκαθίσταται αὐτῇ δεῖν πῶς τῷ ἀνδρὶ τὸν ὀσὺ
φρουκτὸν. εἰ γὰρ ἔλαβεν αὐτὸν ἡ γυνή, πῶς πέμψαι
αὐτὸν μὲν τῆς προπριεταρίας τοῖς ἰδίοις κληρονό-
μοις. εἰ δὲ ἐπώλησε τὴν προπριεταρίαν ἡ γυνή μὲν
ὁ ἐπιδοῦναι τὸν ὀσὺ φρουκτὸν, καὶ ἄλλος τις κατὰ
κέλευσιν τῇ γυναικὶ τὸν ὀσὺ φρουκτὸν τῷ ἰδίῳ κτή-
ματι ἐπιδέδωκεν εἰς περιχρῶν τὰ ἀνδρὶ, σκεπήσω-
μεν πῶς τῆς προπριεταρίας τοῖς ἰδίοις κληρονό-
μοις. εἰ δὲ ἐπώλησε ὁ ὀσὺ φρουκτὸς. καὶ διωσάμενα λέγειν, ὅτι
ἐξ' αὐτῶν. ὀφείλει γὰρ ὁ ἀνὴρ ἀφίστασθαι τῷ ὀσ-
φρουκτῷ καὶ πῶς χωρὶς τῇ γυναικὶ ὁ κεχεῖ-
σθαι καὶ καρποῦσθαι ὅτε αὐτῇ περὶ τῶν πῶς
προπριεταρίαν. εἰ δὲ ὁ δέσποτης τῷ ἀρσενί ἐπιδέδωκεν
ὡς τῇ γυναικὶ τὸν ὀσὺ φρουκτὸν, τότε καὶ αὐτὸν
μὴ δέσποτον τῆς προπριεταρίας τῇ γυναικὶ
πῶς χωρὶς τῷ ὀσὺ φρουκτῷ. ὁ γὰρ δέσποτης τῇ προπριεταρίᾳ, τῷ ὀσὺ φρουκτῷ πῶς χωρὶς ὀφείλει

A quod in casum mortis conuenit, ab eo repetitur.

IN NOMINATI. Nam summo iure matrimonium dissoluitur, ut tit. 2. dig. 1. lege etiam dig. 6.

ENANTIOPH. In captiuitate dicitur. 2. dig. 6. utrumque habere ius suum imminutum, quod videatur matrimonium, secundum ibi positam distinctionem, bonâ gratiâ dissolui. Atqui dicitur dig. 13. primi tit. huius lib. & lib. 5. Cod. tit. 17. constit. 1. & Nouella de nuptiis, deportatione matrimonium non dissolui.

Si fundi sui usufructum. Si mulier usufructum in dotem dederit, & matrimonium dissolutum fuerit, & neque apud mulierem, neque apud maritum inueniatur fundi proprietas: maritus tantum cauere debet, quamdiu vixerit passurum se eam uti frui, heredesque eius. Quæ cum dixisset Marcellus, subiunxit se dubitare an debeat maritus ei etiam cauere de heredibus eius, & dicit interesse quemadmodum sit usufructus in dotem datus. Nam si quidem mulier cum nudum haberet usufructum, cum marito dedit qui erat proprietarius, non potest mulier heredibus suis ius relinquere in eo usufructu. Debebat enim usufructus tantum quem ad heredes suos transmittere non poterat. Quod si cum esset fundi domina, usufructum eius marito dedit, tunc ei à marito restitui debet usufructus. Nam si eum recepisset mulier, eum cum proprietate ad heredes suos transmississet. Si verò mulier proprietatem vendidit postquam datus est usufructus, aut aliquis alius iussu mulieris fundi sui usufructum viro eius in dotem dedit, inspicimus primum quemadmodum restitui hic usufructus possit. Et possumus dicere, cautione interposita. Debet enim maritus abstinere ab usufructu, & eum cedere mulieri, cum ipsa proprietatem vendidit. Sin autem dominus fundi pro muliere usufructum dedit, tunc domino retinente proprietatem, usufructum mulieri constitui oportet. Dominus enim proprietatis usufructum mulieri de-

bet cedere, aut aliquid pro eo mulieri dare, si quidem inter eos hoc actum fuerit. Finge enim hoc ipsum quoque ex pacto conuento mulierem posse facere, vendere scilicet vsumfructum proprietario. Quo casu mulieris quoque heres agens, à marito exiget quod sua interest. Nam si moram non fecisset mulieri agenti de vsumfructu, eum vendidisset, & prerium ad heredem suum transmississet.

CYRILLI. Vsumfructu in dotem dato, si diuorrium factum sit, si quidem neurer eorum proprietatem habet, maritus cauet mulieri se passurum eam vri frui, & heredem eius quamdiu viuet. Sed si ipse proprietatem habeat, ei soli vsumfructum præstet. Si autem mulier domina sit, ei vsumfructum cedat, quem cum proprietate ad heredem transmittet, nisi maritus moram fecerit. Sed si fundus alienatus sit, aut alius fundi dominus existens vsumfructum cessit mulieris nomine: tunc eam frui pariat, & heredes eius, aut suadeat domino vt ei vsumfructum constituar, aut volente muliere eum domino cedat. Si autem mora facta non sit, prerium fructuum heres mulieris accipiet.

IN NOMINATI. Memineris eorum quæ dicta sunt lib. 23. tit. 5. digest. 78.

• *Maritus ne temerè permittat.*] Seruus dotalis si heres ab aliquo institutus fuerit, mariti iussu vel adire, vel repudiare debet hereditatem. sed ne maritus temerè repudiando, vel temerè suscipiendo incognitam sibi hereditatem, uxori suæ obligetur iudicio de dote, vel vt hereditatem restituar, vel culpæ ei detur, quodd eam repudiauerit, interrogare mulierem debet coram testibus, vtrum velit hereditatem adquiri, an repudiari. & si mulier dixerit se velle eam repudiari, iussu mariti eam seruus dotalis repudiet. Quodd si mulier eam maluerit adquiri, ei reddatur seruus dotalis ea conditione, vt cum iussu eius adierit, rursus retradatur marito. Sic enim & maritus libera-

A τῇ γυναίκῃ, ἢ διδόναι τί ποτε ἄνδρ' αὐτῇ τῇ γυναίκῃ, εἴ ποτε ὅλως παρὶ τοῦτου συνεφωνήσῃ μεταξὺ αὐτῶν. ἄποδόν γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὸ σύμφωνον δύνασθαι τῇ γυναίκα ποιῆν, ὅτι πωλῆσαι δηλαδὴ τὸν οὐσφρευκτον τὰς περιουσίας. ὅταν εἴδῃ καὶ κληρονόμος τῆς γυναίκός κινῶν, ἀπαιτεῖ τὸν ἄνδρα ὅτι ἀφ' ἐφ' αὐτῇ. εἰ γὰρ μὴ μόνον ἐποίησε τῇ γυναίκῃ ἐναγύση παρὶ τὸ οὐσφρευκτου, ἡμελλε πωλῆν αὐτὸν, καὶ ὅτι ἡμῖμα παρὰ πέμπειν τὰ ἰδία κληρονόμῳ αὐτῆς.

B Κυρίλλου. Οὕτως οὐσφρευκτου εἰς περιουσία δοθέντος, εἰ ἀφ' ἐφ' αὐτῇ γνήσιαι, εἰ μὲν μὴ δέτερος αὐτῇ ἐχ' τί πῶς δεσποτεῖαι, ἀσφαλίζῃ τί πῶς γυναικα ὁ ἀνὴρ, ὅτι ἀνέχεται αὐτῷ καρποδοῦν, καὶ κληρονόμῳ αὐτῆς ἐφ' ὅσον ζῇ. εἰ δὲ αὐτὸς ἐχ' τί πῶς δεσποτεῖαι, πῶς ἐχ' τὸν οὐσφρευκτον αὐτῇ μόνῃ. εἰ δὲ ἡ γυνὴ ὅτι δέσποιναι, παρὰ χωρεῖται αὐτῇ τὸν οὐσφρευκτον, καὶ παρὰ πέμπει τὸν λοιπὸν μὲν τῆς περιουσίας εἰς κληρονόμους, εἰ μὴ μόνον ὁ ἀνὴρ ἐποίησεν. εἰ δὲ ἐξέποιήσῃ ὁ ἀνὴρ, ἡ ἑτέρα ὡς δεσποτῆς πῶς χωρεῖται τὸν οὐσφρευκτον ἄνδρ' τῆς γυναίκός, τότε πάλιν ἀνέχεται αὐτῷ καρποδοῦν, καὶ κληρονόμους αὐτῆς, ἢ πείσῃ τὸν δεσπότην συστή-
C σασθαι αὐτῇ τὸν οὐσφρευκτον, ἢ βλαβερόν τῆς γυναίκός παρὰ χωρεῖται αὐτὸν τὰς δεσποτῆς. εἰ δὲ μὴ μόνον γέννην, τί πῶς ἡμῖμα καὶ καρπῶν, λαμβάνει ὁ κληρονόμος τῆς γυναίκός.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Μέμνησο τῶν εἰρημόρων βιβλ. καγ'. τίτλ. ε'. διαγρ. σθ'.

Ο περιουσιμῶς δοδὸς ἐὰν γραφῇ παρὰ πῶς κληρονόμος, καὶ κέλθῃ τῷ ἀνδρὶ κατὰ δέχεται τῇ κληρονομίᾳ ὁφείλῃ, ἢ παρὰ τῇ αὐτῷ, ἵνα μὴ παρὰ πετῶς ὁ ἀνὴρ ῥεπουδῇ αὐτῶν, ἢ παρὰ πετῶς καὶ ἀδελφῶν καὶ ἀγνοουμένων αὐτῷ κληρονομίᾳ, ἐνοχὸς γνήσιαι τῇ γυναίκῃ ἀφ' ἐφ' αὐτῇ τῇ παροικίᾳ ἀγωγῇ, ἢ ἀπαγορεύματος τῇ κληρονομίᾳ, ἢ ἐξ ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν αὐτῷ πῶς τῇ αὐτῷ, δεῖ αὐτὸν ἔρωτῆν τῇ γυναίκα μὲν τῶν πατρῶν, εἴπε βούλεται κτεθῆναι, ἢ παρὰ τῇ αὐτῷ τῇ κληρονομίᾳ. καὶ ἐὰν εἴπῃ ἡ γυνὴ ὅτι βούλεται ῥεπουδῇ αὐτῷ αὐτῷ, κέλθῃ τῷ ἀνδρὶ παρὰ τῇ αὐτῷ ὁ περιουσιμῶς δοδὸς. εἰ δὲ μᾶλλον κτεθῆναι βούλῃ τῇ κληρονομίᾳ ἡ γυνὴ, αὐτῷ αὐτῷ ὁ περιουσιμῶς δοδὸς ὅτι αὐτῷ αὐτῷ ἵνα ὅτε κατὰ κέλθῃ αὐτῆς ἀδελφῶν, πάλιν αὐτῷ παρὰ δοδῇ τῷ ἀνδρὶ. ὅταν γὰρ τὰς αὐτῷ παρὰ γένε-

τῇ δ' ἀφ' ὧν τίσιν. καὶ ἡ γυνὴ δ' ὄρεσεν αὐτῇ ὅτι A
τῇ κληρονομία ἀφ' ἧς ἐπείσθη.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ο δόταλις διδύλος τὰ ἐξ ῥέ-
βελ' ὅς ὅτε εἰς πωροποιεῖ τῷ αἰδρὶ, ὡς βιβ. ε'.
τῷ κώδικος γ. γ'. ἡ δὲ κληρονομία, ὅς ἐστιν ἐξ
ὁπείας, ὡς βιβ. κθ'. γ. γ'. β'. δ. γ. μέ. ἀνάγνωθι καὶ
βιβ. κγ'. γ. γ'. δ. γ. ξέ. καὶ τοῦ τῷ γ. γ. δ. γ. λ. α'.
δ' ἑλ. γ.

Εάν τις ἐξ οἰκίας ἐν γάμῳ τελευτήσῃ, καὶ ἐν-
ταφίασθ' αὐτῷ ὁ πατήρ αὐτῆς, εἰ καὶ πῶς παρ' οἴκῃ
ἐν κληρονομίᾳ οὐσῶν, μετ' ἐνιαυτὸν χρεωστὴ ἐδιδῶναι
αὐτῷ ὁ γαμβρὸς, ὁμοίως δ' ὡς πῶς ταφίᾳ αὐ-
τῆς ἀνάλωμα πῶς ἀρξήμεθα δεῖ αὐτὸν ἀπαρτεῖ-
σθαι. Τα δὲ λοιπὰ τῆς παρ' οἴκῃς ἐν τῷ ὡρισμένῳ
χρόνῳ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Τοῦτο μὴ ἀπλῶς νοήσῃς,
ἀλλὰ καὶ τῷ δ' ἑλ. γ. καὶ κβ'. τῷ γ. γ'. γ. γ. α'. β. β.
τὸν παρ' οἴκῃς ἀδύλῳ ἀκρότης τῆς γυναικὸς
ἡλδ' ἑτέρωθεν ὁ αἰὲρ, ὁ δὲ ἐλδ' ἑτέρωθεν, τὸν ἀνδρα
ἐλδ' ἑτέρωθεν ὅς ὁλοκληρῶν κληρονομίαν. καὶ λέγει Πα-
πιάσιος ὅσον μὲν τῆς κληρονομίας ὡς πάρῳ-
ν αὐτῷ ἐκεχρεώσθη, ἀποκαθίσταν αὐτὸν καὶ τῇ
γυναικὶ ἀπὸ νόμου Ἰουλίᾳ. ὁ δὲ ἄλλο μέρος ἀφ'
τῆς ὅτι τῇ παρ' οἴκῃς ἀκρότης, ὁφείλει αὐτὸν ἀποδι-
δῶναι τῇ γυναικὶ, μόνον ἐὰν ἐλδ' ἑτέρωθεν αὐτῷ τὸν
οἰκίαν αὐτῷ ἐλδ' ἑτέρωθεν ἡ γυνή. εἰ δὲ καὶ γυνὴ αὐ-
τῆς ἡλδ' ἑτέρωθεν τῷ παρ' οἴκῃς ἀδύλῳ, ὅς ὁλοκληρῶν
ἡ γυνή ὡς δωρησάσθαι αὐτῷ βούλομένη ἡ γυνή
ὡς ἑτέρωθεν αὐτῷ ἐλδ' ἑτέρωθεν, καὶ οὐδὲ τὰ ἀπὸ τῷ ὁπε-
ρῶν αὐτῷ κερδανθέντα χρεωστὴ ἀποκαταστήσῃ
τῇ γυναικὶ, ἀλλὰ ἐκβέβηκε τῆς παρ' οἴκῃς ὁ οἰκί-
της ὅτι γυνὴ αὐτῇ manumissionis gra-
tiā δωρησάσθαι αὐτῷ, ὅτι πῶς δωρησάσθαι ὅτι ἐλδ'
ἑτέρωθεν ἐπέτρεψεν. εἰ δὲ ὡς νενηγὸν χεῖρῶν τῇ
γυναικὸς ὅς ἀκούσης αὐτῆς ἡλδ' ἑτέρωθεν τὸν οἰκί-
αν, ὁφείλει ἀποκαθίσταν αὐτῇ, εἰ πῶς τῷ ἐλδ'
ἑτέρωθεν ἐλδ' ἑτέρωθεν. εἰ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ὡρησάσθαι δέδω-
κε τῷ ὁπείας, ὅς ἐν τῇ ἀφ' ἧς ἐπείσθη ὁ ἐλδ' ἑτέρω-
θεν, ὅς ἐστι δῖχμον ὡς αὐτῆς τῆς ὡρησάσθαι
πῶς ἑτέρωθεν τῇ γυναικὶ τὸν ἀνδρα. εἰ δὲ μὴ τῇ
ἐλδ' ἑτέρωθεν ὅτι πῶς αὐτῷ ὁπείας, ταῦτα ἀνα-
καθίσταται πῶς ἑτέρωθεν τῇ γυναικὶ. εἰ δὲ καὶ στωρεόν, ἡ
ἐλδ' ἑτέρωθεν ἐλδ' ἑτέρωθεν τῷ ἀπελδ' ἑτέρωθεν ὅτι τῆς ὁπεί-
ρας ὁ αἰὲρ, ὁφείλει καὶ πῶς κατ' αὐτῷ ἐνοχλῶν
ἐκχωρεῖν τῇ γυναικὶ. εἰ δὲ καὶ ὡς πάτρων μέ-
ρος τῇ κληρονομίας τῷ ἀπελδ' ἑτέρωθεν κερδανθέν, καὶ

tur sollicitudine, & mulier quod si-
bi visum fuerit in hereditate facit.

P. Sed si hereditatem agnoscere.] IN NOM.
Sertius dotalis quæ ex re aut ex ope-
ris suis acquirit, marito acquirit, ut
libro 5. Cod. tit. 13. Hereditas au-
tem ex operis non est, ut libro 29.
tit. 2. dig. 45. Lege etiam lib. 23.
tit. 3. dig. 65. & huius tit. dig. 31. ad
finem.

¶ Si pater mulierem sepelierit.] Si filia-
familias in matrimonio decesserit, &
pater eius ipsam sepelierit, tamen si
dotem quæ in mobilibus consistit,
gener post annum ei debeat reddere,
impensam tamen funeris confestim
ab eo peti oportet: cætera autem do-
tis, statuto tempore.

¶ Si maritus dotalem seruum.] IN NOM.
Hoc simpliciter intelligendum non
est, sed secundum dig. 16. & 22. tit.
7. lib. 11. Dotalem seruum vit inui-
ta vxore manumisit. manumissus au-
tem maritum ex asse heredem insti-
tuit. dicit Papianus: Portionem qui-
dem hereditatis quæ sibi debebatur
tanquam patrono, ipsum mulieri re-
stituere lege Julia debere. alteram
autem portionem actione de dote
mulietati debet reddere, si modo vx-
or ei seruum manumittenti con-
tradixerit. Quod si voluntate mu-
lieris seruos dotales manumiserit,
quoniam tanquam donare ei volens
passa est eos manumitti: nec quæ ex
operis eorum lucrificet, mulieri de-
bet restituere: sed seruus in dote
esse desit, quia cum ei manumif-
sionis gratia donate liceret, quo-
dammodo donat, qui manumitte-
re permisit. Si verò tanquam nego-
tium gerens mulieris, ea non inui-
ta seruum manumisit, debet ei re-
stituere si quid ex libertate conse-
cutus est. Si autem in ipso mini-
sterio operas dedit, non in æstima-
tione, qui manumissus est, æquum
non est ut pro hoc ministerio ma-
ritus aliquid vxori præstet. Sed si
post manumissionem ei operas im-
posuit, has cogitur præstare mulie-
ri. Sed & si correum vel fideiussor-
em liberti propter operas accepe-
rit maritus, etiam aduersus ipsum
obligationem debet mulieri cedere.
Sed & si tanquam patronus portio-
nem hereditatis liberti lucretur, ea

quoque ei reddi debet. Sed si quo alio modo non tanquam patronus liberto heres exstiterit, hoc maritus lucretur. Non enim si quod beneficium in maritū libertus contulit, hoc vxori debet: sed si quid iure patronatus adsequutus est, aut potest adsequi. Si ergo ex maiore parte quàm quæ ei tanquam patrono competebar, heres institutus fuerit, quod amplius est non præstat mulieri. Sed & si cum nihil ei deberet tanquam patrono (fortè enim liberos habuit, aut centum aureorum quantitatem in bonis habebat) eum heredem instituit, nec ea debet vxori restituere. Quoniam dicit lex Iulia, maritum qui seruum dotalem manumiserit, dare dotis nomine quidquid ad eum peruenit, peruenisse dicimus, siue iam exegit, siue potest exigere, quia ei actio competiit. Lex autem adiecit, ut & si dolo viri minus ad eum peruenit, in id quoque teneatur. Si autem filium suum maritus exheredauerit, & contigerit ut bona huius liberti ad eum deferantur, de his heres mariti non tenetur. Quod enim neque ad ipsum patronum, neque ad eius heredem peruenit, quam ratione id ab illo petatur?

INNOMINATI. Lege quæ sequuntur ad dig. 65.

ENANTIOPH. Potest enim manumittere, ut lib. 5. Cod. tit. 12. constit. 3. si modo soluendo sit, non etiam si inops sit, ut libro 40. titulo 1. dig. 21.

[*Sin autem voluntate eius.*] INNOM. Rectè enim ei donat ut manumittat, ut tit. 1. dig. 7. in fine. Lege etiam huius tit. dig. 24. them. 5.

[*Heres scriptus fuerit.*] EIVSDEM. Cum libertus fortè liberos haberet, vel bona eius essent infra centum aureos. Tunc enim patrono nihil debetur, ut lib. 6. Cod. tit. 4. constit. 1. 4. & Instit. 3. tit. 7.

THEODORI. Libertus minor centenarius (si minus centum aureis in bonis habeat) liberam habet testamenti factionem. Sed si maior sit centenarius, si quidem liberos habeat & testamentum fecerit, non necesse habet patronis suis, aut successoribus eorum aliquid relinquere vsque ad

τῶν χρεωστῶν ἀποδοθῆναι αὐτῇ. εἰ δὲ καὶ ἑτέρως πῶς, καὶ μὴ ὡς πατρῶν κληρονομήσῃ τὸν ἀπελευθερῶν, τὸ κερδανέτω ὁ ἀνὴρ. Ὡς δὲ γὰρ εἴπῃ φιλοπυμνῆται ὁ ἀπελευθερῶν τῷ ἀνδρὶ, τὸ πρὸς χρεώσῃται τῇ γυναικί. ἄλλ' εἴπῃ διχάσῃ πατρικῶν ἑλθεῖν, ἢ λαβὴν δυνάσται. ἐὰν οὖν ἐν μείζονος μέρεσι, ἢ ὅφ' * μείζονι αὐτῷ ὡς πατρῶνι, γέγραπται * καὶ κληρονόμος, ὁ πατρικῶν οὐ πρέχῃ τῇ γυναικί. εἰ δὲ καὶ μηδὲν χρεωστῶν αὐτῷ ὡς πατρῶνι· τυχὼν γὰρ παῖδας εἴχῃ ὁ ἀπελευθερῶν, ἢ οὐσίαν ἐκ τῶν νομισμάτων, ἔγραψεν αὐτὸν κληρονόμον, ὥς δὲ τούτοις χρεωστῶν ἀποκαταστῆται τῇ γυναικί. ὅφ' εἴπῃ ὁ Ιούλιος νόμος τὸν ἀνδρα ἐλευθερωῦν τὸν περιικιμῶν ἀνδράποδον, δίδοναι τῇ περιικί, εἴπῃ εἰς αὐτὸν πατρικῶν, πατρικῶν νοσῶν, εἴτε ἀπῆλθῃ, εἴτε ἀπατήσῃ δυνάσται, ὅφ' ἤρμωσεν αὐτῷ ἡ ἀγωγή. ἐπήγαγε δὲ ὁ νόμος, ἵνα εἰ καὶ τῷ δόλῳ τῷ ἀνδρὸς ἦτον πατρικῶν εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὸ κατέχεται. ἐὰν δὲ τὸν ἴδιον ἦτον ὁ ἀνὴρ ἐξ νερεδάτευσῃ, καὶ σιωπῇ εἰς αὐτὸν ἐπὶ τῶν τιμῶν τούτου τῷ ἀπελευθερῶν πατρικῶν, οὐ κατέχεται πατρικῶν τούτων ὁ κληρονόμος τῷ ἀνδρὸς. ὅφ' γὰρ οὐτε αὐτὸς λαμβάνει, οὐτε ὁ κληρονόμος αὐτοῦ, κατὰ ἵνα λόγον τούτου ἐνεκαὶ ἀπαυτεῖται.

Τοῦ Ἀωνύμου. Ἀνάγνωθι ἐφεξῆς ἕως τῆς ζε'. διγες.

Τοῦ Ἐνδυποφαιῶ. Δυνάσται γὰρ ἐλευθερώσας, ὡς βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ἡτ. ιβ'. διγ. γ'. ἐὰν ὅτιν ὅτιν, οὐ μὲν καὶ ὁ ἀπὸς, ὡς βιβλ. μ'. ἡτλ. α'. διγες. κα'.

Τοῦ Ἀωνύμου. Καλῶς γὰρ δωρεῖται αὐτῷ ὅτιν ἐλευθερώσας, ὡς ἡτ. α'. διγ. ζ'. ἐὰν τῷ τέλει. ἀνάγνωθι καὶ πύπου τῷ ἡτλ. διγες. καλ. θεμ. ε'.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἰσως τῷ ἀπελευθερῶν παῖδας ἐχόντος, ἢ τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἡτῶνος οὐσης τῷ ἐκ τὸν νομισμάτων. τότε γὰρ ὥς δὲ ὁ πατρῶν κληρωσῃται, ὡς βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ἡτ. δ'. διγ. α'. καὶ τετάρτη. καὶ ἡτ. γ'. ἡτλ. ζ'.

Θεόδωρος. Ὁ ἀπελευθερῶν ἔχων οὐσίαν ἡτῶνα τῷ ῥ'. νομισμάτων, ὡς θελῇ διχατῆται εἰς αὐτῷ, καὶ ἔχῃ, καὶ μὴ ἔχῃ παῖδας. εἰ δὲ πλέον τῷ νομισμῶν ἔχῃ ὑπόσαςιν, εἰ μὴ ἔχῃ παῖδας καὶ διατῆται τὰ κατ' ἐαυτὸν, καὶ ἀνακαταστήται τῇ κατὰ τὴν τοῖς ἴδιοις πατρῶσιν αὐτοῦ, ἢ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ἕως πέμπτου

πύμπτου βαθμῶς· ἐπεὶ αἰροῦσι τὴν κόντρα ἄβου-
 λας ἀφ' ἧς ἀπεχίω καὶ τῇ κληρονομῶν αὐτῆς· ἐὰν
 δὲ γράψῃ αὐτοῖς τοὺς πάτρωνας κληρονόμοις, εἰς
 πλεόν· τῇ δὲ οὐκίαν, ὅσα οὐφείλει δὲ μειῶσαι
 λεηλατοῖς τὰς χρεωστούμεν αὐτῇ δὲ οὐκίας.
 ἀλλὰ φυλάττειν αὐτῇ τὸν Φαλκίδιον ὅτι τῇ
 ἔξω πικρῶν αὐτῇ κληρονομῶν· ἐὰν ἀδελφεὶς τε-
 λούτῃ ἢ ἀπελθούτερος, μὴ ἔχων τέκνα, οἱ πά-
 τρωνες αὐτῇ λαμβάνουσι πάντα τὰ ὑπάρχοντα
 αὐτῇ· εἰ δὲ παῖδας κατέλειψεν, οὐ λήφονται οἱ
 πάτρωνες πλεόν τῇ τεσσάρων οὐκίαν ὅσα τῆς οὐ-
 σίας αὐτῇ, καὶ τότε ἐὰν ἢ οὐσία ὑποβάλλῃ πάλιν
 τὰ ἐκ τὸν νομίματα, ἐπεὶ ὅθεν ὅλως λαμβά-
 νει, εἰ μὴ καὶ τὰς εἰρημνίας ἀφ' ἧς εἰσέρχεται· σὺ δὲ
 ἴσθι ὅτι σήμερον τριούκιον, ἀντιτετραούκιον τοῖς
 πάτρωσι δίδουσι, ἐὰν εἰς τῇ ἀφ' ἧς δέχων τῇ πά-
 τρωνος μὴ θελήσῃ κληρονομῆσαι τὸν ἀπελθούτε-
 ρον, διώκονται οἱ λοιποὶ αὐτὸν ἀφ' ἧς δέχεσθαι· ὁ
 τῇ πάτρωνος υἱός, μὴ κληρονομῇ τὸν πατέρα ὡς
 ἀχάριστος, ὅθεν τὸν ἀπελθούτερον ἐκείνου ἀφ' ἧς
 δέχεται.

Τὸ Εὐαγγέλιον. Ἀνάγνωθι βιβλ. λη'. 2τ.
15'. διγες. γ'.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ πατρὸς τὸν υἱὸν ἡγα- C
φέντα κληρονόμον πατρὶ τῷ ἀπελευθέρου ὅτι
περιγραφεῖ ἐμαρτυριπατεύοντος, ἀάγνωσι βίβλ.
λη'. ὑπλ. β'. διγ. ν'.

Τοῦ Ἀνανύμου. Καλῶς εἶπεν, ἔνθα ὁ νόμος
 ζῇ. Εἰ γὰρ ὁ μὲν νόμος βούλεται ἡ δοξάζει,
 ἐπιλείπει δὲ ἀγωγὴν, τότε ἀρμύζει ἰμφάκτουμ ἢ
 οὐπλία, ὡς βιβ'. ιθ'. γιτ. ε'. διγ'. ια'. καὶ κα'. ἀνάγω-
 γι καὶ τούτου τῷ γιτ. διγ'. ιθ'. καὶ ἐπὶ τῷ Ακαυλίῳ
 ὅσακις ὁ δῖρεκτος οὐκ ἔχει χώραν, οὐπίλιος δίδεται,
 ὡς ἐν πολλοῖς διγέσεις τῷ β'. γιτ. τῷ θ'. βιβ'. δὲ-
 εἴσκεται.

Τοὺς αὐτοὺς. Εἴρηται γὰρ βιβ. μδ'. ηκ. ζ'. διβ.
κζ'. ὅτι ἐὰν μὴ κατ' οἰκείαν φύσιν συναγαγῇ
εἰσὶν ἐνοχλαί, οὔτε ἀλλὰ δικαστοῦ, οὔτε ἀλλὰ τῆ
παράπτωτος, οὔτε ἀλλὰ τῆ νόμου βοηθοῦται.

Τοὺς αὐτοὺς. Ἐπειδὴ εἶπεν ὁ νόμος, ὅσα χρε-
ματα εἴη τὰ κερδανήντα, ἱσαῦτα διδόντω τῇ γυ-
νακί ὁ ἀνὴρ, ἔδιδξεν ὅτι πῶς ἀφ' αὐτῆς οὐκ ἐκ
νομίας ἢ τῶν βόνων τῶ ἀπελευθέρου, οὐ μὲν αὖ-
τις πῶς κληρονομίαν ἠβουλήθη παρέχεσθαι τῇ
γυναικί. Εἰ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτὰ πὰ πωράματα βού-
λῃ ἀποδοῦναι, φιλάγαθόν ἐστι τὸ δεῖξαι αὐτόν.

Bafil. Tom. IV.

A quintum gradum : petunt enim bonorum possessionem contra tabulas aduersus heredes eius. Si autem ipsos patronos heredes instituerit supra tertiam partem , non debet minuire legatis tertiam portionem ei debitam , sed seruari Falcidiam oportet. extraneis heredibus scriptis. Si libertus intestatus decesserit nullis liberis relictis , patroni in assem vocantur. Sin autem liberos reliquerit , supra tertiam partem bonorum patroni non capient , idque si amplio rem habuerit centum. Nihil enim omnino capit , nisi secundum dictas distinctiones. Sciendum autem est hodie quadrantem dari patronis pro triente. Si vnus ex successoribus patroni , heres liberti esse nolit , reliqui possunt ei succedere. Filius patroni qui patti non succedit tanquam ingratus , nec illius liberto succedit.

ENANTIOPH. Legelib. 38. tit. 16. dig. 3.

^u *Sed si ad filium patroni.*] IN NOM.
De patre qui filium heredem institutum à liberto in fraudem emancipat, lege lib. 38. tit. 2. dig. 150.

x Cùm autem lex deficit.] IN NOMIN: Rectè ait, vbi lex deficit. Si enim lex aliquid dari velit, deficit autem actio, tunc competit in factum siue utilis, vt lib. 19. tit. 5. dig. 11. & 21. Lege etiam huius tit. dig. 59. Et in lege Aquilia quoties directa locum non habet, datur utilis, vt in pluribus dig. 2. tit. lib. 9. inuenitur.

EIVSDEM. Dictum est enim lib. 44. tit. 7. dig. 27. obligationes quæ non secundum propriam naturam consistunt, nec iudicis, nec prætoris, nec legis auxilio iuvari.

1 *Est in potestate patroni.*] EIVSDEM.
Quoniam lex dicit, Quanta pecunia
erit quam lucrificet, tantam vitæ det
mulieri, ostendit æstimationem he-
reditatis vel bonorum liberti, non
ipsam hereditatem voluisse præstari
mulieri: sed si maritus res ipsas velit
reddere, benignius est ut admittatur.

M m

Hæc autem actio de seruis mulieris A manumissis, etiam constante matrimonio aduersus maritum competit.

^{z.} *In rebus dotalibus.*] In his rebus quas præter numeratam pecuniam maritus in dotem accipit, dolum & negligentiam præstat. Hoc autem dixit Seruius, secutus sententiam Quinti Mutij. Quintus enim Mutius in Licinij Gracchi vxore statuit res dotales quæ perierant in seditione qua Gracchus maritus eius occisus erat, debere præstari vxori eius, quia culpa Licinij Gracchi facta esset seditio.

IN NOMIN. Lege dig. 18. & lib. 23. tit. 3. dig. 17.

^{i.} ENANTIOPH. Nam quæ pondere, numero & mensura constant, omnino mariti periculo sunt, vt lib. 23. tit. 3. dig. 42. Gaij.

^{u.} *Si neque delegatio nec nouatio.*] Si filia nec maritum patri delegauit, neque pater stipulatus sit totam dotem sibi reddi.

CYRILLI. Sine delegata fuit, nec nouata.

^{b.} *Manet partus apud maritum.*] Hoc non est in latiore contextu, sed potius acceptum ex editione Cyrilli. Sic enim habet vberior contextus. Dicit ergo Labeo partum manere totum apud maritum, quia æstimatorum mancipiorum partus ad maritum pertinent. Cyrillus autem sic, si pactum conuentum factum sit, vt æstimata mancipia redderentur, ad maritum spectat & partus & periculum.

INNOMINATI. Sic didicisti lib. 23. tit. 3. dig. 18. Pomponij, & libro 5. Cod. tit. 12. constit. 21. & tit. 18. constit. 1.

^{c.} *Vxor cum post diuortium.*] ENANT. In dig. 50. tit. 3. lib. 23. dedit conditionem sine causa, vt manifestum esset, non fuisse fundum in secunda dote, sed illic nummos in dotem dans, aperte dixit se eos vice fundi in dotem dare. & hæc est differentia specierum.

^{d.} *Sine voluntate uxoris meæ.*] INNOM. Lege sequens thema, & dig. 30. th. 2. & dig. 33. & 49. sed si iussu vxoris acceptam fecerit, locum habent quæ dicta sunt lib. 23. dig. 37. 38. 39.

αὐτὴ δὲ ἡ παρὰ τῆς ἐλευθερωθέντων ἀνδρῶν πόδας τῆς γυναικὸς ἀγωγῇ, καὶ συνεστηκότων ἐπὶ τῇ γάμῳ ἀρμύζῃ κατὰ τὴν αἰδρός.

Ὅσα παρὰ γάμῳ χειρὶς νομοματῶν λαμβάνῃ ἐν πατρικίῳ ἀνδρὶ, χρεωστὴ ἐπὶ αὐτοῖς μὴτε δόλον ἀμφοτέρωθεν, μὴτε βλάβην αὐτῶν. τὸ το δὲ εἶπεν ὁ Σέρβιος ἀκολουθῶν γνώμῃ τῆς Κοίνου Μουκίου. ὁ γὰρ ἐπὶ τῆς γυναικὸς Λικινίου Γράχου ἀπεφάνητο πὰ πατρικισμῶν παρὰ γάμῳ ἀπολώμενα ἐν τῇ ἐφόδῳ ἐν ἡ Γράχος ἀνδρὶ αὐτῆς ἀνέρεθῃ, ὁφείλῃ παρὰ γάμῳ τῇ αὐτῇ γυναικί, ὅτι τῇ αἰτίας αὐτῆς τῆς Λικινίου Γράχου γέννησεν ἐφόδος.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἀνάγνωθι διγ. ιβ'. καὶ βιβ. κγ'. ζιτ. γ'. διγ. ιζ'.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Τὰ γὰρ πόνδερε, νομῆρε, μέρε, μέρεσιν παρὰ τῷ ἀνδρὶ κίνδυνος. ὡς βιβ. κγ'. ζιτ. γ'. διγ. μβ'. Γάμου.

Εἰ μὴτε ἐδελεγάτευσεν τὸν ἀνδρα πὰ πατρὶ ἡ θυγάτηρ, μὴτε ἐπηρώτησεν ὁ πατὴρ ἀπὸ πατρὸς πᾶσαν πλὴν πατρὶα.

Κυρίλλου. Εἰ μὴ ἐδελεγάτευσθῃ, ἢ ἐνοβαστευσθῇ.

^{c.} Τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς ῥητορῆς τῆς πλάτους, ἀλλ' ἐκ τῆς τῆς Κυρίλλου μάλλον ἐκδόσεως ἑλληνιστῶν. λέγει γὰρ ὁ αὐτὸς τῆς πλάτους οὕτως. λέγει τῶν οὐκ ἐστὶν ὁ Λαβίων, τὸν ἔκετον ὁ ἀλλήλων μὴ εἶναι παρὰ τῷ ἀνδρὶ. ὅτι τῇ αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς πόδας οἱ ποιεῖν τῷ ἀνδρὶ ἀφ' ἑαυτοῦ. ὁ δὲ τοῦ Κυρίλλου οὕτως, εἰ συμφωνηθῇ πὰ ἀπὸ τῆς ἀνδρὸς πόδας ἀνδρὸς ἀνδρὸς, τὸν ἀνδρα ὅτι καὶ ὁ ἑαυτοῦ καὶ ὁ κίνδυνος.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Οὕτως ἐγὼ βιβ. κγ'. ζιτ. γ'. διγ. ιη'. Πομπωνίου. καὶ βιβ. ε'. τὸ καὶ δικὸς ζιτ. ιβ'. ἀφ' αὐτῶν. καὶ ζιτ. ιη'. ἀφ' αὐτῶν.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Ἐν τῇ δὲ διγ. γ'. ζιτ. τὸ κγ'. βιβ. λίου, τὸν οἶνε καὶ δόξα δέδωκεν, ὡς εἶναι δόλον μὴ γινώσκειν τὸν ἀνδρα τῆς δολιτικῆς πατρικῆς, ἀλλ' ἐκ εἰς νομοματῶν εἰς πατρὶα διδόντα, ῥητῶς εἶπεν αὐτὰ ἀντὶ τοῦ ἀνδρὸς διδόντα. καὶ ὅτι αὐτὴ τῇ θεμάτων ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἀνάγνωθι τὸ ἐξ ἡς θέμα καὶ διγ. λ'. θεμ. β'. καὶ διγ. λγ'. καὶ μθ'. εἰ δὲ κελεύσῃ τῆς γαμετῆς ποιῆσαι πλὴν ἀκχεπλιγίων, ἔχει καὶ παρὰ τῆς ἐρημίας βιβ. κγ'. διγ. λζ'. λη'. λθ'.

Εὰν τις ἐπηρώτησεν τὴν αἰδομένην ὡς ἂν
τῆς γαμετῆς αὐτῆς, καὶ μὴ τὴν αὐτὴν τὴν γυναικα
γράφας κληρονομοῦν ἐτελεύτησεν, καὶ ὅσον μέ-
ρος γίνεται κληρονομία ἡ γυνὴ τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ
πρὸς τὴν αἰδομένην, εἰς τοσοῦτον μέρος ἐλάβηται τῆς
κινδυνώου τῆς αἰδομένης ὁ ἀνὴρ. οὔτε γὰρ δι' αἰσχύνης
ὁ ἀνὴρ οὐδὲν ἠδυνήθη ὁ δὲ ἀνὴρ ἀπατήσας τὴν αἰδομένην
γαμετῆς αὐτῆς, τῷτο κέρδος γίνεσθαι τῆς γυναι-
κός, ὅς ἂν ὁ ἀνὴρ ζημιούται.

Τὸ δ' Ἀνωνύμου. Ζήτησι βιβλ. κγ'. ὑπὸ γ'. ὅς
πέλει τὸ μα'. διγ'.

Τὸ δ' Ἐναντιοφανοῦς. Ἀνάγνωσι διγ'. ικ'. θεμ.
β'. καὶ διγ'. ξγ'. θεμ. α'. καὶ βιβλ. κγ'. ὑπὸ γ'. διγ'. ιζ'.

Παύλου.

Ἀδιατήρητον ὡς τοῦτον τὸν δόλον, ὅς μόνον τὰ
ἐξ ἑβ' βέλ' ὅς ὅτι τῇ αἰδομένην αἰδομένην. τὰ ὅ
λοιπὰ τῇ γαμετῇ, ὡς βιβλ. ε'. τῆς κώδικος ὑπὸ γ'.
ἵπτι γὰρ τῇ διατετιμημένων ὁ ἀνὴρ ἀρραβὴν μι-
μεῖται ὡς πολλὰ καὶ μὴ εἶρη, μάλιστα διγ'. α'.
ε'. καὶ ι'. τῆς βιβλ. πτ'. ε'. βιβλ. τ'. κώδικος. καὶ εἰκότως
αὐτῇ πᾶσι τὰ αἰδομένην αἰδομένην μὴ ὅς συνηται μὴ
τὸν γάμον. τότε γὰρ βεβαιούται ἡ γυνὴ καὶ διγ'-
τήμησις, ὡς βιβλ. κγ'. ὑπὸ γ'. διγ'. ι'. Οὐλαπιδουδ.

Ἰστέον ὅτι λύσιν τῇ γάμον ἐν αὐτῇ πλατύτερον
εἰσαγά. δεῖ δὲ αὐτῇ καὶ νεαρὰς ριζ'. καὶ
ρλδ'. ἐκκαμβαίν.

Θεοδώρου. Καὶ οἱ τοκετοὶ τῇ διατετιμημέ-
νων δουλίδων ἀπαυτοῦται μὴ τὴν λύσιν τῆς γά-
μου, εἰς ἑδδξεν, ἵνα τὰ διατετιμημένα αἰδομένην
αἰδομένην αἰδομένην, καὶ μὴ ὅς τῇ αἰδομένην. μέμνη-
σο τῆς α'. καὶ κε'. διατάξεως τῆς βιβλ. ὑπὸ γ'.
πρὸντος ε'. βιβλ.

Εἰ γὰρ καὶ διετιμήθῃσιν, οὐδὲν ἡ τῇ αἰδομένην
αὐτῇ ἐν αἰδομένην, οὐ γὰρ ἡ διατετιμήσιν αὐτῇ, ὡς εἶρη-
ται διγ'. ιγ'. τῆς τῇ πτ'. τῆς κγ'. βιβλ. ὅθεν καὶ
ἐκκλησίᾳ τῇ, οὐδεμία ἀγωγὴ κινεῖται καὶ τῆς γυ-
ναϊκός ἐν ᾧ πᾶσι καλῇ ὅτι δέδωκεν, ὡς ἐν τῇ αὐ-
τῇ διγέτω εἶρηται.

Τὸ κατὰ πόδας. Διὰ τῆς ἐξ σπουδαίου τῆς
ὅτι τῆς αἰδομένης γυναικός.

Θεοδώρου. Καὶ ἀν' ἀμευθῇ ὁ κληρονομήσας πα-
τὴρ τὸν γάμον αὐτῇ, ὅς ὅτι ἡ τῇ ἀπαυτῇ ἡ γυ-
ναῖς αὐτῇ τὴν ἰδίαν αἰδομένην αὐτῇ τῆς φίσκου.
ἀνάγνωσι βιβλ. θ'. τῆς κώδικος ὑπὸ γ'. μθ'. διγ'. θ'.

Θαλαλαίου. Ἐπειδὴ τὸν ἀνδρα τὸν γυναι-
κὸς ὁ πατὴρ ἐκκλησίᾳ τῇ, ὅς ὅτι τῇ αὐτῇ

Basil. Tom. IV.

Qua ex parte mulier ei heres.] Si quis
marito dotem promiserit pro vxore
sua, deinde muliere herede instituta
decesserit; qua ex parte mulier he-
res est eius qui dotem promisit, pro
ea parte à periculo dotis maritus li-
beratur. Neque enim æquum est,
quod exigere vir ab vxore non po-
tuisset, hoc cedere lucro mulieris,
ex quo vir detrimentum accipit.

IN NOMINATI. Quare lib. 23.
tit. 3. in fine dig. 41.

Dotis reddende pars, &c.] ENANT.
Lege dig. 18. them. 2. & dig. 66. th.
1. & lib. 23. tit. 3. dig. 17. Pauli.

Pone seruum inæstimatum, qui
marito tantum ex re eius vel operis
adquirat. reliqua autem vxori, vt lib.
5. Cod. tit. 13. In rebus enim æstima-
tis imitatur emptorem, vt passim di-
ctum est, maximè autem constit. 1. 5.
& 10. 12. tit. 5. lib. Cod. & merito ei
omnia acquirit post contractum ma-
trimonium. Tunc enim confirmatur
facta æstimatio, vt lib. 23. tit. 3. dig.
10. Vlpiani.

Ut si dissoluto matrimonio.] Scien-
dum est dissolutum matrimonium
hic largius dici: est autem accipien-
dum secundum Nouellas 117. &
134.

Ancillæ cum partu redduntur.] THEO-
DORI. Etiam partus ancillarum æsti-
marum petuntur dissoluto matri-
monio, si placuerit vt res æstimata
redderentur, non pretium earum.
Memineris 1. & 25. constit. 12. tit.
huius lib. 5.

Nam & si æstimatae sint, nihilò
minus dotales sunt, non earum æsti-
matio, vt dictum est dig. 16. 3. tit.
lib. 23. Vnde etiam si fuerint euictæ,
nulla eo nomine aduersus mulierem
actio competit, si eas bona fide dede-
rit, vt dictum est in eodem dig.

Τὸ κατὰ πόδας habet, ex stipulatu iudi-
cio. & dicit Thalelaus, 'Ex stipula-
tione quæ doti inserta fuerat.'

Quidam filiam habens.] THEOD.
Etiam si publicata fuerint bona pa-
tris qui heres exstitit genero suo,
nihilò minus filia eius dotem à fisco
exigit. Lege lib. 9. tit. 49. constit. 9.

THALELÆI. Quia parer heres
marito exstitit qui erat debitor, nunc

M m ij

ipse est veluti debitor filiae suae. & ideo si decesserit, filia rectè dotem recipere desiderat. Habet enim debitum dotis præcipuum aliquid supra alia, quoniam alia quidem debita patres exigunt, etiam filiis non consentientibus, dotem autem non consentiente filia pater exigere non potest.

^k *Si qua mulier per errorem.*] THEODORI. Quæ per ignorantiam seruo coniuncta fuit, si ab eo diuerterit, agit aduersus dominum de peculio, ad eam dotem recipiendam quam seruo dedit. Sciendum autem est eam quæ de peculio agit, dotem in solidum perere, ut ostendit 10. constit. huius tit. Extrinsecus autem sciendum est, ex Nouella 22. quod qui sciens seruum suum coniungit mulieri liberæ, nec solum qui scit, sed & qui conuinentibus oculis passus est seruum suum sibi mulierem liberam coniungere, eum liberum facit. Hoc autem accipe in seruo dumtaxat, non in adscriptitio. Nec tamen à seruo differt: nam ei cum domino actio non est, ut habetur lib. 11. tit. 50. constit. 2. item adscriptitius manumitti potest. Filij qui ex libera muliere quæ seruo iuncta est nascuntur, spurij censentur, liberi tamen sunt.

Hoc non ponitur quasi à contrario sensu aliud dicendum sit. Nam etsi sciuiſſet, nihilo minus conditionem sine causa habuiſſet. Sed credibile non erat à sciente dotem seruo datam. Quod ergo probabilius erat constitutio dixit.

^l *Ut ex libera nati.*] τὸ κτ' πῶς sic habet. Spurij ingenui.

^m *Dos quæ à patre.*] THEODORI. Si filia familias constante matrimonio decesserit, pater dotem quam pro ea dederat recipit. Idemque obtinet in emancipata, scilicet, si filios non reliquit, neque pactum intercessit, ut quæ superstes esset persona, aliquid lucraretur si altera prior decessisset. Sciendum est enim quod 10. constit. huius tit. dicit, si maritus constante matrimonio decesserit, cogi heredes eius dotem reddere, quam pro uxore sua accepit. & ut didicimus in 3. constitut. tit. 14. huius libri, licet pactum interpositum sit, non possit

A αὐτὸς ὡς περ ἡμεῶν τῆς ἰδίας θυγατρὸς. καὶ ἀφ' οὗ τοῦ τελευτήσαντος αὐτοῦ, καλῶς ἡ θυγάτηρ ζητεῖ τὴν πατρὶκα λαβὴν. ἔχει γὰρ τι ἐξαίρετον ὁ πατρικὸς ἡμεῶν ὑπὲρ τὰ ἄλλα, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἡμεῖς οἱ πατέρες ἀπαγορεύομεν, καὶ μὴ συναμνοῦνται τῶν παίδων, τὴν δὲ πατρὶκα, μὴ συναμνοῦνται τῆς θυγατρὸς, ὁ πατήρ οὐ δύναται ἀπαγορεύειν.

Θεοδώρου. Ἡ καὶ ἀγνοίᾳ συναφθεῖσα δούλῳ εἰς ἀπίστει ἀπ' αὐτῆς, κινεῖ τὴν δὲ περὶ αὐτῆς καὶ τῆς δεσποῦ, εἰς τὴν ἐπέδωκε πατρὶκα τὰ οἰκέτη. ἴστέον δὲ ὅτι ἡ de peculio γυμναζομένη ὅτι τῆς πατρικῆς, ὁ πόλιν ἀπαγορεύει, ὡς δηλοῖ ἡ 1. ἀφ' ἑταξίς τῆς πατρὸς 2. ἔξωθεν δὲ γνώσι, ὅτι φησὶν ἡ καὶ β'. νεαρά, ὡς συναπλῶν ἐν εἰδήσει τὸν ἴδιον δοῦλον ἐλθόντα γυναικί, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ὁ εἰδὼς μόνον καὶ αἰσχρομύτης τὸν ἴδιον οἰκέτην γαμήσαντα ἐλθόντα, περὶ αὐτὸν ἐλθόντα. τῆς δὲ ὅτι οἰκέτου μόνον δέξαι, μηκέτι μὲν καὶ ὅτι ἀπαγορεύει. εἰ καὶ οὐ ἀφ' ἑτέρου δούλου, ὡς παρὰ τὸν οἰκέτον δεσπότην οὐ δικαίεται καὶ ὁ κείμηνος ἐν ὅτῳ βίβ. 2. τ. 1. ἀφ' α. β'. ὡς δύναται ὁ ἀπαγορεύων ποτε ἐλθόντα δοῦλον. τὰ δὲ ἐλθόντας γυναικὸς συναφθείσης δούλῳ ἐν ἀγνοίᾳ ὑποκείμενα ἀπύρεια νοοῦνται, πλὴν σὺ γινώσκῃ, ὅτι ἐλθόντα γυναικὶ ποιοῦν.

C Οὐ κεῖται παρὰ ἀντιθέσει τῆς 1. καὶ γὰρ ἡπίστατο, ὅθεν ἡτίον εἶχε τὸν σίνε καὶ σα κινδύκτικον. ἀλλ' ἀπίθανον ἔστι, ὅτι ἐν εἰδήσει πατρὶκα ἐπεδίδου τὴν δούλῳ. ὁ οὖν πιθανώτερον εἶπεν ἡ ἀφ' ἑταξίς.

Τὸ καὶ τὰ πόδας οὕτως ἔχει, ἀπύρεια δὲ γυνεῖς.

Θεοδώρου. Εἰς ἀπεξοσίαν κέρη τελευτήσῃ ἐν συνεστώτῃ τῇ γάμῳ, ἀναλαμβάνει ὁ πατήρ αὐτῆς τὴν δὲ δίδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς πατρὶκα. τῆς δὲ καὶ ὅτι ἀντιθέσειας ὅτιν, δηλονότι εἰς τέκνα οὐ κατέλθῃ, ὅθεν πᾶν τὸν πατέρα, ὡς κερδάνει καὶ ὁ πατρὸν παρὰ σῶπον, γατέρον παρὰ τελευτήσαντος. ἴστέον γὰρ ὅτι φησὶν ἡ 1. ἀφ' ἑταξίς τῆς πατρὸς 2. ἔξωθεν, ὡς καὶ ὁ αὐτὸς ἐν τελευτήσῃ συναμνομένη τῇ γάμῳ, ἀναλαμβάνει οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἀναδοῦναι τὴν ὑπεδέχθητο πατρὶκα ὑπὲρ τῆς ἰδίας γυναικὸς. καὶ ὡς ἐγνωρῆται ἐν τῇ γ'. ἀφ' ἑταξίς 1. δ. πτλ. τῆς πατρὸς βίβλιν, καὶ σύμφωνον γέγονεν.

οὐ δυνάται τις ὡς κερατεῖν, ἢ ἀποκερδάναι με-
ρος ἐξ αὐτῆς. ἀνάγνωθι καὶ πλὴν ζ'. Διὰ ταῦτα τῶ
πρῶτος ἱστ.

Θαλελαίου. Τοῦτο ἔγνωμεν καὶ ἐν ταῖς de
dotibus περὶ τοῦ μονοβίβλου.

Θεοδώρου. Πρὸς τὸν ἀνδρα τῆς γυναικὸς τῶτο
φησὶν ἡ Διὰ ταῦτα. ὅταν γινώθῃ ἡ τελευτὴ τῆς αἰχ-
μαλωτῆς γυναικὸς, τότε καὶ ἡ περιζῆς αὐτῆς
αἰαδίδεται. μέμνησο τῆς κζ'. Διὰ ταῦτα τῶ 15'.
ἱστ. τῶ παρὸντος βιβλ.

Θαλελαίου. Ἡ αἰχμαλωσία τὸν γάμον ὁ λυφ,
ὡς εἴρηται ἐν τῷ β'. ἱστ. τῶ κδ'. βιβλ. μάλλον δὲ, ἵνα
ὁ ἀληθὲς εἴπωμεν, λυφ τὸν γάμον, πλὴν ἀ-
παίτησις τῶ παρὸντος ὁ γίνεσθαι, ἐπὶ ἐλπιζομένης ἐκεί-
νης ἐπιμένει. εἰ μὴ ἄρα ὁ ὢν ἐν τῇ πολιτείᾳ χρη-
στέως ῥεπουδίω, καὶ γὰρ καὶ τῶ ἀδελφὸς αἰχμαλώτου γε-
νομένης, ὁ δυνάται ἡ γυνὴ γαμεῖν ἐν τῷ μεταξὺ ἐν
ἑσὶ ὁ μολογῆται περὶ τὸν ἀνδρα, ὡς ἑωῦτα πρὸς
τα φησὶ τ'. διλ. Ἰβλ. ἀνδρὸς κείνου ἐν ταῖς περιχει-
ρῶν βιβλ. κδ'. περιγράφεται εἰρημνύσας ἐν τῷ κτ'
πόδας. καὶ τῆς περιζῆς ἐπιμνήσας αὐτῶν κατὰ
νόμους ἀρμόζῃ, ὅτι εἰς ἐφώτησιν κατενώλεθρη. καὶ
φησὶν ὁ Θαλελαῖος. ὁ μὲν παλαιὸν οὕτως ἐλέγ-
μεν, ὅτε εἰς ἐφώτησιν ἡ περιζῆς κατενώλεθρη. νῦν
δὲ ὅτι σιωπηρὰν ἡ περιζῆς ἐφώτησιν ἐχθρὸν τῆς
Διὰ ταῦτα, ὅτι ἀναγκάσιον.

Θεοδώρου. Καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν τῇ διαπι-
μνήσῃ τῶ περιζῆς περιεγράφη, περιεγράφη αὐτῆς
ἡ ἀληθὴς ποσότης. μέμνησο τῆς ε'. Διὰ ταῦτα
τῶ 1β'. ἱστ. τοῦ παρὸντος ε'. βιβλ.

Ὡς εἴγω μὴ δόλον ἐποίησεν, ὅτι ἐνεκαλῆτο. ὅπως
ἔγνω ἐν τῷ 1β'. διλ. τῶ γ'. ἱστ. τῶ δὲ δότι τοῖς μονοβί-
βλοις, ἐν ἐκείνῳ τῷ * ἐδίκτω, πρὸς πλάτῃς εἴρη),
καὶ σαφὲς ὁ νόμος τῆς περὶ τῆς Διὰ ταῦτα.

Εν ταῖς περιεγραμμένῳ μοι διγίγῃ, καὶ ὁ λο-
γιστὸς ἀνυπόκειται, ὅτι ἀναγκάσιον ὁφείλει ὁ
ὅσον δὴποτε λαμβάνουσα ὑπὸ τοῦ περιζῆ-
τος. εἰ μὴ γὰρ διεπιμήσατο αὐτὸς, ἢ μελλε ζη-
μιόσας.

Θεοδώρου. Οὐ δυνάται ἀπαγγεῖλαι ὁ πατὴρ ἡ
δίδωκεν παρὸντος ὑπὸ τῆς ἰδίας ὑπεξήσιας θυγατρὸς,
ἐὰν ἐπὶ ὁ τῶ στυγισατοῦ γάμος, καὶ αὐτὴ ἡ κό-
ρη στυγισατοῦ αὐτῆς. ἔγνω γὰρ ἐν ταῖς γ'. βιβλ.
ἱστ. 1β'. Διὰ τ. θ'. ὅτι ὁ δὲ αὐτὴ ἡ γυνὴ δυνά-
ται διεκδικεῖν πλὴν περιζῆς αὐτῆς, ὅτι ἡ δε-
σποτεία αὐτῆς ἐπὶ ἀνδρὶ ἀρμόζῃ. μέμνησο τῶ τ' κ'.

Basil. Tom. IV.

A quemquam retinere, aut lucrati par-
tem eius. Lege etiam 7. constit. hu-
ius tituli.

THALELÆI. Hoc didicimus et-
iam in μονοβίβλω de dotibus primo.

ⁿ Si uxor apud hostes sit.] THEOD.
Rescribit marito constitutio. Cum
certum esse coeperit mulierem apud
hostes decessisse, tunc eius quoque
dos redditur. Memineris 27. constit.
16. tit. huius libri.

THALELÆI. Captiuitas non
dissoluit matrimonium, ut dictum est
tit. 2. libro 24. aut, ut verius dicam,
dissoluit, sed dos non repetitur, dum
illa reuersura speratur. nisi is qui in
ciuitate est, repudio utatur. Etenim
si maritus hostium potitus sit, vxor
eius interim ad alias nuptias migrare
non potest, quamdiu certum est ma-
ritum viuere. Hæc omnia dicit 6. ca-
put Iuliani quod positum est lib. pro-
posito 24. His quæ dicta sunt adici-
tur in τῷ κτ' πόδας. Dotis quoque repe-
titio ei iure competit, cum in stipu-
latum deducta sit. Dicitque Thale-
læus, olim quidem sic dicebamus;
Cum dos in stipulatum deducta sit,
nunc autem cum dos tacitam habeat
stipulationem ex constitutione, non
est necesse.

^o Quoties dotis æstimatio.] THEOD.
Seu maritus, seu vxor circumuenta
fuit in æstimatione dotis, vxori ser-
uatur vera quantitas. Memineris 5.
constit. 12. tit. huius lib. 5.

^p Liberi et heredes mulieris doli.] Nisi
enim dolo fecisset, non argueretur.
Ita didicisti in 12. dig. 3. tit. πῶς μονοβίβλω
de dotibus. In illo digesto latè & a-
pertè dictum est ius huius constitu-
tionis.

^q Pretium tantum quod dotali.] In præ-
dicto digesto adfertur quoque ratio,
quia boni consulere debet pro re
quantumcumque accipiens. Nisi e-
nim æstimata fuisset, damnum erat
passura.

^r Pater dotem pro filia.] THEODORI.
Pater dotem quam dedit pro filia,
quam habet in potestate, constante
matrimonio, ne consentiente qui-
dem ipsa filia, repetere potest. Didicisti enim lib. 3. tit. 32. const. 9. ipsam
mulierem dotem suam vindicare non
posse, quia dominium eius ad ma-
ritum pertinet. Memineris autem 20.

Mm iij

& 23. constit. 12. tit. huius lib. 5. & lege rehem. quod sequitur. Pater doctem filia quæ in eius potestate est, soluto matrimonio rectè perit, si modò ipsa quoque ei consenserit. Memineris 6. & 7. & 8. const. 12. tit. & eius quod dictum est in prima constit. 13. tit. huius lib. 5. nec obliuiscaris 4. constit. huius tituli.

THALELÆI. Pater potest, cum
voluerit, adimere peculium filiorum
qui in eius potestate sunt, dotem au-
tem repetere non potest inuita filia.
Sin autem pater & filia inter se dissi-
deant, iudex statuere debet utrum
debeat patri permittere vel inuita fi-
lia repetere, an potius filia actionem
seruare. Ponamus enim eam dicere
patrem esse prodigum. Consensum
autem in hoc casu intellige specialem
quique nominatim exprimitur. Hoc
enim dictum est dig. . . 3. tit. lib. 24.
Digestorum.

¶ *Omnes in solidam tenentur.*] Idem
esset etiam si mortua muliere parer
eius, aut heredes eius egissent aduer
sus maritum. nam is quoque in id
quod facere potest condemnatur.

Mulier heredes mariti.] THEODORI.
Rectè mulier agit aduersus heredes
mariti, in personam ex stipulatu a-
ctione. In rerum autem dotalium
possessione sine sententia iudicis esse
non potest. Lege 1. const. tit. 11. & 22.
huius lib. 5. Sciendū est, licet mulier
in possessione sit bonorum mariti, non
esse tamen dominam eorum. Disce
autem extrinsecus, quòd quædam
forma siue edictum Leonis præfecti
prætorio, vult mulierem posse esse
in possessione rerum etiam sine de-
creto iudicis, dummodo inuentarium
faciat. Excipe quod habetur in 29.
const. 12. tit. huius libri quinti.

^u *Illis non consentientibus.*] Nam si ipsi consentirent cū mulier possessionem ingrederetur, viderentur ipsi possessionem tradere veluti pignoris loco.

^x *Si pater mariti.*] THEODORI. Qui dotem accepit filij nomine in eius potestate positus, in solidum renetur, non peculij fini.

καὶ κγ'. ἀφ' αὐτῆς τῆς β'. πτλ. τῷ πρῶτοντος ε'.
βιβ. καὶ ἀνάγνωθι τὸ ἐξῆς θέμα. καλῶς ἀπαμειβόμενος
ὁ πατήρ πῶς ᾤκησεν τῆς ἰδίας ὑπερξοῦσας θυ-
γατέρας μὲν πῶς λυσοῖν τὰς παρὰ αὐτῶν γάμους,
ἐὰν μὴ οἱ καὶ αὐτὴν συναγέσθαι αὐτῶν. μέμνηται
τῆς ἐκ τῆς καὶ ζ'. καὶ η'. ἀφ' αὐτῆς τῆς β'. πτλ. καὶ
τῷ λεγόντων εἰς τῇ α'. ἀφ' αὐτῆς τῆς γ'. βιτλ. τῷ
πρῶτοντος βιτλ.

. Οαλελῶου. Πατὴρ διώσθαι ὡς βαλ-
 ῆς, ἀδεμπύειν ὃ πεκούλιον τῆς ἰδῶν ὑπερ-
 σίων πῶς ῥῶναι παρῆκα, οὐ διώσθαι ἀπαυτεῖν
 πῶς γνῶμην τῆς θυγάτρός. χρὴ δὲ πὺν ἀρρη-
 ἐδῶ ἐνδυνάμειν ἀλλήλῃς ὁ πατὴρ καὶ ἡ θυγάτηρ.
 πότερον ὁφείλει ὅπως ἐφατὰ πατεὶ καὶ πῶς
 γνῶμην τῆς θυγάτρός ἀπαυτῆσαι, ἢ μάλλον φυ-
 λῆσαι τῇ θυγατρὶ πῶς ἀγωνίῃ. τί γὰρ ὁ πλεῖ-
 ὶστων εἶ) πὺν πατέρῃ. σωμαίνεσιν δὲ νοεῖ ἐπὶ ὅ-
 του τῷ ἡμέτερος πῶς ἰδικίῳ πῶς ῥητῶς γνωρίζῃ.
 τὸ το γὰρ εἶρησθαι ἐν τῷ... δι. τῷ γ'. ὑπὸ τῷ κδ'.
 βιβ. τῷ διγῶν.

Τὸ αὐτὸ ἔειπεν καὶ περὶ τῆς γυναικὸς ὁ
πατὴρ αὐτῆς, ἣ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς κατὰ τὴν αἰ-
σθρότητα ἐκείνην. καὶ εἶπεν γὰρ εἰς ὅσον δύναται κα-
ταδικάζεσθαι.

Θεοδώρου. Καλῶς κινῆ ἡ γυνὴ κατὰ τῆς κλη-
ρονομίης τῷ ἀνδρὶ, πλὴν ὅτι τῇ πατρικῇ κληρονο-
μίᾳ πλὴν ἐν σπουδαίᾳ του. τῇ δὲ πατρικῇ κληρονομίᾳ
πατρικῶν τοῦ διδάσκει ἐν νομῇ (τῇ) χωρὶς δι-
καστικῆς ἀποφάσεως. ἀνάγνωθι τὴν α'. ἀφ' ἧς
τῷ ια'. καὶ β'. καὶ γ'. τῷ πρῶτοντος. ε'. βιβλ. καὶ ια', ὅτι
καὶ ἐν νομῇ γίνονται ἡ γυνὴ τῇ τῷ ἀνδρὶ πατρικῶν
τοῦ διδάσκει αὐτῶν. πλὴν ἐξέωθεν μαρτυροῦν ὅτι
πατρικῶν τοῦ διδάσκει τὸ πᾶν τῷ Λέοντος τῇ ἐκ τῆς
διδάσκει πλὴν γυναικὸς ὅτι ἐν νομῇ (τῇ) τῇ πατρικῶν
καὶ χωρὶς δικαστικῆς ψήφου, ποιῶν μὴ
D τοῖς inuentarium. ὡς ἐξέλε δὲ τὸ κείμενον
ἐν τῇ καὶ β'. ἀφ' ἧς τῷ δωδεκάτου πτ. τῷ πρῶτον-
τος. ε'. βιβλ.

Εἰ δὲ αὐτοὶ σωθήσονται ὑπερβαίνουσας τῆς γυ-
ναγῆς, αὐτοὶ πλεονομήσωσιν ἐδίδουσαν ἡδονὰς διδόναι,
ὥστε μὲν ἐν πάξιν ἐνεγύρου.

Θεοδώρου. Ὁ ὑποδεξάμενος παρῖνα ὑπὸ
ὑποεξουσίᾳ ὑοῦ, εἰς ὁλκήληρον ἐνέχεται, καὶ οὕτω
εἰς ὅσον μόνον ἔχει ὁ ὑὸς αὐτοῦ ἐν πεκουλίᾳ.

ΤΙΤΛΟΣ Θ'.

Εάν ἡ περιζῆ στωισαμύρου τῆ γάμου δόδοι, καὶ περὶ τῆ μὴ ἐστῆται
ἢ μανδάτωρας περιζῆ διδόναι.

TITVLVS IX.

*Si dos constante matrimonio soluta fuerit, & ne fideiussores,
vel mandatores dotium dentur.*

α'. Εἰ ὁ ἀνὴρ ὑποφέρει κερδάναι ἢ
περιζῆ, τελευτήσης τῆς γυναι-
κός, στωισαμύρων ἐπὶ τῇ γάμων χω-
ρὸς νομίμου αἰτίας αὐτῇ δόδοσι, συμ-
βῇ δὲ τελευτῆσαι πρὸς γυναικᾶ ἐν σω-
σῶν τῷ γάμῳ κινεῖ κατὰ τῇ κληρο-
νόμων αὐτῆς ἀπατῆ δόδοι δύναι αὐ-
τῷ τῇ περιζῆ, ἢ μὴ τῇ καρπῶν ἐκ τῆ
καρπὸς τῆς δόδοι δυνάως γυομύνης.

β'. Μὴ ὡς ἐχέτω ὁ ἀνὴρ ἐστῆται ἢ
τῷ φυλάξαι πρὸς περιζῆ, καὶ πᾶ
μάλιστα νόμος, ἢ σωήθεια τῆς ἡμι-
τρέπει γίνεσθαι.

γ'. Ἡ διάταξις κελεύει, μήτε ἐστῆται,
μήτε μανδάτωρας δίδοσθαι ὡς τὸ
ἀνδρὸς, ἢ τοῖς μέρους τοῦ ἀνδρὸς ὑπὲρ
τῆς περιζῆ.

ΣΧΟΛΙΑ.

Τὸ κατὰ πόδας. Εἰ στωισαμύρος τῆ γάμου
περιζῆ τῇ ἀνδρὸς τῇ γυναικὶ ἢ περιζῆ χωρὶς νό-
μου αἰτίας δόδοι, ὅπως κατὰ νόμους ἐστῆται οὐ
δύναι, ὅπως δυνάως μίμησιν θεωρεῖται ἐχέτω,
τῆς αὐτῆς γυναικός τελευτήσης ἐκ τῇ ἀν-
τῆς κληρονομῶν μὴ τῇ καρπῶν τῇ ἐκ τῆς ἡμέ-
ρας τῆς ἀναδοθείσης περιζῆ, πᾶ ἀνδρὶ δόδοι
δύναι. οὕτως ἵνα ἢ δεσποτεία αὐτῆς παύσθαι.
ἢ αὐτῆς, συλληφέντων ἐκ ποιεῖσθαι ὡς τῆς
νόμους ὡς τῇ ἀνδρὸς μὴ δύναι.

I.^a Si maritus dorem, quam L. vn.
Smortua muliere lucrari C. si
debet, constante matrimo- dos
nio sine causa legitima ei sol- const.
uerit, mulier autem in ma- matr.
trimonio decesserit, cum he-
redibus eius ager, vt dos
cum fructibus^b ex die solutæ
dotis ei restituatur.

II. Maritus fideiussorem do- L. i.
tis seruandæ causâ ne det, C. ne
siue lex, siue consuetudo id fidei.
fieri permittat. dot.
dent.

III. Constitutio iubet, ne à L. 2.
marito, vel à parte mariti pro⁷
dote fideiussor, aut mandator
detur.

C SCHOLIA.

^a Si maritus datem.] Τὸ κατὰ πόδας. Si con-
stante matrimonio à marito vxori dos
sine causa legitima restituta fuerit,
quod legibus stare non potest, quia
donationis instar habere perspicitur,
eadem vxore defuncta, ab eius here-
dibus ex die restitutæ dotis, marito
restituatur: ita vt proprietates eius li-
beris ex eadem susceptis, alienari
contra leges à marito non possit.

b *Ex die soluta dotis.*] Nota ex quo tempore iubeat fructus marito restitui. His quæ dicta sunt additur, *ἐν τῇ κτ' πόδις*, ut proprietates eius liberis susceptis alienari contra leges à marito non possit. & Thalelaus ait, Nota, hoc speciale est, ut maritus etiam qui ad secundas nuptias non migravit liberis proprietatem rerum seruare cogatur. & ratio elegans est. Quoniam enim soluendo uxori vsumfructum & proprietatem alienauit, meritò constitutio licet ipsi res restitui iubeat, liberis tamen proprietatem seruati voluit.

A Σημειώσαι ποῖα κληροῦς κελύσῃ τοῖς καρποῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν. καὶ οὕτως τοῖς ῥηθεῖσιν ἐν τῇ κτ' πόδις οὕτως, ἵνα ἡ δεσποτεία αὐτῆς παίδων συλληφθέντων ἐκ ποίσεται τῶν τοῖς νόμοις τῶν ἀνδρῶν μὴ διωγῇ, καὶ φησὶν ὁ Θάλαλας, σημειώσαι, τῆς τοῦ ἰδίου ὅτι, ὅτι καὶ μὴ δεσποτείας μὴσας ὁ ἀνὴρ ἀναγκάζεται φυλάττειν τοῖς πασι πλὴν δεσποτείας τῶν ἀγαθῶν. καὶ ὅτι ὁ ἄριστος ὁ λογισμὸς. ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸν οὐσφρευκτον καὶ τὴν δεσποτείαν ἀπεκτέσται καὶ βαλὼν τῇ γυναικὶ, εἰκότως ἡ διάταξις, εἰ καὶ ἐπέβηκεν ἀποδίδου αὐτῇ τὰ ἀγαθὰ, ἀλλ' ὅμως ἡθέλησε τοῖς πασι πλὴν δεσποτείας φυλάττειν.

ΤΙΤΛΟΣ

Περὶ δαπάνης ἐν ἀγαθῶν περιουσίᾳ γυναικός.

TITVLVS X.

De impensa in re dotali facta.

L. 1. I. VLPIAN. Impensarum quædam ob necessitatem fiunt, quædam ob utilitatem, quædam ob voluptatem. ob necessitatem, quæ necessariò fiunt. & tunc dotem minuunt cum in eam factæ sunt: nam quæ in aliud quidpiam factæ sunt, in dotem non reputantur. Necessariæ sunt, moles in mari vel flumine: & pistrinum vel horreum necessariò factum, vel si ædificium ruens refecerit, vel oliuetum, vel si quid dederit ne stipulatio damni infecti committeretur.

L. 2. II. PAVL. Vel in curatio-nem seruorum ægrorum.

L. 3. III. VLPIAN. Vel si vites propagauerit, vel arbores cura-

C α'. Οὐλ- Των δαπανημάτων τὰ παν. Τὰ δὲ διὰ ἀνάγκης γίνονται, τὰ δὲ διὰ κέρδους, τὰ δὲ διὰ τέρψιν. διὰ ἀνάγκης ὅτι τὰ ἀναγκαῖως γινόμενα καὶ τότε μειοῦσι πλὴν περιουσίας, ὅτε περὶ αὐτῶν γίνονται. τὰ δὲ εἰς ἄλλο πηροῦμενα, οὐ λογίζονται τῇ περιουσίᾳ. ἀναγκαῖα εἰσὶν α' γινόμενοι μολοὶ ἐν θαλάσῃ, ἢ ποταμῷ, καὶ τὸ γινέσθαι καὶ ἀναγκαῖον ἔρποκοπέον, ἢ ὠρεῖον, ἢ οἶκημα καταπύλλον, καὶ ἀναγκαῖον ἀνδρεῶσαι, ἢ ἐλαῶνα, καὶ τὸ δοῦναι π, διὰ τὸ μὴ βεβαιωθῆναι πλὴν περὶ μελλούσης συμπώσεως ἀσφάλειαν.

β'. ΠΑΥΛ. Ἡ εἰς ἀδένειαν πρὸς ὑγίαν τῶν δούλων.

γ'. Οὐλπιανός. Καὶ τὸ νεόφυτα ποιῆσαι ἀμπέλων, ἢ φροντίσαι τῶν δέν-

δρων, ἢ σπέρματα, ἢ ἄλλα χρησιμότητι * Φέρεται τὸ δαπανηθῆναι, καὶ τὸ καρποῖς τῶ ἐνιαυτοῦ, ἀντιλογίζεται τοῖς καρποῖς ἢ δαπάνῃ. εἰ δὲ μὴ πρὸς τὸ ὄντα ἐνιαυτῷ, ἀλλὰ πρὸς διωκεῖν χρησιμότητα Φέρεται ἡ δαπάνη, ἀναγκαῖα ὅτι, καὶ μειοῖ τὴν προῖκα. δ'. ΠΑΥΛ. Ἀναγκαῖον ὅτιν ὅπως εἰ μὴ ἐποίησεν ὁ ἀνὴρ, καταδικάζεται τῇ γαμῇ τῇ εἰς ὅσον αὐτῇ διαφέρει γινέσθαι τὴν δαπάνην. καὶ τὰ μὲν γινόμενα λογίζονται, καὶ ὁ οἶκος μὴ τὸ ἀνορθωθῆναι καυθῇ. ὅτι τῷ τοῖς μὴ γινόμενοις τότε καταδικάζεται ὁ ἀνὴρ, ὅτε διατὸ μὴ γινέσθαι τὴν δαπάνην ἢ ζημία σιωπῇ. εἰ μὴ γὰρ αὐτὸ μὴ ἀνορθώσαντο ὁ οἶκος καυθῇ, οὐδὲν δίδωσι.

ε'. Οὐλπιαν. Τὸ λεγόμενον ὅτι τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα ἰδίῳ δικαίῳ μειοῖσι τὴν προῖκα, οὕτω δεῖ νοεῖν, ὥστε μὴ αὐτὰ τὰ σωματικὰ μειοῖσθαι, πυχὸν ἀγρόν, ἢ ἑστῶς πρᾶγμα. κατέχει δὲ αὐτὰ ὁ ἀνὴρ, ἕως οὗ λάβῃ τὰς δαπάνας. εἰ δὲ χρήματα ἦσαν ἐν τῇ προικῇ, μειοῦνται. εἰ δὲ καὶ πρᾶγματα διατεπημενῆα ἢ ἐν προικῇ, ἰδίῳ δικαίῳ γίνεται ἡ μείωσις διὰ τῶ ἀναγκαίων δαπάνων. καὶ τῆς γυναικὸς ποιούσης τὸ ἱκανόν, ἢ προϊξ αὐξάνει. τότε δὲ μειοῖται ἢ προϊξ ὅτε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκ εἰς ἄλλο ἢ γίνηται τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα.

Εάν ὁ ἀνὴρ ἀποδῶ πᾶσαν τὴν προῖκα, μὴ ὡρακρηθῇσας τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα, ἀπαίτει αὐτὰ.

A uerit, vel seminaria pro utilitate agri fecerit. Si quidem quod impensum est ad præsentem annum pertineat, & anni fructus, impensa cum fructibus compensatur. Si vero non ad annum præsentem, sed ad perpetuam utilitatem impensa pertineat, necessaria est, & dotem minuit.

B IV. PAVL. Necesaria impensa est, quam si maritus non fecisset, tanti damnetur, quâti mulieris interesset eas impensas fieri. & factæ quidē reputantur, licet domus in quam factæ sunt, deusta sit. ob non factas autem impensas tunc maritus condemnatur, si res vxoria deterior facta sit: nam C si cū domum non fulisset exusta sit, nihil præstat.

V. VLP. IAN. Quod dicitur L. 5. necessarias impensas dotem minuere, sic est accipiendum, non ut ipsæ res corporales diminuantur, ut puta fundus, vel alia res. maritus autem eas detentat, donec impensas receperit. Quod si pecunia in dote fuit, deminuitur.

D Sed & si res æstimatæ in dote datæ sint, ipso iure diminutio fit per impensas necessarias. & si mulier satisfecerit, dos crescit. tunc autem dos minuitur cū necessariæ impensæ in dote, non si in aliud quid factæ sint.

Si maritus totam dotem soluerit non retentis impensis, eas condicit.

- §. 2. Vtiles impensæ sunt, quæ A dotem meliorem faciunt.
- L. 6. VI. PAVL. Veluti si nouelleta facta sint, aut pistrinum, aut taberna, vel si seruos artes docuerit. atque hæ non quidem dotem minuunt, verumtamen exiguntur.
- L. 7. VII. VLP. IAN. Superfluæ autem sunt, quæ ad voluptatem mariti factæ sunt, quæ B que rem exornant.
- L. 8. VIII. PAVL. Vtiles impensæ tunc deducuntur, cum voluntate mulieris factæ sunt: iniquum enim fuerit, eam quæ aliunde soluere non potest, compelli rem vendere in quam impensæ factæ sunt.
- L. 9. IX. VLP. IAN. Electionem mulier habet vtrum reddat voluptarias impensas, an patiatur maritum id tollere quod factum est, si modò tolli possit, & eius futurum sit. cæterum non tollet.
- L. 10. X. PAVL. Quod si res in quam impensa facta est, promercalis fuerit, voluptaria non est, sed utilis.
- L. 11. XI. VLP. IAN. Nec si voluntate mulieris impensæ voluptariæ factæ sint, exiguntur.
- §. 1. k Etiam impensarum donatio inter coniuges prohibita est.
- L. 12. XII. PAVL. Impensæ necessariae modicæ, quæ in ædificandis ædibus, vel vineis propagandis, aut in valetudinem mancipiorum factæ sunt, non exiguntur.
- Διὰ κέρδη εἰσὶ τὰ βελτίονα ποιοῦντα τὴν ὡρεθίαν.
- ε'. Παυλ. Οἷον τὸ νεόφυτα ποιῆσαι, ἢ ἀγροποτεῖον, ἢ ἐργαστήριον, ἢ τέχνας διδάξαι τοῦ δούλου. καὶ οὐ μείοσι μὴ τὴν ὡρεθίαν, ἀπαιτοῦται δέ.
- ζ'. Οὐλπ. Περὶ τὰ ὅτι εἰσὶ τὰ πρὸς τέρψιν τοῦ ἀνδρός, καὶ κόσμον τοῦ ὡρεθίου γυνόμην.
- η'. Παυλ. Τότε ὑπεξαίρουται τὰ ἐπωφελῆ, ὅτε καὶ γυνώμην γίνονται τῆς γυναικὸς ἀδίκον γὰρ ὅτι μὴ ἔχουσιν ἐπέσθαι δίδωαι, καταναγκασθῆναι πωλῆσαι τὸ ὡρεθίον περὶ ὃ γέγονεν ἢ δαπάνη.
- θ'. Οὐλπαν. Εἰς τὴν γυνή, ἢ δίδωαι τὴν διὰ τέρψιν γυνόμην δαπάνην, ἢ συγχωρῆσαι τῷ ἀνδρὶ περιελεῖν τὸ γέγονός, εἴ γε δίδωται δωρεῇ αἰρεθῆναι. καὶ μέλλει ἔχειν αὐτὸ, ἐπεὶ οὐ δωρεῇ αὐτό.
- ι'. Παυλ. Εἰ δὲ τὸ ὡρεθίον περὶ ὃ γέγονεν ἢ δαπάνη, ὡρεθίον ὡς, οὐκ ἐστὶ πρὸς τέρψιν, ἀλλ' ἐπωφελῆ.
- ια'. Οὐλπ. Καὶ γυνώμην τῆς γυναικὸς γέγονασιν τὰ πρὸς τέρψιν δαπανήματα, ἐκ ἀπαιτοῦται.
- Καὶ ἡ τῆς δαπάνης δωρεὰ, μετὰ τῇ συνόκων κεκώλυται.
- ιβ'. Παυλ. Τὰ γυνόμην μετὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα περὶ οἰκοδομῆν, ἢ φυτεῖαν, ἢ ὑγίαν τῇ δούλων οὐκ ἀπαιτεῖται.

13. Ἰδεμ. Οὐτε τὰ δημόσια τῶν περὶ
κίμαιον ἀρχὸν ὁ ἀνὴρ ἀπαιτεῖ πλὴν
καμπίων ποῖς γὰρ καρποῖς ἑπικαίνται.

14. Οὐλπιανός. Ἀναγκαῖα δαπανή-
ματα ὅσιν, ὧν μὴ γινόμενων ἡ περι-
μειοδται. οἷς παράχρημα ποιῆσαι,
ποταμοῖς ἀποστρέφαι, οἶκον ὑπορρῶ-
σαι, καὶ ἀνδρῶσαι, ἀντὶ τῆς ἀποθανόν-
των δευτέρου ὑποβαλεῖν ἑστῶτα. ἐπι-
φελῆ ὅ, τὸ εἰσαγαγεῖν θρέμματα
πρὸς τὸ κοπρίσαι τὸν ἀρχόν. πρὸς
τέρψιν δὲ ὅσιν, τὸ ποιῆσαι βαλανεία.
15. Νερατ. Τότε ἀναγκαῖα μειοδο-
τῶν περικα, ὅτε ἔξωθεν τῆς ἀνα-
καίας φυλακῆς τῆς περικός εἰς αὐ-
τὴν δαπανηθῇ. φυλάττειν γὰρ ὁ ἀνὴρ
ὀφείλει πλὴν περικα δαπανήμασιν
ἰδίοις, ὥσπερ καὶ τρέφειν τὸν περι-
κίμαιον δούλους, καὶ μέτρια δαπα-
νᾶν εἰς ἀνάνεωσιν τῆς οἰκημάτων, καὶ
ἐπιμέλειαν τῆς ἀρχῶν. οὐχ ὥστε μὲν
τοῖς περὶ ταῦτα δαπανῆσαι πᾶσαν
πλὴν περισοδον. ἐκ τῆς ποιότητος οὐκ
καὶ ποσότητος ἐκάστη δαπάνη σκοπεῖ-
ται, καὶ ὀφείλει τῆς περικός ὑπο-
ἐξαίρεθῆναι.

15. Ἰδεμ. Ἐκ τῆς ἰδίων ὁ ἀνὴρ ποιεῖ
πλὴν δαπάνῃ τῆς τῆς καρπῶν συλλο-
γῆς καὶ τῆς γεωργίας καὶ οὐκ ὑπεξαί-
ρει αὐτὰ τῆς περικός.

ΣΧΟΛΙΑ.

Τοῦ Ἀνωτόμου. Πᾶς νοεῖται ὅτι
τὰ νεκρώματα δαπανήματα ἰπσο iure μειο-
σι πλὴν περικα, ὡς αἰὲς ἀφ' ἑωρὶς βιβλ. κγ'.
2τ. γ'. διγες. 15. ἐν τέλει, καὶ πούπου τῆς ἡ-
πλου διγες. ε'.

XIII. IDEM. ^m Neque tribu- L. 13.
ta ob dotalem fundum præ-
stita vir à muliere exigit: sunt
enim fructuum onera.

XIV. ULPIAN. Impensæ ne- L. 14.
cessariæ sunt, quibus non fa-
ctis dos imminuitur. veluti
aggeres facere, flumina a-
uertere, domum fulcire, &
reficere, in locum arborum
demortuarum alias reponere.
vtilis verò, pecora immit-
tere ad agrum stercoreandum.
voluptariæ sunt, balinea ex-
struere.

XV. NERAT. ^a Tunc neces- L. 15.
sariæ impensæ dotem demi-
nuunt, cum extra tutelam
necessariam dotis, in eam fa-
ctæ sunt. Nam rueri dotem
suis sumptibus debet, sicut
& cibaria mancipiis dotali-
bus dare, & modica impen-
dere in refectionem ædifi-
ciorum, & agrorum cultu-
ram: non tamen ut omnis
redditus circa hæc impen-
datur. ex qualitate igitur &
quantitate quælibet impen-
sæ æstimantur, & ex dote
deduci debent.

XVI. IDEM. ^o Impensas col- L. 16.
ligendorum fructuum, & a-
gri colendi causa vir ex suo
facit: nec eas ex dote dedu-
cit.

SCHOLIA.

^a Et tunc dotem minuant.] INNOMIN.
Quemadmodum accipiendum sit
quod dicitur, necessarias impensas
ipso iure dotem minuere pulchrè ex-
plicat digestum 56. tit. 3. lib. 23. &
huius tit. dig. 5.

Finge seruos artificis instructos mi-

Τὸ αἶνός. Ὑποθου τοῖς διδασκέντας οἱ ἐξέτα
ἡ πόρι

ἡ πόλις εἶναι τῆς κε'. ἐν αὐτῇ. Εἴρηται γὰρ βι- A
βλίω ζ'. ἡ τλ. α'. διγες. λβ'. ὅτι μὲν τὸν κε'. ἐν-
αὐτὸν χρημπευσσάμενοι αἱ δαπνῆσαι τὰς ἐργα-
σίαις τῆς τεχνητῆς. ἀνάγνωθι καὶ ἡ τλ. α'. τῷ κολ'.
βιβλίου διγες. κη'. θεμ. β'. ἐν ᾧ φησιν, ὅτι οὐ
λαμβάνει ὁ αὐτὸς εἰς δαπνῆσιν εἰς μάθουσιν
τῆς τεχνητῶν ἐν τῇ δοταλίων δούλων.

Τοῦ αὐτοῦ. Εν τῇ ιγ'. ἡ τλ. α'. βιβλίου
τῷ κώδικος δέδωκε πλὴν νεγοτιόρουμ γεσέρουμ
κατὰ τῆς γυναικὸς, καὶν πᾶσι γυναικῶν αὐ-
τῆς γινώσκται. ἐν δὲ τῇ θ'. διγες. τῷ ιγ'.
ἡ τλ. α'. βιβλίου φησιν, ὅτι ἀγνοοῦσα ἡ
ἄκουσα ἡ γαμετὴ οὐκ ἐνέχεται ὅτι τοῖς οὐ- B
πλίοις.

Εἰ γὰρ μὴ διώσται πειραρῶσαι κατὰ
λμπνῆσαι αὐτὴ καὶ μὴ βουλόμενος ὁ ἀνὴρ τῷ
τε δὲ ὁ πειραρῶσαι διώσται. ἀφαιρῶν ὁ ἀ-
νὴρ ὅτε μέλλει σάζεσθαι πρὸ αὐτῆς ἀφαιρου-
μένω. Εἰ γὰρ μόνον ἀφανίσαι βούλεται ὁ
πειραρῶν, ὅτι αὐτὴ οὐδὲν ὠφελῆται, ἀλλὰ
καταβλάπτει πλὴν γυναικῶν, οὐ συγχωροῦμεν
αὐτῇ.

Πρὸς γὰρ ὁ χρησίμους ἐχέτω, ἵνα πλείονος
τὰ πειραρῶματα...

Ταῦτα δὲ τὰ βολουπταρία ἀπὸ κατὰ γυναι-
κῶν τῆς γυναικὸς δαπνῆσιν ὁ αὐτὸς, οὐ διώσ-
ται ἀλλὰ οὐδὲν αὐτῇ ἀπαρτεῖν ἐν ᾧ ἐνέχεται αὐ-
τῇ πειραρῶν αὐτὰ βουλόμενος.

ἡ πόλις. Ωσαύτως ἡ ἀλλῆς* καλύπτει ὁ ἀνὴρ δωρεῖ-
σθαι τῇ γυναικί. οὕτως εἰ καὶ ἀφ' αὐτῆς δαπα-
νημάτων πρὸς πλὴν πειραρῶν αὐτῆς γινώσκων.
βούλεται αὐτῇ δωρῆσθαι, ἀπηρῶσαι καὶ αὐ-
τῇ ἡ δωρεά.

Εἰ γὰρ καὶ ταῦτα τὰ κατὰ μικρὸν δαπνῆ-
ματα πρὸς πλὴν πειραρῶν αὐτῆς γινώσκων συγχω-
ροῦμεν αὐτῇ ἀπαρτεῖν, βούλεται μᾶλλον ἡ
νεγοτιόρουμ γεσέρουμ κινουμένη, ἢ πρὸς πει-
κὸς δικαστήριον.

Εὰν δὲ ὑπὸ ἀγρῶν περιουσιῶν τὰ δη-
μόσια τελέσμεθα κατὰ βάλῃ ὁ ἀνὴρ, οὐ διώσται
ταῦτα ὁ αὐτὸς ἀπαρτεῖν πλὴν γυναικῶν. τῇ καρ-
πῶν γὰρ οὐκ λαμβάνει ὁ αὐτὸς βάρος πιστεύεται
εἰς τὰ δημόσια τελέσμεθα.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Αμέλει καὶ οὐ συγχωροῦνται
εἰς ἀπαρτεῖν ταῦτα, ὡς βιβλ. ζ'. ἡ τλ. α'. δι.
ζ'. πρὸς τὰ μέση.

Basil. Tom. IV.

nones esse quàm viginti quinque annis.
Dicitur enim libro 6. tit. 1. dig. 32.
post viceſimum quintum annum im-
pensas cum operis artificum pensari.
Lege tir. i. lib. 24. dig. 28. thein. 2.
quo dicitur maritum non recipere
quod impenderit in doctrinam ser-
uorum qui ex ancillis dotalibus nati
sunt.

f Cum voluntate mulieris facta sunt.

E I V S D E M. In titulo 13. libro 5.
Codic. dedit negotiorum gestorū
actionem aduersus mulierem, quam-
uis sine eius voluntate facta sint. Li-
bri autem quinquagesimi tit. 16. dig.
79. dicitur, mulierem ignorantem
vel inuitam non teneti vtilium im-
pensarum nomine.

g Si modo tolli possit. Nam si auferri
non possit; maritus etiam inuitus id
relinquit. tunc autem maritus quod
adiicit potest auferre, cum apud i-
psū tollentem saluum futurum est:
nam si vt depercat tollere vult, quia
nec vllum commodum sentit, & ex-
inde mulier damnum patitur, hoc ei
non permittimus.

h Sed vtilis. Nam vtilitatis causa fa-
cta est, vt res pluriſ venirent.

i Nec si voluntate. Has autem volu-
ptarias impensas quæ voluntate mu-
lieris facta sunt, maritus ea inuita
exigere non potest, si ipsa cum tol-
lentem patiatur.

k Impensarum donatio. Sicut ex alia
causa vir uxori donare prohibetur:
ita licet impensas in dotem factas ei
donare velit, hæc quoque donatio
prohibita est.

l Non exiguntur. Nam si huiusmodi
modicas impensas ipsi permittemus
exigere, negotiorum gestorū po-
tius quàm de dote iudicium institu-
tum videbitur.

m Necque tributa ob dotalem fundum.
Si verò ob dotalem fundum maritus
functiones tributarias persoluerit, ea
exigere à muliere non potest: onus
enim fructuum quos maritus perci-
pit, tributa esse creduntur.

I N N O M I N A T I. Itaque & fru-
ctuaris ea præstat, vt lib. 7. tit. 1.
dig. 7. circa medium.

Nn

n. Tunc necessariae impense.] Quod dicitur impensas quæ in res dotales necessario factæ sunt, dotem minuere & absumere, sic interpretandum est, ut si quid extra tutelam rerum necessariam maritus impenderit, tunc impensis dos minuat: nam tueri res dotales vir suis sumptibus debet. alioquin nisi hoc dixerimus, etiam cibaria dotalibus mancipiis data, & modicam ædificiorum dotalium curam, & agrorum quoque culturam, dotem minuere dicemus; quod absurdum est: nam hæc necessariis impensis connumerantur. Sed hæc res dotales in hoc marito præstari creduntur, ut non tam impendat in eas, ut deductis impensis nihil ex dote habere credatur: hoc est, ita impendere debet, ut & deductis impensis commodum ex rebus dotalibus habeat, id est, omnem redditum dotis circa eam non expendat. Quæ autem impendia secundum hanc distinctionem ex dote deduci debeant, non facile est generaliter definire; sed potius singulas expensas considerare oportet, & pro magnitudine earum siue quantitate æstimare, an maritus eas ex dote deducere debeat, an eas reputare.

CYRILLI. Quæ in tutelam rei modicè impensa sunt, ea non imputantur: impensas enim & necessarias & magnas esse oportet.

o Impensas colligendorum.] Ante omnia autem quæcumque impenderit colligendorum fructuum causa ex rebus dotalibus, quamquam colendi causa fiant, & non solum ad percipiendos fructus prodesse videantur ejusmodi impensæ, sed etiam ad D conseruandam ipsam rem necessaria esse: tamen de suo maritus eas facere credatur, nec quidquam eo nomine deducat.

A Το λεγόμενον ὅτι τὰ δαπάνηματα πρὸς τὰ περιουσιαῖα πράγματα καὶ τὸ ἀναγκαῖον μισοῖ καὶ δαπάνη τὴν περιουσίαν, οὕτως ἐρμηνεύειν χρὴ, ἵνα ἐξωθεν τῆς ἀναγκαῖας πρὸς φυλάκην τῶν πραγμάτων δαπάνησι πῶς ὁ αἷρ, τότε τοῖς δαπάνημασι μειοῖται ἢ περιεῖ. Φυλάττειν γὰρ τὰ περιουσιαῖα πράγματα τοῖς ἰδίοις ἀναλώμασι χρῶται ὁ αἷρ. Εἰ γὰρ μὴ τὸ τοιοῦτον, καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν περιουσιαίων ἀνδρῶν, καὶ τὴν σύμμετρον ἐπιμέλειαν τῶν περιουσιαίων οἰκῶν, καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν γεωργίαν λέγωμεν μειοῦν τὴν περιουσίαν, ὡς ἂν ὅτιν ἄτοπον. καὶ ταῦτα γὰρ τὰ δαπάνηματα τοῖς νεχεστέροις συννεθιμῶται. Ἀλλὰ ταῦτα τὰ περιουσιαῖα πράγματα ὑπὲρ τοῦτο πρὸς χάριτα πιεῖσθαι τῶν ἀνδρῶν, ἵνα μὴ τοιαῦτα δαπάνηματα εἰς αὐτὰ ὡς ἐξ ἀγορῶν μενῶν τῶν δαπάνημάτων μηδὲν αὐτὸν ἔχῃ ἐκ τῶν περιουσιαίων νομίζεσθαι. Τοῦτέστι τοιαῦτα δαπάνηματα ὀφείλει, ὡς καὶ μὴ τὴν ἐξ ἀγορῶν, τῶν δαπάνημάτων, κέρδος ἔχῃ ἐκ τῶν περιουσιαίων πραγμάτων, τοῦτέστι μὴ πᾶσιν τὴν περιουσίαν τῆς περιουσίας δαπάνησιν εἰς αὐτὴν. πῶς δὲ δαπάνηματα καὶ ταῦτα τὴν ἀφ' ἧς ἐστὶν ὀφείλει ἐξαιρεῖσθαι τῆς περιουσίας, ὅτι ἐστὶν ὡς κέρδος ἡθικῶς θεωρεῖσθαι, ἀλλὰ μάλλον ὅτι καθ' ἑκάστον δαπάνημα χρὴ σκοπεῖν, καὶ πρὸς ὃ μέγεθος αὐτῶν, ἢ τοῖς τὴν ποσότητά κείναι, εἴτε ἐξ ἀγορῶν * ἀφ' ὧν ταῦτα τὸν ἀνδρα ἐκ τῆς περιουσίας, * καὶ εἴτε ταῦτα καὶ ἀναγκαῖα εἶναι.

Κυρίλλου. Ὅσα εἰς φυλάκην τῶν πραγμάτων μετελίσσονται, ταῦτα οὐ λογίζονται. δεῖ γὰρ καὶ ἀναγκαῖον καὶ μέγα εἶναι τὸ δαπάνημα.

Πρὸς πόρην δὲ ὅσα αὐτὸν δαπάνησιν ὅτι τὸ συλλέξαι τοῖς κερτοῖς τῶν περιουσιαίων πραγμάτων, εἰ καὶ γεωργίας ἐνεκα δαπάνησιν, καὶ εἰ καὶ οὐ μόνον εἰς τὴν ἀφ' ἧς τῶν καρπῶν συμβαλλεῖται ταῦτα τὰ δαπάνηματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀφ' ἧς φυλάκην αὐτῶν τῶν πραγμάτων χρῶται εἶναι. ὁμοίως οἰκογενὴς πιεῖσθαι ταῦτα ποιεῖν ὁ αἷρ, καὶ μηδὲν ταῦτων ἐνεκα ἐκ τῆς περιουσίας καὶ ἀναγκαῖον.

ΤΙΤΛΟΣ ια'.

Περὶ ἀγωγῆς πραγμάτων ἀφαιρέτων.

TITVLVS XI.

De actione rerum amotarum.

α'. Γαυλ. **Η** Γυνὴ κλέψασά τι ἐκ
τῶ ἀνδρός, τῇ περὶ ἀφαι-
ρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ ἐνάγεται
μὴ διαζύγιον, οὐ μὲν τῇ πρὸς κλοπῆς
εἰς τὸ διπλάσιον ὥσπερ καὶ ἡ θυγάτηρ
κλέψασα τῷ πατρὶ.

β'. Γαί. Αἴμος γὰρ ἀγωγῇ καὶ γαμε-
τῆς οὐ δίδεται.

γ'. Γαυλ. Εἰ μὴ διαζύγιον ψιλαφᾷ
τὰ πράγματα, καὶ ἐὰν ὁ δοδὼς αὐτῆς
κλέψῃ, τῇ περὶ κλοπῆς εἰς τὸ διπλοῦν
ἐνάγεται.

Εἴτε ἐκ τῶ κληροδοτοῦ μου κλέψῃ
ἡ γαμετή μου, εἴτε ὅξ ἐμοῦ πρὸς τὴν γά-
μου, τῇ ἀπαποῦσιν τὸ πρᾶγμα μόνον ἀ-
γωγῇ, οὐ μὲν καὶ τῇ περὶ κλοπῆς εἰς τὸ
διπλοῦν ἀπαποῦσιν ἀγωγῇ ἐνάγεται.

Ἀρμόζει ἡ περὶ ἀφαιρέσεως πραγ-
μάτων ἀγωγῇ, καὶ ἐφ' οἷς ἡ γυνὴ τῷ
καιρῷ τῶ διαζυγίου κατέφαγεν, ἢ πέ-
πρακεν, ἢ ἐδώρησατο, ἢ ὅπως οὕτως ἐδα-
πάνησεν.

Εὰν ὑπεξοσία ἐστὶν ἡ ὑφελθούσα, ὁ
πατὴρ ἐνάγεται τῇ περὶ πεκουλίας ἀγωγῇ,
καὶ αὐτὴ τῇ περὶ ἀφαιρέσεως πραγμάτων
ἀγωγῇ. εἰ δὲ σὺν αὐτῇ ὁ πατὴρ ἐνάγεται πε-
ρὶ τῆς ποσειδῶνος, ἀναγκάζεται διεκδι-
κεῖν εἰς ὅλον κληρὸν αὐτῷ μὴ ἰκανοδο-

Basil. Tom. IV.

I. PAV-
LI. **M**ulier^a quæ ex L. 1.
rebus mariti a- D. co-
liquid subripuit, rerum amo- dem.
tarum post diuortium tene-
tur, non etiam furti actione
in duplum: sicut & filia quæ
patri furtum fecit.

II. GAI. Famosa enim actio L. 2.
aduersus uxorem non da-
tur.

III. PAVL. Si post diuortium L. 3.
res contrectet, & si seruus eius
furtum fecerit, furti in du-
plum tenetur.

^b Si ei cui heredes sumus §. 1.
vxor, vel mihi antequam nu-
beret, furtum fecerit, fur-
tiua tantum condictione, non
etiam furti in duplum actio-
ne tenetur.

Actio rerum amotarum §. 2.
competit etiam ob eas res,
quas diuortij tempore mu-
lier comederit, aut vendi-
derit, aut quoquo modo con-
sumpserit.

^c Si filia familias sit quæ res §. 3.
amouit, ^d pater actione de pe-
culio conuenitur, & ipsa re-
rum amotarum actione. Sed
si pater cum ea de dote agat,
ipsam rerum amotarum iudi-
cio ^e in solidum cum satis-

Nn ij

datione defendere compellitur. Post mortem autem eius, rerum amotarum actione non conuenitur: nisi quatenus locupletior ex eo factus sit.

L. 4. IV. POMPON. Aut dolo fecerit, quo minus ad eum perueniret.

L. 5. V. PAPIAN. Viua quoque filia de eo quod ad eum peruenit, vtiliter conuenitur.

L. 6. VI. PAVL. Etiam focer contra nurum, & contra generum actionem rerum amotarum habet.

§. 1. Si filiofamilias dos data sit, focer ob res diuortij causa amotas furti agere non potest.

Quæ de filiofamilias diximus si vxor sit, eadem de filiofamilias dicenda sunt, si maritus sit.

§. 2. Si post diuortium maritus decesserit, heres eius actionem rerum amotarum intendere potest. Item heres mulieris eadem actione conuenitur, sicut & conditione furtiua.

§. 3. Sed si morte mariti solum sit matrimonium, viuo autem eo mulier res furto subtraxerit, heres eius ad exhibendum actione, ea consequitur.

§. 4. Quod si mortuo viro amouerit, furtum non est: quia rerum hereditariarum furtum non fit priusquam possi-

σίας, ὅτι τῇ ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ. μὴ δὲ τελευτῶν αὐτῆς, ἐκ ἐνάγκης τῇ πρὸς ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ. εἰ μὴ εἰς ὃ γέγονεν ἐκ τούτου πλουσιώτερος.

Δ'. Πομπων. Ἡ δόλον ἐποίησεν εἰς τὸ μὴ πωλεῖσθαι εἰς αὐτόν.

Ε'. Παπιδω. Καὶ ζώσης τῆς θυγατρὸς οὐπλῖως εἰς τὸ πωλεῖσθαι ἐνάγκη.

Σ'. Παυλ. Καὶ πενθερὸς καὶ νύμφης, καὶ καὶ γαμβροῦ ἔχει πρὸς πωλῆς ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγήν.

Εὰν ὑπεξοισίῳ δοθῇ παρ' αὐτοῦ, οὐ δύναται πρὸς πωλῆς κλοπῆς εἰς τὸ διπλοῦν κινεῖν ἀγωγήν ὁ πενθερὸς διὰ τὸ διαζυγίου αἴτια κλαπέντα.

Τὰ εἰρημνία πρὸς ὑπεξοισίας γυναικὸς, λέγουσιν καὶ πρὸς ὑπεξοισίου ἀνδρός.

Εὰν μὴ διαζυγίῳ ὁ ἀνὴρ τελευτήσῃ, κινεῖ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ πρὸς πωλῆς ἀφαιρέσεως πραγμάτων ἀγωγήν. καὶ ὁ κληρονόμος τῆς γυναικὸς αὐτῇ τῇ ἀγωγῇ ἐνάγκη, ὡς καὶ τῇ ἀγωγῇ τῇ ἀπαγωγῇ τὸ διπλοῦν ὑπὲρ τῆς κλαπέντος πραγματος πρὸς ἀπαγωγῇ κλαπέν.

Εἰ δὲ θανάτῳ ὁ ἀνὴρ ἐλεύθῃ ὁ γαμβρός, ἐν ζωῇ δὲ αὐτοῦ ἐκλεψεν ἡ γυνή, ὁ κληρονόμος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀγωγῆς τῆς ἀπαγωγῆς τὰ ἀποκρυβέντα πράγματα, λαμβάνει αὐτά.

Εἰ δὲ μετὰ θανάτου αὐτοῦ ὑφείλετο, οὐκ ἔστι κλοπή. κλοπὴ γὰρ οὐ γίνεται ὅτι τοῖς κληρονομοῦσι πράγμασιν πρὶν ἢ νε-

μεθῶσι. λαμβάνει οὖν αὐτὰ ὁ κληρο-
νόμος διὰ τῆς περὶ τῆς πατρὸς
ἀγωγῆς τῆς ἀπαυτοῦσης τῆς κληρονο-
μαίας πατρὸς.

ζ'. Οὐλπ. Καὶ ἡ γυνὴ κτ' τῆς ἀνδρὸς
ἔχ' τὴν περὶ ἀφαιρέσεως πατρὸς
πατρὸν. καὶ ἐναρμόνιον ὅρ' αὐτῇ περὶ
ἀφαιρέσεως, ἀντελλογίσεται.

η'. Πομπων. Εὰν τὸ ἱκανὸν ὁ ἀνὴρ ἔπῃ
τῇ πατρὶ ποιήσῃ μὴ εἰπὼν ἔχ' κτ'
τῆς γυναικὸς τὴν περὶ ἀφαιρέσεως
πατρὸς ἀγωγὴν, δυνάται κί-
νῆν αὐτὴν, ὥστε καὶ ὅλως μὴ ὑπο-
σῆς πατρὸς.

Μὴ ἀποδιδόσθαι γυνὴ τὰ ὑποκλα-
πέντα, ὑποκείται τῷ ἐνδίκῳ ὅρκῳ.

θ'. Παυλ. Οὐ γὰρ ὅτι δίκαιον αὐτῇ ἀ-
κόντα πωλῆσαι τὸ ἴδιον ὅπου ἔστιν ἄξιον.

ι'. Πομπων. Οὐτε δὲ ἐκνικησέως
ἀσφαλίζεται διὰ τὴν πατρὸς τῆς
γυναικὸς.

ια'. Οὐλπ. Εἰ οἷοσδὴ ποτε ἔσονται
ἐξωθήσῃ τῆς οἴκου ὅτι ἔσονται, καὶ ὑπο-
κλέψῃ περὶ τῆς ἐξωδοῦ πατρὸς
πατρὸς, ἐνέχεται τῇ περὶ ἀφαιρέσεως
πατρὸς ἀγωγῇ.

Οἱ κινῶν τὴν περὶ ἀφαιρέσεως πα-
τρὸς ἀγωγὴν, ὅρκον ἐπάγει δυνά-
ται, καὶ ὁμνίσι πατρὸς ὅτι περὶ συ-
κοφαντίας.

Οἱ δὲ λεγόμενοι κλέψαι, μόνον
ὁμνῆσαι ἀνάγκάζεται, οὐ μὲν ὁ πατήρ,
ἢ ὁ κληρονόμος αὐτῶν. ἄδικον γὰρ ὅτι
ἄλλον ὁμνῶσαι περὶ ἄλλοτελεσ-
τέλεστος.

Διὸ οὐδὲν ἀντεπιφέρεται.

Basil. Tom. IV.

A deantur. ea igitur heres per
actionem in rem,^k vel per he-
reditatis petitionem conse-
quetur.

VII. VLP. ¹ Etiam mulier L. 7.
aduersus virum rerum amo-
tarum actionem habet. & si
mulier à viro conuenietur
rerum amotarum iudicio,
^m compensabit.

VIII. POMPON. ² Si mari- L. 8.
tus cum doti satisfaceret, non
dixerit se rerum amotarum
actionem aduersus mulierem
habere, eam intendere potest,
sicut & cum nulla dos est.

³ Si mulier res amotas non §. 1.
reddat, ° subiicitur iuri iuran-
do in litem.

IX. PAUL. Non enim æquum L. 9.
est, ipsum inuitum rem suam
vendere quanti digna est.

X. POMPON. ⁴ Neque de cui- L. 10.
ctione cauet propter contū-
maciam mulieris.

XI. VLP. Si alter ex coniu- L. 11.
gibus alterum domo expule-
rit, & res eius qui expulsus
est, amouerit, rerum amota-
rum actione tenetur.

Qui rerum amotarum a- §. 1.
ctionem instituit, ⁵ iusiuran-
dum deferre potest, & prius
de calumnia iurat.

Qui autem amouisse dici- §. 2.
tur, ⁶ solus iurare cogitur, non
etiam pater, aut heres eius:
iniquum enim est, de alieno
facto alium iurare.

Et ideò non refertur.

§. 3.

Nn iij

L. 12. XII. PAVL. Nec qui furti conuenitur auctori iusiurandum defert, vt iuret quod ipse fur sit.

L. 13. XIII. VLP. Ideo nec mulier iusiurandum refert.

L. 14. XIV. PAVL. Licet autem ei qui agit de quibusdam rebus iusiurandum deferre, de quibusdam probare.

L. 15. XV. VLP. Nihil interest vtrum simul, an separatim habitent.

§. 1. Vxor, & nurus, & pronurus furtum quidem faciunt viro & focero, & profocero, furti autem in duplum non tenentur, sed tantum vt res ipsas restituant: tunc enim nurus à focero in duplum conuenitur, cum filius emancipatus est.

L. 16. XVI. HERM. Si bona mariti ad fiscum peruenerint, vxor actione rerum amotarum in simplum conuenitur, quamuis alij in quadruplum.

L. 17. XVII. VLP. Concubina, non rerum amotarum actione, sed furti in duplum tenetur. & vbi matrimonium non consistit.

§. 1. Diuortij causa dicimus res amotas, non solum quas mulier subripuit, cum de diuortio cogitaret: sed etiam quas nupta subripuit, si cum discederet, eas celauerit, de quibus teneretur in simplum, vt dicit primum caput huius tituli.

§. 2. De his quæ exstant, de quæ his quæ perierunt, intenditur

ΑΒ'. Παυλ. Ούτε ὁ τῇ περὶ κλοπῆς ἐναγόμενος ὅτι φέρει τῷ ἐναγόντι, ἵνα ὁμῶς ὅτι κλέπτης ὅσιν.

ΙΓ'. Οὐλπ. Οθεν οὔτε γυνὴ ἀντεπιφέρει.

ΙΔ'. Παυλ. Εξέσι δὲ τῷ ἐναγόντι, περὶ τινῶν μὲν ἐπάγει ὅρκον, περὶ ἄλλων δὲ κινύει.

ΙΕ'. Οὐλπ. Αδιάφορον εἴτε ἄμα, εἴτε χωρὶς οἰκοδοσιν.

Η γυνὴ, καὶ ἡ νύμφη, καὶ ἡ πενυμφη, κλοπῇ μὲν ποιοῦσι τῷ ἀνδρὶ καὶ τῷ πεντερῶ, καὶ τῷ πενυμφερῶ, οὐκ ἐνέχονται δὲ εἰς τὸ διπλοῦν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀποδοῦναι αὐτὰ μόνα τὰ περὶ τὰς τότε γὰρ καὶ ἡ νύμφη κλέπτουσα ἐνέχεται παρὰ τὸ πεντερὸς εἰς τὸ διπλάσιον, ὅτε ὅς αὐτεξουσίος ὅσιν.

ΚΙΣ'. Ερμούχ. Τῆς οὐσίας τῶ ἀνδρός εἰς τὸ δημόσιον περὶ ἀφαιρέσεως περὶ τῶν ἀγωγῇ εἰς τὸ διπλοῦν ἐνάγει. εἰ καὶ τὰ μάλιστα οἱ ἄλλοι εἰς τὸ τετραπλοῦν.

ΚΙΖ'. Οὐλπ. Παλλακή οὔτε τῇ περὶ ἀφαιρέσεως περὶ τῶν ἀγωγῇ εἰς τὸ διπλοῦν ἐνέχεται, καὶ ἐνταῦθα ὁ γάμος οὐ συνίσταται.

Δ. Διαζυγίου αἰτία λέγουσιν ὅτι φαιρῶναι, ὁ μόνον ὅτι ἡ γυνὴ κλέψῃ λογισμὸν ἐρηκτῆ διαζυγίου, ἀλλὰ ὅτι ὅτι ἐκλεψέ γεγαμημένη, εἰ ἔκρυψεν αὐτὸ ἐν τῷ ὑπαναχωρεῖν, περὶ οὗ καὶ κατέχεται εἰς τὸ διπλάσιον, ὡς κεφαλ. α': τῶ παρόντος ἔπλου φησί.

Καὶ ὅτι τοῖς φαινομένοις, καὶ τοῖς φθαρῆσι κινεῖται ἡ περὶ ἀφαιρέσεως

παραμάτων ἀγωγῇ, καὶ ὁ φανερός ^A ἀπατητικὸς λόγος.

Καὶ ἡ ἐποκλέψασα τὰ τῷ ἀνδρὶ ἐνεχραδέντα, ἐνέχεται τῇ δεξιᾷ ἀφαιρέσεως παραμάτων ἀγωγῇ.

ιη'. Γαυλ. Ἐχ' δὲ καὶ ὁ δεσπότης τῆς ἐνεχύρων ^Φ ἀπατητικὸν λόγον, ἀλλὰ μόνον ^Θ ὁ εἰς ἐνάστα.

ιβ'. Οὐλπ. Ἐὰν ἐν καμῶ τῆς διαζυγίου ἡ γυνὴ εἰσάγῃ κλέπτας εἰς ^Ψ οἶκον ^B τῆς ἀνδρός, εἴτε παρέρχῃ εἰς αὐτὴν αἱ ἐκκλεψέ, εἴτε μὴ, κατέχεται.

κ'. Μαρκελ. Ἐὰν ὁ πρὸς ἡγόρευσαν καλῇ πίστι, ἡ γυνὴ μου διαζυγίου αἰτία ὑφέληται, ἢ τῷ κλέπτοντι σωεισθήσεται σπουδῶν, ἐνέχεται τῇ δεξιᾷ ἀφαιρέσεως παραμάτων ἀγωγῇ.

κα'. Γαυλ. Ἐὰν ἡ γυνὴ τῆς ζωῆς ἀπελπίσασα τῆς ἀνδρός, κλέψῃ καὶ διαζυγῇ, ὑποδύας ὁ ἀνὴρ ἔξει κατ' αὐτῆς οὐπλίσαν δεξιᾷ ἀφαιρέσεως παραμάτων ἀγωγῇ.

Ἐὰν ὁ δοῦλος τῆς γυναικὸς διαζυγίου αἰτία καὶ κέλθουσιν αὐτῆς ὑφέληται τε τῆς ἀνδρός, οὔτε κλέπτης ὅστιν, ὡς μὴ διὰ κέρδους ἰδίον ψηλαφήσας, οὔτε κλέπτης ἡ γυνὴ σπουδῇ ἢ γὰρ γυνὴ οὐ κλέπτει. εἰ καὶ τε μάλιστα δοῦλος ^D ἐν τοῖς ἀμφοτέρωθεν ὅφειλε τῷ δεσπότη πειθαρχεῖν ἢ δὲ γυνὴ ἐνέχεται τῇ δεξιᾷ ὑφαιρέσεως παραμάτων ἀγωγῇ μόνον ^Φ.

Ἐὰν προικιμαῖ ^Θ δοῦλος κλέψῃ τε τῆς ἀνδρός· εἰ μὲν εἶδῃ τοιοῦτον αὐτὴν ^Ψ ὄντα ἡ γυνὴ, εἰς τὸ πᾶν ἐνέχεται. εἰ δὲ μὴ εἶδῃ, εἰς τὸ ἐκ-

actio rerum amotarum, ^b & certi condictio.

Et quæ viro suo subripuit §. ult. res pignori ei datas, rerum amotarum iudicio tenetur.

XVIII. PAVL. ^c Habet autem etiam dominus pignoris certi condictionem, sed vnus tantum agit. L. 18.

XIX. VLP. Si diuortij tempore mulier fures in domum mariti induxerit, siue res ad eam peruenerint, siue non, tenetur. L. 19.

XX. MARCEL. Si quod bona fide emi, vxor mea diuortij causa amouerit, ^d aut furi opem tulerit, actione rerum amotarum tenetur. L. 20.

XXI. PAVL. ^e Si mulier cum de vita mariti desperasset ^{in pr.} quædam subripuerit, & diuorterit, maritus si conualuerit, vtilem rerum amotarum actionem aduersus eam habebit. L. 21.

^f Si seruus mulieris diuortij causa, iussu eius aliquid viro subripuerit, neque fur est, quod lucrisui causa non contrectauerit, nec furtum facienti opem tulit: vxor enim furtum non facit. quamuis & seruus in delictis domino parere non debet: mulier autem tenetur tantum actione rerum amotarum. §. 2.

Si seruus dotalis marito aliquid subripuerit: si quidem mulier talem esse eum scierit, mulier in solidum tenetur. quod si ignorauerit, con-

Nn iij

Quare dig. 16. & li. 27. tit. 6. dig. 9. th. 2. & quæ adscripta sunt in 16.

demnatur vt feruum noxæ A δοῦναι (A) δοῦλον καὶ τιδικάζειται.
 dedat. H δὲ ἀφαιρέσις τοῦ αὐτοῦ

§. 3. ^h Rerum amotarum actio
ⁱ statim damnum exigit, &
lucrum quod maritus amisit
rebus furto sublati, etiam si
postea ^k dotis exactio com-
petat.

§. 4.
In soli-
dum conde-
nantur,
quoniā
pender
ex fur-
to hoc
iudi-
ciū. Sed
cautio-
nē non
exigit,
vt dig.
10.
§. vlt.

Hæc actio licet ex delicto nascatur, habet tamen rei persecutionem: & ideo annalis non est, sicut nec conditio furtiva. Hæc actio etiam heredibus competit.

¹ In hac actione nec viro, nec mulieri prodest si facere non potest.

L. 22. XXII. IULIAN. ^m Qui litis
æstimationem præstat, em-
ptoris loco habetur. Vnde si
mulier conuenta æstimationem
præstiterit, aduersus
maritum & heredem eius
vindictantem ⁿ exceptionem
habet: & si possessionem ami-
serit, in rem actionem mouet.

§ 1.
Quære
dig. 21.
them. 1.

Si mortis causa mulier res subripuerit, & maritus decesserit, heres eius id quod subreptum est, consequetur per actionem ad exhibendum, vel per petitionem hereditatis. †

L. 23. XXIII. AFRIC.º Redinte-
grato matrimonio, & diuor-
tio facto iterùm, integra ma-
net actio ob res subreptas
prioris diuortij causa, & ob
impensas, donationesq; prio-
re matrimonio factas.

L. 24. - XXIV. VLP. IAN. P. Siue pro-
pria res viri, siue dotalis sub-

Η δὲ ἀφαιρέσεως τραγμάτων
 ἀγωγὴ παραχρῆμα πρὸς ζημίᾳ ἀ-
 παιτεῖ, καὶ τὸ χρησίμον, ὅπερ ὁ ἀνὴρ ἀ-
 πώλεσε τῶν τραγμάτων κλαπέντων,
 εἰ καὶ μὴ ταῦτα ἡ ἀπάτησις ἀρμόζει
 τῆς ποινῆς.

Αὕτη ἡ ἀγωγὴ εἰ καὶ ὑπὸ ἀνδρτί-
ματος πεπτεται, ὁμως πρῶτα
ἀπαίτησιν ἔχει· διὸ ἐκ ἑστίν ἐπιστὰς ἡτοί-
ς· ἐνταυτοῖς, ὥστε οὐτε ὁ καὶ κλαπέν
ἀπαίτησιν λόγος. αὕτη ἡ ἀγωγὴ καὶ κλη-
ρονόμοις ἀρμόζει.

Επὶ ταύτης τῆς ἀγωγῆς ἔτε **Τ** αἰ-
δρα ἔτε **Τ** γυναικα ὠφελει ἡ δόξα.
κβ'. Ιουλ. Ὁ διδοὺς πλὴν δότι μνησιν
τῆς δίκης, ἀγοραστὴν τίξιν ἐπέχῃ. ὅθεν
ἐκὼ ἡ γυνὴ ἐναχθεῖσα δῶ πλὴν δότι μ-
νησιν, ἔχῃ κτ' τῆς ἀνδρὸς ἢ τῆς κληρο-
νόμου αὐτῆς ἐκδικουῦτος παραγα-
φῶ. καὶ ἐκπεσοῦσα, κινεῖ πλὴν δότι
τῶ φερέματι ἀγωγῆς.

Εὰν θανάτου αἰτία γυνὴ κλέψῃ Ζήτη
δ' κα'
Συμ. κ'
ἢ τελευτήσῃ ὁ ἀνὴρ, ἀπαιτεῖ τὸ κλα-
πέν ὁ κληρονόμος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀγωγῆς
τῆς ἀπαιτούσης τὰ δόποκρυβέντα πρε-
σβύματα, ἢ διὰ τῆς ἀγωγῆς τῆς ἀπαι-
τούσης κληρονομία πρεσβύματα.

κγ'. ΑΦΕΙΚ. Καὶ τῷ γάμου ἀνανεω-
θέντος καὶ δευτέρου γυμνασίου διαζυγίᾳ,
σώζ(ε) ἡ ἀγωγή πρὸς φάσιν τῷ ὑποκλα-
πέντων διὰ τὸ πρῶτον διαζύγιον, καὶ
διὰ τὰς δαπάνας καὶ διὰ τὰ δωρη-
θέντα ἐν τῷ πρῶτῳ γάμῳ.

κλ'. Οὐλπανιός. Εἴτε ἰδικόν τῶ ἀν-
δρός κλαπῆ, εἴτε παρρησιαῶ,

ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ πραγμάτῳ ἀγωγῇ, καὶ ἀπαίτησιν τῆς ἐπιμήματος, καὶ οἷον δέλει κινεῖ.

κε'. Μαρκιαν. Τότε χωρὰν ἔχει ἡ δὲ ἀφαρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ, ὅτε διαζυγίου αἰτία κλαπῇ, καὶ γήνηται διαζυγιον. Τὰ γὰρ ἐν τῷ γάμῳ κλαπέντα, διὰ τῆς ἀγωγῆς τῆς ἀπαιτούσης τὰ ἐξ ἀδίκου αἰτίας ἀφαιρεθέντα ὁ ἀνὴρ ἐκδικεῖ.

κς'. Γαι. Απαίτησιν ὅστις ἡ δὲ ἀφαρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ.

κζ'. Παπ. Ἡ δὲ ἀφαρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ ἐκ ὑπερπείρας ἐκ τῆς κατηρηθησῶν τῆς γυναικὸς πρὸ μοιχείας.

κη'. Παυλ. Εάν ἡ γυνὴ τοῦ κλέψῃ παρ' ἐμοῦ ὅπρ' ἔχῃ μοι, καὶ ἐναγάμῃ μοι, ἔχω κατ' αὐτῆς πλὴν δὲ κλοπῆς ἀγωγῇ εἰς τὸ διπλοῦν.

κθ'. Τρυφ. Ἡ δὲ ἀφαρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ πρὸς τὸ καιρὸν τῆς ἀφαρέσεως δότομαται. κλοπὴ γὰρ ὅστις. ὅθεν οὐδὲ παρὰ τῆς καλῆς πίστεως νομέως διὰ τῆς χρήσεως δεσπόζεται. εἰ δὲ πλείονος ἄξια γυνόμηναι μὴ δότοκαθίστανται, αὐξάνει ἡ δότομήσεις, ὡς ἐν τῇ ἀγωγῇ τῇ ἀπαιτούσῃ τὸ κλαπέν μόνον.

λ'. Παπιδ. Εάν λυθέντος τῆς γάμου δεχθῇ ἡ δὲ ἀφαρέσεως πραγμάτων ἀγωγῇ, σβέννυται τῆς γάμου ἀνεουμνίου.

λα'. Ο ἀνὴρ ἐναγόμενος τῇ δὲ πατρὶος, καλῶς ἀντιπείσῃ συμψηφισμὸν τῇ γυναικὶ εἰς ἅπρ' ἀπεσύλησε πρᾶγματα.

A repta fuerit, & in rem actionem, & pretij petitionem habet, & qua velit experitur.

XXV. MARCIAN. Rerum amotarum actio, tunc locum habet cum diuortij causa res subrepta fuerit, & diuortium factum fuerit. Quæ enim subrepta fuerunt in matrimonio, maritus per conditionem ex iniusta causa ea repetit.

XXVI. GAI. Rerum amotarum actioⁿ condictio est.

XXVII. PAPIAN. Rerum amotarum actio non differtur, quod mulier adulterij postulata sit.

XXVIII. PAUL. Si vxor tua id quod mihi commodasti mihi subripuerit, meque conueneris, habeo aduersus eam furti actionem in duplum.

XXIX. TRYPHON. Rerum amotarum actio æstimatur ad tempus quo ablatae sunt. est enim furtum. Vnde nec bonæ fidei possessor vsu eas acquirit. Sed si pluris pretij factæ, non restituuntur: crescit æstimatio, vt in condictione furtiua.

XXX. PAPIAN. Si soluto matrimonio inchoatum fuerit rerum amotarum iudicium, exstinguitur redintegrato matrimonio.

XXXI. Si maritus de dote conueniatur, rectè opponit mulieri compensationem rerum^a quas ipsa subripuit.

L. 2. XXXII. ^b Siue maritus vxori A
diuortij causa res subripue-
rit, siue vxor marito, ^c actio
est rerum amotarum. ^d Con-
stante autem matrimonio in
factum agitur.

L. 3. XXXIII. Actio rerum amo-
tarum instituitur ^e aduersus
heredes mulieris in quantum
ad eos peruenit. quod si res
exstent, aduersus eos vindic-
cario est.

L. vn. C. iie
pro
dote
mul-
bona
quod,
mar.
add.
XXXIV. Vxori pro dote bo-
na mariti addici non debent,
si relicto herede decesserit:
Sed si absque herede deces-
serit, tunc secundum leges
mulieri ^g præstatur indemni-
tas, quatenus substantia pa-
titur.

GLOSSÆ INTERLIN.

1. Marito animam ageute.
2. Etiam si tu eam habere non pos-
sis.

SCHOLIA.

^a *Mulier quæ ex rebus mariti.*] Rerum
amotarum iudicium contra regulas
& contra rationem iuris introductum
est aduersus eam quæ vxor fuit: quia
placuit, furti aduersus eam agi non
posse: quibusdam dicentibus ne qui-
dem furtum eam facere rerum ma-
riti, quia quodammodo socia vitæ &
veluti domina bonorum mariti esse
creditur: hoc enim Nerua & Cassius
dicebant. Sabino verò & Proculo
placuit, furtum quidem vxorem fa-
cere, sicut & filia res patris furto sub-
trahit: non esse autem furti actionem
aduersus vxorem. Sed si post diuor-
tium visa fuerit easdem res contre-
ctare, etiam furti tenetur propter
furtum quod post diuortium admit-
tit: sicut & si seruus eius furtum
marito fecerit, furti noxali tene-
tur.

λβ'. Εἴτε ὁ ἀνὴρ ἀπὸ γυναικὸς ἀπο-
σπλήσσει παράγματα διαζυγίᾳ ἐνεκεν,
εἴτε ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός, ἐστὶν ἡ ποδὶ
ἀφαιρέσεως παράγμάτων ἀγωγὴ.
συνιστάμεν δὲ τῷ γάμῳ, ἰμφοῦτος
ἀγωγὴ κινεῖται.

λγ'. Ἡ πρὸ ἀφαιρέσεως παράγμάτων
ἀγωγὴ καὶ τῶν κληρονόμων τῆς γυναικὸς
εἰς ὅσον πρὶν ἔλθαι εἰς αὐτὸν κινεῖται. εἰ δὲ
σώζοντα παράγματα, ἐστὶ κατ' αὐτῶν
ἢ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς παράγμασιν ἀγωγὴ.
λδ'. Οὐκ ὀφείλει προσκυροῦσθαι τῇ
γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρὶ οὐσία, ἀνὰ τῆς
περικῆς, ἐὰν ὅτι κληρονόμοις ἐτε-
λάβηται· εἰ δὲ ἀκληρονόμητος ἐτελάβ-
ηται, τότε καὶ τῶν νόμοις γίνεται τὸ ἀζη-
μιον τῇ γυναικὶ πρὸς τὸ ἐλχουμένον.

ΓΛΩΣΣ.

Μέλλοντος τοῦ ἀνδρός τελευτᾶν.

Εἰ καὶ σὺ ἔχῃ αὐτὴν οὐκ ἡδυνήκει.

ΣΧΟΛΙΑ.

Τὸ τῆς ῥέπουσι ἀμειψόμενον δικαστήριον ποδὶ
καμόνα καὶ ποδὶ πλὴν ἀκρίβειαν ἐπινοήθη καὶ τῆς
ἡγουμένης ποτὲ γαμετῆς· ὅτι ἡ ῥέπουσι μὴ διω-
δοῦναι κινεῖσθαι κατ' αὐτῆς ἢ φοῦρπι· ἡ γὰρ λεγόν-
των μηδὲ κλοπὴν ἀμειψόμενον αὐτὴν ποδὶ τὰ
παράγματα τοῦ ἀνδρός· ὅτι καὶ ἡ γυνὴ ἔσπον
κρινωνὸς τοῦ βίου, καὶ ὡς περ δέσσονα τῇ πα-
ράγμάτων τοῦ ἀνδρός· εἰ περὶ τῆς γυναι-
κὸς καὶ Κασσιος ἔλεγον. Σαβίνου δὲ καὶ Προ-
κουλάου ἡρεσεν κλοπὴν μὴ ποδὶν τὴν γυναικα, ὡς
καὶ θυγάτηρ κλέπτει τὰ τοῦ πατρὸς παράγμα-
τα· μὴ εἰ δὲ ποδὶ φοῦρπι ἀγωγὴ καὶ τῆς γυναι-
κὸς. Εἰ δὲ φανεῖν καὶ μὴ τὸ ῥέπουσι δίδοναι τὰ αὐτὰ
παράγματα φηλαφάσα, τότε καὶ τῇ φοῦρπι κα-
τέχεσθαι, ἀλλὰ τὴν μὴ τὸ ῥέπουσι δίδοναι κλοπὴν. ὡς
καὶ εἰ δούλος αὐτῆς κλέπτει τὰ τοῦ ἀνδρός πα-
ράγματα, κατέχεσθαι τῇ φοῦρπι νοξάλῃ.

Τοῦ Ἐναντιοφάρου. Στέφανός Φησι, μὲν λυ-
σιν τῷ γάμου κινῆσθαι τὴν μανδράν καὶ τὴν πε-
ρὶ τῆς θήκης, εἰ καὶ εἰσὶν ἀπιμοποιοί, ὡς βιβ. τελ-
που ὑπὸ δούτερον διγέτω φρόντω. καὶ ὁ Ακουσίλιος
κινεῖται μικτὸς ὢν, καὶ ἔχων ποινὴν, καὶ τὴν ἐν ῥέμ-
πῳ σκευήν, ὡς βιβ. θ'. ὑτ. β'. διγ. κζ'. θεμ. κ'. καὶ
διγ. νζ'. καὶ ἐνσιπύτων δ'. ὑτ. γ'. καὶ βιβ. ια'. ὑτ. γ'.
διγ. ιζ'. ὅτι καὶ τῷ γάμου συνεστατός ἐστι καὶ τῆς
γαμετῆς ὁ ἀνὴρ τὴν σέρβον κορροῦπι, ἀλλὰ δὲ τὴν
θαλάμιν τῇ γάμῳ εἰς ὁ ἀπλοῦν.

Διῶνται δὲ καὶ αἱ καὶ γαμετῆς κινήσαι τὴν
φούρτι, ἐὰν κληρονόμος γῆνται ἐκείνῳ πρὸ οὗ B
ἐκχέτω ἡ γυνή, ἢ καὶ ἐὰν παρὰ τῷ γάμῳ κλοπὴν
ὑπομένει πρὸ αὐτῆς. ὁμοίως ἦρσε ἀλλὰ τὴν τῇ
πατρὶ τῶν ὑμεῶν καὶ ἐν τοῖς εἰρημνοῖς μὴ γέμασι
τὴν φούρτιν μόνον ἀρμύζειν κενδικτικόν, μὴ μὴ
τοῖ καὶ τὴν φούρτι. ἀληθὲς ὅτι καὶ ὁ παρ' Οφίλιος
ἔλεγεν, ὅτι καὶ ὅσα ἐν γαμῷ ῥέπουδίου κατέφαγν
ἡ γυνή, ἢ πέπρακεν, ἢ ἐδώρησατο ἢ ἕθεν ἔτερον
ἔχον ἐδαπώνησεν, καὶ ὑπὸ τούτων ῥέπου ἀμο-
τάρου κατέχευται.

Εὰν ὑποεξοισία γυνὴ πρὸς γάμον τῷ ἀν-
δρὶ αὐτῆς ἀποκινήσῃ, ἡνὲς ἔλεγεν τὴν δὲ πεχυ- C
λίαν δίδωσθαι καὶ τῷ πατρὶ αὐτῆς, ὅτι ἀπῆρσεν κι-
νήσθαι κατ' αὐτῆς τὴν φούρτι, ἢ τὴν ῥέπου ἀμοτα-
ρου. εἰ δὲ ὁ πατὴρ συναμνούσης τῆς θυγατρὸς κι-
νῆσθαι τῆς πατρὸς, ὥς ἄλλως δίδωται αὐτῇ αὐ-
τῇ ἢ ἀγαγῇ, εἰ μὴ μετ' ἐλκυστῇ εἰς ὁ δόκλον δε-
φενδύσῃ τὴν θυγατέρα ὅτι τῇ ῥέπου ἀμοτάρου.
εἰ δὲ συμβῇ τελευτῆσαι τὴν θυγατέρα τὴν ὑπὲρ
εξοισίαν, ὥς ἐπὶ ὁ πατὴρ ἐν ἀγῶνι ὑπὸ αὐτῆς
εἰ μὴ εἰς εἴ τι ἐκέρδανεν ὅς ὢν ἀπεσύντησεν ἢ θυ-
γάτηρ, καὶ εἰς εἴ τι κατὰ δόκλον ἐποίησε μὴ ὡς ἐλ-
θῇ εἰς αὐτὸν, καὶ ὅς οὐκ ἔστιν ἀγαγῇ ἀπαμύνηται.

Τοῦ Ἀνωμόμου. Καὶ ἐπὶ τῇ ἄλλῳ ποινῇ αἰσίων
αἰσίων ἐὰν ὁ υἱὸς ἐν ἀγῶνι καὶ ἀδικῶσιν, κινῆται ἡ
iudicati de peculio καὶ τῷ πατρὶ, ὡς βιβ. θ'.
ὑτ. δ'. διγ. λε'. λέγει δὲ καὶ βιβ. ε'. ὑτ. α'. διγ. νζ'.
ὅτι ὁ ὑποεξοισίος ἐν ἀγῶνι καὶ ἀπὸ συναλλα-
γμάτων καὶ ἀμύνημάτων, καὶ τελευτῇ αὐτοῦ
μὲν παρὰ τῶν μετὰ βίαν ἢ δίκῃ παρὰ τὸν
πατέρα μέλει τῷ πεκουλίου καὶ τῷ βέρσῳ.
Τοῦ Ἐναντιοφάρου. Καὶ τοῖς εἰρημνοῖς βιβ. λ'.
ὑτ. ιζ'. διγ. νη'. ἀπὸ ποινῆς αἰσίων, μὴ διδο-
σθαι καὶ τῷ πατρὶ δὲ πεκουλίου. ἀλλὰ λέγει μὴ
μὴ τῇ κλοπῇ καὶ ὅτι τῆς ῥέπου ἀμο-

ENANTIOPH. Stephanus ait,
soluta matrimonio mandari & de-
positiagi, licet famosa actiones sint,
vt lib. 3. tit. 2. dig. 1. Item Aquilia
aduersus eam agitur, quæ mixta est,
& tam pœnam, quàm rem persequi-
tur, vt lib. 9. tit. 2. dig. 27. them. 20.
& dig. 56. & Institutorum 4. tit. 6. &
lib. 11. tit. 3. dig. 17. dicitur etiam
constante matrimonio marito in mu-
lierem actionem dari, sed fauore nu-
ptiarum in simplum.

^b Si ei cui heredes sumus.] Potest au-
tem & maritus aduersus uxorem fur-
ti agere, si ei heres exstiterit, cui vxor
furtum fecit, vel si antequam nube-
ret furtum ab ea passus sit. placuit ta-
men propter reuerentiam persona-
rum etiam in prædictis casibus furti-
uam tantùm conditionem compe-
tere, non etiam furti. Verum est &
quod Ofilius ait, quæ diuortij tem-
pore mulier comederit, aut vendide-
rit, aut donauerit, aut alio modo
consumpserit, rerum amotarum iu-
dicio contineri.

^c Si filiafamilias sit quæ res amouit.] Si
filiafamilias mariti sui res amouerit,
quidam dicebant de peculio dandam
actionem aduersus patrem eius, quia
displicuit furti in eam, vel rerum a-
motarum actionem dari. Sed si pater
consentiente filia de dote agat, non
aliter ei actio datur, quàm si fideius-
soribus datis filiam in solidum in re-
rum amotarum iudicio defendat.
Quod si filiafamilias decesserit, pa-
ter eius nomine non conuenitur: nisi
si quid lucrifecerit ex his quæ filia
subtraxit, dolove fecerit, quo minus
ad eum perueniret, & utili iudicio
conuenitur.

^d Pater actione de peculio.] IN NOM.
Etiam in aliis causis pœnalibus si filius
conuentus condemnatus sit, de pe-
culio pater conuenitur, vt lib. 9. tit.
4. dig. 35. Dicit autem & lib. 5. tit. 1.
dig. 57. filiumfamilias conueniri tam
ex contractibus, quàm ex delictis,
& mortuo eo transfertur iudicium in
patrem quatenus in peculio sit, & in
rem versum sit.

ENANTIOPH. Atqui dicitur lib.
50. tit. 17. dig. 58. ex pœnali causa
non dari in patrem de peculio actio-
nem. verùm dicimus odio furum id
receptum esse in actione rerum amo-

tarum, & conditione furtiua, vt lib. 13. tit. 1. dig. 4. & 19. & lib. 15. tit. 1. dig. 3. them. 10.

^c *In solidum cum satisfactione.*] Maritus si focer agat; in solidum compensare potest. compensationes in solidum opponuntur, licet actiones principales in solidum intendi non possint, vt lib. 16. tit. 2. dig. 9.

^f *De eo quod ad eum peruenit.*] IN NOM. Hæc ita si filia peculium non reliquit, sed aliquid ex rebus subtractis apud patrem eius sit, vel ad eum peruenit. hoc enim propriè seruetur in successoribus, vt ex delictis teneantur quatenus ad eos peruenit. Vtilem igitur heic dico rerum amotarum: nam actio de peculio non de eo quod peruenit datur, sed pro modo peculij intenditur: & post mortem eius qui in aliena potestate fuerit, intra annum. ex furto autem filii familias, quem admodum didicisti.

Nota, conditione furtiua patrem tenet de eo quod ad eum peruenit, vt lib. 13. tit. 1. dig. 4. Hæc igitur duæ actiones multum inter se similes sunt, quia ex eodem facto nascuntur.

^g *Si filio familias dos data sit.*] Si filio familias dos data sit, & vxor eius diuortij causa res subtraxerit, focer eius aduersus eam furti agere non potest. ^h *Socer obres.*] IN NOM INATI. Dos enim periculo eius non est, vt lib. 24. tit. 3. dig. 22. them. penult. Sic autem accipe vt suo nomine non agat, quia parentes actiones liberis quos in potestate habent competentes mouent, vt passim dicitur, & lib. 6. Cod. tit. 61. constit. 8.

ⁱ *Si post diuortium maritus.*] CYRILLI. Heredibus & aduersus heredes hæc actio competit, & conditio furtiua. Sed si morte matiti solum sit matrimonium, viuo autem eo mulier amouerit, aut etiam post mortem priusquam hereditas possideatur, furti non conuenitur, sed petitione hereditatis, in rem, ad exhibendum, & conditione sine causa.

^k *Per hereditatis petitionem.*] IN NOM. Didicisti enim lib. 5. tit. 3. dig. 13. th. vlt. à debitore hereditario quasi à iuris possessore hereditatē peti posse. & vtrū ex delicto an ex contractu debitor sit, nihil refert. Similiter lib. 4. tit. 2. dig. 14. de actione quod metus causa.

Αἴρεσιν, καὶ ἐπὶ τῷ φουρτίῳ, ὡς βιβλ. ιγ'. ιτ'. α'. διγες. δ'. καὶ θ'. καὶ βιβ. ιε'. ιτ'. α'. διγ. γ'. θεμ. ι'.

Διῶνται ὁ δὲ ἄνθρωπος τῷ πενήτῳ κινουῦτος κέμπεν σατεύειν εἰς ὁλόκληρον. αἱ γὰρ κέμπεν σαπίνες εἰς ὁλόκληρον ἀντιπίνονται, εἰ καὶ αἱ πενήτοι τυποὶ ἀγωγὰ κινῶσθαι εἰς ὁλόκληρον σὺν ἡδυνάτω, ὡς βιβ. ιγ'. ιτ'. β'. διγ. θ'.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ταῦτα ἐν ᾧ μὴ κατέλειπεν ἡ θυγάτηρ πεκούλιον, ἀλλ' ἐστὶν ἡ τῇ κλαπέιτων πατρὶ πατρὶ αὐτῆς, ἢ πατρὶ αὐτῆς εἰς αὐτὴν. ὁ πατὴρ ἴδεν τῇ ἐξ ἀμώρτηματος ἀγωγῶν, ὅτι εἰς ἀφ' ὧν ἐξέχεται οὐ πλὴν οὐκ ἐστὶν λέγων τὴν ῥέσιν ἀμώρτημα. ἡ γὰρ δὲ πεκούλιον σὺν εἰς ὁ πατρὶ αὐτῆς, ἀλλὰ πατρὶς ὁ μέγας τοῦ πεκούλιον κινεῖται καὶ μὴ τελευτῶν τῷ ὑπερῷ σίου ἴντα ἄνθρωπον. καὶ ἐπὶ κλοπῆς δὲ ὑπερῷ, ὡς ἔγνω.

Σημειῶσαι, ὅτι πατρὶ φουρτίῳ εἰς ὁ πατρὶ αὐτῆς, ὡς βιβλ. ιγ'. ιτ'. α'. διγες. δ'. πολλὰ πέντω ὁμοίως τῇ δὲ ἀγωγῶν, ἐπὶ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ φάκτιν ἵκνεται.

Εὰν ὑπερῷ ἐπιδόσῃ πατρὶ, καὶ ἡ γὰρ μετὰ αὐτῇ πατρὶ αὐτῆς τοῦ ῥέπουδιν πατρὶ αὐτῆς ἀποσπλήσῃ, οὐ δύναται ὁ πενήτης αὐτῆς τὴν φουρτίαν αὐτῆς κινῶν.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Αὐτὰς γὰρ ἡ πατρὶς σὺν ἐκινδυνώσεται, ὡς βιβλ. κθ'. ιτ'. γ'. διγες. κβ'. θεμ. πατρὶ αὐτῆς. νόμι δὲ ὅτι οὐ κινῶν τοῦ νόμι, ἐπὶ τῇ πατρὶ ὑπερῷ ἀγωγῶν οἱ πατέρες κινῶσι, ὡς πολλὰ καὶ κεῖται, καὶ βιβ. ε'. τοῦ κώδικος, ιτ'. εα'. ἀφ' αὐτῆς.

Κυρίλλου. Κληρονομίαις καὶ κατὰ κληρονομίαν ἀρμόττει αὐτῇ ἀγωγή, καὶ ὁ φουρτίος κενδίκιος. εἰ δὲ θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς ἐλύθῃ ὁ γάμος, ἐν τῇ δὲ αὐτῇ ἐκλεῖται ἡ γυνή; εἴτε μὴ θάνατον πατρὶν νεμῇ, ἢ κληρονομία, σὺν εἰς ἀγεται φουρτί, ἀλλὰ νερεδιτάτης πεπύωνι, ἢ ῥέμ, αὐτῇ ἐξ ἐξέδου, σὺν καὶ οὐ καενδίκιος.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἐγνω γὰρ βιβλ. ε'. ιτ'. γ'. διγες. ιγ'. θεμ. τελευτῶν. ὅτι καὶ κατὰ τοῦ κληρονομίαις ῥέσιν ὡς κατὰ iuris possessoros κινῶται νερεδιτάτης πεπύων. καὶ ἀφ' αὐτῆς, εἴτε ἀπὸ συλλαγήματος, εἴτε ἀπὸ ἀμώρτηματος ῥέσιν. ὁμοίως βιβ. δ'. ιτ'. β'. διγ. ιθ'. πατρὶς μέντοι καὶ οὐ.

Τοῦ

Τοῦ Ἀνωνύμου. Τὸ μὲν κατὰ τὸν νόμον ἂν
ἡβούλετο πλὴν ὅτι πλάττει νερεδιτάτης κινδύου.
αὐτῇ γὰρ ἐν ἀγῶνι οἱ παράγοντες τῆς κληρονο-
μίας πρὸς ἀδελφόν, ἢ μετ' ἀδελφόν πρὶν ἢ νε-
μῆσαι ἑαυτοὺς ἀποκλέποντες· ἀλλ' οὐδέποτε κινεῖται
ἡ τῆς κληρονομίας γαμετῆς τῆς τελευτήσαντος,
ὡς βιβλ. μζ'. ὑπλ. ιθ'. διγ. ε'. καὶ βιβλ. θ'. τῶ κώ-
δικος ὑπλ. λβ'. ἀφ' αὐτ. δ'. ἢ πρὸς ἀφ' αὐτῆς αἰεὶ
πρὸς τῆς δόλῳ παυσανθῆς νέμεσθαι, καὶ τῶ
καρπῶν τῶ κλαπέυτος. Εἰκότως οὖν ἐστὶν
ταῦτα * περιουσίας δέδωκεν ἀγῶνι.

καὶ ἐν ἀγῶνι διώκεται γυνὴ καὶ τῶ ἀνδρὸς
πλὴν ῥέουσι ἀμοτέρου πρὸς ὃν ὑφείλετο ὁ ἀνὴρ.
καὶ ἐν ἀγῶνι δὲ πρὸς αὐτὴν ὡς ὑφελθῆναι πρὸς
ἑαυτὴν αὐτὴν, διώκεται κομπευσάμεν αὐτῇ, ἢ πρὸς
αὐτὸς ὑφείλετο πρὸς αὐτῆς.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Καὶ ταῦτα ἀμφοτέρωθεν κομ-
πευσάμεν, ὡς βιβλ. β'. ὑπλ. ι'. διγ. γ'. θεμ.
δ'. καὶ βιβλ. δ'. ὑπλ. γ'. διγ. λγ'. καὶ βιβλ. ιγ'.
ὑπλ. β'. διγ. ι'. θεμ. γ'. ὁ δυνάμενος γὰρ κομπευσά-
μεν εἰς ἀνὰ κατὰ δόλῳ, ἢ ἐν ἰνδεδίον ὡς περι-
ουσίας διγ. ι'.

Εὰν ἀποδίδῃς πλὴν πρὸς τῇ γυναικὶ ὁ
ἀνὴρ, ἢ ὁ ἱκανὸν αὐτῇ ποιεῖν πρὸς τῆς περιουσίας
μὴ περιεῖπεν ὅτι μέλλει κινεῖν πλὴν ῥέουσι ἀμο-
τέρου, ὅθεν ἡ τῆς διώσεως κινδύνος αὐτῇ. καὶ γὰρ
καὶ ὅτε ἀποδοῖς ὅτι ἡ γυνὴ, καλῶς ἐν ἀγῶνι
τῇ ῥέουσι ἀμοτέρου.

Ορκῶ τῶ ἀκέρως κατὰ δικασίαν, εἰ μὴ ἀπο-
καίσει ἀπὸ ἀπεσύνου πρὸς δικασίαν. ὅθεν γὰρ
δικασίαν ὅτι τῆς δικασίας τιμῆς μόνως ἀκρίβεια τὸν ἀν-
δρα πρὸς δικασίαν τὰ ἴδια πρὸς ἑαυτὴν. ὅθεν ὅθεν
πρὸς ἐκ δικασίαν εἰς ἀπὸ τὸν ἀνδρα ἢ γυνὴ, ὡς
ὅθεν ἀποδοῖς τῆς διώσεως πρὸς ἑαυτὴν νεμομένη.

Τοῦ αὐτοῦ. Οὐδὲν γὰρ ὅτι ἀνὰ δικασίαν πρὸς ἀν-
τιπρὸς ἀσφαλίσει, ὡς βιβλ. ιγ'. ὑπλ. ζ'. διγ. κβ'.
καὶ κγ'. καὶ βιβλ. ι'. ὑπλ. β'. διγ. μθ'.

Εξεστὶ πρὸς τὴν κινουμένη πλὴν ῥέουσι ἀμοτέρου, εἰ
βύλαται μὴ βαρυνθῆναι τῆς ἀποδείξεσιν, ὅρκον
ἐπ' αὐτῇ πρὸς ἀνὰ δικασίαν πρὸς ἀντιπρὸς, καὶ ἀνὰ δικασίαν
πρὸς τῆς ὅθεν ἀνὰ δικασίαν ἐπεμύσσει ὡς ὅθεν ἀπο-
φάσει τῶ ῥέουσι ὑφείλετο, ὁ μὲν οὖν πρὸς ἀντιπρὸς
αὐτοῦ τὸν πρὸς συκοφαντίας δηλονότι.

Τῶ ἑναποφ. Εὰν πρὸς ὅτι ἀνὴρ, ὅτι ἐν ἀνὰ
δικασίαν τῇ ῥέουσι ἀμοτέρου ὁ μὲν οὖν, ὅτι ἐπ' ἀντιπρὸς,
ὁ μὲν οὖν τῶ καλῶς, ὡς βιβλ. ιβ'. ὑπλ. β'. διγ. ιγ'.

Basil. Tom. IV.

INNOMINATI. Secundum ge-
neralem iuris definitionem expilatæ
hereditatis crimen ei intendi deberet,
quod intendi solet aduersus eos, qui
res hereditarias ante aditionem, aut
post aditionem priusquam possidean-
tur, subtraxerint: sed non intenditur
aduersus eam quæ vxor fuit defun-
cti, vt lib. 47. tit. 19. dig. 5. & lib. 9.
Cod. tit. 32. constit. 4. quæ tractat de
ea quæ dolo malo desit possidere,
& de fructibus rerum subtractarum.
Merito igitur heic propositas actio-
nes dedit.

^B *Etiam mulier aduersus virum.*] Mu-
lier etiam rerum amotarum aduer-
sus virum agere potest eorum nomi-
ne quæ ei abstulit. & si ex eadem cau-
sa ab eodem conueniatur, compensa-
re potest, quæ ipse ei abstulit.

^m *Compensabit.*] INNOMIN. Etiam
delicta compensantur, vt lib. 2. tit.
10. dig. 3. th. 4. & lib. 4. tit. 3. dig. 36.
& lib. 16. tit. 2. dig. 10. them. 3. Nam
qui compensare potest si soluerit, in-
debiti conditionem habet, vt dicto
dig. 10.

ⁿ *Si maritus cum doti.*] Si maritus cum
dotem redderet vxori, aut doris no-
mine ei satisfaceret, non prædixerit
se acturum rerum amotarum, nihilo
minus agere potest: nam & cum mu-
lier indotata est, rerum amotarum
rectè conuenitur.

^o *Subiicitur iniuriando.*] Iureiurando
actoris condemnatur, si res quas abs-
tulerit non reddat: non enim æquum
est, maritum inuitum iusto tantum
pretio res suas vendere. Vnde nec
mulier stipulatur de euictione, quod
ex improbitate sua ea possideat.

^p *Neque de euictione cauet.*] Nullus e-
nim qui ex necessitate vendit pro e-
uictione cauet, vt lib. 13. tit. 7. dig.
22. & 23. & lib. 10. tit. 2. dig. 49.

^q *Iusiurandum deferre potest.*] Licet
cuilibet qui rerum amotarum insti-
tuit actionem, si onus probationis
suscipere nolit, iusiurandum deferre
reo, qui omnino iurare cogitur nihil
diuortij causa amouisse, dum prius
ipse de calumnia iuret.

^r *Enantioph.* Si patronus mari-
tus sit, nec conuentus rerum amota-
rum iudicio iurat, nec si iusiurandum
deferat, iusiurandum de calumnia
iurat, vt lib. 12. tit. 2. dig. 16.

Οο

^r *Solus iurare cogitur.*] Iurare quidem A tam vir quàm vxor cogitur. pater autem filij filiæve amouentis iurare non cogitur. absurdum enim est eum de eo quod ille vel illa admiserit, iurare compelli. is ergo solus iurare cogitur qui quæve amouisse dicitur: & ideo ne heres eius iurare cogitur. Hoc autem iusiurandum de rebus amoris delatum sibi referre quis non potest. quemadmodum nec fur qui furri conuenitur, actori dicere potest, tu verò iura me furem esse. Meritò ergo nec mulier quæ furri conuenitur, iusiurandum referre potest.

INNOMINATI. Si verò is qui furtum passus est iurare velit, iurat vt delatum est iusiurandum, vt lib. 12. tit. 2. dig. 28. them. 6.

^r *Nihil interest vtrum.*] Nihil interest vtrum simul an separarim vir & vxor habitent: actio enim rerum amotarum aduersus eam vxorem competit, quæ res ex ea mariti domo subtrahit, in qua non simul cum eo habitabat.

^r *Vxor & nurus.*] Vxor & nurus & pronurus, quæ viri & soceri & pro-soceri res subtraxerunt, furtum quidem faciunt, furti autem non tenentur: nisi fortè filius emancipatus sit, cum quo nurus habitabat: tunc enim si res soceri sui subtraxerit, & furtum facit, & furti tenetur.

INNOMINATI. Nec enim ratio potestatis impedit quo minus & ipse filius qui patri furtum fecit, furti conueniri possit: nam & qui caltrensē peculium habet, furti agit aduersus patrem & conuenitur, vt lib. 47. tit. 2. dig. 52. & mirum filium furti actionem quæ famosa est aduersus patrem intendere. Lege lib. 37. tit. 15. dig. 5.

^r *Si bona mariti.*] Si mariti bona publicata fuerint, vxor eius à fisco in simplum conuenitur actione rerum amotarum, quamuis alius ob subrepta bona publicata, conueniatur in quadruplum.

CYRILLI. Etiam si fiscus marito successerit, à muliere simplum exigit. Sed si alius subtraxerit, quadruplum exigitur.

^r *In simplum conuenitur.*] ENANT. Nota ergo ex hoc textu, actionem

Ανὴρ μὲν καὶ γυνὴ ἀδικαζέσονται ὁμνύειν. ὁ δὲ τῷ ἀφελομένου, ἢ τῆς ἀφελομένης τὰ παράματα πατήρ, ὁμνύειν οὐκ ἀδικαζέται. ἀποποιεῖται γὰρ ὅτι πατὴρ ἐκείνος ἢ μήρτεν, ἄλλον ἀδικαζέσθαι ὁμνύειν. ἐκείνος οὖν μόνος ἀδικαζέται ὁμνύειν ὁ λεγόμενος ἀποσυλησάτω παράματα. ὅτεν οὐδὲ κληρονόμος αὐτῶν ἢ αὐτῆς ἀδικαζέται ὁμνύειν. τῶν δὲ τὸν τῆς ῥέουσι ἀμοτάρου ὅρκον ἐπιφέρει, οὐ διώαται ὡς αὐτεπιφέρειν. ὡς παρ' οὐδὲ ὁ κλέπτης ἐναγόμενος τῇ φούρτῃ, διώαται λέγειν τῷ ἐναγόντι, σὺ ὡμοσόν ὅτι κλέπτης εἰμι. Εἰκότως οὖν οὐδὲ ἡ γυνὴ πατὴρ κλοπῆς ἐναγόμενῃ διώαται τὸν ὅρκον αὐτεπιφέρειν.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Εἰ δὲ θέλει ὁ πῶν κλοπῶν ὑποσά, ὁμνύει τὸν ἐπαγόμενον αὐτῶν, ὡς βίβλ. ιβ'. ιτ. β'. διγ. κη'. θεμ. 5'.

Αδελφοὶ ὅτιν, εἴτε στυμοκοδοῖν ἀλλήλοις ὁ αἷρ καὶ ἡ γυνή, εἴτε διηρημένως ὥκειν. ἡ γὰρ ῥέουσι ἀμοτάρου ἀρμόζει κατ' ἐκείνης τῆς γυναικὸς, ἥτις ὑφείλετο παράματα εἰς ἐκείνην τῷ οἴκῳ τῷ ἀνδρὸς ἐν ᾧ μὴ σιωφεί αὐτῶν.

Η γαμετὴ καὶ ἡ νύμφη καὶ ἡ παρηνύμφη, παρὰ τῷ ἀνδρὸς ἢ πεντεροῦ ἢ παρ' ἐν πεντεροῦ ἀφαιρούμεναι παράματα, κλοπῶν μὲν ἀμάρτυροι, τῇ φούρτῃ δὲ οὐ κατέχονται. Εἰ μὴ ἀρεάμα κίπατος ὅτιν ὁ υἱὸς ᾧ ὡνι σιωφεί ἡ νύμφη πότε γὰρ εἰς ὑφέληται παράματα τῷ πεντεροῦ αὐτῆς, καὶ κλοπῶν ἀμάρτυροι, καὶ τῇ φούρτῃ κατέχεται.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Οὐτε γὰρ ἐμποδίζει ὁ λόγος τῆς ὑπεροσιότητος ὥστε διώαται καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν κλέποντα παρὰ τῷ πατρὶ ἐναγέσθαι τῇ φούρτῃ. ὁ δὲ ἔχων γὰρ χαλερόσιον ἐνάγει τῷ πατρί, καὶ ἐνάγεται παρ' αὐτῷ τῇ φούρτῃ, ὡς βίβλ. μζ'. ιτ. β'. διγ. ιβ'. καὶ ὅτιν θαυμαστὸν ὅτι πῶν φούρτι ἀπὸ τοῦ οὐδαμ κινῆ ὡς καὶ τῷ πατρὶ. ἀνὰ γνωστὸν τὸν ιε'. ιτ. τζ'. λζ'. βίβλ. διγ. ε'.

Εὰν ἡ οὐσία τῷ ἀνδρὸς δημευθῇ, εἰς τὸ ἀπλῶν ἐνάγεται παρὰ τῷ φίσκῳ ἡ γυνὴ αὐτῷ τῇ ῥέουσι ἀμολαρουμ, εἰ καὶ τὰ μέλιστα πᾶς ἄλλος κλέπων παράματα ἐκ τῆς δημευθείσης οὐσίας εἰς τὸ τετραπλάσιον ἐνάγεται.

Κυρέλλου. Εἰ καὶ ὁ φίσκος κληρονομήσῃ τὸν ἀνδρα, τὸ ἀπλοῦν ἀπατεῖ τὸν γυναικα. Εἰ δὲ ἄλλως ἐκχεῖται, τὸ τετραπλοῦν ἀπατεῖται.

Τῷ Εἰρηνοφ. Σημείωσαι ὅτι ἐκ τῶν ἱερῶν ὅτι

ἡ ῥέεργον ἀμολάρεον οὐκ ἔστι ποιναλία. Ἰνὲς δὲ τῶν Α' τετραπλοῦν ἐξηγουμένοι πλὴν β'. ἀφ' ἧς παρὰ τὸν β'. ἡ τ. τῶν β'. τῶν κώδικος, εἶπον μὴ ἀρμόζειν αὐτὴν ἐν σωεσθῇ τῇ γάμῳ ὡς ποιναλίου οὐδὲν. ἀναγνώστῃ διτ. κα'. ἐν τέλει καὶ διτ. κβ'.

Τοῦ Ἀνωρύμου. Οἱ γὰρ τὸν φύσιν ἀειζή-
φοντες, εἰς τὸ τετραπλοῦν καταδικάζονται, βιβ. μθ'. ἡ τ. ιδ'. διτ. μγ'. Ἰνὲς δὲ οὕτως· ὅτε ἐὰν τις κλαπὲς δημολογῇ, δίδωσιν ὁ κλέπτης τῇ φύσει τὸ τετραπλοῦν· ὅτι δὲ τῆς ῥέεργον ἀμολάρεον, τὸ ἀπλοῦν.

Τοῦ Ἐνδυποφαιουῖ. Ἐν τῷ μὲν ἀπορροφῶ-
εἰς εἰς τὸ τετραπλοῦν ὡς ἐν ἐνάρεσθαι. ἐν δὲ τῷ α'. ἡ τ. τῆς δ'. ἰνστιτούτουτος μὲν ἀπορροφῶ-
μοῦ τὸν φάμερον κλέπτην, εἰς τὸ τετραπλοῦν, τὸν δὲ ἀφ' αὐτῆς εἰς τὸ διπλοῦν καταδικάζει. ὅθεν δὲ καὶ ἐν τῷ οὕτως νοεῖν.

Ἐὰν παλλακὴ ὑποκλέψῃ περὶ γάμῳ ὃ πνι
παλλακεύεται, τῇ φούρῃ κατέχεται. καθολικῶς
γὰρ, ὅπου γάμος μὴ σωρίζεται καὶ νόμον, ἐκεῖ
ἡ φούρῃ κατὰ τῆς γυναικὸς ἀρμόζει. ὅθεν ἐὰν
παρ' αὐτῇ ὅτι ἔπαυσα γαμηθῇ ἡ γυνή, ἢ τῇ ἀρχον-
τῇ τῆς ἐπὶ τῆς ἡ οὐσα ἔξ αὐτῆς τῆς ἐπὶ τῆς
ἡ τῆς τὸν νόμον γαμηθῇ, ἢ ὅπως δὴ ποτε μὴ
σωρίζεται κατὰ νόμον ὁ γάμος, ὅθεν κατὰ τῆς
γυναικὸς ἡ ῥέεργον ἀμολάρεον, ὅθεν ἡ φούρῃ
ἀρμόζει.

Τοῦ Ἐνδυποφαιουῖ. Τοῦτο περὶ παλλακῆς
κλεψίας. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς παλλακὸς
αὐτῆς αὐτῆς τῆς ἀγίας ἐκκλησίας. ὡς δὲ
κλεψία, ἐνέχεται ὡς πᾶς κλέπτης.

Οὐ μόνον ὅσα ὑφαιρεῖται ἡ γυνὴ σκεπῶ ῥε-
πουδίου, αὐτὰ δοκεῖ diuortii causa ἀπκι-
νῆν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν τῇ κατὰ μὲν τῆς γάμου ὑ-
φείλετο, ἀπέκρυψε δὲ αὐτὰ ὅτε διέλυσε τὸν γά-
μον, καὶ ὑπὸ τῶν ὑπὸ τῶν κατέχεται τῇ ῥέεργον ἀ-
μολάρεον. καὶ οὐ μόνον τὰ σωζόμενα περὶ γά-
μῳ ἐκ τῆς ὑποκλαπέντων φέρεται εἰς τὴν
πλὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ καὶ τὰ φθαρέντα, καὶ
ἐξω τῆς φύσεως γυναικός. ὡς καὶ ὁ φούρ-
προς κενδικήσιος περὶ τῶν κινεῖται. εἰ
δὲ καὶ ἐνέχευε δεδομένα περὶ ἡνὸς τῇ
αὐτῇ ὑφέληται ἡ γυνή, ὑπὸ τῶν κα-
Basil. Tom. IV.

rerum amotarum non esse pœnalem.
Quidam autem interpretes exponen-
tes 2. constit. 21. tit. lib. 5. Cod. di-
cebant eam non competere constan-
te matrimonio, quod pœnalis sit. Le-
ge dig. 21. in fine, & dig. 25.

Y *Quamuis alij in quadruplum.*] INNO-
MINATI. Qui enim fisco fraudem
fecerunt, condemnantur in quadru-
plum, lib. 49. tit. 14. dig. 46. Qui-
dam autem sic. Si eius cui furro ali-
quid subtractum est, bona publicata
sint, fisco fur quadruplum dat: in
actione autem rerum amotarum, sim-
plum.

ENANTIOPH. Hic quidem in-
distinctè definit in quadruplum con-
demnari. In primo autem tit. 4. In-
stit. cum distinctione, manifestum
quidem furem in quadruplum, nec
manifestum autem in duplum con-
demnari: quod heic etiam intelli-
gendum est.

2 *Concubina non rerum amotarum.*] Si
concubina furtum ei cuius concubi-
na est, fecerit, furti tenetur. Gene-
raliter enim ubicumque legitimum
non contrahitur matrimonium, illic
competit furti actio aduersus mulie-
rem. Vnde si tutori suo mulier nu-
pserit, vel præfidi prouinciæ; quæ ex
eadem prouincia erat, contra leges
nupserit, vel quomodocumque non
iure constiterit matrimonium, cessat
aduersus mulierem actio rerum amo-
tarum, quia furti competit.

ENANTIOPH. Hoc de concu-
bina quæ subripuit. Sed quod ad con-
cubinatum attinet, is sublatu est à
sancta ecclesia. Concubina autem,
quæ res subtrahit, ut quilibet fur fur-
ti tenetur.

2 *Diuortij causa.*] Non solum quæ
mulier animo repudij subtrahit, ea
diuortij causa videtur amouere, sed
ea etiam quæ abstulit quidem tem-
pore matrimonij, celauit autem cum
dissoluit matrimonium, & pro his
teneretur actione rerum amotarum.
Nec solum res quæ exstant apud eos
qui illas subripuerunt, veniunt in
hanc actionem, sed etiam quæ in-
terierunt, quæque in rerum natura
non sunt, quemadmodum etiam
certi conditio de his intenditur.
Sed & si res marito pignori datas mu-
lier amouerit, earum nomine tene-

Ο ο ij

tur actione rerum amotarum. tene-
tur autem domino quoque pigno-
rum conditione. non ita tamen ut
ab vtrisque conueniatur, sed ab vno
tantum. Sed & si diuortij tempore
fures in domum mariti induxerit, &
per eos res eius subtraxerit, etiam si
ipsa res non contrectauerit, tenetur
tamen actione rerum amotarum.
Sed & si res alienas maritus bona fi-
de emerit, & antequam earum do-
minus factus esset, eas vxor subri-
puerit, vel furi opem rulerit, hæc au-
tem fecerit diuortij causa, actione
rerum amotarum tenetur.

^b *Certi conditio.*] INNOMINATI.
Didicisti enim lib. 12. tit. 1. dig. 9. cer-
ti conditionem ex omni causa com-
petere.

^c *Eiusdem.* Eam quoque habet
creditor. Solus enim dominus & cre-
ditor in pignore furtiuam habent
conditionem, ut lib. 13. tit. 1. dig. 1.
& 12.

^c *Habet etiam dominus.*] EIVSDEM.
Et furci, ut lib. 47. tit. 2. dig. 10. 11.
& dig. 28. huius tituli. In simili spe-
cie lege omnino finem 2. tit. lib. 6.
Codicis.

^d *Aut furi opem tulcrit.*] EIVSDEM.
Quænam autem intelligatur consi-
lium, vel opem ferre dicitur lib. 47.
tit. 2. dig. 50. & lib. 50. tit. 16. di-
gest. 53.

^e *Si mulier cum de vita mariti.*] Mulier
cum de mariti sui periculose ægro-
rantis vita desperaret, ei quasdam res
abstulit, & diuertit, à morbo autem
conualuit. placuit ei utilem rerum
amotarum actionem dandam. utilem
autem propterea, quod mulier cum
maritum se elaturam sperasset, ei res
abstulit, non consilio diuortij. Sed si
non conualuerit, mulier actione ad
exhibendum tenetur, & petitione
hereditatis, ut dig. 22. them. 2.

^f *Si seruus mulieris.*] Si mulier diuor-
tij causa seruo suo iusserit, ut res ma-
riti subriperet, neque fur est, quia
non lucri sui causa videtur furtum
facere, neque in eum agitur furti.
Sed neque dominæ suæ furtum fa-
cienti opem ferre creditur.

^g *Seruus in delictis domino parere.*]
ENANTIOPH. Ira didicisti lib. 9.
tit. 4. dig. 2. quod etiam lege torum.
habet enim pulcherrimam & subti-

τέχεται τῇ ῥέρεμ ἀμοιβῶν. κατέχεται δὲ καὶ
τῷ δεσποτῇ τῷ ἐνεχύρων τῷ κενδικηκίῳ. οὐχ
ἵνα μὴ τοὶ ἑκατέρωθεν ἐνάγηται, ἀλλὰ πρὸς ἑνὸς
αὐτῶν μόνον. εἰ δὲ ἐν καρῷ ῥεπουδὶς κλέψας εἰ-
σιώλεκεν εἰς τὸν οἶκον τῆς ἀνδρός, καὶ ἀφ' αὐ-
τῶν ὑπέκλεψε πρᾶγματ' αὐτῶν, εἰ καὶ αὐτὴ
μὴ ἦτο τῷ πρᾶγματῶν, ὁμοῦ κατέχεται τῇ
ῥέρεμ ἀμοιβῶν. εἰ δὲ καὶ πρᾶγματ' ἄλλο-
τεία ἠῤῥῆσεν ὁ αἰὲρ πῖσι καλῇ, καὶ μήπω ἡρό-
μυρα τῆς αὐτῆς δεσποτίας ὑφείλετο αὐτὰ ἢ γυ-
νῇ, ἢ σιωήρησεν ἑτέρῳ κλέπῳ αὐτὰ, τοῦ-
τ' αὖτε ἐπὶ ῥεπουδὶς ἔνεκεν, κατέχεται τῇ ῥέ-
ρουμ ἀμοιβῶν.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Εἰς βιβλ. 13. τίτλ. α'.
διγ. θ'. ὅτι ἀπὸ πάσης αἰτίας ὁ κέρως κενδικη-
κίος ἀρμόζει.

Τοῦ αὐτοῦ. Καὶ ὁ δαμειγὴς αὐτὸν ἔχῃ. μόνος
ὁ δεσποτὴς καὶ ὁ δαμειγὴς ἐπὶ τῷ ἐνεχύρῳ τὸν
φούρῳ ἐχέουσιν, ὡς βιβλ. 13. τίτλ. α'. δι-
γες. α'. καὶ β'.

Τοῦ αὐτοῦ. Καὶ πῶς φούρῳ, ὡς βιβλ. μζ'. τίτ.
β'. διγ. ι'. καὶ ια'. καὶ διγ. κη'. τοῦτου τῆς τίτλ. ἐπὶ
ὁμοίᾳ ἡματι, ἀνὰ γνώμην πᾶντως ὁ τέλος τῆς β'.
τίτλ. τῆς γ'. βιβλ. τῆς κώδικος.

Τοῦ αὐτοῦ. Ποία δὲ νοεῖται σιωήσασα
αὐτὴν τῇ κλέπῃ συμβουλῇ καὶ σπουδῇ, εἴρη-
ται βιβλ. μζ'. τίτ. β'. διγ. ν'. καὶ βιβλ. ν'. τίτ. ιγ'.
διγες. νγ'.

Γυνὴ τὸν ἴδον ἀνδρα ἀπελπίσασα ὡς νόσω
βαρεῖα κρατῶν, ὑφείλετο πρᾶγματ' αὐτῶν
αὐτῇ, καὶ ῥεπουδὶς τὸν γάμον διέλυσεν. ἀνέσφηλε
δὲ τῆς νόσου, καὶ ἤρσεν οὐ πλῆσαι ῥέρεμ ἀμοιβῶν
δίδοσθαι αὐτῇ. οὐ πλῆσαι δὲ ἀφ' αὐτῆς, ὅτι ὡς
ἐλπίζουσα θάπτεν αὐτὸν ἢ γυνῇ, οὕτως ἀφεί-
λετο τὰ πρᾶγματ' αὐτῶν, καὶ οὐ σιωήρησεν ῥεπου-
δὶς. εἰ δὲ μὴ ὑμαίη, ὑποκείται ἡ γυνὴ τῇ ἀδ-
ελφείνῳ, καὶ τῇ νερεδιταίᾳ πενήτονι, ὡς δι-
γες. κβ'. θεμ. β'.

Εἰ δὲ ἴδῃ δούλῳ ἢ γυνὴ κελύσῃ, ῥεπουδὶς
ἔχειν ὑποκλέψαι πρᾶγματ' αὐτῶν τῆς ἀνδρός αὐ-
τῆς, οὐ δοκεῖ κλοπῇ ποιεῖν, ὅθεν κινεῖται κατ'
αὐτῆς ἢ φούρῳ. ἀλλ' οὐτε σιωεργεῖν πῖσι βέται
κλοπῇ ποιοῦσιν τῇ δεσποίνῃ αὐτῆς.

Τοῦ Ἐναγιοφανοῦ. Οὕτως ἐγὼ βιβλ.
θ'. τίτλου διγ. β'. ὅτι καὶ δούλῳ ἀ-
νὰ γνώμην καλλίστῳ γὰρ καὶ λεπτῷ ἔχει

Διάρρεσιν. Φησὶ δὲ καὶ βιβλ. ν'. γιτ. ιζ'. διγ. ρνγ'. ὅτι ἅπλῃ πῖς μὴ τραχέειν, ἢ μυθροῖς ἀμφοτέρωσιν συγγινώσκονται οἱ διδύμοι πειθαρχοῦντες τοῖς δεσποταῖς, ἢ τοῖς ἐν τάξει δεσποτῶν, οἷον, ὅτι ὅσοις καὶ χυροῦσιν. ἀνάγνωθι καὶ βιβλ. μγ'. γιτ. κδ'. διγ. ια'. πρὸς χαροποιίας. καὶ βιβλ. μδ'. γιτ. ζ'. διγ. κ'. πρὸς ἀμφοτέρωσιν καὶ βίας, καὶ πρὸς τῷ πρὸς ἑαυτοῦ φοντοῦ ἐαυτῷ ἐν ἀφθνήκῃ κελύσῃ τῷ δεσποτῷ ἐλθούσῃ, ὡς βιβλ. μη'. γιτ. ι'. διγ. ιε'. καὶ βιβλ. θ'. τῷ κώδικος γιτ. κγ'. ἀφγ. γ'. ἐστὶ δὲ ὅτε πειθαρχοῦντες οὐ συγγινώσκονται, ὡς πρὸς φόνο, κλοπῆς, καὶ βίας βιβλ. μδ'. γιτ. ζ'. διγ. κ'. καὶ πρὸς ὑβρεως βιβλ. μζ'. γιτ. ι'. διγ. ιζ'. καὶ πρὸς βίας βιβλ. θ'. τῷ κώδικος γιτ. ιβ'. ἀφγ. η'. καὶ κατὰ λυσιτελείας ἀφγ. γιτ. ιθ'. ἀφγ. β'. καὶ ἡραφόμενος κληρονόμος διώσκει μὴ πειθαρχῆσαι κελύσῃ οὐκ ἀδικοῦσαι, ὡς βιβλ. γ'. γιτ. κδ'. ἀφγ. γ'. ὅ δὲ ἐναντίον βιβλ. κθ'. γιτ. δ'. διγ. α'. καὶ οἱ ἐκ τῆς ἐξέως ποτὲ μὴ συγγινώσκονται πειθαρχοῦντες πῖς ἄρχοι. ποτὲ δὲ ἀποκρίνεται καὶ οὐ συγγινώσκονται, ὡς βιβλ. ν'. γιτ. ιζ'. διγ. ρξζ'. καὶ βιβλ. θ'. γιτ. β'. διγ. λζ'. οὐ συγγινώσκονται δὲ, ὡς διδύμοι ἀντιλήγειν. καὶ βιβλ. ν'. γιτ. ιζ'. διγ. ρξθ'. καὶ μὴ βυλομῶν δὲ ἐξ αὐτῶν ἐκκλητῶν, ὡς βιβλ. ζ'. γιτ. ξβ'. ἀφγ. κα'. ἢ βυλομῶν βασιλείας βουλομῶν, ὡς βιβλ. ι'. γιτ. λα'. ἀφγ. λγ'. καὶ βουλομῶν λαβὴν δημόσια ἢ πολιτικά, ἢ σιτανικά χρηματὰ, ὡς ἐν τῷ τέλει τῷ ιβ'. βιβλ. τῷ κώδικος.

Ἡ ῥέουσι ἀμοτέρωσι πρὸς χρηματῶν πλὴν ζημίων ἀπαρτῆς ἀπολαβῆν πὺν ἀδικηθέντα, εἰ καὶ μὴ τῶντα μέλλει ἀρμόζειν ἢ τῆς περιχρῆς ἀπαρτῆς. εἰ δὲ καὶ ἕτερόν τι πρὸς τῇ ζημίᾳ τῷ πρὸς ἑαυτοῦ οὐκ ἀπώλεσεν ἐκ τῶν ἀποσπληνῶν τὰ πρὸς ἑαυτοῦ, καὶ τούτης τῆς ζημίας γίνεται λόγος.

Τοῦ Ἀνωμένου. Μετὰ δὲ λυσιτελείας τὸν γάμον· ἐν σπουδῇ γὰρ οὐ κινεῖται, ὡς διγέτω κε'.

Τοῦ αὐτοῦ. Τυχὸν μὴ ἐνι αὐτὸν ὅτι τῷ κινεῖται, ὡς βιβλ. ε'. γιτ. ιγ'.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ χρηματικῷ μέλει δὲ ποιεῖς ἀλλήλοις κατὰ δικαιοσύνην. ὅτι δὲ τῷ ἀμφοτέρωσιν ἐἴς ὁλόκληρον, ὡς βιβλ. μβ'. γιτ. α'. διγ. κ'. κα'. κβ'. ιβ'.

Basil. Tom. IV.

lib. 50. tit. 17. dig. 156. in non attocibus vel sceleratis criminibus ignoscitur servis qui obtemperant dominis, vel his qui vice dominorum sunt, ut tutoribus & curatoribus. Lege etiam lib. 43. tit. 24. dig. 11. de noui operis nuntiatione, & lib. 44. tit. 7. dig. 20. de delictis, & vi. & de eo qui testamento sibi adscribit libertatem iussu domini, ut lib. 48. tit. 10. dig. 15. & lib. 9. Cod. tit. 23. const. 6. Obtemperantibus autem quandoque non ignoscitur, ut lib. 44. tit. 7. dig. 20. de iniuria & caede, furto & vi. de iniuria, lib. 47. tit. 10. dig. 17. & de violentia, lib. 9. Cod. tit. 12. const. 8. & de demoliro sepulchro, tit. 19. const. 2. Et qui heres scriptus est, potest non parere ei qui adire iubet, ut lib. 6. tit. 24. const. 3. Contrarium autem lib. 29. tit. 4. dig. 1. Officialibus autem interdum ignoscitur qui magistratibus parent, interdum non ignoscitur, ut lib. 50. tit. 17. dig. 167. & lib. 9. tit. 2. dig. 37. non ignoscitur autem cum contradicere possunt, ut lib. 50. tit. 17. dig. 169. & si iudex appellationem suscipere recusauerit, ut lib. 7. Cod. tit. 62. constitutione 21. vel si decurionem tormentis velit subdere, ut libro 10. tit. 31. const. 33. & si pecunias publicas aut ciuitatis, aut sitonicas accipere voluerit, ut in fine libri 12. Codic.

^b *Rerum amotarum.*] Rerum amotarum actio exigit ut damnum statim recipiat qui passus est, etiam si postea dotis exactio competitura sit. Sed & si praeter damnum rerum maritus aliquid aliud perdidit ex eo quod res eius subrepta fuerunt, eius quoque damni habetur ratio.

ⁱ *Statim damnum exigit.*] IN NOM. Soluta matrimonio: eo enim constante non mouetur, ut dig. 25.

^k *Dotis exactio competit.*] E I V S D E M. Post annum forte in mobilibus, ut lib. 5. tit. 13.

^l *In hac actione nec viro nec mulieri.*] E I V S D E M. Nam in causis quidem pecuniariis alter alteri condemnatur in id quod facere potest, in delictis autem, in solidum, ut lib. 42. tit. 1. dig. 20. 21. 22. 52.

Oo iij

ποῦδ' ἐν: εἰ δὲ ἀκμαζόντος τῆς γάμου, καὶ μὴ δα-
μοθεν παροσδεχόμενος, ὅτε ποῦδ' ἐν, ὁ φέλλεται παρ-
ματὰ τῆς ἀνδρός ἢ γυναικὸς; ἀρχεταί μὲν ἢ ῥέρεται ἀ-
μοτάρου, τὸν δὲ κενδικτικὸν διωάται κινεῖν κατὰ
αὐτοῦ αἰὲρ. Φοισκῶ γὰρ ὅτι λόγῳ νόμιζω τὸν κεν-
δικτικὸν ἀρμόζειν καὶ πόρτων τῶν μὴ ἐκ δικασίας
ἀπ' ἀνεμορμίων ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ ματὰ.

Κυρίως. Καὶ ἰδὲν ἢ τῆς ἀνδρός ὁ παρ-
ματὰ, καὶ παρὰ κινεῖται, ἐξ ἰν ῥέρεται, καὶ κενδικτι-
κόν. - μίαν δὲ ἀγωγὴν κεχρησθῶ. σωισαμίου
τῆς γάμου κενδικτικὸς κινεῖται. τῇ ῥέρεται ἀμοτάρ-
ου ποτε χωρεῖ, ὅτε καὶ ἐννοία ἀφ' ἑξ ἑξ κατέ-
λπει, καὶ ἔσται ἀφ' ἑξ ἑξ.

Τοῦ Ἀνωμόμου. Καὶ τῆς ἀδελφίμης γὰρ
γίνεται ὁ αἰὲρ δεσποτίας, ὡς βιβ. β'. ὑπ. η'. διγ.
ιε'. καὶ βιβ. ν'. ὑπ. α'. διγ. κα'. ἀνάγνωθι καὶ
βιβλ. κγ'. ὑπ. γ'. διγ. σε'. καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πα-
ραγεγραμμένα.

Τοῦ αὐτοῦ. Κενδικτικὸν λέγει, πλὴν αὐτὸ ἐξ-
τένδου, καὶ τὸν ἐξ ἰνιούσα καὶ σα, καὶ ῥέρεται ἀ-
μοτάρου, ὡς διγ. κζ'. καὶ τὸν κέρτον, ὡς διγ.
ιζ'. ἢ γὰρ ῥέρεται ἀμοτάρου ὅθεν ἕτερον ὅστιν, εἰ
μὴ κενδικτικὸς.

Τοῦ αὐτοῦ. Τοῦτο ἀφ' ὅτι τὸν εἰρημὸν λο-
γισμὸν τῇ δούτρε ἀφ' ἑξ ἑξ καὶ. ὑπ. τῆ ε'.
βιβ. ὅτι τῆς γάμου συνεστῶτος, οὔτε ποινὰ λεία, οὔ-
τε ἀπρωποῖς ἀγωγὴ ἀρμόζει. ἀλλ' ὅτι τῇ ζη-
μία ἰμφάκτουμ δίδεται. ἀνάγνωθι ὁ λ'. διγ.
τούτου τῆς ὑπ. ἀλλ' εἴρηται διγ. κς'. τούτου τῆς
ὑπ. ὅτι κενδικτικὸς ὅστιν ἢ ῥέρεται ἀμοτάρου. καὶ
βιβ. μδ'. ὑπ. ζ'. διγ. λς'. ὅτι ὅτι τὰ κενδικτι-
κῶ ἢ ἀπρὸς ἀρχῇ. ὅκου ὁ νόμος ἀγεται τῇ ῥέρεται
ἀμοτάρου μὴ εἶναι ἀπρωποῖον. ἀνάγνωθι τὰ ἐν
τῇ λς'. διγ. παρὰ γεγραμμένα. ὁμοίως δὲ τῇ
γάμου συνεστῶτος καὶ ποινὰ λείας, καὶ ἀπρωποῖς
κινεῖται. εἴρηται γὰρ βιβλ. κγ'. ὑπ. γ'. διγ. θ'. ὅτι
ὁ αἰὲρ ἐν ἀγεται παρὰ τῆς γαμετῆς τῇ μανδα-
πῇ, ἢ τῇ δεποσίτῃ, καὶ ἐν τῇ γ'. ὑπ. τῆ ε'. βιβλ.
τῆς κωδικῆς, δέδωκε τὰ αἰδρὶ καὶ τῆς γαμε-
τῆς πλὴν μανδαπῆς. ἀπρωποῖς δὲ ἐκατέ-
ρα, ὡς βιβλ. γ'. ὑπ. β'. διγ. α'. καὶ ποι-
νάλιος ὢν ὁ Ἀχούλιος, ὡς ἰνιούται. διγ. ὑ-
π. γ'. ἔχων ποινῆς καὶ ῥέει παρὰ κινεῖται, καὶ
κινεῖται κατὰ τῆς γαμετῆς καὶ τῆς γάμου

uortium. Sed si constante matrimo-
nio cum nequaquam diuortium co-
gitaret, res mariti mulier abstulerit,
cessat quidem rerum amotarum ac-
tio; condictionem autem maritus
aduersus eam intendere potest. Nam
quadam naturali ratione puto com-
petere condictionem aduersus om-
nes qui res alienas ex non iusta cau-
sa possident.

CYRILLI. Seu res mariti pro-
pria; seu dotalis sit, in rem actionem
habet, & condictionem, utatur au-
tem vna actione. Constante matri-
monio agitur condictione. Rerum
amotarum actioni tunc locus est,
cum diuortij cogitatione abstulerit,
& secutum diuortium fuerit.

Et actionem in rem.] IN NOMIN.
Inestimata enim maritus fit domi-
nus, ut lib. 2. tit. 8. dig. 15. & lib. 50.
tit. 1. dig. 21. Lege & lib. 23. tit. 3.
dig. 75. & quæ in eo adnotata sunt.

Et pretij petitionem habet.] E I V S D.
Dicit condictionem, actionem ad exhi-
bendum, & condictionem ex iniusta
causa, & actionem rerum amotarum,
ut dig. 27. & certi condictionem, ut
dig. 17. Rerum enim amotarum actio
nihil aliud est, quam conditio.

Maritus per condictionem.] E I V S D.
Hoc propter rationem quam adfert
2. constit. 21. tit. lib. 5. quod con-
stante matrimonio nec pœnalis actio
competat, nec quæ infamiam notat:
sed ob damnum datur actio in fa-
ctum. Lege huius tit. dig. 30. Verum
dig. 26. huius tit. dictum est, rerum
amotarum actionem esse condictionem.
& lib. 44. tit. 7. dig. 36. infamiam
cessare in condictione. colligitur
ergo rerum amotarum actionem
infamiam non irrogare. Lege
quæ adnotata sunt in eodem dig. 36.
Interdum autem comperies con-
stante matrimonio institui & pœna-
les, & quæ infamiam irrogant. Dici-
tur enim lib. 23. tit. 3. dig. 9. vxorem
mandati agere aduersus maritum,
aut depositi, & in 13. tit. lib. 5. Cod.
dedit marito actionem mandati ad-
uersus vxorem. utraque autem fa-
mosa est, ut lib. 3. tit. 2. dig. 1. Legis
quoque Aquiliæ actio quæ pœnalis
est, ut Institut. 4. tit. 6. quia pœ-
nam & rem persequitur, intenditur
aduersus vxorem etiam constante

matrimonio, vt lib. 9. tit. 2. dig. 56. & dici potest eam non moueri pœnaliter, neque duplati ex inficiatione, sed fauore nuptiarum in simplum dari, sicut dictum est de actione serui corrupti, lib. 11. tit. 3. dig. 17.

^c *Rerum amotarum.*] INNOMINATI. Quod ergo dictum est in 2. const. 21. tit. lib. 5. intellige, competere quidem actionem rerum amotarum, non institui autem nisi soluto matrimonio. Lege dig. vltimum, & lib. 6. Cod. tit. 2. Ostendit enim constitutio, etiam constante matrimonio institui.

^u *Condictio est.*] EIVSDEM. Nota hoc. actio ergo rerum amotarum infamiam non irrogat. Nulla enim condictio infamiam irrogat, etiam si nascatur ex causa famosa, vt dicit Valerianus lib. 44. tit. 7. dig. 36. Nota hoc propter 2. constir. tit. 21. lib. 5. Cod. Lege quæ ibi adnotata sunt.

^x *Rerum amotarum, &c.*] Etiam si mulier adulterij postulata sit, non impeditur aduersus eam iudicium rerum amotarum.

^y *Rerum amotarum actio æstimatur.*] Si rerum à muliere subtractarum æstimatio fiat, referimus æstimationem ad tempus quo subtraxit. Reuera enim furtum admittitur, etiam si lenius mulier coerceatur. Vnde nec bona fide possessor ea quæ mulier subripuit potest vsucapere, quia facta sunt furtiua. Sed si res apud mulierem meliores factæ non restituantur, augetur earum æstimatio, vt in conditione furtiua dictum est.

^z *Si maritus de dote conueniatur.*] THEODORI. Actione de dote conuentus compensationem obicit, non solum eorum quæ sibi debentur, sed etiam rerum ab vxore subtractarum. Lege sequentem constir.

^a *Quas ipsa subripuit.*] Τὸ καὶ πόδας habet, quæ diuortij causa amouit. Dicit ergo Thalelaus: Nisi enim spe diuortij mulier ea subtraxerit, actio rerum amotarum non est, sed in rem & ad exhibendum.

^b *Sive maritus uxori.*] THEODORI. Per actionem rerum amotarum exiguntur à muliere ea quæ marito subripuit diuortij causa. Nec enim ea-

A σωνεσῶντος, ὡς βιβλ. θ'. ὑτ. β'. διγ. 15'. καὶ διωκτὸν λέγειν μὴ ποινάλιως αὐτὸν κινῆσθαι, μήτε ἐξ ἐρησίσεως διπλοασάξασθαι, ἀλλὰ ἀπὸ πλὴν ἡμῶν γάμου εἰς τὸ ἀπλοῦν κατὰ τὸ εἰρημνῶν πρὸς τῆς σέβει καὶ ῥούπῃ βιβλ. ια'. ὑτ. γ'. διγ. 15'.

Τοῦ Ἀνανύμου. Τὸ οὖν εἰρημνῶν ἐν τῇ β'. ἀφ' ἧς τῇ κα'. ὑτ. τῇ ε'. βιβλ. νόει, ὅτι ἀρμόζει μὲν ἡ ῥέρεμ ἀμοτέρου, οὐ κινῆται δὲ εἰ μὴ μὲν λύσεως τῇ γάμου. ἀνάγνωθι τὸ τελευτῶν διγ. 15', καὶ βιβλ. 5'. τῇ κώδικος ὑτ. β'. ἀφ' ἧς καβ'. ἐμφαίνει γὰρ ἡ ἀφ' ἧς, ὅτι καὶ τῇ γάμου σωνεσῶντος κινεῖται.

Οὐκ ἔστι σημειῶσαι τὸ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπμοποιός ἡ ῥέρεμ ἀμοτέρου. ὁ δὲ εἰς γὰρ κινδυνεύει ἀπμοποιός εἶναι, καὶ ἐξ ἀπμοποιού ἀπίας περὶ, ὡς ὁ Οὐλπιανὸς ἐν τῇ β'. βιβλ. ὑτ. ζ'. διγ. 15'. φησὶν. σημειῶσαι αὐτὸ ἀφ' ἧς πλὴν β'. ἀφ' ἧς ὑτ. κα'. βιβλ. ε'. ἀνάγνωθι τὰ ἐν τῇ αὐτῇ πρὸς γεγραμμένα.

Εἰ καὶ τῇ μοιχείας ἔκκλημα κινεῖται καὶ τῇ γυναικός, οὐκ ἐμποδίζει τῇ ῥέρεμ ἀμοτέρου κατ' αὐτῆς δικασθῆναι.

C Εὰν ἀφ' ἧς ἡμῶνται τῇ ὑποκλαπέντων πρὸς τῇ γυναικός πρὸς ἡμῶνται, εἰς τὸν καρὸν ἐν ᾧ ἀπεσύλησεν ἀναφέρων πλὴν ἀφ' ἧς ἡμῶνται. τῇ γὰρ ἀληθεία κλοπὴν ἀμφοτέρωται. Εἰ καὶ πρὸς ὅτερον ἡ γυνὴ κελεύεται. ὅθεν ὁ δὲ βόνα φί- δε νεμόμενός τις ἀπὸ ὑφείλετο ἡ γυνή, διώσκει οὐσκαπιτεῦν αὐτὰ, ὡς φουρτίου ἡρόμενα. Εἰ δὲ κρείττονα τὰ πρὸς ἡμῶνται ἡρόμενα πρὸς τῇ γυναικὶ μὴ ἀποκαθίσταται, αὐξέται ἡ ἀφ' ἧς ἡμῶνται αὐτῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ φουρτίου κινδυνεύει εἶρηται.

D Θεοδώρου. Κομπενσατεῖται τῇ γυναικὶ εἰς πλὴν πρὸς ἡμῶνται ὁ ἀνὴρ, οὐ μόνον ἀ χρεωρεῖται, ἀλλὰ καὶ ἀ ἐκλαπὲ πρὸς αὐτῆς. ἀνάγνωθι πλὴν ἐξ ἧς ἀφ' ἧς.

Τὸ κατὰ πόδας ἐχθρὸν ῥεπουδίου ἐνεκεν ἀπεσύλησεν. καὶ φησὶν ὁ Θεοδωλῆος. εἰ γὰρ μὴ ἐλπίδι ῥεπουδίου ταῦτα ἀπεσύλησεν ἡ γυνή, ὅτι ἐστὶ ῥέρεμ ἀμοτέρου, ἀλλὰ ἐν ῥέμ, καὶ ἀδ' ἐξιδένδου.

Θεοδώρου. Διὰ τῆς ῥέρεμ ἀμοτέρου ἀπαιτεῖται ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ οἰκείου ἀδρός ὑφείλετο διδορῆναι καῦσαι. ὁ δὲ γὰρ ἀνὰ

γεται τῇ φούρτῃ πρὸς αὐτὴν, ὡς κείται βιβ. 7. ἡτ. β'. Διὰ ταῦτα κβ'. πλὴν ἰστέον, ὅτι εἰς φαί-
νονται αὐτὰς τὰ κλαπέντα, δυνάται αὐτὰ διεκδι-
κεῖν ὁ ἀνὴρ, ὡς φησιν ἡ γ'. Διὰ ταῦτα τῷ πρὸν-
τος ἡτ. οὔτε ἀνὴρ, οὔτε γυνὴ στωισαμῆδου τῷ
γάμου κινῶσι κατ' ἀλλήλων ποινὰ λίσαν. Εἰ δὲ
ζήμιωθῶσιν ὑπὸ ἀλλήλων, πλὴν ἰμφοκτον
ἐργασίαν.

Θαλελαίου. Εἰ μὲν λύσιν τῷ γάμῳ φησὶ
φᾶ τὰ πρὸς γάμῳ, ἐστὶ κατ' αὐτῆς ἡ φούρτῃ, ὡς
ἐν τῇ γ'. διὰ ταῦτα τῷ β'. ἡτ. τῷ κβ'. βιβ. Εἰρη-
σὶ δὲ ῥεπουδίσ ἐνεκεν, οὕτω νόσον, μὴ μόνον εἰ
ἐσὺλῃσιν ἐν τῇ τῷ ῥεπουδίσ καμῶ, ἀλλὰ καὶ ἄλ-
λοτε συλῃσιν αὐτὰ ἐν τῇ καμῶ τῷ ῥε-
πουδίου, ὡς ἐν τῇ ιζ'. διδ. τῷ αὐτῇ ἡτ. ἀν-
νεκται.

Ἐπειδὴ γὰρ στωισαμῆδου τῷ γάμῳ, ῥήγῃ ἢ
ῥεπουδίσ ἀμοτέρῃ, ὡς εἰρησὶ εἰ. διδ. πρὸς τῷ
τέλει τῷ πρὸς εἰρησὶ μῶσι ἡτ. Διὰ τῷ πρὸς δέ-
δωκα ἰμφοκτουμ, ἐστὶ δὲ καὶ ὁ sine causa κον-
δικτίκιος, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ εἰρησὶ.

Ἐγὼς καὶ ἄλλας πολλὰς ἀγωγὰς, ὅς ὦν
οἱ κληρονόμοι εἰς ὅσον ἐκέρδανον μόνον ἐν-
αἰνῶσι.

Θεοδώρου. Εἰ ἀπορήσῃ, ἢ ἀποθάνῃ ἀκλη-
ρονόμητος ὁ ἀνὴρ, οὐ πρὸς σκυροῦται τὰ πρὸς
γάμῳ αὐτῇ τῇ ἰδίᾳ γυναικί, ὑπὸ ἧς χρεωστέῃ
αὐτῆς πρὸς κῆρος. πλὴν ἐγὼ μὲν ἐν τῇ κβ'. καὶ λ'.
Διὰ ταῦτα εἰ τῷ ιβ'. ἡτ. τῷ πρὸντος εἰ. βι-
βλίου, ὅτι ἐχέῃ ὑποθήκην ὅτι ποῖς πρὸς γάμῳ
τῷ οἰκείου ἀνδρὸς ἢ γυνῆς. μέμνηται δὲ ὦν εἰ-
πον Γε ἐν τῇ θ'. Διὰ ταῦτα εἰ τῷ ιη'. ἡτ. τῷ
πρὸντος βιβ.

Εἰ γὰρ οὐκ ἔσται ἡ οὐσία τῷ ἀνδρὶ ἀποπλη-
ρωσά τῷ γυναικί, πρὸς δὲ μέγαν τῆς οὐσίας
αἰατὰ ἐξέσται λαβόν.

A rum nomine furti conuenitur, vt ha-
bētur lib. 6. tit. 2. constit. 22. Ve-
rūm sciendum est si exstent res fur-
ro ablatæ, maritum posse eas vindic-
care, vt dicit 3. constit. huius tituli.
Nec maritus, nec vxor constanter ma-
trimonio inuicem actionem pœna-
lem mouent. Si quid autem damni
sibi inuicem dederint, habent actio-
nem in factum.

Actio est rerum amotarum.] THA-
LE LÆ 1. Si soluto matrimonio res
contrectat, in eam furti agitur, vt 3.
dig. 2. tit. lib. 25. dictum est. Illud
autem diuortij causa, sic intellige,
non solum si subripuerit tempore di-
uortij, sed etiam si cum alias subri-
puisset, eas celer tempore diuortij,
vt dictum est 17. digest. eiusdem ti-
tuli.

Constante autem matrimonio.] Cum
enim constante matrimonio cesserit
actio rerum amotarum, vt dictum est
quinque cap. ante finem prædicti ti-
tuli, ideo dedit in factum. Est autem
& sine causa conditio, vt dictum
est ibidem.

Aduersus heredes mulieris.] Didicisti
etiam plerasque alias actiones qui-
bus heredes conueniuntur in id tan-
tum quod lucrifecerunt.

Sed si absque herede.] THEODORI.
Si maritus non idoneus sit, aut de-
cesserit nullo herede relicto, non
addicuntur bona eius vxori pro do-
te quam debet. Verum didicimus
29. & 30. constit. 12. tit. huius lib. 5.
mulierem hypothecam habere in bo-
nis mariti. Memineris autem eorum
quæ dixi tibi in 9. constit. 18. tit. hu-
ius libri.

Prestatur indemnitas quatenus.] Nam
si bona mariti non sufficiant ad im-
plendam mulierem, pro modo bo-
notum accipere compellitur.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ γαμικῶν κερδῶν.

TITVLVS XII.

De lucris nuptialibus.

Nou.
12. c.
20.
§. 1.

Soluto ergo matrimonio A
secundum prædicta om-
nia discidia, bene quidem &
feliciter ageretur cum utro-
que eorum qui contraxerant,
si in priore coniugio perman-
nerent, & progenitæ soboli
sequentibus fortè coniugiis
moestitiam non inferrent.
Ac si quidem hoc fecerint,
& in prioribus nuptiis per- B
stiterint, sua quidem habe-
bunt, hoc est mulier dotem,
maritus autem donationem
propter nuptias, nobis haud
curiosè perquirentibus, ut
in secundis nuptiis fieri so-
let. Lucra autem percipient,
maritus quidem quæ ex dote,
vxor autem, quæ ex donatio-
ne propter nuptias proue- C
niunt.

Nou.
127.
cap. 3.

^b Quoniam autem & mu-
lieres quæ ad secundas non
migrant nuptias, præroga-
tiua quadam dignas esse cen-
semus, præ his quæ nuptias
iterant: sancimus ut si qua
elato marito, alterius nu-
ptiis abstinerit, ipsa quidem D
habeat vsumfructum dona-
tionis propter nuptias, sicut
iam antea sanximus. habeat
autem & ipsa portionem pro-

Λυθέντος τίνυν τῷ γάμῳ καὶ
ταῖς ἐμπεραθεν ἀπάσας διαζύ-
ξεις, ὁ δαίμων μὲν καὶ μακάριον
ἐκάτερον τῶν συμβαλλόντων μὲνεν
ἵππῃ τῆς περτέρας δυνῆς, καὶ μὴ πλὴν
χρομδύλῳ γονίῳ τοῖς ἐφεξῆς σιωοι-
κασίοις ἴσως λυπεῖν. καὶ εἴγε τὸ το
περξαίεν, καὶ ἵππῃ τῶν περτέρον
σαῖεν γάμων, ἐξοιοι μὲν τὰ οἰκεῖα,
τοῦτέστι περξίκα μὲν ἡ γυνὴ, περξα-
μαῖαν δὲ δωρεάν ὁ ἀνὴρ, οὐδὲν πο-
λυπερξαμονουῶτων ἡμῶν τὸ το, ὅπῃ
ἵππῃ τῶν δευτέρον ὅτι γάμων. λή-
πονται δὲ τὰ κέρδη ὁ μὲν ἀνὴρ τὰ ἐκ
τῆς περξικὸς, ἡ γαμετὴ δὲ τὰ ἐκ τῆς
περξαμαίας δωρεᾶς.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ταῖς γυναῖκας ταῖς
εἰς δευτέρῳ γάμῳ οὐκ ἐρχομέ-
νας, περξμῆτεως ἑνὸς ἀξίας πα-
ρὰ ταῖς δευτέρωγαμούσας εἶναι νο-
μίζομεν. διατίζομεν εἰς τὸς ἀποβαλ-
λομένη τῶν ἀνδρῶν ἐτέρον ἀπόχοιτο
γάμων, ἔχῃ μὲν αὐτὴν πλὴν περξ-
σιν τῆς περξαμου δωρεᾶς, καθ' ἃ
καὶ περξῇ ἐξαπίσαμεν. ἔχῃ
δὲ αὐτὴν καὶ δεαποτείας ποσὸς

τον, ὅσον ἢ πρὸς τοῦ παῖδας ἀναλο-
γία ποιεῖ, ἵνα καὶ τῷ τῆς δευτερείας
λόγον ἐνὸς καὶ αὐτῇ παιδὸς πρὸς το-
πον ἔχῃ δοκῇ. ταῦτα δὲ κρατεῖν ἐκ
τῆς μητέρος μόνῃ κελεύομεν,
ἀλλὰ καὶ τῆς πατρός, καὶ τῶν
ἄλλων αἰονόντων βουλούμεθα τῶν
εἰς δευτέροις γάμοις οὐκ ἐρχομέ-
νων.

Καὶ ἔσονται ταῦτα αὐτοῖς οἰκέϊα,
οὐδὲν χροὸν τῆς ἄλλης αὐτῶν δια-
φέροντα κτήσεως, ὥστε ἐν ὅσῳ πε-
ρεῖται πᾶσαν ἀδελφὴν ἔχῃ ἐκποιήσεως
ἐπὶ αὐτοῖς, ὡς τῇ τοῖς ἄλλοις, οἷς
οἴκοθεν ἔξ ὁρχῆς εἶχον. εἰ δὲ καὶ τε-
λεύτοιεν, παρέστιν αὐτοῖς καὶ λη-
γάτοις τὰ πρᾶγματα ταῦτα εἰς ἐ-
τέροις μετασῆσαι. καὶ γὰρ τὰς ποι-
αύτας ἐκποιήσεως ἐφήκαμεν ἡμεῖς δια-
τάξιν ὑπὲρ τῶν τοιούτων γεγρα-
φότες.

Εἰ μὲν τοι τοῦ μὲν παῖδας ἐκ τοῦ
μοίρας γράψαμεν κληρονόμοις,
ἔξωπικὸς δὲ ἔξ ἑτέρου, μὲντοι δὲ τὰ τοι-
αῦτα πρᾶγματα, ἢ καὶ ἕνα ἔξ αὐτῶν
ἀνεκποιήται, οὐ πρὸς τὸ ἐκποιεῖσθαι
αὐτὰ δοκεῖ, ἐπειδὴ τις καὶ ἑτέρῳ γεγρα-
πταὶ κληρονόμος. ἀλλὰ μὲντοι καὶ
ταῦτα τοῖς παισὶν. οὐδὲ γὰρ εἰ γράψαμεν
πάντας τοῦ παῖδας κληρονόμοις, ἔξ
αἰσίων μὲν τοι μερῶν, ταῦτα καὶ τὰς
κληρονομίας λήψονται μοῖρας, ἀλλ'
ἔξ ἴσης διαιρήσονται πρὸς τὸν ὁρι-
στὸν ἑαυτῶν. ὥστε καὶ εἰ μηδένα
αὐτῶν γράψαμεν κληρονόμον, ἀλλ'
ἔξωπικὸς ἅπαντας, αὐτοῖς τὸ ἱκανὸν

proprietas tantam quantam
numerus liberorum conce-
dit, ut in proprietatis ratio-
ne ipsa quoque vnus filij per-
sonam obtineat. Hæc autem
obseruari volumus non so-
lùm in matribus, sed etiam in
patribus, & aliis ascendenti-
bus qui ad secundas nuptias
non perueniunt.

Erunt autem hæc eis pro-
pria, in nullo prope diffiden-
tia à cætera eorum facultate,
ita ut dum aduixerint, ple-
nam in eis alienandi potesta-
tem habeant, sicut in aliis
quæ propria habuerunt ab
initio. Sed & si vita decedant,
licebit eis etiam legatis eas in
alios transferre. Nos etenim
huiusmodi alienationes per-
misimus, scripta super his
constitutione.

Si verò filios quidem ex al-
liqua parte heredes scripse-
rint, extraneos autem ex al-
tera, maneat autem eius-
modi res vel quædam ex his
non alienatæ, non videbun-
tur ideo alienatæ esse, quo-
niam alius quoque heres scrip-
tus est: sed maneat hæ quo-
que apud filios. Neque enim
si omnes filios heredes scrip-
serint, ex partibus tamen
inæqualibus, eas pro heredi-
taria portione capient, sed
pro numero liberorum eas
ex æquo diuident. Quemad-
modum etiam si nullum ex
his heredem scripserint, sed
omnes extraneos, cum eis aliis

Nou.
22. 6.
10.

5. 23

D

modis satisfactum fuerit, eas accipient, tametsi parenti heredes non sint. Visus est enim nobis per præsumptionem pater, eo ipso quod nec uiuus alienarit, aut etiam specialiter pignori dederit aliquid harum rerum, neque moriens expressim eas ad alium transtulerit, maluisse illas conseruare filiis, utpote per illos sibi adquisita, quam ad extraneos transferre. & dabuntur hæc à lege nostra filiis præcipui honoris vice, tametsi patris aut matris, vel vtriusque heredes non sint. & licet quidam ex his heredes existant, quidam verò repudient. hoc enim rectius nobis se habere visum est, quam priora. Quamobrem si muneris vice lege ad eos deferretur, nullo id additamento nec obfuscetur, nec deminuat, nisi ipsi per se filij causam deminutionis suæ præstiterint.

Cap.
21. in
pr.

Si quis enim ex his ingratius apparuerit, id munus aliis damus qui nihil tale admiserint, quo magis & alios doceamus honorem parentibus habere, & fratrum exemplum intueri. Vnde si tanta fuerit in filiis procreandis infelicitas, ut omnes ingrati existant, ad heredes defuncti ista perueniant, quasi ex illius bonis constituta, nequeuntibus filiis munus habere à patre cui honorem non

Α δὲ ἐστὶν ὁ γόνυ, λήγονται ταῦτα, καὶ τοὶ μὴ κληρονομοῦντες τῆς γονέως. ἐδόξε γὰρ ἡμῖν κατὰ πρῶτον ὁ πατήρ ἐν ᾧ μὴ ζῶν ἐκποιήσεν, ἢ καὶ ῥητῶς ἐπὶ τοῦτο ἢ τῶν πρᾶγματων τύπων, ἢ τελευτῶν μὴ ῥητῶς εἰς ἐστὶν ταῦτα μεταδείη, βούλεσθαι μᾶλλον φυλάττειν τοῖς παισίν, ὡς ὅτι αἰτίας ἐκείνων αὐτῶν πρὸς γόνυ, ἀλλὰ μὴ εἰς τοῦ ἐξωθεν ἄλλου. καὶ δοθήσεται ταῦτα τοῖς παισὶ γέρας ὅτι αἰρετον ἐν τῇ ἡμετέρῳ νόμῳ, καὶ εἰ μὴ κληρονομοῦν, ἢ τῆς πατρὸς, ἢ τῆς μητρὸς, ἢ ὁποτέρου. καὶ εἰ τινες μὴ αὐτῶν κληρονομοῦν, τινες δὲ παραπῶνται. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ὁρδοῦν τῶν πρῶτον ἐδόξε ἔχειν. ὥστε εἴπερ γέρας ὅτι ἐν τῇ νόμῳ κατὰ φερόμενον εἰς αὐτοῦ, μηδεμίαν πρὸς αὐτὴν μήτε ἐπιδοσθῆναι, μήτε ἐλατθῆναι, πλὴν εἰ μὴ πλὴν αἰτίας αὐτοὶ δοῖεν ὅτι πᾶν τῆς ἐαυτῶν ἐλατθῆσεως.

Εἰ γὰρ τις ὅτι αὐτῶν ἀχάρις φανείη, τὸ γέρας τοῦτο τοῖς ἄλλοις διδομεν τοῖς οὐδὲν τοιοῦτόν τι πρὸς αὐτοῖς, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις παιδεύσωμεν τοῦ γονέως τιμῶν, καὶ πρὸς τὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφία βλέπειν. ὥστε εἰ ποσὸν ἀπύχημα τῆς τῶν πατρὶων εἴη γονέως, ὡς ἅπαντας ἀχάρις εἶναι, ὅτι τῶν κληρονομοῦν ἐρχέσθαι ταῦτα τῇ τελευτῇ, ὡς τῆς ἐκείνου πρὸς αὐτοῖς ὄντα, οὐ δυναμῶν τῶν πατρὶων ἐν τῇ πρὸς αὐτῶν ἡπομασμένου γονέως γέρας ἔχειν.

ἔχον· ὅπῃ ἡμεῖς αὐτοῖς διὰ ταύτην
πὺν αἴτιαν οὐ δίδομεν.

Εἰ δὲ τῶν παίδων ᾧ μὲν ἐν ζωῇ
καθεστήκοιεν, ᾧ δὲ ἀπέλθοιεν μὲν, παῖ-
δας δὲ καταλίποιν, τῇ τελευτήσαντος
μέρῳ τοῖς ἐκείνου δίδομεν πασίν, εἰ
κληρονόμοιεν τῇ πατρὸς· ἐπεὶ τοῖ γε
ἴπῃ τῶν ἀδελφοῦ ἀγομεν.

Ἐπειδὴ πρὸς Φιλανθοροπῖαν ἀπῆλ-
θον ὁ νόμος ἡρμῶσαι, ὁ ἔσθμεν δὲ ἕνας
σωοικουῦντας γυναῖξιν ποσειδῶν χω-
εῖς, εἴτε τελευτῶντας· καὶ τῶν μὲν παῖ-
δας ἐκ τῆ γάμου καλουμένων πρὸς τὴν
πατρὸν κληρὸν, τὰς δὲ γυναῖκας, καὶ εἰ
μυριάκις ἐν τάξει νομίμης γαμέτης
σωώκησαν, ἀλλ' οὐκ διὰ τὸ μὴ γνέσθαι
μήτε ποσειδα, μήτε δωρεὰν προγαμι-
αίαν μηδὲν ἔχον διωαμύρας, ἀλλ' ἔχον-
την συζῶσας ἀπορία· διὰ τὸ το δεσπο-
μεν ποσειδοίαν γνέσθαι τούτων, καὶ ἐν τῇ
διαδοχῇ τῆ τελευτήσαντος, τετάρτῃ τῇ
πρῶτῃς μέρει κομίζεσθαι τὴν γυναῖκα.

Οὕτω μὲν τοῖ γε, ὥστε μὴ ὑπερβαίνειν
αὐτῶν τὴν ἐκάστον τῆ χειρὸς λίβρῶν τὴν πο-
σότητα· ἀλλ' εἰ μὲν ἀχρεῖ τριῶν ἔχοι παί-
δων ὁ αὐτῆς ἀνὴρ, εἴτε ἑξ αὐτῆς, εἴτε καὶ
ἑξ ἑτέρου σωοικεσίου, τὸ τέταρτον μέ-
ρος τῆς οὐσίας τῆ ἀνδρὸς λαμβάνειν.
εἰ δὲ πλείονες ἦσαν ᾧ παῖδες, τοσοῦτον
λαμβάνειν κελεύομεν τὴν γυναῖκα, ὅσον
ἐν τῶν παίδων ἀρμόζει· οὕτω δηλαδὴ
ὥστε χεῖρσιν μόνῃς ἴπῃ τοῖς τοιούτοις
ποσειδοίαν τὴν γυναῖκα ἔχον τὴν δεσπο-
πείαν τῇ ἐκείνοις τοῖς πασὶ φυλάττειν αὐ-
τοῖς ἑξ αὐτῆς τῆ γάμου ἔχον. εἰ δὲ ἡ το-
αὐτῇ γυνὴ παῖδας ἑξ αὐτῆς μὴ ἔχοι,

Basil. Tom. IV.

A exhibuerunt. quod nos eis
hac de causa non damus.

Quod si ex filiis alij qui-
dem superstites sint, alij verò
diem quidem obierint, filios
autem reliquerint, partem
defuncti damus illius filiis,
si patris hereditatem ample-
ctantur, alioquin ad fratres
deducimus.

B Quoniam ad clementiam
lex omnis à nobis aptata est,
videmus autem quosdam
mulieres indotatas ducere;
deinde decedere: & filios
quidem ex lege vocari ad
paternam hereditatem, mu-
lieres autem, etsi millies iustæ
vixoris loco fuerint, quia ta-
men neque dos constituta
est, neque donatio propter
nuptias, nihil habere posse,
sed in extrema vivere inopia:
propterea sancimus ut earum
cura habeatur, & ut in suc-
cessionem defuncti quartam
partem mulier capiat.

Ita tamen ut ea non superet
centum auri libras. sed si qui-
dem tres filios habeat mari-
tus eius, siue ex ea, siue ex alio
coniugio, quartam partem
bonorum eius capiat. Quod
si plures sint, tantum capere
iubemus mulierem, quan-
tum vni ex filiis competit: ita
scilicet ut vsumfructum dun-
taxat habeat in his rebus mu-
lier: proprietas autem serue-
tur filiis quos habuit ex eius
matrimonio. Si verò hæc mu-
lier filios ex eo non habeat,

Pp

iubemus etiam proprietatis iure eam res habere quas ex mariti bonis ad eam peruenire per hanc legem iussimus. Si tamen legatum maritus ei reliquerit minoris quantitatis, quàm quarta portio faciat, repleatur.

§. i. suprad.
c. vlt.
Nou.
§§.

Si verò res aliquas proprias aut in domo mariti, aut alibi habeat mulier repositas, harum exactionem & retentionem habeat omnimodis imminutam, huiusmodi rebus pro ære alieno mariti non supponendis, nisi quatenus iurium illius ex hac lege heres exstiterit.

6. 2. Hæc autem dicimus, si mulier indotata egena sit, adeo ut maritus quidem moriens locuples sit, quæ autem superstes est, egena. Alioqui enim si aliunde fortasse locuples sit, quæ dotem non attulit, non fuerit æquum onerare filios ut vxor marito succedat: quoniam alia est lex nostra, qua dicitur eam quæ dotem non attulit, non posse res mariti suas facere per donationem propter nuptias. quod hîc quoque obseruari volumus: nisi ipse maritus aut legatum, aut aliquā facultatis suæ partem ei reliquerit: hoc enim fieri nullo modo inuidemus, ut per omnia consonantes nobis feruentur leges. Maritum autem inopem, qui nullam donationem propter nuptias

^A κελύομεν καὶ δεσποτίας δικαίῳ ἔχον αὐτῶν τὰ παράγματα, ἅπρ' ἐκ τῆς τῆς ἀνδρὸς οὐσίας εἰς αὐτῶν ἐλθεῖν διὰ τῆς ᾧρόντος ἐκελεύσαμεν νόμου. εἰ μὲν τοι πρεσβεῖον ἢ καταλίποι αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐλαττω τῆς διοικητικῆς μοίρας, ἀναπληροῦσθαι τὸ το.

^B Εἰ δὲ ἵνα ἴδια ἡ γυνὴ παράγματα καὶ τῶν οἰκείαν τῆς ἀνδρὸς, ἢ ἄλλα χροσε ἀποκείμενα ἔχει, τούτων πλὴν εἰσπραξὶν καὶ ᾧρα κατὰ χροσὶν ἐχέτω πᾶσι τῶν ἀμείωντον, ὑποκείδαι τῶν τοιούτων παράγμάτων τοῖς τῆς ἀνδρὸς δανείσμασι κατ' οὐδὲν δυνάμενων, πλὴν εἰ μὴ καθ' ὅσον τῶν ἐκείνου δικαίων ἐκ τῆςδε τοῦ νόμου κληρονομεῖ.

^C Ταῦτα δ' Φάμεν εἴπρ' ἡ γυνὴ προῖκα μὴ ποιησαμένη ἀπορος διάκειται, ὥστε ^(A) μὲν ἀνδρα τελυτῶντα ὑπορον ^(B) εἶ, πλὴν δὲ παροδοσαν πένεσθαι ἐπεὶ τοῖς γε εἰ ἴσως ἀλλαχθὲν ὑποροίη, πλὴν ἐκ εἰσπενέκοδοσαν παροίκα ἐκ αὐτοῦ εἴη δίκαιον βαρυῶν τοῦ παῖδας τῇ διαδοχῇ τῆς σωοικησαντος. διό ἢ νόμος ἄλλος ^(C) ὅστις ἡμέτερος πλὴν παροίκα μὴ εἰσπενέκαμένῳ μὴ δυνάσθαι τὰ τῆς ἀνδρὸς οἰκειοῦσθαι διὰ τῆς παρογαμαίας δωρεας. ὅπρ' ἁνταῦθα ^D βουλόμῃτα κρατεῖν. πλὴν εἰ μὴ αὐτὸς ὁ ἀνὴρ ἢ πρεσβεῖον αὐτῇ, ἢ ἢ μέρους τῆς * ὑποσάσεως καταλίποι. γίνεσθαι γὰρ τὸ το κατ' οὐδὲνα βασκαίνοντο. τῶν, ἵνα διὰ πάντων ἡμῖν σύμφωνα τὰ τῶν νόμων τηροῖτο. ^(A) δὲ ἀνδρα ἀπορῶν ὄντα, καὶ μὴ ᾧρα δίδοντα πλὴν διὰ γάμον

* alii
οὐκ
συν

δωρεάν, λαμβάνειν τι ἐκ τῆς οὐσίας ἂν
τῆς γυναικὸς πᾶσι ὅποις κωλύο-
μεν· εἰ μὴ ἀρεὰ καὶ αὐτῇ ἡ σωσι-
κοδοσε δωρήσασθαι τι, ἢ καταλείψαι
βουλῇ.

ΣΧΟΛΙΑ.

Θεοδώρου. Τῶν γαμικῶν κερδῶν οἱ μὴ δού-
περγαμοῦντες τελείως δεσποῦντες. μέμνηται
τῆς β'. νεαράς. τὸ τοῦ ἀγαθῆς ἢ 4η. νεαρά. πλὴν
ἴδιον ἄλλο παρ' ἑαυτῶν τῇ εἰρημνύῃ 4η. ἢ 7η κ.τ.
νεαρά. ἀνάγκη οὖν τὰς δύο ἀφ' ὧν εἰς σήμε-
ρον γὰρ οἱ μὴ δούπεργαμοῦντες ἐνὸς μόνου παιδὸς
ἔχ' μέρος καὶ δεσποτεῖαν.

Ἡ μὴ δούπεργαμοῦσα μήτηρ καὶ πᾶς ἀ-
νὴρ μὴ δούπεργαμοῦν λαμβάνει μέρος τῇ
χρῆσιν τῆς γαμικῆς κερδῶν, καὶ μέρος κατὰ
δεσποτεῖαν ἐνὸς παιδὸς. ἴδιον δὲ παρ' ἑαυτῶν
ὅτι τὸ τοῦ πατρὸς ἐστὶν τῆς πελυστῆς καὶ οὐ
ῥεπουδία λυομένων γάμων. μὴ νομίσας δὲ ὅτι
ἡ παρ' ἐκείνῃ ἀφ' ὧν εἰς αὐτῇ 4η. νεα-
ρά. οὐ γὰρ φησιν ὡς οὐ κερδαίνοσιν οἱ μὴ δού-
περγαμοῦντες τὴν χρῆσιν τῆς γαμικῆς κερ-
δῶν· ἀλλὰ παρ' ἑαυτῶν, ὅτι παρ' ἑαυτῶν τῇ
χρῆσιν τῆς γαμικῆς κερδῶν κατὰ τὴν
β'. καὶ κβ'. νεαρά. οὗτοι δὲ παρ' ἑαυτῶν τῇ
χρῆσιν κατὰ τὰ εἰρημνύα ἐν αὐτῇ ἔχουσιν, καὶ κα-
τὰ δεσποτεῖαν μέρος ἐνὸς παιδὸς. πλὴν οὐ
γὰρ ὅτι οὐ δύνανται τὸ τοῦ πατρὸς μέρος ἐκ-
ποιεῖν. τὸ γὰρ μείζον φησιν ἢ κβ'. νεαρά,
ὡς πατέρων ὑπὸντων· οὗτοι δὲ τὴν χρῆσιν ἐκ-
ποιοῦσι ἀφ' ὧν ὁ γαμικὸς εἰρημνύων, τὰ κερ-
δαίνομεναι τοῖς παισὶ φυλάττεται. μὴ οὖν ἐναρ-
πώσῃσι τὸ λεγόμενον ἐν τῇ αὐτῇ κβ'. νεαρά. ὅτι
οἱ μὴ δούπεργαμοῦντες ἐκποιοῦσι τὰ κερδαί-
νομενα. λέγει γὰρ ἐκείσε αὐτοὶ πᾶσιν ἔχουσιν

contrahunt, alienare quæ lucrati sunt.

Basil. Tom. IV.

dedit, aliquid ex substantia
uxoris suæ capere omnibus
modis prohibemus: nisi uxor
ei aliquid donare voluerit,
aut relinquere.

S C H O L I A.

^a Soluti ergo matrimonio.] Τῇ ε' δ' οὐ-
κ' ἱ. Qui secundas nuptias non con-
trahunt, lucrorum nuptialium ple-
nam habent proprietatem. Memi-
neris Nouellæ 2. Hoc abrogat No-
uella 98. Verum sciendum est, No-
uellam 127. aliud adicere dictæ 98.
Nouellæ. Ecce ergo utramque con-
stitutionem. Hodie enim qui ad se-
cundas nuptias migrat, vnus tan-
tum filij portionem habet propieta-
tis iure.

^b Quoniam autem & mulieres.] Mater
quæ secundo non nubit, & quilibet
ex ascendentibus qui secundas nu-
ptias non contrahit, præter vsum-
fructum lucrorum nuptialium, acci-
pit etiam proprietatis iure portionem
vnus filij. Sciendum autem est an-
te omnia, hoc procedere, si morte
non etiam diuortio solutum sit ma-
trimonium. Non est autem existi-
mandum proposita constitutione tol-
li Nou. 98. Non enim dicit eos qui
secundas nuptias non contrahunt,
non lucrari vsumfructum lucrorum
nuptialium: sed addit præter vsum-
fructum harum rerum, habere pro-
prietatis iure partem vnus filij. In hoc
enim differunt ab his qui secundas
nuptias contrahunt, quoniam illi quo-
que vsumfructum habent lucrorum
nuptialium secundum 2. & 22. No-
uellam: hi autem præter vsumfru-
ctum, ut hîc dictum est, habent et-
iam proprietatis iure partem vnus
filij. Sciendum tamen est, eos por-
tionem illam alienare non posse.
Nam plus dicit 22. Nouella, si ex-
stent liberi, ne vsumfructum quidem
alienare, propter id quod dictum est
generaliter, lucra setuantur filiis. Ne
videatur ergo tibi contrarium quod
dictum est in eadem 22. Nouel-
la, eos qui secundas nuptias non

Illic enim dicit eos habere pleno
Pp ij

iure proprietatem lucrorum nuptialium. hoc autem tollit 98. Nouella, cui quidem consentit 2. & hac 127. Nouella, quæ iubet eos habere vsum fructum lucrorum nuptialium, & partem vnus filij proprietatis iure. Huc vsque tertium cap. 127. Nouella. quæ autem postea sequuntur, sunt ex 20. cap. 22. Nouella.

Erunt autem hæc eis propria, &c.]
 ΤΗΕΟΔΩΡΙ. Si qui secundas nuptias contraxerunt, lucra nuptialia non alienauerint, neque supremo iudicio de his nominatim disposuerint, ea capiant filij ex eodem matrimonio procreati ex æquo, etiam si heredes eis non exstiterint, nisi eos ingratos esse apparuerit. Pars enim ingrati filij accrescet cæteris fratribus. Quod si omnes filij ingrati exstiterint, tunc eorum pars accrescet heredibus parentum suorum, etiam si extranei sint. Sciendum autem est hic quoque nepotes succedere in locum parentis sui, si ei heredes exstiterint. Et nota quæ dicta sunt, obseruari etiam in indotatis quæ lucrantur quadrantem bonorum, vel quancumque partem ex casibus: ipsæ enim recte paciscuntur. Lege lib. 5. Cod. tit. 9. constit. 9. & memineris 2. Nouellæ, & lege similiter 98. Nouellam. Nota quod institutio alienatio non est. Contrarium dicit lib. 5. Cod. tit. 9. constit. 8.

πῶς διασποτεῖται τῶν γαμικῶν κερδῶν. τὸ πο δὲ ἀναρῶν ἢ ζῆ. νεαρά, ἢ ἡνι σενάδῃ ἢ β'. καὶ ἢ προῦσα ρκζ'. νεαρά πῶς χρῆσιν ἔχον αὐτοὺς πρὸς κελδομὴν, τῶν γαμικῶν κερδῶν καὶ μέρος ἐνὸς παιδὸς καὶ διασποτεῖται. μέγας δὲ δὲ γ'. κεφαλῶν τῆς ρκζ'. νεαράς. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τὰ ἐξῆς τῶ κ'. κεφαλῶν τῆς κβ'. νεαράς.

Θεοδώρου. Ἐὰν οἱ δουτερογαμῶντες τὰ γαμικὰ κέρδη μὴ ἐκποιήσωσι, μήτε ὑπὸ τῶν ρητῶν τελευτήσαν βούλησιν, λαμβανέτωσαν αὐτὰ οἱ τεχθέντες αὐτοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς γαμου παῖδες ἐξ ἴσου, καὶ μὴ κληρονομήσουσιν αὐτοῖς. εἰ μὴ ἄρα ὑφῴωσιν ἀχάριστοι. ὅ γ' τῶ ἀχάριστου παιδὸς μέρος πρὸς αὐτὸν ὁμοῦ μετὰ τοῖς ἀδελφοῖς. εἰ δὲ πᾶντες οἱ παῖδες δουτερώσιν ἀχάριστοι, τότε ὁ μέρος αὐτῶν πρὸς ἑαυτοῖς τοῖς κληρονόμοις τῶν ἰδίων γονέων, καὶ ζῶντος εἶεν. ἴασι δὲ ὅτι καὶ ἐν ταῖς οἰκονομίαις εἰσέρχονται ὁ πρὸς αὐτὸν τῶ ἰδίου γονέως, ἐὰν τὸν πατέρα κληρονομήσῃ. καὶ σημειώσαι ὅτι τὰ εἰρημνυὰ κρατεῖ καὶ ὅτι τῶ ἀπορρίκτων κερδῶν δαμόντων ὁ τέταρτον τῆς οὐσίας, ἢ οἰονδήποτε μέρος ἀπὸ τῶν κέρσων αὐτῶν γ' καλῶς πακτεύουσιν. αἰάγνωθι βιβλ. ε'. τῶ κώδικος ὑπλ. θ'. ἀφ' αὐτῶν. καὶ μέμνησο τῆς β'. νεαράς καὶ τῆς ζῆ. ὁμοίως. * σημειώσαι ὅτι ἐν ταῖς οἰκονομίαις εἰσέρχονται ὁ πρὸς αὐτὸν τῶ ἰδίου γονέως, ἐὰν τὸν πατέρα κληρονομήσῃ. καὶ σημειώσαι ὅτι τὰ εἰρημνυὰ κρατεῖ καὶ ὅτι τῶ ἀπορρίκτων κερδῶν δαμόντων ὁ τέταρτον τῆς οὐσίας, ἢ οἰονδήποτε μέρος ἀπὸ τῶν κέρσων αὐτῶν γ' καλῶς πακτεύουσιν. αἰάγνωθι βιβλ. ε'. τῶ κώδικος ὑπλ. θ'. ἀφ' αὐτῶν. καὶ μέμνησο τῆς β'. νεαράς καὶ τῆς ζῆ. ὁμοίως. * σημειώσαι ὅτι ἐν ταῖς οἰκονομίαις εἰσέρχονται ὁ πρὸς αὐτὸν τῶ ἰδίου γονέως, ἐὰν τὸν πατέρα κληρονομήσῃ. καὶ σημειώσαι ὅτι τὰ εἰρημνυὰ κρατεῖ καὶ ὅτι τῶ ἀπορρίκτων κερδῶν δαμόντων ὁ τέταρτον τῆς οὐσίας, ἢ οἰονδήποτε μέρος ἀπὸ τῶν κέρσων αὐτῶν γ' καλῶς πακτεύουσιν. αἰάγνωθι βιβλ. ε'. τῶ κώδικος ὑπλ. θ'. ἀφ' αὐτῶν. καὶ μέμνησο τῆς β'. νεαράς καὶ τῆς ζῆ. ὁμοίως.

* has non erant in ms. Reg.

ΤΙΤΛΟΣ.

Ὡς ἀπατήσεως οὐσης τῆς πρώτης τε καὶ δευτέρας, ὡς τῶ ἀνδρὸς δευτερογαμήσαντος, προσημαίνει πρὸς τὴν πρώτην γυναικα, ἢ τὸν ἐκ τῆς πρώτου γάμου παῖδας. καὶ ὥς εἰ βυβληθείσης τῆς γυναικὸς, ἢ τοῦ τῆς καταγραφέως ὑπὲρ αὐτῆς πρὸς τὴν δευτέραν δουλεύει τῷ ἀνδρὶ, τὰ καταγραφεύτα ἀναβάλλεται ὁ ἀνὴρ ὑποδέξασθαι, λυθέντος τῆς γάμου ἀπατεῖσαι αὐτὸν πρὸς αὐτὴν καταγραφεῖσαν προσημαίνει δωρεάν· μὴ ὑποδέξασθαι δὲ τὴν δευτέραν, μηδὲ προσημαίνει διδόναι δωρεάν.

TITVLVS XIII.

Vt cum prior et posterior dos petitur ; quod maritus ad secundas nuptias migrarit, praeferatur prior uxor, aut liberi ex priore matrimonio procreati. Vtque si uxor, isue qui dotem pro ea conscripserit, dotem tradere voluerit, et maritus moram in ea accipienda fecerit, soluto matrimonio nihil minus donationem propter nuptias accipiat : et ut donationem propter nuptias non praestet per quem factum non est, quo minus dotem acciperet.

Γενόμενος τις πρώτης γαμετῆς ἄνθρωπος, καὶ πάντως ἀποβαλὼν, εἴτα δευτέρα συνουκήσας, τὴν δευτέραν τε ὑποδέξασθαι παρ' ἐκείνου, καὶ παῖδας ἐκ τῆς πρώτης καταλιπὼν ἀπῆλθε τῆς δευτέρας ἐπὶ δουλείας. ἐβόλετο τὸν αὐτὸν ἢ δευτέρα γυνὴ πρὸς τὴν πρώτην αὐτῆς δεδωμένῃ ἀπατεῖν, τῷ προνομίῳ γυναικὶ τῷ πρώτῳ ἡμῶν δεδωμένῳ. ἀντέλεγον δὲ ἐκ τῶν πρώτων γάμων παῖδες, καὶ αὐτοὶ μητρῶν προτείνοντες τὴν πρώτην καὶ ἀμφισβητήσιμῳ ὡς, εἰ καὶ μὴ περὶ τῆς πρώτης γαμετῆς, δεῖ δέξασθαι τὸν ἐκείνης παῖδας κατὰ τῆς δευτέρας πρώτης ἀγωνιζόμενοι. οὐ γὰρ ἑτέροις δεδωκεμένῳ τε

Quidam cum priorem uxorem extulisset, & deinde ad secundas nuptias migrasset, dotemque ab utraque accepisset, & liberos ex priore procreasset, diem obierat, secunda uxore superstitice. Volebat ergo uxor secunda dotem a se datam exigere, freta priuilegio a nobis concessio. Contradicebant liberi ex prioribus nuptiis suscepti, ipsi quoque dotem maternam praetendentes : & vertebatur in controuersia, an priori uxore rebus humanis subtracta, admittendi essent liberi illius contra dotem secundam contendentes. Non enim aliis hoc priuilegium

Non.
21.
cap. 1.

Basil. Tom. IV.

Pp iij

concessimus, aut etiam concedimus, vel heredibus, vel creditoribus, sed solis filiis.

Atque multæ quidem in eare contentiones ortæ sunt, dicente secunda vxore, maritum prioris vxoris dotem consumpsisse priusquam perueniret ad nuptias quas cum ea contraxit: nec æquitati conueniens esse, vt quoniam maritus non amplius in bonis reliquisset quàm quātum ad solam secundam dotem sufficit, ipsa dotem suam amitteret: illi autem dotem iam consumptam reciperent. At filij proponebant hypothecas, nempè cum defunctus bona reliquisset, antiquiores esse hypothecas defunctæ, quàm secundæ.

Cap. I. * Cum ergo hæc quæstio agitaretur, illud iam & certum est, & nostris legibus constitutum, quòd si quidem res dotalès existant, siue priores, siue posteriores sint, eas necesse est vt aut filij prioris, aut secunda habeat, aut si & ipsa decesserit, eius filij prout vnusquisque rem ad se pertinere ostenderit. Hic enim in rem seu de dominio actio purè competit, & vnumquemque habere oportet quod suum est, nullo indigentem priuilegio. Sin autem ex rebus dotalibus nihil exstet, aut quædam exstent, quædam verò consumptæ sint; siue sint superstites vxores, (si for-

ἤδη, καὶ διδομένη τὸ τοῦ πατρὸς ἢ κληρονόμοις, ἢ δανεισταῖς, ἀλλὰ μόνοις παῖσι. πολλὰ μὲν οὖν ἀμφισβητήσας γέγονασιν ἐν τῷ πατρὶκα, λεγούσης τῆς δευτέρας γαμετῆς, ὡς ἐξαναλώσας ἐφθῆ, καὶ πρὶν ἐπὶ τῷ πατρὶ καὶ αὐτῇ ἐλθῆ γάμον, ὃ αὐτῇ τῆς πατρὸς γαμετῆς πατρὶκα· καὶ οὐ δίκαιόν ἐστι τῷ μὲν αὐτῆς πατρὶκα; διότι ποσὸν ὄρεθῃ καταλιπὼν ὁ αὐτῇ; ὅσον δὲ κεῖ μόνον τῇ δευτέρᾳ πατρὶκα, αὐτῇ δὲ πολεῖται. τὸ δὲ τῷ ἐξαναλωθεῖσαν ἤδη πατρὶκα λαβεῖν. ἀλλ' ὅτι παῖδες τὰς πατρὸς πατρὶκας πατρὶκα ἔχοντο, ὅτι πρὸ ὅλως πατρὸς ὄντων τῷ τελευτήσαντι αὐτῆς τελευτήσαντος πατρὸς πατρὶκα, πρεσβύτεραι τῆς δευτέρας εἰσι.

Τούτων τρίτω ἀμφισβητοῦμένων ἐκείνῳ τῷ ἀνωμολογήματι τε ἤδη καὶ νένομοδετημένων ὡς ἡμῶν ἐστιν, ὡς εἰ μὲν ἡ φανόιστο ἐν τῷ πατρὶκα τῆς πατρὸς ἢ τῆς δευτέρας πατρὶκος, τὸ ἀνάκλην ἢ τὸ παῖδας τῆς πατρὸς, ἢ τῷ δευτέρῳ ἔχῃ, ἢ εἰ τελευτήσας ἀνέκλην, τὸ παῖδας αὐτῆς, ἔκαστον πατρὸς ὅτι αὐτῇ οἰκείως ἔχῃ ἐαυτῇ ἐπιδείξειν. ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἐπὶ τῷ πατρὶκα ἀγῶνι, ἢ πατρὸς ἀποτείας ἀρμόζει καὶ πατρὸς, καὶ ἐκαστον δὲ τὸ οἰκείῳ ἔχῃ μηδενὸς πατρὸς μίον δόμῳ. εἰ δὲ οὐ φανόιστο τῷ ἐκαστῷ πατρὸς οὐδέν, ἢ ἡ ἡμῶν φανόιστο, ἡ δὲ ἐλλείπει, εἴτε πατρὸς αὐτῇ γυναικὲς διαλύ-

γὰρ πρὸν τῷ πατρὶος γαμίου λυθῆναι - A
 τῷ, καὶ ἀρμοστικῆς τῇ γυναικὶ τῆς
 πατρὸς, εἴτε τελευτήσῃ, ἢ ἴπῃ
 πατρὸς ἀμφοῖν, ἢ καὶ μίᾳ τούτων, ἴπῃ
 τοῖς ἐλλείποισι κυριώτεραν εἶναι. πλὴν
 πατρὸς, καὶ τῷ ὅτι αὐτῆς παῖδας
 πρεσβυτέραν πατρὶα προτείνοντο.
 πλὴν δὲ ὅτι εἰπεῖν καὶ ἐκγόνοις καὶ ἀ-
 πελότοις, καὶ πλὴν ἐφεξῆς διαδοχῇ,
 ὅποιας δὴ ποτε φύσεως εἶναι. ὡς περὶ γὰρ
 εἰ δύο δημόσια ὀφλήματα ἴσιν, ἀνάγκη
 τὸ πρεσβύτερον κυριώτερον τῷ μετα-
 γλυετέρου καθίσταται· οὕτω καὶ ταῦτα
 τὰ προνομία ἀνάγκη τῇ πατρὶα προτι-
 κῆ δὸδιδῶναι πατρὶα, οὕτω τε τῇ δευ-
 τερά, καὶ πατρὶα μὴ προκρίνειν προτι-
 κῆ, μηδὲ ὑποθήκῃ ὑποθήκη, ἀλλὰ
 τὸ πρεσβύτερον καὶ γένοντι πλεονέχον
 πλὴν οἰκείᾳ ἔχον ἰσχύος καὶ προνομίαν.
 τῷ γὰρ γένοντι τῷ ὑποθηκῶν ἀμει-
 ψαι, ἢ ἀνελβεῖν κατ' οὐδένα ὅρον ἀν-
 ρούμην. καὶ ταῦτα φανερὸν, ἐκ ἀγνοούν-
 τες ὡς δήπου καὶ ἐπερὶ τῆς ἡμετέρας
 νομοθεσίας αὐτὰ διώρεται· ἀλλ' ἐπει-
 δὴ περὶ ὅλως κεκίνηται παρ' ἡμῶν, καὶ
 τινες ἔχον ἄλλοιότερας τὸ πατρὶα
 ζητήσας· διὰ τῆς καὶ εἰς πλὴν τῆς πατρὸς
 νόμου γένοντι ἀφικόμεθα, οὐχ
 ἵνα νῦν τῷ πατρὶα νομοθετήσῃ,
 ἀλλ' ἵνα σαφέστερον αὐτὸ πᾶσι κα-
 τὰ τῆς πατρὶας.

Hac
 uerum
 inter-
 pres nō
 agno-
 scit,
 nec e-
 rant in
 Scrim-
 geri
 exem-
 plari.

* Κακὸν γὰρ μὴ ἐν τοῖς ἐμ-
 πατρὶα ἀμφοῖν μὴ νομοθετήσιν,
 ἀλλὰ ἐν δικασθεῖσι ἐξητασμέ-
 νον, ὡς ἡμῶν γένοντι νόμῳ τε σαφῆ
 δεῖ λαβεῖν, καὶ ἀπαρτῆσαι τῇ γένοντι, καὶ

te repudio priores nuptiæ fo-
 lutæ sint, & actio de dote
 mulieri competat) siue ambæ
 decēsserint relictis liberis, vel
 vna ex his, potior sit prior in
 his quæ desiderantur, & ex
 ea suscepti filij dotem anti-
 quiorē prætendentes. Idem
 autem dicendum est de ne-
 potibus, & pronepotibus, &
 quæ deinceps sequitur suc-
 cessione, cuiuscumque sexus
 sint. ^b Quemadmodum enim
 si duo essent debira fiscalia,
 necesse esset, ut antiquius po-
 rius esset, posteriore: ita &
 hoc casu necesse est priora pri-
 uilegia priori doti concedi,
 & sic secundæ, & dotem doti
 non præferre, nec hypothe-
 cam hypothecæ: sed quod
 antiquius est tempore, firmi-
 tatem suam & priuilegium re-
 tinere. Hypothecarum enim
 tempora mutare, aut tollere
 nullo modo patimur. Et hæc
 dicimus non ignorantes hæc
 alibi esse nostris legibus defi-
 nita: sed quoniam apud nos
 res agitata fuit, & diuersas
 res habuit quæstiones: pro-
 pterea ad huius sancientiæ le-
 gis necessitatem peruenimus,
 non ut nunc primum aliquid
 statueremus, sed ut id mani-
 festius omnibus redderemus.

Cap. 2.
 Illud quoque quod ante-
 rioribus temporibus subob-
 scure constitutum fuerat, in
 iudiciis autem non frequen-
 tabatur, putauimus oportere
 & aperta lege complecti, &

Pp iij

in vñsum reuocare; & in iudici-
 cium deducere, reponendum
 in cōmūne auxilium. Si qui
 enim inter se cōiuncti fue-
 rint instrumentis compositis
 dotis & donationis propter
 nuptias: deinde maritus qui-
 dem donationem ante nu-
 ptias fecerit; mulier autem
 dotem obtulerit, vel ipsa eam
 persolutura, vel patrē, aut
 extraneo pro eā, deinde ap-
 paruerit toto tempore matri-
 monij dotem marito datam
 non fuisse, cū ille onera
 matrimonij sustinuerit, &
 morte dissolutum sit matri-
 monium: haud iustum fue-
 rit, vt mulier quæ dotem vi-
 ro non dedit, donationem
 propter nuptias accipiat. Sed
 & si in solidum non dederit,
 eatenus ipsa exigat donatio-
 nem, quatenus dotem dede-
 rit, æquiratis enim & iusti-
 tiæ amatores sumus: eamque
 cū in aliis omnibus, tum in
 matrimoniis obtinere volumus.
 Eapropter quæ nihil de-
 dit, nihil omnino etiam ca-
 piat. Quæ autem minus dedit
 quàm se daturam promisit,
 tantum recipiat solum quan-
 tum dedit. Atque hæc quo-
 que pulchra huic legi acces-
 sio sit, quæ multa quidem
 decernit de quibus semper
 dubitabatur, nunc autem vix
 tandem ad legem deducta
 sunt. Si ramen mulier dotem
 debeat, & dare quidē volue-
 rit, vel ipsa fortē, vel qui eam pro ipsa præstat, quicumque tandem

ἀπενέ-
 κοιτο.
 Halo-
 ander
 legit
 ἐναπ-
 ῆσθαι
 τῷ.

καταρχαίν εἰς δικαστήριον πρὸς κοι-
 νὴν ἀποκαιομένην βοήθειαν. εἰ γὰρ
 συναφθεῖεν ἄνεις ἀλλήλοις. Ἡ δὲ προι-
 κὸς καὶ προγαμίας δωρεὰς συμβο-
 λαίοις. εἴτα ὁ μὲν ἀνὴρ προγαμιάδω
 ἐποίησεν δωρεάν, ἢ δὲ γυνὴ ἀπενέκοιτο
 προῖκα, ἢ αὐτὴ ἀναρχομένη ταύτην,
 ἢ δόντος τῆς πατρὸς ἢ ὑποτῆς ἢ ἑξω-
 θεῖν, εἴτα φανείη ὅτι ὅλον τὸ τῆς γά-
 μου καιρὸν ἢ προῖξ μὴ δόδεῖσα τῷ
 συνωικήσαντι, ἀλλ' ἀναρχομένη ἐ-
 κείνῃ τῇ τῆς γάμου βαρύν, καὶ
 ὁ γάμος θανάτῳ τῆς ἀνδρὸς δια-
 λυθείη. οὐκ αὖ εἴη δίκαιον παντε-
 λῶς ἢ γυνὴ προῖκα μὴ δόδεῖσα τῷ
 συνωικήσαντι; τίς προγαμιάδω λα-
 βεῖν δωρεάν. εἰ δὲ καὶ μὴ εἰς ὁλό-
 κληρόν δόσῃ, καὶ αὐτὴ κατὰ ποσοδ-
 ὸν ἀπαιτεῖται τὴν δωρεάν καθ' ὅσον
 ἡ δόσις τὴν προῖκα. ἰσότητι γὰρ
 εἶσμεν καὶ δικαιοσύνης ἐρασταὶ καὶ
 ταύτῃ ἐν ἀπασί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ
 πρὸς γε ἐν τοῖς συνωικασίοις βουλό-
 μεθα κρατεῖν. ὥστε ἢ μὴδ' ὅτι οὐδ'
 ἡ δόδεῖσα, μὴδ' ὅτι οὐδ' λαμβανέ-
 τω. ἢ δὲ ἐλαττω ἢ ἡρ' ὡμολόγησε
 δόδεῖσα, ὅσον δὲ λαμβανέτω μὴ-
 δ' ὅσον. Ἡ δὲ δέδωκε. καὶ ἔστω καὶ
 αὐτὴ καλὴ τῷ παρόντι νόμῳ προαύξη-
 σις, πολλὰ τῇ αἰεὶ μὲν ἀμφισβητου-
 μένων, μόλις δὲ καὶ νυν εἰς νόμοθεσίαν
 καταχθέντα διακρίνοντι. εἰ μὲν ποί-
 ποφείλῃ προῖκα γυνὴ, καὶ ἢ μὲν δόιδωαι
 βουληθείη ἢ αὐτὴ πλῆν, ἢ ὁ ἑσθ' αὐ-
 τῆς ἀναρχομένη αὐτῇ, ὅστις αὖ ποτε

εἴη ἢ τῇ ἐγγυθεν, ἢ τῇ ἐξωθεν, ὥς ἢ Ἀ
 παρὰ τῆς ἐχοντος πλὴν κούριον ὑποῖον
 σίαν, ἢ παρὰ τῆς ἐξωπικῆς δεδωμένῃ
 πλὴν προῖκα· ὁ δὲ ἀνὴρ, καὶ ὁ ποῦτου
 πατὴρ τυχόν, ἢ ὁ πάππος ὑποδέ-
 ξασθαι ταῦτα μὴ βουληθῇ. τὸ δὲ τῆς
 γυναικὸς ἐμμενῶν καὶ ἐπὶ μὲν ἐ-
 χοι ταῦτα καὶ βαλεῖν, ἢ καὶ ἡ μεῖ-
 ζον προῖκα, καὶ προσαγάγει τυχόν, καὶ
 εἰ γε κινητὸν κατεστήκοι, καὶ σφραγίδα
 ὑπὸ τῆς, καὶ καὶ τῇ νόμον ἀποδο-
 το, ἢ καὶ κατὰ μίαν μοῖραν εἰσβάλ-
 λον εἰς δικαστήριον· ἀξιόι ταῦτα γε-
 νέσθαι, καὶ διαβαίτες ἐν τῇ δικαστῶ
 ἡνὲς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ταῦτα πρὸς τὸ τῆς
 ἀνδρός μέρους· ὑπὸ μὲν δὲ καὶ οὐτὼ
 ἀμφιβαλλόμενος, μὴ δυνάσθαι δια-
 λυθέντος τῆς γάμου πλὴν τῆς προγα-
 μαίας δωρεᾶς ἐκτελεῖν ἐκκλίνειν, ὥς
 δὴ προικὸς ἐκ ὑποδοχέως. ὁ γὰρ δο-
 ναι βουληθεὶς, ἐν ᾧ πλὴν λῆψιν ὁ λαμ-
 βάνειν ἢ ἐξωμῶς παραίτεται, ὡρα-
 πησὶς ὅτι τῷ δεδωκότι. καὶ τῶ μὲν
 τῇ ἄλλων ὑπὸ τῆς προικὸς κρατεῖται.
 ὥστε γὰρ εἰ μὴ δόξῃ καθ' ὑπόθεσιν
 πλὴν προῖκα ἀρνήσιν αὐτῇ τῆς προγαμ-
 μίας δωρεᾶς ἐπὶ γάμῳ. οὐτὼ καὶ
 βουληθεὶς δοῦναι, καὶ ὁ λαμβάνων ἐξ-
 ἐπὶ τῆς δωρεᾶς πλὴν λῆψιν, δίδο-

* κ.
 περι-
 inclu-
 sa de-
 cerni
 in
 reg.
 exip.
 qua sic
 suppli-
 nitur
 ex int.
 Gen.
 Hicm. ταῦτα τῇ ἐξ αὐτῶν τεθέντων, εἰ καὶ τῆς

ΣΧΟΛΙΑ.

* Περιχώων δύο ὑποῖνος κεχρησθῆ-
 μένων, τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν φαινόμενα (ἐκ διει-
 Ημεν. ταῦτα τῇ ἐξ αὐτῶν τεθέντων, εἰ καὶ τῆς

fit, vel propinquus, vel ex-
 traneus, ita ut vel ab eo qui
 puellam in potestate habet,
 vel ab extraneo dos data sit:
 maritus autem vel eius forte
 pater aut avus eam noluerit
 accipere. pars autem mulie-
 ris hoc ipsum testatione com-
 plectatur, & parata sit eam
 soluere, vel maius etiam ali-
 quid praestiterit, nempe ob-
 tulerit, & si res quidem mo-
 bilis fuerit, & sigilla impres-
 serit, & secundum legem de-
 posuerit, vel altera parte ab-
 sente iudicem adierit, postu-
 letque haec fieri, & quidam à
 iudice missi haec renuntiarent
 parti mariti: & sic quoque
 accipere distulerit, non va-
 leat soluto matrimonio de-
 clinare solutionem donatio-
 nis ante nuptias, quasi dos da-
 ta non sit. Nam qui dare vo-
 luit, cum is qui rogatus fuit
 ut acciperet, accipere recu-
 sat, perinde est ac si dedisset.
 Quemadmodum enim si mo-
 ra facta dotem non dederit,
 ut denegetur quoque illi do-
 natio propter nuptias intro-
 duximus: ita etiam si dare
 voluerit, & is qui capere de-
 bet, de industria recuset ac-
 cipere, ei soluto matrimonio
 damus exactiorem donatio-
 nis propter nuptias, licet cul-
 pa mariti dotē non intulerit.

S C H O L I A.

* Cum ergo haec questio.] Cum duae do-
 tes à quodam debentur, res quidem
 quae ex eis exstant, vindicantur ab
 his qui ex eo nati sunt, etiam si sine

secundæ dotis: si autem non existent, præfertur prior dos quæ à muliere repetitur, & ab utroqueque sexus eius descendētibz. Lege lib. 7. Cod. tit. 18. constit. 12. Et nota quæ matri in dote dantur privilegia, transmitti etiam ad filios eius: Ita ergo intelligendum etiam est id quod dicitur 7. lib. Cod. tit. 74. constit. 1.

Quemadmodum enim. Si duo sint fisci debitores, præfertur antiquior. Lege lib. 4. Cod. tit. 46. constit. 1. quæ dicitur, fiscum omnibus creditoribus præferri. Dicit enim constit. 14. tit. lib. 8. quod fiscus habet tacitam hypothecam in bonis tributarij.

Illud quoque. Si ex parte mulieris, dotis promissor eam soluere voluerit, maritus autem accipere noluerit, & solutionem recusarit, obnoxius est casibus donationis propter nuptias, perinde atque si dos ei soluta fuisset. Contrarium autem habetur 5. lib. Cod. tit. 12. constit. 3r. quod si quæ dotis nomine marito promissa sunt, intra biennium solvantur, eorum quoque usuras præstat ad tertiam partem centesimæ. Mulier quæ dotem quam promissor non soluit, donationem propter nuptias non exigit. Hoc intellige si nihil omnino dederit. Nam ut didicisti ex Nouella 2. quatenus soluit, exigit.

A ἡ δὲ πρῶτη προίκα εἴσιν· εἰ δὲ οὐ φανῶσι δοθέν) ἔχει προίκα ἡμετέραν ἢ προίκα προίκα ἀπαίου μὴ ὑπὸ τῆς γυναικὸς καὶ ὑπὸ τῆς καπνόντων αὐτῆς ἐκατέρως φύσεως. ἀνάγκη βίβλ. ζ'. τῆς κώδικος ὑπερῆ. Διὰ τ. β' καὶ σημειώσαι ὅτι τῇ προίκα διδομένη προνόμια τῇ μητρὶ καὶ εἰς τοὺς παῖδας αὐτῆς ἀναπέμπεται. οὐτως οὖν νοθεὶ καὶ ὁ λεγόμενος εἰς τὴν βίβλ. τῆς κώδικος ὑπερῆ. οὐδ'. Διὰ τ. α'.

B Δὺς ἡμετέρας δημοσίων ὑπομένων προίκαται ὁ προήμετερον. ἀνάγκη βίβλ. δ'. τῆς κώδικος ὑπερῆ. Διὰ τ. α'. ἐνθα εἴρηται ὅτι πρὸς τὸν δαυτέον προίκαται ὁ δημοσίον. Φησὶ γὰρ ἡ α'. Διὰ τ. τῆς δ'. ὑπερῆ. βίβλ. ὅτι ὁ δημοσίον σιωπηρὰν ἔχει ὑποθήκην καὶ τῇ προίκα τῆς σιωπηρῆς.

Εάν οἱ τ. μέρος τῆς γυναικὸς θέλωσι τ' ἐπαγγελῆσθαι, προίκα ἀναγκῆν, μὴ θέλησι δὲ ὁ ἀνὴρ δέξασθαι καὶ πληρῶσαι, ὑποκείται πῶς καὶ τοῖς τῇ * ἐνθα, ὡς ἵνα ἐπληρώσῃ τὴν προίκα. ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκείνου κείται βίβλ. ε'. τῆς κώδικος ὑπερῆ. β'. Διὰ τ. λα'. ὅτι εἰς τὴν ἐπαγγελῆσθαι ὑπὸ προίκα μὴ δοθῶσι τὰ ἀνδρὶ ἐκ τῆς δὲ οὐ τῇ, ἀπαίτει καὶ τοῖς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκείνου γυνὴ μὴ ἐπιδοῦσα ὡς ὑπέχετο προίκα, οὐκ ἀπαίτεται ἔδνα. τῆς τοῦ νόμου, εἰς πρὸς τὴν δοθέν ἔδνα. ὡς γὰρ ἐγνωσὶ ἐκ τῆς β'. νεαρὰς ἀπαίτει πρὸς α' κατέβαλεν.

TITULOS ΙΔ'.

Περὶ δευτέρου γαμοῦ τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

TITVLVS XIV.

De maribus & feminis qui secundas nuptias contrahunt.

Nou.
22. C.
22.

SI qui prioribus nuptiis non contenti, ad secundas venerint, necesse est eos legi subijci, vel quod liberos ex prioribus non habent, habent autem ex secundis: vel contra

EΙ ζυνες τοῖς ἐμπροσθεν ἐκ δευτέρου γαμοῖς, καὶ πρὸς δευτέρως ἔλθοιεν, ἀνάγκη τῶ νόμῳ τούτῳ ὑποθέσθαι, ἢ ἀπαίτας ὄντας ἐκ τῆς προτέρων, ἐκ τῆς δευτέρων παῖδας ποιημένους ἢ τοῦτων

πῶ, ἀπαίδας μὲν ἐκ τῆς δευτέ-
 ρον, πατέρας δὲ ἐκ τῆς πρώτης,
 ἢ ἀπαίδας ἀμφοτέρωθεν, ἢ πατέ-
 ρας ἐκατέρωθεν. εἰ μὲν οὖν ἀπαί-
 δες μείνοιν ἐκ τῆς πρώτης, ἢ
 καὶ ἔξ ἀμφοτέρων τῆς γάμων, οὐ-
 δεμία πολυπραγμοσύνη πρὸς τὰ
 δεύτερα. ἀλλ' ἀνδρες μὲν ἀπελθού-
 σιν πάσης τῆς φρονήσεως ἐλεύ-
 θεροι. γυναῖξί δὲ μόνῳ ἑπιτείνε-
 ται δέῃ τὸ μὴ πρὸς τὴν ἐνιαυσίου
 χρόνου πρὸς τὸ δεύτερον ἐλθεῖν σω-
 οικέσι. ἢ γινώσκουσιν ὡς εἰς πλοῦτον
 πρὸς αὐτοὺς ἀνδρῶν συναλλάττειν
 γάμους, ὑφ' ἑξοισι ποινὰς, ἄλλας μὲν,
 εἴπερ ἀπαίδες ἐκ τῆς πρώτης εἰ-
 σὶ σωοικέσι, μείζους δὲ εἰ καὶ παί-
 δες ὑπάρχουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἐκ ὑπεργαμίας,
 τὸ τῆς ἀπηνειότητος ἀκολουθήσῃ. καὶ
 ἔστι παντοίως ἡ γυνὴ διὰ τὴν τῆς
 γάμων ἀποουδυνήσασθαι, καὶ
 οὐδὲ λήψεται ἡ τῆς πρώτης πρὸς τὴν
 δεύτερον κατὰ λειμμένων αὐτῇ σωοι-
 κείου, οὔτε ἀπολαύσῃ τῆς πρὸς
 μαίας δωρεᾶς, οὐδὲ τῷ σωοικου-
 νῃ καὶ τῷ δευτέρῳ γάμῳ, πρὸς τὴν
 τῆς πρώτης τῆς οἰκείας πρὸς τὴν
 δώσῃ μοίρας. οὐ μὲν οὐδὲ τῆς ἑξω-
 θέναι αἰσθάνεται φιλοπρίας, οὐδὲ λή-
 ψεται. καὶ παντελῶς παρ' οὐδενὸς τῆς
 ἑξωθεν οὐ κληρῶν, οὐ ληγάτων, οὐ
 θανάτου αἰπῶν δωρεάν. ἀλλὰ πάντα
 ἐλάβεται εἰ μὴ εἴεν πρὸς τοῖς κληρο-
 νόμοις τῆς τελευταίας, ἢ καὶ συκλη-
 ρονόμοις αὐτῆς, εἰ γὰρ ἡδυνάτο κληρο-
 νομεῖν ὅλως, οἷα ταύτης οὐδὲ ὅποιον

A liberos quidem non habent
 ex secundis, habent autem ex
 prioribus, vel quod ex utrif-
 que habent, vel ex utrisque
 non habent. Si igitur ex prio-
 ribus, aut etiam utrisque nu-
 ptiis absque prole manserint,
 nihil est curiosè indagandum
 in secundis: sed viri quidem
 prorsus omni obseruatione
 liberi erunt. mulieribus au-
 tem hic solummodo imini-
 nebit metus; ne intra annale
 tempus ad secundas nuptias
 veniant. scituris quòd si quid
 tale fecerint, & immaturas
 nuptias contraxerint, poenas
 subibunt, alias quidem, si li-
 beros ex prioribus nuptiis
 non habeant, maiores autem
 si filij etiam existant. Nam si
 quidem liberi non existant,
 infamia mox sequetur; erit-
 que omnino infamis quod ad
 nuptias properauerit, neque
 quidquam eorum capiet quæ
 ipsi relicta sunt ex priore con-
 sortio, neque donatione pro-
 pter nuptias fruetur, neque
 secundo marito ultra tertiam
 partem bonorum suorum da-
 bit: sed neque extraneam sen-
 tiet liberalitatem, nec ab ullo
 extraneo omnino aliquid ca-
 piet, non hereditate, non lega-
 tum, non mortis causa dona-
 tionem: sed hæc peruenient
 aut remanebunt apud here-
 des defuncti, aut etiam co-
 heredes eius, si quidem om-
 nino heres esse poterat, quòd
 ipsa nullam penitus exinde

Decem
personę
sunt fi-
lius, fi-
lia, ne-
pos, ne-
pris, pa-
ter, ma-
ter, a-
uus, a-
uia, fra-
ter, so-
ror.

capiat vtilitatem. Sed & si alij A heredes scripti fuerint, siue etiam vocentur ab intestato, ad illos peruenient ea quæ ei relicta sunt. Non enim fisci viribus vindicabuntur, ne fortè videamur hæc coercen- tes; fisci vtilitati prospicere.

Atque ita quidem quæ ei re-
licta sunt extrinsecus, ad a-
lios peruenient. quæ autem a B
priori viro, ei erepta perue-
nient ad decem personas ex
cognitione mariti qui eas re-
liquit, quæ edicto continen-
tur, nempe ascendentes, de-
scendentes, & eos qui sunt à
latere vsque ad secundum
gradum, gradibus in suo or-
dine, conseruandis. Quibus
non existentibus inferentur
fisco.

Sed neque agnatis vel co-
gnatis suis succedent, nisi vs-
que ad tertium gradum, in-
tra quem sistetur eius succes-
sio. Qui verò remotiore gra-
du sunt, alios heredes habe-
bunt. Et quæ præter alias
quidem poenas ei est imposi-
ta, infamia inquam, si ex
prioribus quidem nuptiis
nullos susceperit liberos, li-
berabitur imperiali rescripto.
Sed si liberi cuiuscumque se-
xus existant, licebit quidem
imperatorii supplicare pro ab-
olenda infamia, sed ex rescri-
pto nullum fructum perci-
piet. Si tamen velit ex princi-
pis indulgentia aliquid com-
modi consequi, & aliis poenis

ὀφελὸς ἐχθροῦς. ἀλλ' εἰ γέγραμμένοι καὶ
ἐπὶ τοῦ γένους κληρονόμοι, εἴτε καὶ ἐξ ἀ-
διαδέτου κἀλοῖντο, πρὸς ἐκείνους ἐλθί-
σεται τὰ τῇ τριαυτῇ γυναικὶ κατὰ λε-
λειμμένα. οὐ γὰρ τὸ δημόσιον αὐτὰ οἰ-
κειώσεται (μὴ ποτε δόξωμεν τὰ τριαυ-
τα σὺ φρονίζοντες τῆς τῆς δημοσίας προ-
νοεῖν ὠφελείας) ἀλλ' οὕτω μὲν τὰ πα-
τὴρ τῷ ἐξωθεν αὐτῇ κατὰ λελειμμέ-
να πρὸς ἐπὶ τοῖς χωρήσιν. τὰ δὲ γε πα-
τὴρ τῆς πατρὸς τοῦ σιωοικῆσαντος, ἀφί-
ξεται παρ' αὐτῆς ἀφαιρούμενα πρὸς
τὰ δέκα πρὸς ὅσα τῆς τῆς κατὰ λι-
πόντος ἀνδρὸς συγγενείας τὰ τῷ νό-
μῳ πρὸς ἐχθρὸν, τοῦτέστιν ἀνιόντας τε
καὶ καπόντας, καὶ εἴτε ἐκ πλαγίως μέχει
δευτέρου βαθμοῦ, ἢ βαθμῷ ἐπὶ τῆς
οἰκείας φυλαττομένων τὰς ἐξέως. ὧν ἔχ
ὀφεισάντων ἐπὶ τὸ τριμῖον ἐλθίσεται.

Ἀλλ' οὐδὲ πρῶτον κληρονο-
μίαν ἐξ ἀδιαδέτου τῷ οἰκείῳ αὐ-
τῆς ἐπείσελθίσεται συγγενῶν, ἀλλὰ μέ-
χει μόνον τρίτου βαθμοῦ θεωρουμέ-
νου πανταχόθεν γήσεται τὰ τῆς διαδο-
χῆς αὐτῆς. ὁ πρῶτον δὲ ὄντες, ἐ-
πὶ τοῖς ἐξοῖσι κληρονόμοις. καὶ ἢ γε
πρὸς τῷ ἄλλων αὐτῇ ποινῶν ἐπα-
χθείσα, φανερὸν διὰ τὴν ἀπμίαν, εἰ μὲν
ἀπαῖς ἐκ τῶν πρῶτον εἰρηγῶν,
λύεται βασιλέως γράμμασιν κε-
λεύοντος. εἰ δὲ παῖδες ὑπείν οἶας δὴ-
ποτε γονῆς, ἔξεσι μὲν αὐτῇ βασι-
λέως ὑπὲρ τῆς ἀπμίας δεῖσθαι, οὐ
μὲν ὀφελὸς τῶν ἀνιζησσομένων
ἔχον. πάλιν εἰ μὴ βούλεται τὴν ἐκ βα-
σιλέως ἔχον ὠφέλειαν, καὶ τῶν ἄλλων
ἀπαλ-

spectarit mulier, & ea ratione prædictas poenas effugerit, ad secundas autem peruenerit nuptias neglectis prioribus: si quidem liberos non habeat (dicatur enim denuo) ex eo, omnis periculi exors sit. Si verò liberi existant, & lex viderit eos contemptui habitos: tunc omni liberalitate quæ ad ipsam à marito peruenit, quantum ad rerum proprietatem, carebit, solo ei relicto usufructu. Idemque ius seruetur & in donatione propter nuptias, & in omni alia liberalitate, siue inter vivos à marito facta, siue testamento, vel donatione causa mortis, siue nomine institutionis, siue legati. Et, ut generaliter dicam, in totum proprietates separabitur ab his quæ ad eam à priore marito peruenerunt, & ea capient filij, & penes eos statim erit proprietates ex quo mater alij se coniunxit. Sintque hæc communes poenæ mulieris & mariti. Nam si ille quoque liberos habens eis nouercam superduxerit, non fruetur lucris dotis iure proprietatis: nec quam aliam ab vxore profectam liberalitatem firmam habebit & stabilem, sed ei tantum uti frui licebit donec aduixerit. Nam hic quoque filij, tametsi in potestate constituti sint, dominium proprietatis consequentur, ex eo tempore competentis

ἡ γυνὴ καὶ ταῦτα διαφύγοι τὰς εἰρη-
μύνας ποινὰς, ὅτι δὲ ὑπὸ δὲ ἀφί-
κοιτο συνουσίαν τῶν πατρῶν ἀμε-
λήσασα γάμων· εἰ μὴ ἐκ ἐχθρῶν παίδας
(εἰρήσῃ γὰρ καὶ αὐτῆς) ἀκίνδυνον ἅπαν
τὸ ἐντεθεῖν· εἰ δὲ ὑπὸ εἰρήνῃ γονὴ καὶ παί-
δας ὁ νόμος ἐντεθεῖν ἀπειθαρχήσας
ἴδοι, τὴν καὶ ταῦτα πάσης φιλοπρίας
ἡ δὲ τῆς ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν ἐλθούσης,
καὶ τὸ τῆς δεσποτείας ἀφαιρείται μέ-
ρος, μόνῳ αὐτῇ καταλιπὼν τὴν χρῆ-
σιν τε καὶ ὀφειλὰν. καὶ ταῦτα δὲ νόμο-
θετήσας καὶ ὅτι τῆς πατρὸς ἀφαιρείται δω-
ρεὰς, καὶ ὅτι πάσης ἐστὶν φιλοπρίας,
εἴτε ἐν ζωῇ ἡ δὲ ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν
γυμνομένης, ἢ καὶ ἐκ διαθήκης, ἢ θανά-
του αἰτία δωρεὰς, εἴτε ἐν ζωῇ εἴη
μέρος, εἴτε πρεσβείον. καὶ γυνικῶς εἰ-
πεῖν ἅπας αὐτὴν ὅτι λείπει δεσπο-
τείας ὅπως ὅτι τοῖς ἡ δὲ τῆς πατρὸς
ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν ἀφαιρείται, καὶ ὅτι
παῖδες αὐτὰ λήψονται καὶ τῆς δεσπο-
τείας ἔσονται κύριοι καὶ ὅτι καὶ ὅτι
ἡ δὲ, καθ' ὃν ἡ μήτηρ συνώκησεν ἄλλω.
καὶ ταῦτα κοινὰ γυναικὸς τε καὶ ἀνδρὸς
ὅτι πάντα κείσας. εἰ γὰρ δὴ καὶ ἐκ
παίδας ἔχων, δευτέραν αὐτοῖς ἐπεισα-
γάγοι γαμετὴν, οὐ γὰρ ἐκ τῆς πατρὸς
ἀπολαύσει κερδῶν καὶ δεσποτείας λό-
γον, οὐ φιλοπρίαν ἄλλῳ παρ' αὐτῆς
λαβὼν, ταῦτα ἔξει βεβαίως, πλὴν ὅ-
σον χρῆσθαι καὶ καρποδοῦν μέχρι θανά-
τον. καὶ ταῦτα γὰρ ὅτι παῖδες, εἰ καὶ
ὑπερζούσιοι καθεστήκοιεν, ἀλλ' οὐδὲν
κύριοι καὶ δεσποτείας τῆς τοιούτων ἔσονται,
ἡ δὲ γυμνομένων ὅτι εἰς αὐτὸν ἅμα

τῇ τῆς δευτέρας γαμετῆς συναφεία, καὶ οὐ διαφερόμεθα πρὸς τῆς περι-
κός, ἢ τῆς πρὸ γάμου δωρεάς, πό-
σον αὐτοὶ πάντῃ δεδώκασι πρὸς ἑρ-
αυτῶν. Ὁ γήμαντες, ἢ ἕντες ἄλλοι ὑπὲρ
αὐτῶν τὸ πρὸς ἐλάττω, εἴτε τῶν ἐκ γέ-
νοιο, εἴτε καὶ τῶν ἐξωθεν, καὶ εἰ δοκῇ
πῶς συνδουλεύσονται καὶ ἡ πρὸς γα-
μία δωρεὰ τῇ περιουσίᾳ.

Ἀλλὰ τὸ νομοθετηθὲν ὅτι τῶν ἐν-
ταῦθα εἰς τὸν γήμαντας περιερχομέ-
νων κερδῶν, καὶ οὕτως κύριον ἔστω, καὶ
οὕτως ἀσφαλὲς τῶν ποιούτων ὁ νόμος
αὐτοῖς χρησέται φύλαξ, ὅτι πρὸ οὐδὲ
ἐκποιήσιν οὐδεμίαν ἐφίησι τοῖς γονε-
σιν ὅτι τοῖς ποιούτοις, οὐδὲ ὑποθήκῃ.
Ἀλλὰ καὶ εἴπῃ πρὸς ἐλάττω ὁ γονεῖς, δι-
θῆναι αὐτῶν ὑποθήκῃ αὐτοῖς περι-
ουσίαν. οὐχ ὥστε κωλύειν τὸν γονεῖς
ἐπ' αὐτοῖς πρὸς ἐλάττω ὧν βούλονται
(αἰχμώετα γὰρ ὁ νόμος σωφρονιστὰς
τὸν παῖδα τοῖς γονεῖσι ὅτις ἐπιστῇται.)
ἀλλ' ἐκείνοις μὴ ἐρυθρίᾳ. διαπειλεῖ
δὲ τοῖς λαμβάνουσιν, ὡς οὐδὲν αὐ-
τῶν τὸ ληφθὲν ὀνήσῃ. καὶ ἴσως γὰρ
ἐκ τῆς δὲ ἡμῶν τῆς νόμου, ὡς καὶ εἴ τι-
να παρὰ τῶν τοιούτων γονεῶν ἀνδρα-
σίαν ποιήσονται, καὶ εἰ λάβοισιν δω-
ρεάν, καὶ εἴ τι τῶν πάντων πρὸς ἐλάττω,
ἐν ἴσῳ τοῖς μὴτε περὸς ἐλάττω; μὴ-
τε γεγραμμένοις ἔσται τὸ γινόμενον.
ἐκδικοῦσι γὰρ αὐτὰ πάντως ὁ παῖ-
δες κληρονόμοι τε αὐτῶν καὶ διάδο-
χοι παρὰ τε κληρονόμων ἐκείνων καὶ
διάδοχων, οὐκ ἄλλως ἀποκλειόμενοι,
πλὴν εἰ μὴ τετρακόνταετῆς παρέλθοι

A quo secundas nuptias con-
traxerit, nullā discretionē ha-
bita, vtrum dorem vel dona-
tionem propter nuptias ipsi
contrahentes pro se dederint,
an pro ipsis alij, siue genere
coniuncti, siue extranei, li-
cēt donatio propter nuptias
in dorem conuersa sit.

Adeo autem quod constitu-
tum est de lucris quæ perue-
niunt ad eos qui nuptias con-
traxere, ratum erit; lexque
de his lata seruabitur, vt nec
alienare nec hypothecæ titu-
lo eā obligare parentibus per-
missum sit. Quin & si quid ta-
le parentes fecerint, bona eo-
rum statim hypothecæ iure
obligata erunt. non quod li-
beri in potestate constituti
prohibeant, ne parentes eis
pro arbitrio suo vrantur: (lex
enim erubescit increpatores
filios parentibus adhibere)
sed pudorem illis iniicit. In-
terminatur autem accipien-
tibus tanquam nihil eis pro-
futurum sit quod acceperint.
Sciāntque ex hac lege nostra,
quod si quid ab eiusmodi pa-
rentibus comparauerint, siue
donationis titulo acceperint,
siue quidquam omnium ege-
rint, id quod gestum fuerit,
proinde erit, ac si nihil actum
esset aut scriptum. Ea enim
omnibus modis filij vindica-
bunt, eorūque heredes &
successores ab illorum here-
dibus & successoribus, nulla
nisi tricenaria præscriptione

Qq ij

summouendi, qua possessores A
dominiū defendant, incipien-
te ea currere ex eo tempore
quo liberi sui iuris esse, aut
facti videbuntur: nisi fortè pu-
pillaris ætas illis suffragerur.

Cap.
25.

Peruenient autem eiusce-
modi lucra ad omnes filios
susceptos ex priore matrimo-
nio: non enim parentibus li-
centiam damus, vt malò mo-
re vnum ex filiis eligant in
quem ea conferant, alterum
verò negligent. Omnes enim
secundis nupriis simili modo
neglecti sunt. Sed quemad-
modum parentes omnium fi-
liorum similiter heredes sunt,
non autem alij quidem suc-
cedunt, alij verò non, cur non
& ipsi pari in omnes affectu,
quod ad id attinet, se habeāt,
sed alios quidem eligant, a-
lios verò despiciant? Ideoque
id singuli pro portione lucrē-
tur: & si filios habeant, id ad
eos transmittāt. Illi verò hoc
inter se diuidant, pro nume-
ro personarum, non patris
portionem excedentes.

C. 26.
in pr.

Quoniam autem aliena-
tiones a parentibus factas ir-
ritas esse decreuimus, oportet
subtiliorem ei rei ordi-
nem imponere. Nam si qui-
dem omnes liberi ex priore
matrimonio nati superstites
sint, & parens prior vita de-
cesserit, omnino manebit alic-
natio, vt antea a nobis dictum
est. Si verò omnes obierint,
& res eo rursus redacta sit vt

χρόνος, καὶ ἡ κατοχὴ κυρίως τοῦ λα-
βόντος κατὰ τὴν δόξαν τοῦ πατρὸς
τῆς χρόνου τρέχοντος ὅτι οὐκ αὐτεξούσιοι
φανερῶν ὄντες, ἢ γυμνοὶ πλὴν εἰ μὴ
πρὸς ἀμφοτέρους ἡλικία προσβοηθήσεν ἐπὶ.

Ελθούσας δὲ τὰ τοιαῦτα τῇ κερ-
δῶν εἰς τὸν παῖδα ἀπαντας τοῦ ἐκ τῆς
προτέρου γάμων οὐ γὰρ ἐφείμεν τοῖς
γονοῦσι πλὴν ἐκ ὁρῶς ἐπεισημένῳ
B ὁπλοῦν εἰς αὐτὸν ἐνδείκνυσθαι, οὐδὲ
τῷ μὲν τῇ παίδων διδόναι, (A) δὲ ἀπ-
μαίρειν. ἀπαντες γὰρ τοῖς δευτέροις ὁ-
μοίως ἡπμάθησαν γάμοις. ἄλλως τε
εἴπερ ἀπάντων παίδων ὁμοίως κληρονο-
μοῦσιν (A) γονεῖς, καὶ ἐὰν μὲν διαδέχοντο,
(B) ὅτι οὐχ ὁμοίως, ἀλλ' ὅπου καὶ μὴ αὐτοὶ
πᾶσιν ὁμοίως, τὸ γὰρ ἐπὶ τούτῳ προσ-
φέρουν, ἀλλὰ τὸν μὲν ὁπλοῦνται,
C τὸν δὲ παρορθοῦσιν; ὥστε καὶ πλὴν ἀνα-
λογίαν ἕκαστος τὸ τοιοῦτον κερδαμένῳ
καὶ εἰς τοὺς παῖδας, εἰς αὐτὸν τῆς πα-
ραπεμπέτω. (A) δὲ τῆς ἐν ἀλλήλοις
διαρείδωσαν, αὐτοὶ μὲν καὶ τὸ μέτρον
ὁπόσοι καθεστῶσιν, οὐ μὲν τοι τὸ τοῦ
πατρὸς ὑπερβαίνοντες μέρος.

Επειδὴ δὲ ἀκύροις ἀπεφηνάμεθα
τὰς ἐκποιήσεις τὰς παρὰ τῶν γονέων ἐπὶ
D τοῖς τοιούτοις γυμνοῦσας, λεπιοτέραν
ἐπιθεῖναι προσήκει τῷ πράγματι
ταῦτα. εἰ μὲν γὰρ πάντες ἐκείνοι (A)
παῖδες (A) ἐκ τῆς προτέρου φῦτες
γάμων, καὶ προσελυθήσεν αὐτοῖς
ὁ γονεὺς, ἀκυρὰ πάντως μὲν ταῦτα τῆς
ἐκποιήσεως κατὰ τὸ ἐμμελεῖν ἡμῖν
εἰρημνύμεν. εἰ δὲ τελευτήσῃ πάντες,
καὶ πάλιν εἰς ἀπαίδαν τὸ πρᾶγμα

πεισμένη, πτωικαῦτα δὲ ἀποτελέσμενα-
 A ποσὺν κέρειον ἔσαι τὸ ἐκποιηθέν. ὥς γὰρ
 αὐτὸν καὶ ἀνατρέψαι τῶν παίδων, οἷς
 δὴ καὶ μόνοις τοῦτο ἐφυλάξαμεν οὐχ
 ὑπὸντων; ἀλλὰ ἐνταῦθα ὥς ἡμῶν
 παρόντων εἰσῆλθεν ἐννοία λεπτή τε καὶ
 μεμελεμένη, καὶ τὸ μέσον ἀμφοῖν
 τοῖν θεμάτοιιν θεωρησάμενοι. ὅπῃ
 γὰρ πάντων μὲν ὑπὸντων παίδων, καὶ
 B παρτελευτήσαντος τῆς γεννητικῆς,
 οὐδὲν ὑπολέλειπτο μέρος αὐτῶν ἐκ
 τῶν κερδανθέντων· πάντων δὲ τελευτή-
 σαντων ὅλον εἰς ἑαυτοῦ ἐπανίει διε-
 σκεψάμεθα, μέσῳ τινὰ τῶν πραγμά-
 τω τάξιν ὁρίνοῦμεν ὥστε εἰ πλείονων
 ὄντων παίδων τελευτήσεν εἰς· εἰ μὲν
 ἔχοι παῖδας, εἰς ἐκείνους φέρεσθαι
 C κληρῶν τοῦτον, ὅπῃ πολλάκις εἰρή-
 καμην. εἰ δὲ οὐκ ἔχῃ παῖδας, μὴ πάν-
 τως εἰς τοῦ ἀδελφοῦ τὸ πᾶν ἐρχε-
 σθαι, ἀλλ' ὅσον ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς
 δὲ ἀπαθείας ἐγγύετο τῶν γεννητικῶν,
 τοῦτο αὐτῶν κερδαίνειν· τὸ λοιπὸν δὲ
 συγχωρεῖται ἐρχεσθαι ὅπῃ τοῖς παι-
 δὲς διαδοῦναι, εἴτε ἀδελφοὶ καθε-
 σῆκοιεν, εἴτε ὁξωπκὸς τυχόν. ὅπῃ
 μάλιστα ὅπῃ μητρὸς συμβαίνει, εἴτε
 D διαδοῖντο ταῖς αὐτῶν πατρὸς, εἴτε
 ἀδιὰ τοῦ τελευτήσαντος. καὶ τῆς τοῦ ἡμεῖς
 ἐξέτασται ἡμετέρῳ νόμῳ, μεμελη-
 σαντες αὐτοὶ καὶ διόροντες παρόντες, καὶ φι-
 λανθρωπῶς νομοθετήσαντες, ὥστε
 καὶ ἐνταῦθα εἴπῃ ἐκποιήσεν ὁ νομὸς πρὶν
 εἰς δευτέρους ἀφικέσθαι γάμους, εἴτα τε-
 λυτῶς τῶν παίδων εἰς, καὶ τοσοῦτον
 ἔρρωται τὰ ἐκποιηθέντα μόνῳ, καὶ

Basil. Tom. I V.

nulli sint filij, tunc ex euentu
 rarum erit quod alienatum
 est. Quis enim hoc euerterit,
 non existentibus filiis quibus
 solis hoc seruauimus? Sed
 nos nuper quædam subtilis
 & accurata subiit cogitatio,
 quæque medium inter utrū-
 que casum teneat. Nam quo-
 niam si omnes liberi supersti-
 tes essent, pater autem præ-
 mortuus esset, nulla pars eis
 relinquebatur ex lucris: si au-
 tem omnes decessissent, to-
 tum ad eos reuertebatur,
 mediam quandam viam eā in
 re excogitauimus, vt si ex
 pluribus filiis vnus excefferit:
 si quidem filios reliquerit, il-
 lis deferatur hereditas, vt
 sæpè diximus. Si verò filios
 non habeat, non omnino to-
 tum ad fratres perueniat, sed
 quantum ex pacto non exi-
 stentium liberorum parenti
 accessisset, tantum & is lu-
 cretur: reliquum autem ad
 successores filij peruenire si-
 nat, siue fratres fuerint, siue
 fortè extranei: id quod ma-
 ximè^h accidit in matre, siue
 testati, siue intestati decesse-
 rint. Atque hoc nos in lege
 nostra conscripsimus, cum id
 ipsi primi excogitassemus &
 inuenissemus, & clementius
 constituiissemus, vt hic quo-
 que si parens alienauerit prius
 quàm ad alias nuptias perue-
 niat, deinde vnus ex filiis de-
 cesserit, eatenus tantum rata
 sint quæ alienata sunt, quate-

Qq iij

nus ad eum qui alienauit, peruenit ex conuentione non existentium liberorum. Nam quod attinet ad alias partes quæ ad heredes filij perueniunt, alienatio erit omnino irrita. Quamobrem si alienatio facta fuerit, res interim in suspenso erit, ex futuris casibus mutanda, & vel ab initio penitus infirmenda alienatione, vel in totum consistente, vel ex parte in irritum recidente, ex parte autem consistente.

s. r. Ac ne in illis quoque lucris quæ filij capiunt parentibus ad secundas nuptias migrantibus, curiosius anquirimus, vtrum heredes existant aut præmortui parentis, aut secundi defuncti: nec an alij heredes existant, alij verò non. Sed vt superius diximus, hoc eis honore præcipuo damus, siue heredes existant, siue non. idque ex æquo capient tam superstites, quàm filij fratris defuncti, portionem patris capientes: vbique tamen ingratitude filio, sicut prædiximus, in hoc lucro impedimentum allatura. Leges enim aduersus ingratos latas non transgredimur, ea ratione & parentes honorem reseruantes, & filios ad pietatem perducen-
D tes. Sicut enim electionem prohibuimus, & omnibus ex æquo damus hæc præmia: ita ingratitude ferre non

A ὅσον εἰς τὸ ἐκποιήσαντα καὶ τὸ εἰς ἀπαίδας. ὡς ἐλέχεται σύμφωνον. ἐπεὶ τοί γε καὶ τὰ ἄλλα μέρη ὅποσα εἰς τοῦ τῆς παιδὸς κληρονόμοις χωρεῖ, παντοίως ἀκυρὸν ἔσται. ὥστε ἐκποιήσεως γνησίου, μένει τὸ παρῆμα ἐν μετεώρῳ, ταῖς ἐφεξῆς συμμεταβαλλόμενον τύχαις, καὶ ἡ τελείως εἰς ἀρχῆς ἀκυρουμένης τῆς ἐκποιήσεως, ἢ τελείως ἰσχυούσης, ἢ καὶ μέρος μὲν ἀκυρουμένης, καὶ μέρος δὲ ἰσταμένης.

Καὶ ἐπὶ τοῦτων δὲ τῶν κερδῶν ὅσα πρὸς δευτέροις ἐρχομένων γάμοις τῶν γονέων λαμβάνουσιν οἱ παῖδες, οὐ παρεργαζόμεθα πότερ' οἱ κληρονόμοι οἱ παῖδες, ἢ τῶν προτε-
C λυθήσαντος γονέως ἢ τῶν δευτέρου τε λυπῶντων. οὐδὲ εἰ ἴνες μὲν κληρονόμοι, ἴνες δὲ οὐχί. ἀλλὰ καθάπερ ἐμπεραδὲν εἴπομεν γέρας αὐτοῖς διδομένη τῷτο, εἴτε κληρονόμοιεν, εἴτε καὶ μή. καὶ τοῦτο εἰς ἴσου λήψονται, αὐτοὶ μὲν ωριόντες, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ οἱ τοῦ τε λυθήσαντος παῖδες, τὸ τῶν γνησίου λαμβάνοντες μέρος. πανταχοῦ μὲν τοῖς ἀχαρείσας καθὰ καὶ ἐμπεραδὲν εἴπομεν, ἐμποδὼν πρὸς τὸ τοιοῦτον κέρδος ἰσταμένης τῇ τοιούτῳ παιδί. τοῦ γὰρ καὶ τῶν ἀχαρείσων κει-
D μένοις οὐχ ὑπερβαίνοντι νόμοις, πάντῃ καὶ τοῦ γονεὺς ὑμῖντες, καὶ τοῦ παιδὸς εἰς δισέβειαν ἄγοντες. ὥστε γὰρ τὰ τῆς ἐπιλογῆς ἐκωλύσαμεν καὶ πᾶσι δίδομεν ὁμοίως τὰ τοιαῦτα γέρα. οὕτω καὶ τῆς ἀχαρείσας οὐκ

αἰαιροῦμεν· ἐπεὶ δὲ ὡς ἀχά-
ρισον ἐροσῆκει νοεῖν ὅτι ἢ ἐπὶ ἀμ-
φωτέροις ἑὸν γονεῖς, ἢ πάντως ἐπὶ
ὅτι ὑπερῷ τελευτῶντα χυρῆσαι φα-
νερός ἀποδείχμεν.

Αἰετα δὲ ἡμῖν Λέων ὁ τῆς θείας
ληξέως σκέψασθαι δοκεῖ τὰ ἐπὶ τῇ
ἐπιδοσεων, ὧν εἰς τὰ δεύτερα ποιου-
ται συνοικέσια ὅτι ταῦτα συμβάλλον-
τες. φησὶ γὰρ ὡς εἶπερ ἐκ τοῦ πατρὸς
γάμου παῖδας ἔχουσιν ὅτι γονεῖς, εἴτα
εἰς δεύτην καὶ ἐφεξῆς χωροῖεν σω-
οικέσι, οὐ δυνάμνται οὔτε εἰς τὴν μη-
τρὴν ὅτι πατέρες, οὔτε εἰς τὴν πα-
τρῶν αἰ μητέρες καὶ ὅτι ζωῆς χρόνον
τὴν οἰκονομίαν ποιεῖται φιλοπρίαν, ἢ
ἐν τελευτῇ καταλιμπάνειν. πλὴν
ἢ τοσοῦτον ὅσον εἰς παῖς, ἢ θυγάτηρ
μόνος ὧν ἐκ τοῦ φύσαντος ἔχῃ. εἰ δὲ
πολλοὶ παῖδες εἴεν, καὶ ἑκάστος τὸ ἴσον
ἔχῃ μέρος, οὐ πλεονέκτης εἰς ἑκάστον
ἀφικνουμένου ἢ ὁ πατὴρ, ἢ ἡ μη-
τρὴ παραλήψοντα. εἰ δὲ ἀνίστα
τὰ καταλείμμενα τυχεῖν, το-
σοῦτον ἀνάγκη μόνον εἰς τὴν μητρὴν,
ἢ τὴν πατρῶν ἔρχεσθαι ὅτι οἰας-
δήποτε φιλοπρίαν τοῦ γονεῖς, εἰς
ὅσον ὁ τὸ ἐλάχιστον ἔχων παῖς ἐκ
τῆς οἰκονομίας λαμβάνει, ἢ
ἀπὸ τελευτῆς βουλήσεως κατα-
λειφθῆναι, ἢ καὶ ἐν ζωῇ δεδομένον.
δηλαδὲ τῆς πατρὸς τελευτῆς, νυνὶ δὲ
τελευτῆς ἢ ἡμισείας κατὰ τὸ ἡμέτερον
νόμον, μοίρας πάντως τῷ πατρὶ
καταλιμπανομένης· εἰ μὴ πάλιν ὁ
τῆς ἀχαιρίας ἐναντιώσῃ λόγος.

A possumus. Manifestum au-
tem est eum ingratum intel-
ligi oportere, quem vel in
vtrumque parentem, vel in
eum omnino qui posterior
excessit, euidenter probatum
fuerit talem existisse.

* Optime autem videtur Cap.
nobis diuæ memoriæ Leo 27.
considerasse quæ ad liberta-
B tes pertinent, quas faciunt
qui secundas nuptias contra-
hant. Dicit enim si ex priore
matrimonio liberos habeant
parentes, deinde secundas
aut etiam vltiores nuptias
ineant, non esse licitum patri
nouercæ, vel matri vitrico
plus largiri inter viuos, vel
vltimo iudicio relinquere,
quàm vni ex liberis, si vnus
C vel vna existiterit. Quòd si
plures liberi sint, & singuli
partes æquas habeant, mini-
mè plus quàm ad vnumquẽ-
que eorum peruenerit, capiet
vitricus aut nouerca. Sin au-
tem non æquæ portiones eis
relictæ sint, necesse est ran-
tùm dumtaxat ad nouercam
aut vitricum peruenire ex
D quacumque parentis libera-
litate, quantum ex illius sub-
stantia vel vltima voluntate
relictum, aut inter viuos do-
natum percipit, qui ex filiis
minimum habet. ita tamen
vt quæ quarta pars olim fuit,
nunc autem tertia aut dimi-
dia ex lege nostra omnino fi-
lio relinquatur: nisi rursus in-
gratitudinis ratio refragetur.

Qq iij

Hoc ipso etiam obseruando A in auo & auia, & proauo & proauia, & nepotibus masculis aut feminis similiter: siue in potestate sint, siue sui iuris, siue ex paterna, siue ex materna linea descendant. Cumque hoc definiisset, rectè intulit, vt id quod plus relictum aut datum, aut donatum fuerit nouercæ aut vitrico, B tanquam neque derelictum, neque scriptum, vel datum aut donatum sit, filiis competat, & inter eos solos ex æquo diuidatur. Nam vt & filij etiam ex secundis nuptiis suscepti in partem cum his veniant, scriptum quidem est in quadam constitutione, non tamen hoc tempore id nobis placet, sed solis filiis ex priorē matrimonio susceptis id detur, propter quos etiam obseruatum est, nulla machinatione, vel per subdititias personas, vel aliam causam interponenda. Hoc autem quod superfluum est, inter se diuident filij qui se in parentes gratos exhibuerunt, non hi qui circa eos ingrati ostensi fuerint, & eius ingratitude rei quam leges exigunt. D tales namque, etiam eo quod exinde percipitur emolumento priuamus: ne si ea acquirendi spes eis ostentetur, aduersus parentes insurgant, atque animos tollant, & leges naturæ violent. Manifestum autem est, heic etiam si

πατρὸς τύπου φυλακισμένου καὶ ἐπὶ πατρὸς, ἢ μητρός, ἢ πατρὸς, καὶ πατρὸς, καὶ ἐγγόνων ἀδελφόνων, ἢ τῶν ἀδελφῶν, καὶ πατρὸς ἀδελφόνων ὁμοίως· εἴτε ὑπερξούσιοι τυγχόν, εἴτε αὐτεξούσιοι καθεστήκοιεν, ἐκ τῆς πατρὸς ἢ μητρός καπόντες σφραγῶν. καὶ τὸ διόρισται, ὅπως ἐπιγράφει, ὅτι τὸ πλεον κατελείφθαι, ἢ δοθέν, ὅπως ἢ τῇ μητρί, ἢ τῷ πατρί, ὡς αὐτοὶ μήτε κατελείφθαι, μήτε γράφειν, ἢ δοθέν, ἢ δωρηθῆναι ἀρμόσι τοῖς παισὶ, καὶ μεταξὺ τούτων μόνων ὅς ἴσως διαμερισθήσεται. τὸ γὰρ δεῖν καὶ εἶναι ἐκ δευτέρου γάμου παῖδας μετέχον τούτων, γέγραπται μὴ ἐπὶ πινος διατάξεως, οὐ μὴν καὶ νυνὶ ἡμῶν ἀρμόσι, ἀλλὰ τοῖς ἐκ τῆς πατρὸς γάμου παισὶ, δι' οὓς καὶ ὁρατετήρηται, διδόναι μόνοις, οὐδεμίαν μηχανήν, οὔτε δι' ὑποβολιμαίων προσώπων, οὔτε καὶ ἄλλω αἰτίᾳ ὁραλαμβανέσθαι διωκόμεως. τὸ δὲ τὸ φερετόν διαμήσοντα πρὸς ἀλλήλους ὅτι κεχαρισμένοι παῖδες τοῖς γονεῦσιν, οὐχ ὅτι ἀχάριστοι πρὸς τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἀχάριστες τοιαύτης ὑποθήκῃ καθεστῶτες, ὅποῖον ὁ νόμος ζητοῖ. εἶναι γὰρ τοιούτους καὶ τῆς ἐντεδθεν ὠφελείας ἀφαιρούμεθα· μὴ ποτε τῆς ἐλπίδος ὑποφανομένης τῆς ἐντεδθεν κτήσεως, κατὰ τῶν γονέων χωροῖεν, καὶ δρασιώοιεν, καὶ εἶναι τῆς φύσεως ἀπμάζοντες νόμους. φερετόν δὲ ὡς κἀνταῦθα, εἴ τις τούτων

qui ex utroque coniugio nati sunt, si mater intestata decesserit, ex æquo diuidenda: Donationem autem propter nuptias sui parentis excipiet utraque soboles. & filij, quidem ex prioris matrimonij suscepti in solidum donationem sibi vindicabunt: ex secundo autem nati, in solidum sponsalitiæ largitatem quam vir secundus in uxorem contulit, possidebunt, tametsi illa ad tertia vota minimè migrauerit. Quid enim hoc prioribus prodest? aut cur priores filij posterioribus iniudeant, quòd non & illi ex tertijs nuptiis iniuria affecti sunt? In summa, vnaquæque soboles sui parentis donationem propter nuptias percipiat, & cum priores filij propter secundas nuptias capiāt, secundi quoque eam omnino habeant, tamen etsi quæ iterum nupsit, ad tertijs nuptias non venerit: ne in hoc videantur esse deteriore loco quam fratres. Ex rerum autem consequentia, idem seruetur etiam in parentibus qui secundas nuptias contrahūt.

Et liberis quidem prioris matrimonij seruetur dos, quorum lucro cessit propter secundas nuptias: secundis autem, quæ ex secundis, tametsi pater ad tertijs nuptias non peruenierit.

Reliqua autē quæ in talibus lucrificerunt, pater matēve

ἢ ἀμφότερον τῶν γάμων ἀναλήφονται· παῖδες ἀδιαδέτου τῆς μητρὸς τελευτήσας, ἑξίστης καὶ ὁμοιότητος διανεμήσεως ἔσται. πλὴν μὲν ποτὲ γάμου δωρεὰν ἐπατέροι γονὴ πλὴν τῆς οἰκείου λείπεται πατρὸς, καὶ ἔξ ὀλοκλήρου μὲν ὁ πατρὸς γάμου παῖδες πλὴν ἐκείνου κερδανοδοσι δωρεὰν; ἔξ ὀλοκλήρου δὲ ἐκ τῶν δευτέρων Φυῶτες ἀπερμάτων τῆς πατρὸς ἐκείνου γυναικὸς ἀπολαύσει φιλοπρίας, καὶ εἰ μὴ πρὸς τέλος ἐκείνη σωοικέσθῃ ἤλθεν. ἢ ἢ τῆς τοῦ πατρὸς ὀνήσεως; ἢ δὲ βασιλεύουσιν ὁ πατὴρ παῖδες τοῖς δευτέροις, εἰ μὴ καὶ ἐκεῖνοι τέτοις ὑβριάζουσιν γάμοις; καὶ ἀπλῶς ἐκαστὴ γονὴ πλὴν τῆς οἰκείου γονέως λαμβανέτω πατρὸς γάμου δωρεὰν, καὶ ὅλως τῶν πατρὸς παῖδων διὰ πλὴν δευτρογαμίαν λαβόντων ὁ πατὴρ πάντως αὐτῶν ἐχέτωσαν, καὶ εἰ μὴ τέτοις ὁμιλήσῃ ἡ δευτρογαμήσια γάμοις ὥστε μὴ δοκεῖν μὴ τῆς τοῦ ἀδελφῶν ἐλάττω (ἢ). ἐκ δὲ τῆς τῶν πατρὸς ἀκολουθείας ταυτὶ καὶ ἐπὶ πατέρον ἔσω δευτρογαμουμένων. καὶ Φυλατῆδω τοῖς μὲν ἐκ τῆς πατρὸς γάμου παῖσι διὰ πλὴν δευτρογαμίαν ἡ κερδανδεῖσα παροῖς, τοῖς δὲ πατέροις τὰ ἐκ τῶν δευτέρων, καὶ πρὸς τέτοις ὁ πατὴρ ἀφήκετο γάμοις.

Τὰ δὲ γε πατρὸς ἀποδοῦναι ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐκέρδανεν ὁ πατὴρ, ἢ ἡ μήτηρ

ἐκ τῆς δευτερογαμίας, ἢ καὶ ληγάτων^A πρῶτον, ἢ φιδεκόμιστον, οὐ μὲν εἰς τρίτους ἐληλύθασι γάμοις, ταῦτα συνδιακραθέντα τῇ αὐτῶν ψευδοσίᾳ, καὶ ὑπὸ τρίτων σαλευθέντα γάμων, μὴνέτω ὡς αὐτοῖς ἀκίνητα, καὶ εἰς τὰς αὐτῶν, ὡς οἰκεῖα διαδοχὰς ἀφικνεῖσθαι, καὶ ὡς ἀψευδόντων, ὃν βουλονται διοικεῖσθαι ὅτιον.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ κέρδη πανταχοῦ καὶ^B πλὴν τῆς λόγου συνέχων εἰς τὰς ἀπὸ τελευτῆς διαζύξεις ἐνομοθετήσαμεν, βραχεῖ τινι λόγῳ καὶ κεῖνο προσείδεμεν, ὡς ὅποσα κερδανέειν ἔχοντες διαζυγίῳ λυθέντες τῆς γάμου, εἴτε ἀγαθῇ χάριτι ἐκείνου, εἴτε καὶ ἄλλως, εἴτε κατὰ πρῶτον, εἴτε κατὰ δευτερογαμίας δωρεᾶς ἐκείνου; ταῦτα κατὰ μὴμνησιν τῆς ἀπὸ τελευτῆς κερδῶν ἅπαντα φυλαττέσθαι τοῖς οἰκεῖοις πασι (ταυτοῦ τούτου φυλαττέμεν καὶ ἐπὶ τῇ ἀπερίκων γαμετῇ, εἴτε ἢ ὡς ἡμῶν τεθεῖσα διαζύξεις πλὴν προσέπειδον ἐπιμαρῆσαι) καὶ οὐ διαφερόμεθα παρὰ τινος αἰτίας ὁ γάμος τῷ διαζυγίῳ λύεται. ὅπως δὴ ποτε γὰρ αὐτὸ ἔχει τὸ πρῶτον, φυλάττεται καὶ ἐπὶ ἐκείνων τὸ κερδανέν τοῖς ἐκαστέρον γάμων ἐκείνων πασὶν ὅς ὢν προῆλθον ἔχοντες, εἴτε ἔχοντες διελεύθησαν γάμοι διαζυγίῳ, εἴτε καὶ ἔχοντες δευτεροί, καὶ εἰ τελευτῶν οὐκ ἠκολούθησε γάμῳ.

Τὰ δὲ πρὸς αὐξήσεων ἢ μειώσεων προκινῶν, ἢ δευτερογαμίας

ex secundis nuptiis, legati forrè vel fideicommissi titulo, nec tamen ad tertias transierunt nuptias, ea confusa cum eorum bonis, neque tertiis concussa nuptiis, apud eos permaneant immota, & ad suas tanquam propria veniant successiones, deque his superstites quomodo voluerint disponant.

Quoniam autem de lucris^{Cap. 30.} ubique secundum rationis connexitatem ac similitudinem cum morte dirimitur matrimonium hactenus diximus, breuiter illud quoque addamus, ut quaecumque lucrifecerint parentes diuortio soluto matrimonio, siue bonâ gratiâ, siue aliter misso repudio, vel occasione dotis, vel propter nuprias donationis, ea instar lucrorum quæ per mortem obueniunt, omnia seruentur. Eodem obseruando & in mulieribus indotatis, quatenus earum proteruiam constitutio à nobis emissâ coercet. Nec refert cuius culpa diuortio solutum fuerit matrimonium. Quocumque enim modo se res habeat, in illis quoque seruantur lucra nuprialia filiis ex illis nuptiis susceptis, siue priores nuptiæ diuortio solutæ sint, siue etiam secundæ, licet tertiæ nuptiæ secundæ non sint.

^m De dote quidem vel donatione propter nuptias au-^{Cap. 31.}

genda vel deminuenda; dictum quidem est legibus anterioribus. à nobis autem plenissimo fini traditum est, ut constante matrimonio donationes propter nuptias non solum augeantur, sed etiam initium accipiant, & sicut augeri permisimus, ita & deminui, si contrahentes confenserint, concessimus. Sed hoc quod de deminutione dictum est, si secundæ nuptiæ contractæ sint, non permittemus, ut ne offendamus constitutionem Leonis piæ memoriæ, cum liberi ex priorē matrimonio suscepti fuerint. Si enim immensam dotem aut donationem propter nuptias parens obtulerit, aut aliquid aliud largiatur, deinde cum animaduertisset quo lex tendat, id quod factum est ad minorem summam redigat, & dotem deminuerit, vel donationem propter nuptias, quod datum est, filiorum lucro non cedit, sed licebit vitrico aut nouercæ id lucrari, cum interim filiis hoc damnosum sit.

Cap.
32.

Si autem vsumfructum duntaxat vel maritus uxori, vel uxor marito testamento reliquerit: anterior quidē lex dicebat, si ad secundas nuptias venisset, vel pater vel mater, relictum vsumfructum statim amitti, sicut etiam antea proprietatē amittebant, & statim restituebatur filiis. Si autem

δωρεῶν εἴρηται μὲν ἑσσι τῶν ἐμὲ πο-
θεν νόμων. ἡμῖν δὲ ἐξήργασται πε-
λειότερον, οἱ γὰρ καὶ σωεσώτων τῶν
γάμων τὰς διὰ τὸν γάμον δωρεὰς
οὐκ αὐξέσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἐσχάτης δίδοσθαι προσεπάξασθαι, καὶ
ὥσπερ αὐξέσθαι σωεχωρῦσθαι, οὐ-
πω καὶ μειοῦσθαι τῶν σωελθόντων
βουλομένων ἐφήκαμεν. ἀλλὰ τοῦτο
(ὅτι τῆς μειώσεως φάμεν) εἰ δευτέ-
ρον γήσονται γάμου οὐκ ἐφήσομεν
(ἵνα μὴ ἡ τῇ τῆς Λέοντος τῆς δι-
σεβοῦς λήξεως προκρούσωμεν δια-
τάξει) ὡς καὶ παῖδες ἐκ τῆς προ-
τέρου γήσονται γάμου. εἰ γὰρ ἀμεῖζον
ἐπιδόσιν πλὴν προῖκα, ἢ πλὴν προ-
γαμιαίαν δωρεάν ὁ γονεὺς, ἢ ἑτερόν
ἐκ φιλοπρήσιας, εἴτε συγκατάμε-
νον ποῖ φέρεται τὰ τῆς νόμου, συ-
τείλει τὸ γινόμενον, καὶ ἐλαττώ-
σθαι πλὴν προῖκα, ἢ πλὴν προγαμιαίαν
δωρεάν, οὐκέτι κέρδους ἔσται τοῖς παισὶ
τὸ δοῦν, ἀλλ' ἐξέσται κερδαίνειν, ἢ τῷ
πατρὶ, ἢ τῇ μητρὶ, τῶν παίδων
καὶ τῶν ἀδικομένων.

Εἰ δὲ μόνον χρῆσιν προγαμια-
των ἢ ὁ ἀνὴρ τῇ γαμετῇ, ἢ ἡ σω-
οικοῦσα τῷ γήμαντι κατὰ τελευτῆν
δοσὴ βούλησιν· ὁ μὲν πρὸς ἡμῶν ἔλε-
γεν νόμος, εἰ πρὸς δευτέρους ἀφίκοιν-
το γάμοις ἢ ὁ πατὴρ, ἢ ἡ μήτηρ, αὐ-
τῆς τῆς καταλειφθείσης χρήσεως ἐκ-
πίπλει, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον ἐξέπι-
πτον τῆς δεσποτείας, καὶ πρὸς χρῆμα
τοῖς παισὶν αὐτῶν ἀποκαθίσταται, εἰ δὲ
ἄλλοι

ἀνήβοι τυχόν εἶεν ④ παῖδες, καὶ μετὰ ἡ
 τῶ ἐν μέσῳ καρπῶν· τὸ γὰρ ἐδ-
 κει τῷ νόμῳ. ἡμῖν δὲ οὐ σφόδρα τῶ-
 πο ἤρεσεν, ἀλλὰ βουλόμθα, καὶ ἡ
 χῆσις δοθεῖν ἢ κατὰ φιλοπρίαν, ἢ
 θανάτου αἰτία δωρεᾶς γινομμένης, ἢ
 καὶ ἐν ζῳῇ, ἐν οἷς ἔξεστι καὶ δωρεῖ-
 σθαι, κατὰ λειψείην, καὶ ὁ λαβὼν
 εἰς δευτέροις ἀφίκοιτο γάμοις, μὴ εἶναι
 καὶ οὕτω πλεὺν χῆσιν ἄλλοις οὐδεὶς
 ὁ πᾶντιν ἔχων πλεὺν χῆσιν. εἰ μὴ ῥη-
 τῶς αὐτὸς ὁ πλεὺν δωρεᾶν, ὡς εἴρηται,
 πεποιηκὼς, ἢ ὁ πᾶντιν κατὰ λειψόν,
 εἴτε ἄρρην, εἴτε θήλειαν φήσοι βού-
 λεσθαι πρὸς δευτέροις ἀφικνουμένην
 γάμοις τῶ πλεὺν χῆσιν λαβόντος, λυέ-
 σθαι τε αὐτὴν καὶ πρὸς πλεὺν οἰκίαν
 ἐπαναστρέφειν δεσποτείαν. ἀλλὰ πᾶν-
 τα μὲν οὕτως ἐστὶ καὶ φιλοπρίαν διδο-
 μένων φανερὸν.

Εἰ μὲν τοι ἐν πρῶτῃ ἢ πρῶτα-
 μιᾷ δωρεᾷ πρῶτα μὲν χῆσις δο-
 θεῖν, οὐδὲν παντελὲς καινίζοντες, ἀλ-
 λά τὰ ἡδὴ νενομοθετημένα κρατεῖ-
 τω, καὶ μὴ πλεὺν παρὰ τοῖς εἰληφό-
 σιν ἄλλοις οὐδεὶς· καὶ εἰ μὴ εἰς
 ἐναντίον π βουληθεῖεν ④ τελευ-
 τήσαντες. τὸ δὲ ἐν τῷ νόμῳ δεδομέ-
 νῳ κέρδος ιδιώτης ἀφελέσθαι παν-
 τῶσι ἐκ ἰσχύει.

Επειδὴ δὲ ὅλως εἰς μνήμην τῶ πε-
 ρὲς τῆς χῆσεως νόμων ἀφίκοιμθα, καὶ
 καὶ τοῦ πρῶτου ἀναμίσξαι τὸ νόμον καλόν,
 ὅτι * ἡσὶν ἐμὲ πρῶτον εἴρηται διατά-
 Βασιλ. Τομ. IV.

A fortè filij impuberes essent,
 etiam cum fructibus mediij
 temporis: sic enim legis au-
 ctori placebat. nobis autem
 melior sententia sedit, & volu-
 mus, vt si quis vsumfructum,
 aut mortis causa donauerit,
 aut etiam inter viuos, quate-
 nus tamen donare licet, &
 qui accepit ad secundas nu-
 ptias migrarit, sic quoque
 integer maneat vsumfructus
 donec superstes fuerit is qui
 eum vsumfructum habet:
 nisi si qui, vt dictum est, do-
 nationem fecit, vel eum re-
 liquit, siue masculus, siue fe-
 mina sit, nominatim dixerit,
 se velle, si ad secundas vene-
 rit nuptias is qui vsumfru-
 ctum accepit, vt exstingua-
 tur, & ad proprietatem red-
 eat. Sed hæc quidem dici-
 mus de his quæ per causam
 liberalitatis data sunt.

Sin autem vsumfructus in ^{Cap.}
 dotem, vel donationem pro- ^{33.}
 pter nuptias datus fuerit, ni-
 hil penitus innouamus: sed
 vetera iura illibata mancant,
 sitque apud eos qui accepe-
 runt dum adiuuent: licet
 millies defuncti contrarium
 iusserint. Lucrum enim quod
 à lege datum est, priuatus
 nullo modo auferre potest.

Quoniam autem in men- ^{Cap.}
 tionem legum quæ de vfu- ^{34.}
 fructu tractant incidimus,
 pulchrum fuerit & illud quo-
 que legi admiscere, quod an-
 tea quibusdam constitutioni-

Rr

bus expressum est, nempè ut
 omnium rerum, quæ ad fi-
 lium perueniunt, siue ex ma-
 ternâ linea, siue ex filiorum
 causa nuptiali, siue aliunde:
 pater vsumfructum habeat,
 quamuis secundas nuptias
 contraxerit. Eorum enim v-
 sumfructum non amitti quâ-
 diu vixerit, anterioribus et-
 iam omnibus legibus consti-
 tutum est, & in maternis & in
 aliis omnibus, quod nos quo-
 que adprobamus. exceptis
 castrensibus & quasi castren-
 sibus pecuniis, & quibusdam
 aliis.

Cap. 35. Mater tamen quæ ex bo-
 nis suis aliquid filio donauit,
 posteaque ad secundas nu-
 ptias peruenerit, ingratitude
 velamento donationem
 semel à se factam reuocare
 non poterit. Non enim vide-
 tur sincera mente ingratitu-
 dinem obiiicere, sed ex cogi-
 tatione secundarum nuptia-
 rum ad hunc prætextum de-
 currere præsumitur: nisi ma-
 nifestè probetur, filium vel
 matris vitæ insidiatum fuisse,
 vel impias manus ei intulisse,
 aut tales ei insidias concin-
 nasse ut facultatibus suis om-
 nibus eam exueret.

Cap. 36. Non concedimus mulie-
 ribus quæ ad secundas migra-
 uerint nuptias, ut prioris ma-
 riti dignitatibus & priuile-
 giis utantur, sed ad quem
 post primum venere matrimo-
 nium, illius fortunam am-

ξέσιν, ὡς πάντων ὁ πατήρ. ἢ εἰς
 τοῦ παῖδας ἀφικνουμένων, εἴτε ἐκ
 μητρῶας σφραγῖς, εἴτε ἐκ γαμικῆς ἢ
 παῖδων αἰτίας, εἴτε ἀλλὰ χόθεν, πῶς
 χεῖσιν ἐχθ. καὶ ἐν εἰ. πρὸς δευτέρους ἐλ-
 θοὶ γάμοις. πῶς γὰρ χεῖσιν αὐτῶν ἀ-
 χεῖς οὐ πείν, ἰδμεν ἀδιάπτωτον, καὶ
 ὅτι πρὸς ἡμῶν ἅπαντες βούλονται νό-
 μοι, καὶ ὅτι τοῖς μητρῶοις, καὶ ὅτι
 τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, καὶ ἡμεῖς σύμφα-
 ρμοι. ὁ δὲ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ οἱ ἰδιοκτη-
 τῶν πεκουλίῶν ἐξηγήσῃ λόγους, * καὶ
 ἐτέρων ἰνῶν.

Η μήτηρ μὲν τοῖς δωρησαμένη τοῖς
 παῖδι τῶν οἰκείων, εἴπερ εἰς δευτέ-
 ρους ἐλθοὶ γάμοις, οὐκ ἂν δυνάμετο
 καὶ πρὸς φασιν ἀχαιρίσας τὸ δεδο-
 μέν. ἀνατρέπειν. οὐ γὰρ ἐκ κα-
 θαρᾶς δοκεῖ γνώμης πῶς ἀχαιρίσας
 εἰσάγειν, ἀλλὰ ὅτι δευτέρῳ γάμον ἐν-
 νοοῦσα, ὅτι πάντως ἐλθεῖν πῶς σέ-
 ψεν πρὸς εἰληπταί. πῶς εἰ μὴ καθα-
 ρῶς ὁ παῖς ἢ πῶς πῶς ζῶντι αὐτῷ
 ὅτι βουλεύων τῇ μητρὶ, ἢ χεῖρας ὅτι
 βάλλων ἀσεβεῖς, ἢ πῶς τῆς οὐ-
 σίας ὅλης ἀφαίρεσιν πρὸς φασιν ἢ κατ'
 αὐτῆς ὅτι πρὸς φασιν.

Οὐ μὲν συγκυροδμήν πῶς γυ-
 ναῖξιν πρὸς δευτέρῳ ἀφικνουμέ-
 ναις γάμον, ἐπὶ βούλεσθαι πῶς τῶν
 πρὸς φασιν συνομικῶν αἰτίας,
 ἢ τοῖς πρὸς φασιν χεῖσας, ἀλλ' εἰς
 οἱ δὲ μὲν πῶς πρὸς φασιν ἀφίκον-
 το γάμον, ἐκείνου σερχέτωσαν πῶς

τύχῃ. ἢ γὰρ τῇ ἐμμετρῶδεν ὀπλε-
λησμένη, οὐκ ἀν' αὐτῆς ἐκ τῇ ἐμ-
μετρῶδεν βόηδοιτο.

* Τινὸς δὲ δὴ βασιλέως καὶ κεῖνο
δύροντες ἄξιον τῆς ἐαυτῶν ἡμισυμῆθα
μέρος ποιήσασθαι νομοθεσίας, ὥς ὅτι
πάντων ἡ μήτηρ ἄξιοπιστότερα πρὸς
τὴν τῇ παιδῶν ἀναγωγὴν ἐδύνει,
δίδωσιν αὐτῇ καὶ τὸ νόμοι, εἰ
μὴ πρὸς δευτέροις φοιτήσας γάμοις.

Τὰς δὲ δὴ προῖκας αὐτῶν ἀναλάβοιεν

① συνοικοῦντες, οὐ δώσουσι προχί-
ρος ταῖς γυναιξὶ συνεστώτων ἐπὶ συ-
οικεσίῳ, πλὴν ἐξ αὐτῶν αὐτὸς ὁ νόμος
ἡλθμῃσιν. ἐπεὶ τοῖς γὰρ εἰς τὸ ἴδιον πρῶ-
ξαιεν, μὴ μῆτις δῶρεας τὸ γυνόμην
αὐτόθεν εἰς δόκεϊ, καὶ εἰ τελευτήσῃ ἡ
γυνή, καὶ ἀναλήψονταί τας προῖκας

① δίδωκοτες αὐτὰς ἄωρος ταῖς γυ-
ναιξὶν ἄνδρες παρὰ τῇ κληρονομίῳ
τῶν γυναικῶν, μὴ τῶν ἐν μέσῳ κάρ-
πῳ, αὐτοὶ τε καὶ ① κληρονόμοι αὐ-
τῶν, καὶ ἔξοισιν εἰς κέρδος καὶ τὸ συμ-
πεφωνημένῳ. καὶ εἰ πρὸς δευτέροις
ἀφίκοιντο γάμοις. ① ἄνδρες, φυλά-
ξοισιν ἀνεκποίητα ταῦτα τοῖς παῖσι.
τὸ δὲ καὶ καθ' ὅλου διατεταγμένῳ.

εἰ μὴ ποι μὴ τυχοιεν λαβόντες ①
συνοικοῦντες τὰς προῖκας ἐπὶ συνεστώ-
τος τῆ συνοικεσίῳ, καὶ μὴ τελευτῶν
αὐτὰς τῶν γαμετῶν καὶ ① νόμον πρῶ-
τῶν ἐκείνων λείψοντα κληρονόμων,
καθὰ πρὶν ἡ γράφη βούλεται τῆ προ-
κῶου.

Εἰ δὲ ὀπλοπέδοι γυνὴ τῇ παιδῶν,
πρόδηλον ὡς ἀνέκων καθεστῶτων, * διο-

A plectantur. Nec enim quæ
priorum oblita est, denud ex
prioribus beneficium conse-
quetur.

Sanè & hoc quod à quo-
dam Imperatore cōstitutum
inuenimus, dignum censui-
mus quod referremus in par-
tem legum nostrarum: quo-
niam enim mater ad filiorum
B educationem idoneior vidē-
batur, hoc quoque ei lex con-
cedit, nisi ad secundas nu-
ptias migrarit.

Cap. 38.
Dotes autem quas inariti
acceperint, non facile reddēt
39.
vxoribus suis cōstātē matri-
monio, nisi ex causis quas lex
enumerat. Alioqui si quid ta-
le fecerint, instar donationis
quod agitur hoc ipso esse vi-
debitur. Et si mulier deceffe-
rit, mariti qui eas immaturē
reddiderunt vxoribus, ab ea-
rum heredibus repetent cum
fructibus mediij temporis,
ipsi, & heredes eorum, & in
lucrum habebunt prout con-
uenerit. Et si inariti ad secun-
das nuptias transierint, ea
minimē alienanda seruabunt
filiis suis: id quod generaliter
cōstitutum est. Sed si mariti
dotes non acceperint cō-
stante matrimonio: etiam
post mortem vxorum secun-
dum legem eas ab heredibus
earum petent secundum tē-
norem dotalis instrumenti.

Cap. 40.
Si autem mater filiorum
suorum impuberum tutelam
administret præstito iureiu-

Rr ij

Basil. Tom. IV.

rando se iterum non nupturam, deinde & priore cubili & promissis contemptis, ad secundas nuptias venerit, nec perito alio tutore, nec rationibus redditis, eique quod debetur ex ratione tutelæ gestæ persoluto, non solum res ipsius liberis eius hypothecæ iure supponantur, sed etiam res vitrici ex huius constitutionis auctoritate: ipsamque repellit à successione filij qui impubes decessit, etiam si pater ei pupillari modo matrem substituerit. Atque hæc quidem anteriores principes. Nos autem miramur, quare mulierem adeo impiam, ut sua ipsius promissa negligeret, & ad tam inimaturas nuptias veniret, tribus maximis neglectui habitis, nempe veritate, & memoria defuncti, & matris affectu, ita parvis poenis subdiderunt, & cum ei quæ intra annum luctus nuplit, & nondum filiorum mater fuit grauiorem poenam imponant, licet filios non habeat, solius honestatis habitatione: mulierem autem tam effusam in libidinem non hisdem poenis subdant, quas sustinent quæ ante tempus luctus ad secunda vota declinarunt. Ideoque sancimus ut mulieres quæ sic de cætero mentiri ausæ fuerint, præter præcedentes poenas, eas quoque omnes subeant quas de mulieribus quæ intra annum

Α μωσαμένη πρὸς δεύτερον μὴ ἐρχεσθαι ^{διεπαλ-}
 γάμον, εἴτα κατὰ φρονήσασα καὶ τὸ πρὸς ^{χλαμν, &}
 τέρας δυνῆς, καὶ τῆς * ἐπαγγελίων εἰς ἀν- ^{in Reg. exemp.}
 δρὸς ἐλθοῖ δεύτερον, μὴ πρὸς δεύτερον ὁππ- ^{super-}
 ὅσον τε αἰτήσασα, καὶ οὐδ' ὀλοισμοῖς ^{scriptu}
 ἀπαγομένη, καὶ καὶ ἀπαγορεύσασα πᾶν ὅσον ^{est, &}
 ἐντεδέν ὀφείλει, οὐ μόνον τὴν αὐτῆς ὑπο- ^{διεταγ.}
 θήκην ἔχον ὁ νόμος συγχωρεῖ τοῖς πα- ^{restitu-}
 σίν, ἀλλὰ καὶ τὴν γήμαντος ἑσέαν ὑπάγ- ^{vetus}
 τῆς ὑποθήκας· αὐτῇ τε ἀπαγορεύει ^{inter.}
 τὴν παιδὸς διαδοχὴν ἀνῆβου τελευτῆς ^{δομα}
 πος, εἰ καὶ ὅς ὑποκαταστάσεως ὁ πατήρ ^{ut in}
 αὐτῇ ἐλθεῖν πρὸς πλὴν τῆς παιδὸς εἴποι ^{Bas.}
 διαδοχὴν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ^{* al. ὅρ.}
 ἡμεῖς ὅσον ἀπαγορεύομεν, εἰ γυναικα ^{καὶ}
 οὕτως ἀσεβῆ καθεστῶσαν, ὡς καὶ αὐτὴν ^{καὶ}
 * ἐπαγγελίων ἀμελήσασα, καὶ οὕτω πρὸς ^{* Scr. & vet.}
 ἄλλον γάμον ἐλθεῖν, τελευτῆς τῆς με- ^{interp.}
 σῶν ἡμελημένων, * ἀληθείας τε, καὶ τὸ ^{ὅρ.}
 τελευτήσαντος μηνῆος, καὶ τῆς τῆς παιδὸς ^{* Sic etiam}
 σοφῆς, οὕτως ὀλίγας ὑπέβαλον ποι- ^{al. vet.}
 ναῖς, καὶ πλὴν μὲν πρὸς τῆς πενθήμερου χρο- ^{interp.}
 νου γήμανθην, ὅσον οὐδὲ πάντως μη- ^{τὸ δὲ}
 τέρας παιδὸς καθεστῶσαν, τιμωροῦνται ^{καὶ}
 πικρῶς, ἀλλὰ καὶ εἰ παῖδας οὐκ ἔχει, ^{καὶ}
 διὰ μόνον τὴν σεμνότητά ταῦτα πρὸς ^{καὶ}
 τοντες· γυναικα δὲ οὕτως ἐκκεχυμέ- ^{καὶ}
 νην ὁππθυμίας, οὐ τῆς αὐτῆς γυν- ^{καὶ}
 ὑπέβαλον ποινῆς, ὅποιος ὑπο- ^{καὶ}
 μήνοισιν αἱ πρὸς τῆς πενθήμερου χρο- ^{καὶ}
 νων εἰς ἔσθρον συνοικέσιον ἀποκλίνε- ^{καὶ}
 σαι. ὥστε νόμος τε τοῦ μὲν, τὰς οὕτω τὸ λοι- ^{καὶ}
 πὸς * διαφύεσθαι τοῖς μὲν γυναι- ^{* Sic etiam}
 κας πρὸς τῆς ἡδὴ πρὸς τῆς φείσεως ^{Hal.}
 ποινῆς, καὶ ταῦτας ὑφίστασθαι πείρας, αἱ ^{vet.}
 ἐμπερὸν εἴπομεν ὁππ τῶν πρὸς τῆς ^{int.}
 καὶ ^{ὅρ.}

πενθίμου χρόνου γεγραμμένων γυναι-
κῶν, πλὴν τε ἀπμίας, καὶ τὰ ἄλλα πάντα
ταύταις ἐπαρσύντες, καὶ λύσιν αὐταῖς τῆς
ποινῆς δίδοντες πλὴν αὐτῶν ὑπὲρ κα-
κείνων, τὸ δεῖσθαι βασιλέως, καὶ πλὴν
ἡμίσαν μοῖραν δίδοναι τοῖς πασι τῆς
οἰκείων, οὐδὲ τῆς χρήσεως ὧς αὐταῖς
μυρούσης. καὶ ἀπλῶς ἴστω αὐτῶν πτε-
ρῶν, διὰ πλὴν τῆς γάμων ἀνάστασιν, τῇ
πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου γεγραμμέ-
νῃ. εἰ δὲ καὶ τῆς φισικῶν ἐπιτροπῶν
παίδων (καὶ γὰρ δὴ καὶ τὴν ποδεδωκε-
μεν αὐτῇ,) ἄλλ' οὐκ εἰς ἀνδρὸς ἐλ-
θοῦσα, καὶ μὴ ταῦτα προέξασα ἀ-
πὸ ἐμὸν ὄφελος εἴρηται, ταῖς αὐταῖς
ὑποκείτω ποινῇς. πρὸνοια δὲ ἔστω
καὶ μὴ τὰς ἐξουσίας τοῖς τῆς ἐθνῶν
ἡγευμένοις, ἐν ταῦτα δὲ τῶν ἐνδοξοτά-
των ὑπαρχῶν τῆς ὑδαίμωνος ταύτης
πόλεως ἅμα τῷ πραιτωρῇ, ὃς τοῦ-
του μέλει τῶν μερῶν, ὥστε βουλευμένης
εἰς γάμους ἐλθεῖν τῆς ἐπιτροπευούσης
γυναικὸς, καὶ προβλεπθῆναι τοῖς νέοις
ἐπιτροπῶν, καὶ τοῦ λογισμοῦ ὑπο-
δεξασθαι, καὶ ὅπως ἡ μήτηρ ὀφείλει
προφάσει τῆς διοικήσεως, καὶ τὴν πο-
δοδιδῶναι.

Ἀρέσκει δὲ ἡμῖν ἡ Ζωῶν^Θ D
πάσης τῆς τῆς ὑπερβολῆς λήξεως διὰ-
τάξις, βουλευμένη τῷ πατρὶ εἰ κε-
λευθῇ τῶν ἰδίων παιδῶν πρεσβεῖν^Θ
ὑπὸ ἀγρεσιν, ἢ ὑπὸ ἡμέραν δοῦ-
ναι, μὴ ἄλλως ἀπαγγεῖναι πλὴν
ὑπὲρ τῆς δόσεως τῆς πρεσβεῖων ἀ-
σφάλειας, πλὴν εἰ μὴ δευτέροις
ὁ πατὴρ ὁμιλήσῃ γάμοις. ἔστω

Basil. Tom. IV.

luctus ad secundas nuptias
properarunt; exposuimus,
tam infamiam illis quam cæ-
tera omnia inferentes, & ean-
dem quam illis pœnarum ve-
niam indulgentes, nempe ut
& principi preces offerant,
& bonorum suorum partem
dimidiam filiis dent, ne usu-
fructu quidem apud eas re-
manente. ad summam, eam
propter immaturas nuptias,
parem facimus ei quæ intra
tempus luctus nupsit. Sed &
si tutelam filiorum natura-
lium administret, nam hoc
quoque ei concessimus, si ta-
men ad secundas nuptias con-
uolauerit, nisi fecerit ea quæ
prius dicta sunt, hisdem sub-
datur pœnis. Curent autem
in prouinciis Præsides earum,
hic autem gloriosissimus Pre-
fectus huius felicissimæ vrbs,
vna cum Prætoře, cui ea res
curæ est, ut si mulier, quæ tu-
telam administrat, ad nuptias
venire velit: & pupillis tutor
constituatur; & rationes ac-
cipiant, & quod debet mater
ex ratione administratæ tute-
læ, id exoluat.

Placet quoque nobis Ze-
nonis piæ memoriæ consti-
tutio, quæ vult ut si pater
iussus sit præstare filio suo
legatum in diem, vel sub
condicione relictum, non a-
liter cautionem legatorum
seruandorum causa filio præ-
stet, quam si pater secun-
das nuptias contraxerit: hanc

R r iij

enim etiam poenam sustineāt, qui nuptias iterant.

Cap.
42.

* Sed & si quis inter reuerendissimos clericos cooptatus, eos inquam, qui supra lectorem aut cantorem sunt, uxorem duxerit, constitui-
mus & volumus ut sacerdotio cadat. Si verò cum lector esset, & uxorem duxisset, deinde ex inexcusabili aliqua necessitate ad secundas nuptias venerit, ad maiorem gradum ordinis ecclesiastici non ascendet, sed illic manebit apud uxorem, quod affectum circa eam prouectui ad maiora prætulerit. Sed & si cum esset laicus, ad subdiaconi vel diaconi, vel presbyteri ordinem venire voluerit, deinde apparuerit eum uxorem habere, quam virum experram duxerit, quæque vel a viro diuorterat, vel alias non legitimè ei sociata fuerat, vel etiam ipse ad secundas nuptias venerit, sacerdotium non impetrabit. Sed etsi clandestinis artibus ad consecrationem irrepsit, omnino ea excidet.

Cap.
43.

Quod autem sequitur, tametsi vetus ius est, quodque multis recepit correctiones, non modò ab aliis, sed etiam à nobis, nondum tamen peruenit ad absolutam emendationem, quam nunc perfectiores, præsentia sancimus. Quæ enim vocatur Iulia Miscella; lex antiqua prætexens

A ἥ καὶ τὸ τοῖς δευτέρω γαμοῖσιν ἔπι-
πύμι.

Αλλὰ καὶ εἴ τις ἐν τοῖς ἀλαβε-
σταῖς τελῶν κληρικοῖς (τοῖς ὑπὲρ
Ⓜ ἀναγνώσῃ ἢ ψάλτῃ φαμὺν,
ὅλως ὁμιλήσας γάμοις, τὸν ἐκ τῆς
ἡμετέρας διατάξεως ἐκπύπῃ τῆς ἱε-
ροσύνης διατάξασθαι τε καὶ βουλό-
μῃ. εἰ μὲν τοῖ γε ἀναγνώσῃ ὦν καὶ
B γήμας, εἴτα διὰ τὴν ἀπαραίτητον
ἀνάγκην εἰς δευτέρους ἀφίκοιτο γά-
μοις, οὐκ ἐπὶ πρὸς τὸ μείζων τῆς ἱε-
ροσύνης ἀναλήσεται γέρας, ἀλλ' αὐ-
τὸ μὲν ὡς τῇ γυναικὶ πλεῖστον ὑπὲρ
ἐκείνης προκρίνας ἀποσυντῇ τῇ
τὰ βελτίω προόδου. εἰ δὲ ἐν ἰδίῳ τῇ
ὦν ἔπι χροτονίαν ὑποδιακόνου, ἢ
διακόνου, ἢ πρεσβυτέρου ἐλθεῖν βού-
C λωιτο, εἴτα φανεῖν γυναικὰ ἔχων
μὴ ἐκ ὁρδενίας αὐτὰ συνωικήσα-
σαν, ἀλλ' ἢ διεζυγμένῃ ἀνδρὶ, ἢ
ἄλλως οὐκ ἔξ ὁρχῆς αὐτὰ νομίμως
συνελθούσαν, ἢ καὶ αὐτὸς πρὸς δευ-
τέρους ἀφίκοιτο γάμοις, οὐ τεύξεται
τῆς ἱερωσύνης, ἀλλὰ καὶ εἰ λαθὼν
εἰς τὸ ἐλθεῖν, πάντως αὐτῆς ἐκπε-
σεῖται.

D Τὸ δὲ ἐφεξῆς πρᾶγμα μὲν ὅτι
παλαιόν, καὶ πολλὰς δεξάμεν Ⓜ ἐ-
πανορθώσας, οὐ παρ' ἐτέρον μόνων,
ἀλλ' ἡδὴ καὶ ὑφ' ἡμῶν οὐ μὲν πρὸς
πλεῖστον εἰς ἀκρὸν Ⓜ εἰς παρὰ χρομέ-
ν Ⓜ ὁρδοῦν, ὡς νῦν μεταδιώ-
κοντες τὰ παρόντα νομοθετοῦμεν.
ὁ γὰρ καλούμεν Ⓜ Ιούλιον Μι-
σκελλας, παλαιὸς νόμος Ⓜ ὁρχῆς

τὴν παῖδοποιίαν ἀποβαλλόμενον· ἃ
 ἀπούδασιμα ἐπέτρεπε ταῖς γυναιξίν,
 εἰ καὶ ὁ ἀνὴρ κωλύει, καὶ ἡ ὑπὲρ τύπου
 καταλιμπάνει ὑπὲρ τῆς μὴ πρὸς δευ-
 τέρῳ ἀφικέσθαι γάμον, ὅμως καὶ εἰς
 ἀνδρὸς φοιτᾷν καὶ ὀμνύειν ὥς πα-
 ῖδων ἐνεκὲν τῆς τοῦ ἀνδρός καὶ τὸ κα-
 ταλελειμμένῳ λαμβάνειν. καὶ ταῦ-
 τα μὲν εἰς ἐνιαυτὸν ἐδίδου ταῖς γυ-
 ναιξίν πλὴν ἀδελφῶν. Τύπου δὲ παρελ-
 θόντος εἴπερ ἡ βουλήν τι λαβεῖν τὸ κα-
 ταλελειμμένῳ, οὐκ ἄλλως ἢ ταῖς
 γυναιξίν τῆς τοῦ ἀνδρός λαβεῖν, πρὶν αὖτὴν ἀ-
 σφαλῆσαι ἐκδοῖντο, ὥς οὐκ ἔστι
 δεύτερῳ ἐλθόντων γάμῳ. ἄλλα
 πάντων δὲ πλὴν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ αὖ-
 τος ὁ Ιούλιος Μισκέλλας ἐξέδωκεν,
 ἀλλὰ ὁ Κουίντιος Μούκιος Σκαέ-
 βολας πρὶν νομοθετήσας ἐπιτελεῖν,
 ἔστι πάντων δὲ τῶν ἡρημνυμένων εἰς
 τὰς τῶν ἀνδρῶν κωλύσας τὰς
 τοιαύτας ἐπινοήσας ἀσφαλείας. ἡ-
 μεῖς τῶν οὖν ὁρῶντες τὰς πολλὰς δὴ
 γυναικῶν ἐπιθυμίαν γάμων οὐ διὰ
 παῖδοποιίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς
 φύσεως ἀνάγκην, καὶ ὀμνυούσας
 καὶ γαμουμένας, καὶ ἀρβανού-
 σας τὰς τῶν πελδοπῶντων γυναικῶν,
 ὥς τῶν πλὴν δὲ τῶν πρὸς τὸν ἀν-
 δρῶν δευτέρῳ ἀποδοῦναι μέρῳ, καὶ πλὴν
 ἐπιπορεύσας αὐταῖς κωλύσαι, καὶ μὴ
 συγχωρῆσαι τοιούτοις ὅρκους ὑπέ-
 χαν, ἐφ' οἷς πάντως τὸ τῆς ἐπι-
 πορείας ἀποχρῆσθαι. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐ-
 κείνοι ἀποσέκλειτο τῶν νόμων, τὸ
 δεῖν τὰς ἀπαίδας οὐσας γυναικῶν,

studium liberorum procrean-
 dorum, permittebat mulieri-
 bus, tametsi maritus prohi-
 beret, & aliquid reliquisset
 ea conditione, ne ad secun-
 das nuptias perueniret, ut ni-
 hilo minus iterum nuberet,
 & dato iureiurando se non
 nisi liberorum procreando-
 rum causa nubere, id quod re-
 lictum esset caperet. Et hanc
 quidem potestatem intra an-
 num dabat mulieribus, eo au-
 tem transacto si vellet capere
 quod relictum erat, non lice-
 bat mulieribus hoc capere,
 nisi praestita cautione, quā ca-
 uerent se ad secundas nuptias
 non peruenturas. Cæterum
 hanc adiectionem ipsa lex
 Julia Miscella non inuenit,
 sed Quintus Mutius Scæuola
 hoc antea constituerat, qui
 in omnibus conditionibus
 quæ in non faciendo conci-
 piuntur, tales cautiones ex-
 cogitavit. Nos igitur cum
 plerasque mulieres videre-
 mus, non tam liberorum sus-
 cipiendorum causa quam na-
 turæ lege impellente, & iu-
 rare & nubere, & defuncto-
 rum transgredi voluntatem:
 in primis in edendum esse par-
 ti diuini censiuius, & co-
 hibendum periurium, nec
 concedendum ut ea subeant
 sacramenta, propter quæ fa-
 cile ad periurium perueni-
 tur. Nam nec illi legi adie-
 ctum erat, ut hæ tantum mu-
 lieres quæ liberos non habe-

Rr iiii

rent: hoc iusiurandum darent: sed illis etiam quæ liberis haberent, proponebatur iusiurandum, quod Deum simul & animam defuncti offenderet: cum utique periurium in promptu esset, liberorum autem procreatio in fortunæ munere positum esset. Quoniam ergo constitutione nostra sublato iure iurando, & relictorum capiendorum licentia concessa, animaduertimus horum alterum à nobis prætermisum esse, ideo defuncti quoque animæ medendum esse censuimus præsentī lege perlata. Non enim volumus morientium voluntates nihil illicitum habentes interciderē. Nam si diceremus quidem, oportere mulierem omnino cum maritus præceperit ne nubat, hoc obseruare, haberet fortē an lex aliquid acerbitatis: nunc verò cum alterum propositum sit, ut si velit nubere, non capiat quod relictum est, extremæ absurditatis est, defuncti voluntatem despiciere ita periclitantem, ut ei & nubendi facultatem det, & accipiendi id quod relictum est: & per omnia molestia afficiendi priorem coniugem.

Cap.
4.

Quamobrem sancimus, si quis prohibuerit uxorem ad secundas nuptias transire, aut etiam uxor maritum (idem enim ius in utroque est) &

τὴν ὁμνυεῖν ὅρκον· ἀλλὰ καὶ παῖδας ἐχούσας· περὶ τοῦ τῶν ὀρκῶν θεῶν ὁμοῦ καὶ πῶς τὴν κατοιχομένου λυποῦνται ψυχῇ· καὶ οἷον τὸ μὲν τῆς ἐπιτορκίας περὶ ἑαυτῶν, τὸ δὲ τῆς παιδοποιίας ἐν τοῖς τύχῃς ἀπικοιτοῦ δώροις. Ἡ δὲ τρίτῃ τῶν τῶν ἡμετέρῳ τε διατάγματι νόμῳ, ὅρκον αὐτῶν ἀφελόντες, καὶ πῶς τῶν πῶς ἐπιτρέψαντες λήψιν ἐνενοήσασθαι, ὡς πατέρων ἡμῶν τῶν περὶ ἀγαθῶν ὁρᾶν ἐλπίσαι, τὸ δεῖν καὶ πῶς τῶν κατοιχομένου διαπεδοῦναι ψυχῇ, διὸ δὴ τὸ ὁρῶντα πᾶσι νόμον· οὐ γὰρ βουλόμην τὰς τῶν τελευτώντων οὐδὲν ἀποπῶν ἐχούσας βουλάς διαπίπτειν. εἰ μὲν γὰρ ἐφάσκομεν δεῖν πῶς γυναικαὶ πάντως τῆς ἀνδρός ἐπιτάξασθαι μὴ γαμεῖν τῶν φυλάττειν εἶχεν αὐτῇ πικρὸν ἴσως ὁ νόμος. νῦν δὲ δευτέρου περὶ τῶν εἰς βουληθεῖν γαμεῖν, μὴ λαβεῖν τὸ καταλειμμένον, τῆς εἰς ἕνα ἀποπῶν ὅτιν περὶ πῶς γυναικὶ τῶν τελευτήσαντων οὕτω κινδυνεύουσιν, ὥστε αὐτῇ δοῦναι παρρησίαν καὶ γαμεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸ καταλειμμένον· καὶ διὰ πάντων λυπεῖν τὸ περὶ σωκοῦντα.

Ὡς διατάγματι, εἰ τις κωλύσῃ πῶς γαμεῖν περὶ ἕτερον ἐλθεῖν σωκοῦντα, ἢ καὶ ἡ γαμετὴ τὸ ἀνδρα (ταῦτ' γὰρ ὅτιν ἐκάτερον) καὶ

ὑπὲρ τούτου ἡ καταλίπειν, ὡς ἐκ
 δυοῖν αἵρεσιν ἔχον τῶν συνοικοῦντων
 ὁ ἕτερον, ἢ πρὸς γάμον ἐλθεῖν, καὶ ὁπο-
 τίξασθαι τῇ λήξει, ἢ εἴπερ τῆτο οὐ βού-
 λοιτο, ἀλλὰ ἡμᾶς τὸ τελευτήσαντα πάν-
 τως ὁπορίσθαι τὸ ἐφεξῆς γάμων. ἀλλ'
 ἵνα μὴ τὸ παρῶν μετέωρον ἦ, καὶ μὴ
 χρόνους ἴσως μακροὺς ἐπανόσι πάλιν ἢ
 εἰς παρῶν, διατῆτο καλῶς ἡμῖν ἐδο-
 ξεν ἔχον ὁρίσασθαι τὸ παρῶν, καὶ εἰσω
 μὲν ἐν αὐτῷ, μὴ δὲ παντελῶς ἀπαίτη-
 σιν τῆς καταλειμμένου, πλὴν εἰ μὴ
 ὅπως ἱεροσύνης ὁπληγυρόμενος θατέ-
 ρω τῶν προσώπων, ὅθις δόξιν πλεονέ-
 ψιν, ὡς ἐκείνους γάμων οὐσης ἐλπίδος, εἰ
 μὲν τοῖς διαδραμεῖν συμβαίη τὸ ἐν αὐ-
 σαῖον χρόνον, δίδωμι τῷ προσώπῳ
 τούτῳ λαβεῖν τὸ καταλειμμένον, ἔχον
 ἀπλῶς ὅτι οὕτως. ἀλλ' εἰ μὲν ἀκίνητον
 εἴη τὸ παρῶν, μὴ ἄλλως τῆτο λαμ-
 βάνειν τὸ παρῶν πλὴν εἰ μὴ διωμο-
 σίδω ἐκδοίτο, ὅτι ὑποθήκην ὑποδοίτο τὰ
 αὐτῷ παρῶν, τῆτο ὁπρὶ καὶ σῶπι-
 ρῶς ἐκ τῆςδε τῆς νόμου δίδωμι, ὡς εἰ
 πρὸς δευτέρον ἐλθοι γάμον, ὁποδίδωσι
 τὸ δεδωμένον τοιοῦτον, ὅποιον ὥρην-
 φεν, ὁποδίδωσι, καὶ οὐκ ἐλαβεῖν ἐν μέσῳ
 καρποῖς, εἰ δὲ κινητὸν εἴη τὸ παρῶν, εἰ
 μὲν ὑπόθεσις ἔχοι τὰ τὸ παρῶν, τῶν
 προσώπῳ τῷ βεβλημένῳ λαβεῖν, δίδο-
 δαι τὸ καταλειφθὲν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀσφα-
 λείᾳ καὶ ταῖς αὐταῖς ὑποθήκαις. ἀλλ' εἰ
 μὲν ἕτερον τὸ κινημένον εἴη, τοιοῦτον
 ὁποδίδωσι ὅποιον εἴληφεν, ἢ τὸ τὸ ἐλα-
 τώσεως δεξαμένον μέρους. εἰ δὲ χρή-
 ματα εἴη, καὶ μὴ πόκων ὁποδίδωσι ὡς

ea conditione aliquid reli-
 querint; ut alter coniugum
 ex duobus eligat, utrum velit
 ad nuptias venire, & perce-
 ptioni renunciare, aut si hoc
 nolit, & defunctum honorat,
 omnino abstinere de cætero
 nuptiis. Verum ne res inpen-
 denti sit, & post multos for-
 tē annos recurrat petitio,
 propterea optimum factum
 arbitrati sumus rem definire,
 ut intra annum quidem reli-
 ctum peti non possit, nisi su-
 perueniens sacerdotium al-
 teri personæ protinus ius ca-
 piendi præbeat, quasi nuptia-
 rum spes omnis decollarit.
 Anno autem transacto con-
 cedimus quidem ei personæ
 ut capiat quod relictum est,
 non tamen simpliciter. Sed
 si quidem res immobilis sit,
 eam non capiat, nisi præstita
 cautione iuratoria cum hy-
 potheca rerum suarum ex-
 pressa, vel tacita ex hac con-
 stituratione, ni conditioni pa-
 reatur de restituenda re; qua-
 lem accepit, cum fructibus
 medij temporis. Sin autem
 res mobilis sit, & persona
 quæ capere vult, locuples sit,
 præstetur quod relictum est
 sub eadem cautione & his-
 dem hypothecis. sed si qui-
 dem aliud quid rerum mobi-
 lium sit, rem reddet qualis
 data est, vel diminutionem
 eius refarciet. Sin autem pe-
 cunia numerata legata sit,
 reddet etiam cum usuris quas

inde percipere potuerit, eare sacramento restituentis dirimenda. Si autem foenori pecuniam non dederit, ad usus autem suos conuerterit, usuras trientes reddat. Sed si non multum locuples sit, fideiusfor quoque ab eo exigatur. Quod si nec fideiussorem dare possit, tunc sub iuratoria cautione & hypotheca, secundum quod dictum est, rerum suarum, capiat quod relictum est. Statim autem atque ad secundas nuptias peruenierit, id ab eo qui dedit vindicetur, apud quamcunque personam exstiterit, ut proinde habeatur quasi ab initio data non esset. Quod quidem in omni casu restitutionis, siue mobilis, siue immobilis res sit quæ reddenda est, seruandum esse sancimus. Si autem pecunia numerata relictæ sit, fideiussores autem dare non possit, neque dignus sit cuius fidei hoc committatur, manebit quidem illud apud eum à quo relictum est. Is autem tertiam centesimæ usurarum nomine ipsi præstabit: quam tamdiu pendet donec ille ad secundas nuptias peruenerit; quo tempore solutas quoque usuras reddet: vel manifestum sit, non posse eum ulterius ad nuptias peruenire; vel ratione sacerdotij: tunc enim ei dabit quod relictum est, vel morte. Id enim omnino capient here-

^A κείθεν λαβεῖν ἰσχύσεν, ὅρκῳ τῷ ἀναδιδόντῳ τούτου κεινομένου. εἰ δὲ ἐκ ἐδανείσε μὴ, συνεχρήσατο δὲ, πλὴν ἀπὸ τείτου ἐκαποσῆς ἀποδιδόντω τὸν. εἰ δὲ μὴ σφόδρα διπλοῦς ἔσται, καὶ ἐγγητὴν τῶτον πωρῶσαι. εἰ δὲ οὐκ ἰσχύει. ^Β ἐγγυμένῳ δοῦναι, πτωχεύει. ^Γ διωμοσία, καὶ ὑποθήκη κατὰ τὸ εἰρημένῳ τῷ ὄντων αὐτῷ πωρῶσαι. ^Δ μετῶ, λαμβανέτω μὴ τὸ κατελελειμμένῳ, ὅθεν δὲ ἄμα πρὸς δευτέροις γάμοις ἐλθεῖν, τὴν ὑπὸ τῷ δόντῳ ἐκδικεῖσθαι καθ' οἷον ὡς πωρῶσαι. φανεῖν πωρῶσαι, ὡς αὐτῷ πλὴν δέχων οὐδὲ δοθῆναι δοξάν. ὅθεν τῷ παντὸς τῆς ἀναδύσεως δε- ^Ε ματος, εἴτε κινήτων, εἴτε ἀκινήτων εἴη τὸ μέλλον ἀναδιδόναι κρατεῖν δεσποζόμεν. εἰ δὲ χρυσίῳ εἴη τὸ κατελελειμμένον, ἀπὸ πρὸς δὲ ἔσται πρὸς ἐγγύῳ, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀξιώχρεος εἴη τῷ κατεπσευδῆναι, μένειν μὴ παρ' ἐκείνῳ ἐγγύῳ τὸ ὅτι οὐ κατελελείπει. ^{ΣΤ} δὲ ἐκ τείτης ἐκαποσῆς αὐτῷ τὸν τελειῶν ὃν μέχρι τότε καταβαλεῖ ἕως ἢ δευτέροις ἐκείνοις ὁμιλήσει γάμοις, ὅτε καὶ τῆς ἀναδύσεως τῷ καταβεβλημένων τῶν λήφεται χώραν, ἢ χρυσίον φανερόν οὐκ ἐπιδόσθαι. ^Ζ τῷ πρὸς γάμῳ ἐλθεῖν, εἴτε κατὰ τὸν ἱεροσυνῆ. πτωχεύει γὰρ αὐτῷ δῶσθαι τὸ κατελελειφέν, ἢ καὶ θανάτῳ. λήφονται γὰρ αὐτὸ πάντως. ^Η τούτου κληρο-

νόμοι, οὐδὲν οὐδὲ τῶν δεδομένων πο-
 κων ἀναδιδόντες. πλὴν αὐτὴν δὲ εἰσα-
 γομένην παρατήρησιν, καὶ τὴν αὐτὴν λογι-
 σμὸν, καὶ εἰ μὴ οἱ σιωποικοῦντες ἀλλήλοις
 ὑπὸ ποιαντὶν κατελείπειν ἄρουν·
 ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐξωθεν ἢ ἀνδρὶ, ἢ γυναι-
 κὶ ὑπὸ ποιαντὶν ἄρουν δοθῆναι ἢ
 βυβληθείη, δηλαδὴ τῶν τυχερῶν περὶ
 σεων καὶ πλὴν αὐτῶν φύσιν, καὶ τὸν ἐπὶ
 αὐτοῖς νόμον, ὅτι τῶν δώσεων τε καὶ
 ἀναδώσεων θεωρουμένων. ταῦτα τοί-
 νυν ἐκ τῶν ἡδὴ γινόμενων παρ' ἡμῶν
 περὶ φάσιν τοῦ Ἰουλίου Μισκέλλου δια-
 τάξεων, ἀμείβομεν· τὰ δὲ ἄλλα ἔσω
 κῶρια καὶ τὸν ὅρον, καὶ τὰ δέματα
 καθάπερ ταῦτα ὑφηγησάμεθα. αἱ δὲ εἰ-
 ρημέναι περὶ ἡμῶν ἀσφαλείας διδοῦναι-
 σταν, εἰ μὲν ἐνστάσεως εἴη μέρος ἢ πρε-
 σβεῖον, τοῖς κληρονόμοις, ἢ ὑποκατα-
 ποῖς, ἢ ἐκείνοις ἀφ' ὧν ταῦτα κατελεί-
 ληται. εἰ μὲν τοῖς θανάτου αἰτία δω-
 ρεῖα, πάντως τοῖς κληρονόμοις. εἰ δὲ ὅ-
 λοκληρου, καὶ πλὴν ποιαντὶν ἄρουν
 γραφείη ἢ κληρονόμος, τοῖς ὑπο-
 καταστοῖς εἴγε εἶεν, ἢ πάντως γυνῶ
 τοῖς ὅς ἀδιαδέχου πρὸς τὸν κληρὸν
 καλούμενοις, τὰς τοιαύτας ἀσφαλείας
 παρεχέτω, ἵνα πάντα χροῖεν ὁ νόμος
 ἔχει πλὴν οἰκείαν τελειότητα, πλὴν
 εἰ μὴ πολλάκις, ὁ διαδέμενος καὶ
 τὸ ποτὶ πρὸς ἑαυτὸν, φήσας ἀδελφὸν ἔχειν
 τὸν ὅς κατελείπειν, ἢ πλὴν ἐνστασιν
 πλὴν μερικῶν, ἢ πλὴν ὅς ὅλοκληρου,
 ἢ πρὸς πρεσβεῖον, ἢ πλὴν αἰτία θανάτου δω-
 ρεῖαν, καὶ λαβεῖν τὸ κατελείπειν
 τὸν, καὶ μηδεμίαν ἀσφάλειαν δοῦναι.

des eius, nec datas vsuras red-
 dituri. Eandem autem obser-
 uationem eandemque ratio-
 nem inducimus, etiam si non
 sibi inuicem coniuges sub ea
 conditione reliquerint : sed
 extraneus quicumque siue vi-
 ro, siue mulieri sub tali con-
 ditione aliquid dari voluerit :
 fortuitis scilicet casibus secū-
 dum naturam suam & leges
 de his latis, tam in præstatio-
 ne, quàm restitutione spectā-
 dis. Atque hæc ex constitu-
 tionibus quæ à nobis occasio-
 ne legis Miscellæ composita
 sunt immutamus : alia autem
 rata sint secundum terminos
 & casus, sicut ea exposuimus.
 Prædictæ autem à nobis
 cautiones præstentur, siqui-
 dem institutio particularis
 sit, aut legatum, heredibus,
 vel substitutis, aut illis à qui-
 bus ea relicta sunt : sin autem
 donatio causa mortis, omni-
 no heredibus. Si quis verò
 ex asse sub hac conditione he-
 res institutus fuerit, substitu-
 tis, si quidem sint, aut omni-
 no his qui ab intestato ad he-
 reditatem vocantur, eas cau-
 tiones præstet, ut vndique
 lex suam habeat perfectionē,
 nisi fortè hoc quoque testa-
 tor permiserit, data licentia
 ei quem ex parte, vel ex asse
 heredem instituit, cuiue le-
 gatum vel donationem causa
 mortis reliquit, ut quod re-
 lictum est accipiat, nec vllam
 eo nomine cautionē præstet.

Tunc enim defuncti voluntas sequenda est: est enim nobis studio legitimas defunctorum voluntates custodire.

Cap.
45.

Quoniam autem paulò antea locuti sumus de modis quibus res conservari valeāt, & novimus etiam piæ memoriæ Leonis constitutionem de secundis nuptiis, ex qua si mulier quæ ad eas pervenerit, satisficere nequiverit res se liberis restituturam, usurarum nomine centesimæ partem tertiam accipit: nos rem longè pulchrius ordinavimus, his quæ ab illo hac de re constituta sunt, convenientem inferentes subdivisionē. Sancimus ergo quod & paulò ante à nobis sancitum est in constitutione quadam, ut si maritus donationem propter nuptias uxori obtulerit, si quidem omnino in rebus immobilibus consistat donatio, earum ususfructus maneat apud matrem, quæ ad secundas nuptias venit: & ipsa eum colligat nec respuat, nec à filiis pro earum rerum æstimatione usuras exigat, sed earum curam gerat quatenus lex concedit fructuariis, & ea filiis superstitibus secundum leges conservet: aut si omnes exceßerint, secundum legem nostram, casu quidem orbitatis, matri: residuo autem, filiorum heredibus conservando. Sin autem donatio propter nuptias

πλωμαῦτα γὰρ ἀκολουθεῖτω τῇ τῶ τελευτήσαντι νόμῳ· δευτεροῦτα δὲ γὰρ ἡμῖν ἐστὶ τὰς τῆς τελευτῶντων φυλάττειν μετὰ τῆ νόμου βουλήσεως.

Επειδὴ δὲ μικρὰ πρὸς τὰς δευτέρας φυλακῆς τῆς προγαμιάων ἐλέγχου, καὶ πρὸς Λέοντος ἐπιστάμην τῆς οὐτεβοῦς λήξεως διατάξιν ἐπὶ τῆς δευτέρας γάμων, εἴπερ ἡ πρὸς τούτοις ἐλθοῦσα γυνὴ μὴ διωκηθεῖν δοῦναι ἢ ἐξ ἐγγύης ἀσφάλειον, πρὸς ὅτι τοῖς πασι δόποκαδίστοις τὰ προγάμια, τὸ τελὸν μέρος τῆς ἐκατοστῆς λαμβάνειν ἡμεῖς τὸ προγάμιον ἐπὶ κάλλιον ἐτάξαμεν τοῖς παρ' ἐκείνου, τὸ γὰρ ἐπὶ τούτῳ, πελαγμένοις πρὸς πρὸς ἡκούσαν ἐπαγαγόντες ὑποδιαίρεσιν. καὶ διασώζουμεν τὸ ὅτι ἐμὲ πρὸς ἡμῖν ἐπὶ τῇ εἰρητα διατάξεως, ἵνα εἴ τις ἐπὶ δόξῃ προγάμια κατὰ προγαμιάων δωρεάν, εἰ μὴν ἅπαντες ἀκίνητα καθεστήκοι, μείνη ἡ τούτων χρησὶς παρὰ τῇ μητρὶ πρὸς δευτέροις ἐλθοῦσι γάμοις, καὶ αὐτῇ ταῦτα ἐκλέγῃ καὶ μὴ ὄρα τοῖτο, μήτε ἀπαγοίη τὸν παῖδα ὑπὲρ τῆς τούτων δόποκαδίσσεως τίκτον, ἀλλ' ἐπιμελοῖτο τε αὐτῶν καθ' ὅσον ὁμνυόμενοι δίδωσι τὸν τῆς χρησέως ὄντας κυρίως, φυλάττοι τε ταῦτα κατὰ νόμοις τοῖς δευτέροις πασι. ἢ εἰ πάντες τελευτήσαντες κατὰ τὸ ἡμέτερον νόμον τῶ μὴ ἐξ ἀπαγοίας καίσου. τῇ μητρὶ, τῶ δὲ λειπομένῳ, τοῖς τῆς παίδων κληρονόμοις φυλάττοι μέρους. εἰ δὲ πᾶσα καθεστήκοι τυχόν

ἐν χρήμασιν, ἢ ἄλλοις κινήτοις ὑποθή-
 μασιν ἢ ὑποθήμασι δωρεὰ, τὸ τε-
 τον τῆς πόκου μέρος λαμβάνουσιν πλὴν
 μητρὸς αὐτῆς ἢ δὲ νενομοθετημένη ἀ-
 σφαλεια, μὴ ἀπατεῖν ὥστε τὸ παῖδων
 χρεῖστον· πλὴν εἰ μὴ ἀφ' οὗτος ἢ τῆς ἀν-
 δρός εἴη δωροδοκία, καὶ ἔχοι καὶ χρεῖστον, καὶ
 ἀνέλεον, καὶ ἐδῆται, καὶ εἴη κατὰ γε-
 γραμμένον ὑπὸ τῆς μητρὸς. πλὴν αὐτὰ
 γὰρ πλὴν ἐπιλογῆς τῆς μητρὸς δώσω μὲν, B
 εἴ γε βούλοιο λαβεῖν τὰ ὑποθήματα
 διατεπημενῆ, καὶ δοῦναι πλὴν ὅτι ἐγ-
 γῆς ἀσφαλῆς. (* Τυτέστιν ἀξιοπίστοις
 ἐστῆναι, ὅτι ταῦτα τὰ ὑποθήματα, ἢ τοῖς
 πλὴν διατηρήσιν αὐτῶν φυλάξῃ τοῖς ἐκ
 τῆς πατρὸς γάμου πασίν,). εἴτε καὶ τὸ
 εἰρημνῶν κομίζεσθαι πόκον, τὸ δὲ τῆς
 φανερὸν ἐκαποῆς, κατὰ τὸ ἐν ἐμ. πα-
 τὴν νόμοις, κατὰ τὸ ἐν ἡμέτερον. εἰ δὲ γε C
 ἀναμῖξ εἴη τὰ ὑποθήματα, καὶ ἡ δω-
 ρεὰ τὸ μὲν ἐν χρήμασι, τὸ δὲ ἐν ἀκινή-
 τοις ἔχοι ὑποθήμασι· τὰ μὲν ἀκίνητα
 πάντως μὲν ὥστε τῆς μητρὸς διὰ τὸ πλὴν
 ὑποθήκῃ ἔχον ἐκείθεν. ἐπὶ δὲ τοῖς κί-
 νητοις ταῦτα κρατεῖν, ἀπὸ ἐνομοθετή-
 σαμὲν ἐμ. πατὴρ, εἴπερ ἐν τῷ ἵκονον ἐν
 κινήτοις πάντα τὰ τῆς ὑποθήμασι
 δωρεὰς καὶ δωρεῶν. παρονομήσης τῆς D
 γαμετῆς, ὥστε μὴ κατὰ εὐνομήσας τῆς
 ἀκινήτων, μὴ δὲ ἐλάττω ταῦτα ποιῆ-
 σαι, ἀλλ' οἷα πρὸ ἐλαβὲν ἀποδοῦναι.

Εἰτε δὲ ἡμᾶς ἔσθ' οὗτος καλεῖ λόγος, ὁ
 ὡς τὸ τὸ παῖδων διαδοχῆς, ὑπὸ ἀνα-
 βουῖν ἀδελφῶν οὐ μὲν μέλλουσιν γά-
 μοις. ἢ δὲ μὲν οὐ καὶ ὡς τῶν γέγρα-
 πται νόμος ἡμῶν πρὸς Εὐμοχρὸν ὅτι τῆς

Basil. Tom. IV.

in pecunia tantum; aut aliis
 rebus mobilibus consistat;
 usuris trientibus acceptis ma-
 ter cum iam statuta cautio-
 ne, à filiis pecuniam non exi-
 gat: nisi pecuniarum satis sit
 in hereditate, inque ea sit au-
 rum & argentum & vestis;
 & denique quidquid matri
 adscriptum fuit. Tunc enim
 matri damus electionem, v-
 trum velit res æstimas acci-
 pere, & satisfactò cauere, hoc
 est, idoneos fideiussores dare
 se eas res; vel earum æstima-
 tionem liberis ex priore ma-
 trimonio susceptis restitu-
 turam: an- trientes accipere
 secundum priores leges &
 nostram. Sin autem res com-
 mixtæ sint, & donatio par-
 tim quidem in pecunia, par-
 tim autem in rebus immo-
 bilibus consistat: immobilia
 quidem omnino maneat apud
 matrem; ut exinde ala-
 tur. In rebus autem mobili-
 bus ea seruentur quæ antea
 constituimus, si donatio pro-
 pter nuptias tota consistat in
 rebus mobilibus: prospectu-
 ra vxore ne circa res immo-
 biles negligenter se gerat,
 neve ea deminuat; sed qualia
 accepit reddat.

Hinc nos alius tractatus Cap.
 vocat, qui de filiorum suc-
 cessione est, quam capient
 quæ secundas nuptias con-
 traxerunt. Ac de his quidem
 iam à nobis scripta lex est e-
 missa ad Hermogenem magi-

Sf

strum diuinorum officiorum nostrorum, edita consule gloriosissimo Belisario decimo septimo Calendas Aprilis: qua sanximus, vt matres sine vlla controuersia vocentur ad successionem filij qui sine liberis decessit, vna cum fratribus defuncti pleno iure, siue ante, siue post delatam hereditatem secundas nuptias contraxerint, abrogatis per eam legibus, quæ de his contraria statuebant. Hanc legem nostram etiam nunc ratam manere sancimus in his solis quæ iam ad secundas nuptias venerunt, & quibusdam filiis suis successerunt, firmamque ac stabilem eis conseruari iam, inde ab initio, siue ante nuptias, siue post nuptias filij hereditas eis delata sit. De his autem quæ post hæc ad secundas nuptias migrabunt, hæc præsens lex formam det, atque constituat. Necesse igitur est vt filius qui decedit, siue mas sit, siue femina, aut testatus decedat, aut intestatus. Cum ergo dixerimus de testamentis, tum ad successionem ab intestato perueniemus.

Si ergo filius legitimè facto testamento, matri bona sua reliquerit, vel partem eorum aliquam, eam ipsa propter scripturam capiat. Defunctorum enim voluntates vbique conseruari volumus: habeatque id quod relictum

ἐνδοξοῦ μνήμης μάλιστα τὸ θεῖον ἡμῶν γινόμενον τῶν ἐξέων ἀνιχέσθαι μένος, καὶ τὸ Βελισαρίου τῶ ἐνδοξοτάτου πατρὸς ἐλθὼν ὑπατείας, τὸ πατρὸς δεκαεπτακάλανδων Ἀπριλλίων· καθ' ὃν ἐδεασάμεν τὰς μητέρας ἵππῃ τῶ τῆ πατρὸς τῆ μηκαταλιπόντος παῖδας μὴ τὸ αὐτὸ τὸ τελευτήσαντος ἀδελφῶν ἀποκαθόμως καλεῖσθαι κληρον. καὶ τοῦτου μὴ τῆς χρήσεως καὶ τὸ δεαστέον ἔχον βεβαίως, εἴτε πατρὸς τῆ κληροῦ, εἴτε μὴ τῆτον δευτέρους ὠμίλησαν γάμοις. αἰετόντες ἔξ ἐκείνου τῶ νόμοις. ὁ πατρὸς τῶν ἐνδοξοῦ πειρηθῶν. ταῦτ' ἡμῶν τὸ νόμοθεσίαν κυρίαν, καὶ νυνὶ μὲν ἵππῃ μόναις ταῖς ἡδὴ πατρὸς δευτέρους ἐλθούσας γάμον δεασόμεν, καὶ ἵνας τὸ οἰκείων διαδεξαμένας παῖδων, ἐν βεβαίῳ τὸ αὐτοῖς φυλάττειν, καὶ τὸ

ἔξ ἀρχῆς χρόνον, εἴτε πατρὸς τῶ γάμων, εἴτε μὴ τῶ γάμοις τῶ κληρόν εἰς αὐτὸν τὸ πατρὸς κατενεχθῆναι συνέβη. τῶ ἐν ταῖς μὴ ταῦτα εἰς δευτέρους φοιτῶσας αἰδρα οὕτως ἡμῶν ὁ πατρὸν νόμος τυπούτω τε καὶ διαθεσμοθετείτω. οὐκοῦν ἀνάγκη τὸ παῖδα τελευτῶντα, εἴτε ἀρρενα, εἴτε θήλειαν, ἢ ἵππῃ διαθήκῃς τελευτῶν, ἢ τοῦτων χεῖρας. τῶς οὐκ τὰ ἐκ διαθήκης εἰπόντες, οὕτως ἵππῃ ἔξ ἀδιαθέτου τῶ ἐλθὼν μὲν.

Εἰ τὸν νόμον νομίμως ὁ παῖς διαδεξιμένος κατελείψῃ τῇ μητρὶ τὸ οὐσίαν, ἢ τῇ μοῖραν ταύτης ἵνα, ταύτην ἐκείνη λαμβανέτω διὰ τὸ γραφίω (ἵππῃ πάντα τοῦ φυλάττειν τὰς τῶ τελευτῶντων βεβαίως γάμοις) ἐχέτω τὸ κατελελειμ-

μὲν τῶν ἐνδοξοῦ πειρηθῶν. ταῦτ' ἡμῶν τὸ νόμοθεσίαν κυρίαν, καὶ νυνὶ μὲν ἵππῃ μόναις ταῖς ἡδὴ πατρὸς δευτέρους ἐλθούσας γάμον δεασόμεν, καὶ ἵνας τὸ οἰκείων διαδεξαμένας παῖδων, ἐν βεβαίῳ τὸ αὐτοῖς φυλάττειν, καὶ τὸ

ἔξ ἀρχῆς χρόνον, εἴτε πατρὸς τῶ γάμων, εἴτε μὴ τῶ γάμοις τῶ κληρόν εἰς αὐτὸν τὸ πατρὸς κατενεχθῆναι συνέβη. τῶ ἐν ταῖς μὴ ταῦτα εἰς δευτέρους φοιτῶσας αἰδρα οὕτως ἡμῶν ὁ πατρὸν νόμος τυπούτω τε καὶ διαθεσμοθετείτω. οὐκοῦν ἀνάγκη τὸ παῖδα τελευτῶντα, εἴτε ἀρρενα, εἴτε θήλειαν, ἢ ἵππῃ διαθήκῃς τελευτῶν, ἢ τοῦτων χεῖρας. τῶς οὐκ τὰ ἐκ διαθήκης εἰπόντες, οὕτως ἵππῃ ἔξ ἀδιαθέτου τῶ ἐλθὼν μὲν.

* Va.
interp.
ἐξέχ

μύρον, καὶ κατὰ πλὴν δεσποτείας, καὶ κατὰ^A
 χρῆσιν. ὥσπερ γὰρ ἐξέω κατὰ λιμπά-
 νειν ἡνὶ τῇ ἐξωθεν, καὶ οὐδὲν τὸ κλη-
 ρονόμον ὁ δευτέρου ἐμείνης ἐβλαπτε-
 γάμος· οὕτω καὶ τῇ μητρὶ κατὰ λιπών,
 ἢ κατὰ λιποδοσα, εἴτε ἐνστασιν, εἴτε πρε-
 σβεῖον, ὁρῶς κατὰ λιμπανέτω καὶ
 κατὰ δεσποτείᾳ καὶ χρῆσιν, εἴτε ἐκ τῇ
 ἐξωθεν αὐτῇ παροσχυρομύων εἴη
 παροσχυμάτων, εἴτε ἐκ τῇ πατρώων,^B
 οὐδὲν πρὸς τὸ τῇ ἀδελφῶν ἀντι-
 λέγειν διωκόμενων.

Εἰ δὲ ἀδελφεὸς ὁ παῖς τελευτήσεν,
 ἢ δὴ πρὸς δευτέρους ἐλθούσης γάμοις τῇ
 μητρὶ, ἢ καὶ ὑπερον ἐρχομένης, καλεῖσθαι
 μὲν καὶ αὐτὴ μὲν τῇ πατρὸς ἀδελφῶν,

* ἢ καὶ ἀδελφοπαίδων, παροσχυρῶς
 δηλονότι κατὰ πλὴν ἡμετέρᾳ διατάξει
 ἐξ ἀδελφείου πρὸς πλὴν ἐμείνου δια-
 δοχῶν. ἀλλ' ὅσα μὲν ἐκ πατρώας οὐ-
 σίας εἰς τὸ παῖδα περὶ ἡλθον, τὸ πο-
 σὶς εἰς τὸν παῖδα ἐχέτω τῇ χρῆσιν εἰς δευτέρους ὅλως
 ἢ πρὸς τὸν, ἢ ὑπερον ἀφικομένη γάμοις.

εἰς δὲ τὰ λοιπὰ πάντα παροσχυμάτα ὁ-
 πόσα ἐξωθεν ἢ τῇ πατρὶ παρὰ πλὴν
 τῇ πατρὸς διαδοχῶν, ἐρχέσθαι κατὰ πλὴν
 κλησὶν πλὴν ἡμετέρᾳ, ἢ αὐτῇ ἐρο-
 μένῳ ἐπαινορῶσεως καὶ αὐτῇ
 δεομένῳ. καὶ ταῦτα φάμεν ἐπὶ
 τοῖς παροσχυμασί τοῖς ἐξωτῆς παροσ-
 μασίας δωρεάς. τὰ γὰρ ἐπὶ ἐμείνοις νε-
 νομοθετημένα παρ' ἡμῶν, καὶ πρὸς γὰρ
 παρὰ τῆς Λέοντος τῇ δούλοισι λή-
 ξεως διατάξεως, ἀκέραια φυλάττο-
 μεν, ἐφ' οἷς μόνῃ ἡ μήτηρ ἐξὲν πλὴν χρῆ-
 σιν καὶ ἐπὶ κατὰ πλὴν. ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἄλλοις

Basil. Tom. IV.

est, tam proprietatis, quam
 usufructus iure. Quemadmo-
 dum enim extraneo licebat
 relinquere, & nihil heredi
 nocuissent secundæ illius nu-
 ptia: ita etiam qui quæve
 matri reliquerit, siue institu-
 tionis, siue legati titulo, re-
 ctè id ei pleno iure relinquet,
 siue sit ex rebus quæ extrin-
 secus ei obuenerunt, siue ex
 bonis paternis, nulla ei à fra-
 tribus quæstione inferenda.

^b Sin autem filius intestatus
 decesserit, & mater vel iam
 ad secundas nuptias migra-
 uerit, vel postea migræt, vo-
 cetur quidem & ipsa cum fra-
 tribus filij, aut etiam filiis fra-
 tris, in capita scilicet post no-
 stram constitutionem, ad le-
 gitimam illius successionem.
 Sed earum quidem rerum
 quæ ex paterna substantia ad
 filium peruenerunt, usum-
 fructum tantum habeat, si se-
 cundas nuptias iam antè, aut
 postea contraxerit. Ad cæte-
 ra autem omnia bona, quæ
 filius ex alia causa quam ex
 patris successionem habebat,
 veniat secundum nostræ con-
 stitutionis tenorem, quæ ipsa
 quoque nonnulla indiget co-
 mendatione, excepta videli-
 cèt donatione propter nu-
 ptias. Nam quæ de illis à no-
 bis, & à Leone diuinæ me-
 moriæ constituta sunt, illi-
 bata conseruamus, in quibus
 sola mater usufructum ha-
 bebit. Cæterum hæc in aliis

sf ij

bonis, statuimus, & futuro A
tempore tradimus, quæ post
donationem propter nuptias
à patre ad filium, vel ex aliis
causis, tam ex testamento,
quàm ab intestato peruene-
runt: ingratitude ratione
vndique etiam in his bonis
habita, cum veræ causæ in-
gratitude adprobantur: aliis omnibus quæ de succes-
sione parentum, aut filiorum
dicta sunt, intactis custo-
diendis.

s. ult. a. Hic autem ingratitude,
non solum in marrem, ut à
nobis dictum est, sed etiam in
ipsum fratrem defunctum
consideramus.

Cap. 47. Quoniam autem scimus in-
ter fratres multas inuicem
contentiones suboriri, tamen
cum duntaxat velut ingra-
tum circa fratrem in partem
huius lucris venire non con-
cedimus, qui fratris vitæ in-
sidiatus fuerit, vel crimina-
lem in eum accusationem in-
stituerit, vel ut bonis omni-
bus eum exueret operam de-
derit. Illius enim portio tam
ad ceteros fratres, quàm fi-
lios fratris, & matrem perue-
niat. Atque hæc de successio-
nibus, quibus matres succe-
dunt filiis lata lex esto ad fu-
turos casus pertinens, hoc est
ad mulieres quæ in posterum
secundo marito se sociabunt.
Histe enim quæ iam ad secun-
dum peruenerunt coniugium,
& memorata legis nostræ

πράγμασι ταῦτα νομοθετοῦμεν, καὶ τῷ
ἐξῆς παραδίδωμεν χρόνῳ, ὅσα μὲν
πρὸ θεγαυρίας δωρεάν ἐστιν ἐκ πα-
τρὸς ἀφικόμενα τῷ παιδί, ἢ ἐξ ἄλλων
αἰπῶν, ἵππῃ τε ἢ ἐκ διαθήκης, ἵππῃ τε
ἢ ἐξ ἀδιαθέτου κλήσεων τῆς κτῆ τ' ἀ-
χαρίων παίδων λόγου πάντα χροῖεν καὶ
ἵππῃ τοῦτοις τοῖς πράγμασι φυλαθο-
μήν, ὅταν ἀληθεῖς αἰτίαι τῆς ἀχαρι-
στίας δείκνυνται. ἢ ἄλλων ἀπάντων
ὅποσα πρὸς διαδοχῆς εἴρηται γονέων
ἵππῃ τοῖς πασίν, ἢ παίδων ἵππῃ τοῖς γο-
νύσιν, ἀκεραίων φυλαθομένων.

Τὴν δὲ ἀχαρίστην ἐν ταῦτα σκο-
ποῦμεν, οὐ μόνον πρὸς τὸ μητὲρ καὶ τὸ
ἐμ. πρὸς δὲ ἡμῖν εἰρημνύμεν, ἀλλὰ καὶ
πρὸς τὸν ἀδελφόν τὸν πελθυσάντα.

Ἐπεὶ δὲ μὲν τοῖς γε εἰς μὲν πολλὰς
τοῖς ἀδελφοῖς πρὸς ἀλλήλους γινόμε-
νας φιλονεικίας, ἐκείνον μὲν ὡς ἀχα-
ριστον πρὸς τὸν ἀδελφόν γινόμενον, μετέ-
χον τοῦτου τῆς κέρδους ἐσυχωρεῖμεν, ὅς
αὐτὸν ἢ θάνατον ἵππῃ ἐκλάβοι τῷ ἀδελ-
φῷ, ἢ ἐκκληματικῶς ἀπενέκοιτο κατ'
αὐτὸν γραφῶν, ἢ τὸ ἐπίσας ἀπέσθεν αὐ-
τῷ ἐπαγαγεῖν ἀφάρεσιν. τὸ γὰρ ἐκείνῳ
μέρος εἰς τε τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν * καὶ
ἀδελφῶν παίδας, καὶ πρὸς μητὲρ ἐρχέ-
σθαι καὶ οὕτως ὁ νόμος. ἵππῃ τῆς τ' πα-
τρὸς διαδοχῆς αἰς αἱ μητὲρ διαδέχον-
ται τῶν παίδας καὶ δῶν, πρὸς παρ' ἡμῖν
γινόμενῳ ὑποδιαίρεσιν εἰσηγούμενος
τῆς εἰς τὸ ἐξῆς χρόνον δευτέρῳ σω-
οικεῖν μέλλουσας ἀνδρὶ. τῆς γὰρ ἡδὴ
πρὸς δευτῆρον ἐλθούσας συνοικέσιν,
καὶ τῆς ἀνερχέσας τῆς μνημονεύοντος

* Hic
nō ha-
bee-
re ut in-
terp-
netur
Scrim-
geni.

νόμος ἡμῶν τυχεύσας, ὅς ἐστιν ἰὰ πρὸς αὐ-
 τὰς ἐκ τῆς τῶν παίδων ἐλθόντα διαδοχῆς,
 εἴτε ἐκ διαθηκῶν, εἴτε ὅς ἀδιαθέτου ἔ-
 χαν βεβαίως κατὰ τὴν δεσποτείαν, καὶ χρεῖ-
 σιν, καὶ ὀφεικάρπιαν, καὶ ἐκποιεῖν, καὶ διαπ-
 σέναι, καὶ ὥσπερ ἐμπειν καθ' ὃν ἐθέλοιεν
 ἔσθον, ὅθεν αὐταῖς ἐμπόδιον κατὰ τοῦ
 να χρόνον τῆς παρόντος ἰσαμένους νόμου.

Καὶ κείνο δὲ κώριον τοῖς ἐκ πορτῆς
 γάμου μὲν ἐπὶ πασι, ὅπῃ ὅτι τοῖς εἰ-
 ρημένοις ἡμῶν διατέτακται νομοθεσίαις,
 ὥστε εἰς τὴν πορταμαίαν δωρεάν, ὡς ἡ
 μήτηρ τελευτήσαντος αὐτῇ τῆς σωσι-
 κοῦτος ἐκέρδανε, συμβέβηκεν εἰς τὴν τε-
 λευτήσαντα τῶν παίδων πωλεῖσθαι, καὶ
 διὰ τοῦτο μέρος αὐτῇ τῆς ἐκείνου κλη-
 ρονομίας γινώσκειν, τὴν μητῆρα μὴδὲ καθ'
 ὅσον κληρονομεῖ τῶν παίδος τῆς δεσποτείας
 τῆς αὐτῆς τῆς πορτάμου δωρεᾶς πρᾶ-
 γμάτων ἀπολαύειν, μόνον δὲ ἔχον τὴν
 τύπων ἐφ' ὅσον πωλεῖται χρεῖσιν καὶ ὀφει-
 κάρπιαν. κρατεῖται τοίνυν καὶ τῆς τοῖς
 ἐκ τῶν πορτέρων γάμων κεχαρισμέ-
 νοις πασι, πλὴν εἰ μὴ πρὸ τοῦ ρηθέν-
 τος νόμου δικαστικῆς ψήφου, ἢ διάλυ-
 σις μετὰ τὴν μετῶν γινόμενη πω-
 λύτων τὴν διωρίσασθαι.

Ἐπειδὴ ὅτι ἡ μήτηρ ὅς ἐκλείτο μὲν ὑπὸ
 παίδος ἀρρένου (ὅτι ποιεῖντος τῆς δογμα-
 τος ὁ Τερτίλλιανόνος καλεῖται) συζαῖται
 ὅτι σωαν ἐμπέπετο, ἡμεῖς ἐκ ἐπιζητούντες
 τὸ τῶν παίδων δίκαιον, ἀλλ' αὐτόθεν αὐτῇ
 νόμιμα δίκαια δόντες, ἐκαλέσαμεν αὐ-
 τήν καὶ μὴ τῶν ἀρρένων ἀδελφῶν τοῦ τε-
 λευτήσαντος καὶ τοῦ ὅσον ἀριθ-
 μὸν οἱ παῖδες εἰσὶν, ὥστε καὶ αὐτὴν μοῖραν

Basil. Tom. IV.

A beneficio potitæ sunt, eâ quæ
 ad ipsas peruenerunt ex filio-
 rum successione, siue ex testa-
 mento, siue ab intestato, fir-
 miter habeant pleno iure, &
 ea alienare, deque his dispo-
 nere valeant, & quomodo-
 cumque voluerint ad alios
 transmittere, hac lege nul-
 lum eis impedimentum in
 perpetuum allatura.

B Sed & illud quod prædi- §. 1.
 cta constitutione cauetur de
 liberis prioris matrimonij fir-
 mum maneat, nempe si do-
 nationem propter nuptias,
 quam mater ex morte mariti
 sui lucrificerat, ad filium de-
 functum peruenerit, & pro-
 pterea pars eius hereditatis
 facta sit, vt mater ne pro ea
 C quidem parte, pro qua filio
 heres est, donationis propter
 nuptias proprietate fruatur,
 sed vsumfructum tantum ha-
 beat quamdiu vixerit. Obti-
 neat igitur & hoc in prioris
 matrimonij liberis, nisi fortè
 ante prædictam constitutio-
 nem iudiciali sententia, vel
 amicali transactione hæc so-
 dita sint.

D Et quoniam ex Senatus- §. 2.
 consulto Tertulliano filius
 matrem excludebat, cum fi-
 liabus autem pariter mater
 admittebatur, nos non ius fi-
 liorum inquirentes, sed sua ei
 iura legitima tribuentes vo-
 cauimus eam cum fratribus
 defuncti pro numero filio-
 rum, vt & ipsa tantam par-
 Sf iij

tem ferat quantam vnusquis-
que fratrum, idem statuen-
tes, licet permisti fuerint maf-
culi & feminæ. Quòd si mater
& filix solæ superessent, dimi-
diam partem Senatûs consul-
tum dabat matri, alteram ve-
rò dimidiam partem forori-
bus quantæcumque essent.
Quòd quoniam antea non
correximus, modò ad com-
petentem emendationem de-
ducimus, vocantes ipsam &
in hac specie pro rata filia-
rum, vt quantû quæque filia-
rum habet, tantû & ipsa fe-
rat: & in omni casu heic rela-
to in virilem portionē etiam
mater vocetur, siue soli sint fi-
lij, siue filix tantû, siue etiā
permista vtraque soboles.

Cap.
48.

Illud quoque legi adice-
re æquum putauimus: si enim
vir mulierve decesserit, reli-
ctis liberis tam ex prioribus,
quàm ex secundis nuptiis,
quas post hanc legem nostrā
contraxerint, de his enim
præsentia tantû statuimus,
quæ quidem super lucris nu-
ptialibus seruari oporteat, ea
lata lege sanximus, & insuper
partes quas legitimis liberis
& non ingratiss à parentibus
relinqui necesse sit, definiui-
mus: non tamen æquum fue-
rit, vt parentes ad secundam
omnino prolem inclinent, &
cùm prioris matrimonij libe-
ris legitimam tantû portio-
nem relinquāt, reliqua omnia
ad liberos posterioris matri-

^A ἔχῃ ποσὺν πῶς, ὅσον ἕκαστος τῶν ἀδελ-
φῶν, εἰ δὲ καὶ ἀναμῖξ ἀρρένες τε καὶ θή-
λαι καθεστήκοιεν, ταυτὸ δὴ τῷ το διατυ-
πώσαντες. εἰ μὲν τοι μήτηρ καὶ θήλειαι
μόναι καθεστήκοιεν, ἐκείσε τὸ δόγμα ἢ
μὲν ἡμῖς αὖ μούρῳ ἐδίδου τῇ μητρὶ,
ἢ ἢ λαβὸν μὲν ἡμῖς αὖ ἐδίδου ταῖς ἀ-
δελφαῖς, ὅσαι δὴ ποτε καθεστήκοιεν. ὁ πρ
ἐπὶ μὴ πρὸ τῆς ἐπιχωρῶσα μὲν,
^B νυνὶ ἀγρὸν ἐπὶ τῇ πρὸς τοῦ δόκουσαν διόρ-
θωσιν, καὶ ἐπὶ τοῦ τοῦ τῆς δέματος κα-
λουῦτες αὐτὴν πρὸς ἀναλογία τῶν
παίδων, ὥστε ὅσον ἐκάστη τῶν θυγατρῶν
ἔχῃ, ποσὸν μόνον καὶ αὐτὴν κομίζεσθαι
καὶ ἐπὶ παντὸς δέματος εἰς τῷ το φερο-
μῶν ἐν τῇ τῇ ἀνδρὸς μούρα (τῷ το δὴ τὸ
ἐνόμῳ) καὶ ἡ μήτηρ ἀφικνεῖσθαι, εἴτε μό-
νοι καθεστήκοιεν ἀρρένες, εἴτε μόναι θή-
^C λαι, εἴτε καὶ ἀναμῖξ καὶ ἐκατέρωθεν γονή.

Εκεῖνο δὲ ἐπὶ πρὸς αὐτῶν τῶν νόμων
δίκαιον ὡς ἐπὶ τῶν τελευτήσαντων
ἀνὴρ ἢ γυνὴ παῖδας ἔχοντες ἐκ τῆς
πρὸς τῶν, ἐκ τῆς δευτέρων γάμων, οὐ
μὲν τὸν δεῖ ἡμῖς συναλλάξαι τὸ νό-
μον. ἐπὶ τῇ δὴ τῶν τῶν παρόντων
διατάξει μὲν τὰ μὲν ὅσα ἐπὶ τοῖς κέρ-
δεσι τοῖς ἐκ τῶν γάμων πρὸς φυλάτ-
^D τεσθαι χρὴ, ταῦτα ἐνομοθέτησαν. καὶ
πρὸς γε διεκρίνασθαι τὰς μούρας αὖ
ἀνάγκη εἶναι τὸν νόμον τοῖς γνησίοις καὶ μὴ ἀ-
χαρίστοις κατὰ λιμπανὴν πασι. αὐτοῖς
δὲ δὴ εἶναι φύσαντας οὐ δίκαιον ἀν' εἰς
πρὸς πῶς δευτέρων ὅλως ἀποκλῖναι
γονεῖν, καὶ τὸ ἐκ τοῦ νόμου μόνον
κατὰ λιπόντας τοῖς πρὸς τοῖς μέ-
ρῳ, τὰλλα πάντα ἐπὶ εἶναι δευτέ-